

AFDELING KNIP & PLAK
(met groot gemak).

VIETNAM

Dossier VI

Map 3

*Vietnam, Laos, Cambodja,
Thailand, Birma en Maleisië*

29 mei 1971-28 juli 1971

www.MinisterieVanPropaganda.org

Ky stelt zich kandidaat voor presidentschap

SAIGON, 1 juni — Vice-president Ngoojen Cao Ky van Zuid-Vietnam heeft zondag op een persconferentie in Saigon meegedeeld dat hij zich kandidaat zal laten stellen voor het presidentschap van Zuid-Vietnam.

Hij wilde hier niet verder op ingaan. „Over een paar dagen hoort u meer”, zo zei hij tegen de journalisten. De presidentsverkiezingen worden in oktober gehouden.

Ky had eerder op een receptie verklaard dat het nu te laat is voor een militaire overwinning in Vietnam: de Amerikanen waren bezig zich terug te trekken en de publieke opinie was tegen voortzetting van de strijd. Volgens de Zuidvietnamese vice-president was een overwinning „op het slagveld” jaren geleden mogelijk geweest als de Amerikanen zijn raad hadden opgevolgd en de vijand in Noord-Vietnam zelf hadden aangevallen.

Premier van Laos wil met Pathet Lao snel vredesoverleg

VIENTIANE, 1 juni — De premier van Laos, prins Souvanna Phouma, heeft voorgesteld „onmiddellijk” vredesonderhandelingen te gaan beginnen met de pro-communistische Pathet-Lao beweging. Dit voorstel werd op 26 mei gedaan aan de leider van de Pathet Lao en de halfbroer van de premier, prins Souvannouvong.

In de brief stelde de premier voor dat prins Souk Vongsak, nu de vertegenwoordiger van de Pathet Lao in de hoofdstad Vientiane, „een grotere rol krijgt dan die van boodschapper”, en dat hij zelfstandig met de daartoe aangewezen vertegenwoordiger van de Laotiaanse regering kan gaan onderhandelen.

De agenda, aldus de premier, moet niet begrensd zijn. Van elke zijde moeten vragen kunnen worden opgebracht die het uiteindelijk doel van de besprekingen kunnen dienen.

Diplomatieke waarnemers hier vinden de brief van de premier, waarvan de inhoud pas gisteren werd bekendgemaakt, „de gematigdste” van alle tot nu toe tussen de regering van Laos en de leiding der Pathet Lao gewisseld. Voor het eerst maakte premier Souvanna er geen melding in van de aanwezigheid van Noordvietnamezen in zijn land.

Het Cambodjaanse staatshoofd, Tsjeng Heng, heeft gisteren in het parlement te Phnom Penh verklaard dat zijn regering bereid is besprekingen te beginnen om een einde aan de oorlog in Cambodja te maken als de Vietcong en de Noordvietnamezen al hun troepen uit het land hebben teruggetrokken.

Van regeringszijde is meegedeeld dat het hier niet om een nieuw voorstel gaat maar om het verbreken van een jaar stilzwijgen over de zaak van het vredesoverleg.

Functionarissen van de Amerikaanse ambassade in Phnom Penh zagen in de verklaring van Tsjeng Heng geen voorstel om Cambodja aan het vredesoverleg over Vietnam in Parijs te laten deelnemen of afzonderlijke onderhandelingen te beginnen.

Woordvoerders van de Noord-

vietnamese delegatie en de afvaardiging van de voorlopige revolutionaire regering van Zuid-Vietnam bij het vredesoverleg in Parijs hebben het aanbod van Tsjeng Heng als „onzin” bestempeld.

(Ass. Press, Reuter)

„Amnestie” in marine VS voor druggebruikers

SIAGON, 1 juni — De Amerikaanse marine heeft een „amnestieprogramma” van dertig dagen aangekondigd voor hulp aan verslaafde druggebruikers bij de marine in Zuid-Vietnam.

Zij kunnen zich in die periode door deskundigen van hun verslaving laten afhelpen zonder dat dit hun carrière schaadt, zo deelde admiraal Elmo Zumwalt zondag in Saigon mee. Het programma gaat vandaag in.

Het militaire apparaat is verantwoordelijk voor hulp aan verslaafden, opdat zij niet gehandicapt in de burgermaatschappij terugkeren, zo zei admiraal Zumwalt. Een raming betreffende het aantal mensen waar het omgaat, durfde hij niet te geven.

Volgens de New York Times zal voortaan elke militair die de dienst verlaat, aan een urineonderzoek worden onderworpen om eventuele drugverslaving aan het licht te brengen. Het blad zegt dit van hoge functionarissen van het ministerie van defensie te hebben vernomen. Aanleiding tot deze maatregel vormen de berichten over massaal druggebruik in de strijdkrachten, speciaal die in Zuid-Vietnam, en de onrust die daardoor in het congres teweeg is gebracht.

De Democratische senator Birch Bayh heeft al een wetsontwerp ingediend waarin hij op een behandeling van verslaafde militairen in de burgermaatschappij, en niet in het leger, aandringt. Een behandeling in militaire dienst krijgt maar al te vaak een straf- in plaats van een genezingskarakter, zo zegt hij. (Reuter -AFP).

Vervolging tegen Vietnambetoger in VS ingesteld

WASHINGTON, 3 juni — De linkse intellectueel Abbie Hoffman is woensdag als eerste leider van massale betogingen tegen de oorlog in Vietnam in staat van beschuldiging gesteld wegens schending van de wet tegen ongeregeldheden.

Hoffman blijft op vrije voeten op een borgsom van 20.000 dollar. Behalve Hoffman, die in New York gearresteerd werd, moeten ook de betogingsleider Rennie Davis en John Froines e rekening mee houden dat zij aangeklaagd zullen worden.

Massa-executie door Vietcong in Cambodja

7/1 Mei

PHNOM PENH, 1 juni — Cambodjaanse eenheden hebben de lijken gevonden van 50 dorpelingen die zijn vermoord omdat zij hadden geweigerd te werken voor de Vietcong, zo hebben militaire kringen in Phnom Penh zaterdag gezegd.

Het waren voornamelijk dorpsbewoners die voor de ogen van hun familieleden waren geëxecuteerd toen zij weigerden greppels te graven dwars over hoofdverkeersweg drie, 50 kilometer ten zuiden van de Cambodjaanse hoofdstad. De Cambodjaanse strijdkrachten hebben tijdens hun offensief langs de verkeersweg hinder ondervonden van de greppels.

Volgens genoemde kringen was van de meeste slachtoffers de keel doorgesneden en de buik doorstoken. Dorpelingen beweren dat in een jaar meer dan 200 van hen door de Vietcong zijn gedood. (Reuter)

Handelsverdrag tussen Frankrijk en Noord-Vietnam

PARIJS, 1 juni — Frankrijk en Noord-Vietnam hebben een handelsakkoord voor lange duur gesloten. Deze overeenkomst, die voorziet in een uitbreiding van de goederepuitwisseling vervangt het oude akkoord van 1955.

Wetsvoorstel van Thieu met wapenen bestreden

SAIGON, 3 juni — President Nguyen van Thieu van Zuid-Vietnam zal waarschijnlijk bij de presidentsverkiezingen van oktober a.s. geen tegenkandidaat van enig gewicht tegenover zich vinden.

Dit is mogelijk geworden nu het Zuidvietnamese parlement een wet op de kandidaatstellingen heeft aangenomen, nadat gisteren parlementaire aanhangers van vice-president Ky getracht hadden met handgranaten en getrokken pistolen een stemming te voorkomen.

De wet is vanochtend aangenomen. De zitting werd gisteren kort voor middernacht verdaagd, nadat een aanhanger van Nguyen Cao Ky, die zich kandidaat heeft gesteld voor het presidentschap, zijn granaat afgaf waarmee hij een stemming had weten te verhinderen. Met een medestander had hij zich achter meubelen op het podium verschanst, terwijl andere gewapende oppositieleden de deuren dichtielden en de politie naar buiten duwden.

Vandaag stemden 101 afgevaardigden voor de wet, 21 tegen.

De gemoederen waren verhit geraakt door een passage in de wet, die nu naar president Thieu gaat om ondertekent te worden, die restrictieve bepalingen vastlegt, volgens welke een kandidaat voor het presidentschap een kandideringsdocument moet indienen dat on-

derkend is door 40 afgevaardigden en senatoren of door 100 leden van gekozen provinciale raden.

Waarnemers in Saigon geloven dat vice-president Ky niet in staat zal zijn deze steun voor zijn kandidatuur te verwerven. Generaal Duong van Minh („Grote Minh”), een vredeskarididaat en de enige man behalve president Thieu die in staat lijkt aan de stringente voorwaarden te voldoen, heeft verklaard dat hij die voorwaarden ongrondwettig vindt.

Hij overweegt zelfs om zich als kandidaat terug te trekken.

Het zou de bedoeling van president Thieu geweest zijn een herhaling van 1967 te voorkomen, toen 11 kandidaten aan de stembusstrijd meededen. Hij had de strijd nu willen beperken tot een tweekamp tussen zichzelf en Minh, wat ook tegenover het buitenland een overtuigender indruk had moeten maken dan een verwarde stembusstrijd. Als Duong Van Minh zich terugtrekt valt dit plan echter in het water.

De oppositie tegen het wetsvoorstel was ook daarom zo fel, omdat zij vermoedt dat de regering door omkoperij en intimidatie stemmen heeft gekocht.

Vice-president Ky heeft al verklaard dat hij toch zal proberen zijn kandidatuur overeind te houden. „Ik moet mij in de strijd werpen, omdat ik het lijden van het volk niet langer kan aanzien. Ik wil niet nog vier jaar medeplichtige zijn van hen die het volk verdraden hebben.” Ky voegde eraan toe Thieu niet als een verrader te beschouwen. (Reuter)

Amerikaanse generaal beschuldigd van moorden in Vietnam

WASHINGTON, 3 juni — Het Amerikaanse leger heeft bekendgemaakt dat de 47-jarige brigade-generaal John W. Donaldson in staat van beschuldiging zal worden gesteld wegens moord en doodslag op acht Vietnamese burgers. Donaldson is de eerste Amerikaanse generaal die sinds de opstand op de Philippijnen van zeventig jaar geleden, wordt beschuldigd van oorlogsmisdaden.

van moord op en mishandeling van Vietnamese burgers beschuldigd. Hij zou betrokken zijn geweest bij een incident in maart 1969, waarbij twee doden vielen. McCloskey is een veteraan uit de Koreaanse en Vietnamese oorlog en vele malen onderscheiden.

Het Amerikaanse leger is nog bezig met onderzoeken naar 55 andere zaken over wreedheden die aan het front in Vietnam door Amerikaanse militairen zouden zijn begaan. Het betreft hier gedragingen van in totaal 31 soldaten. (AFP-AP)

De moorden waarvan Donaldson wordt beschuldigd, zouden zijn gepleegd tussen november 1968 en januari 1969 in de Zuidvietnamese provincie Quang Ngai, waarin ook het dorp My Lai ligt. Donaldson, die tot voor kort een hoge functie bij de gezamenlijke chefs van staven bekleedde, was toendertijd kolonel en voerde het bevel over de tweede infanteriebrigade, waarbij ook de onlangs veroordeelde luitenant Calley behoorde.

Het onderzoek tegen Donaldson werd ingesteld aan de hand van verklaringen van een niet met name genoemde piloot van een helikopter, die in diezelfde tijd deel uitmaakte van de infanteriebrigade.

Behalve tegen Donaldson is ook de 39-jarige luitenant-kolonel William McCloskey officieel

Aanklacht op komst tegen ^{Vishu} V.S.- generaal

Gen. Donaldson

WASHINGTON, 3 juni (AFP) — Het Amerikaanse leger zal generaal John W. Donaldson formeel in staat van beschuldiging stellen wegens moord op en geweldpleging tegen acht Vietnamese burgers.

Het is de eerste maal sinds de opstand in de Filippijnen, 70 jaar geleden, dat een Amerikaanse generaal van oorlogsmisdaden wordt beschuldigd.

De moorden zouden gepleegd zijn tussen november 1968 en januari 1969 in de Zuidvietnamese provincie Quang Ngai, waarin ook het dorp My Lai ligt. Donaldson was toen kolonel en voerde het bevel over de tweede infanteriebrigade, waartoe ook luitenant William Calley behoorde die onlangs tot levenslang werd veroordeeld in de zaak My Lai. Kolonel Donaldson nam echter het bevel over deze brigade pas in oktober 1968 op zich, zes maanden na de massamoord.

Het onderzoek tegen Donaldson is ingesteld aan de hand van verklaringen van een niet met name genoemde piloot van een hefschroefvliegtuig, die in dezelfde periode deel uitmaakte van dezelfde brigade.

Vechtpartij met handgranaten

SAIGON, 3 juni (Reuter) — Leden van de oppositie in het parlement van Zuid-Vietnam hebben gisteren met handgranaten en getrokken pistolen voorlopig een stemming tegengehouden over de wijze van kandidaatstelling bij de presidentsverkiezingen in oktober.

De vergadering werd verdaagd nadat een aanhanger van vice-president Ky, die zich kandidaat wil stellen voor het presidentschap, kort voor middernacht zijn granaat afgaf. Met een medestander had hij zich achter meubels op het podium verschanst, terwijl andere oppositieleden de deuren dichthielden en de politie naar buiten duwden.

De gemoederen waren verhit door een wetsontwerp, waarin wordt bepaald dat kandidaten voor het presidentschap de handtekeningen van minstens veertig parlementsleden of van honderd leden van provinciale raden moeten verzamelen. Volgens de meeste waarnemers zou vice-president Nguyen Cao Ky door deze bepaling uit de verkiezingsstrijd worden geweerd.

De bedoeling van het wetsont-

werp zou zijn dat de kiezers in oktober kunnen kiezen tussen de huidige president, Thieu, en generaal Duong Van Minh („Grote Minh“), de enige kandidaat die voldoende handtekeningen zou kunnen verzamelen. Een verkiezingsstrijd met alleen Thieu en Minh zou in binnen- en buitenland een overtuigender indruk maken dan de verwarrende stembusstrijd van elf kandidaten in 1967.

„Grote Minh“ heeft echter al laten weten, dat hij het wetsontwerp als ongrondwettig beschouwt. Zegslieden uit zijn omgeving menen dat Minh zich waarschijnlijk zal terugtrekken als het ontwerp wordt aangenomen.

De oppositie probeerde woensdag levergeefs te voorkomen, dat de stemming over het wetsontwerp geheim zal zijn. Volgens de tegenstanders heeft de regering door omkoperij en intimidatie stemmen geworven. Een geheime stemming zou omgekochte afgevaardigden de gelegenheid geven hun corruptie te verbergen.

Vandaag worden de debatter over het ontwerp voortgezet.

Foto's voor Vietnam

In het kader van de stedelijke manifestatie "UTRECHT VOOR VIETNAM" organiseert de Raadskelder in samenwerking met het Medies Comité Nederland-Vietnam de verkooptentoonstelling "FOTOGRAFEN VOOR VIETNAM".

De tentoonstelling die in Amsterdam veel belangstelling trok, loopt tot zaterdag 5 juni.

Ruim 150 foto's van diverse bekende Nederlandse fotografen zijn beschikbaar gesteld. Van de 57 deelnemende fotografen noemen we: Boudewijn Neuteboom, Ata Kando, Paul Huf, Johan van der Keuken, Dolf Tous-saint, Hans Pelgrom, Claude Vanheye, Koen Wessing en Ed van der Elsken.

Op zaterdag 5 juni, om half drie, vindt de openbare veiling plaats. Tussen de veiling door en wel om half vijf, vindt er een optreden plaats van het Dokumentair Aktueel Theater (D.A.T.) uit Amsterdam. Zij spelen: "Hemeltje lief, kroniek van een kruistocht", waarin luitenant Calley, generaal Westmoreland, president Nixon en "andere marionetten" van het groot-kapitaal tentonele zullen worden gevoerd. De voorstelling duurt ongeveer 40 minuten en de toegang is gratis.

De opbrengst van de openbare veiling gaat naar het Medies Comité en is speciaal voor de aanschaf van dringend noodzakelijke medische apparatuur en medicamenten bestemd.

De openingstijden van de tentoonstelling zijn: iedere middag van twee tot vijf uur en elke avond van zeven tot half twaalf. Op vrijdagmiddag is de tentoonstelling gesloten.

Nixon behaalt twee zeges op Vietnamcritici

Door onze correspondent
E. G. LACHMAN

WASHINGTON, 5 juni — President Nixon heeft gisteren in de Senaat bij het debat over de verlenging van de dienstplichtwet met twee jaar twee overwinningen behaald. Deze lijken een nederlaag aan te kondigen voor het voorstel van de Vietnamcritici om de president te bevelen de Amerikaanse troepen eind dit jaar uit Vietnam terug te trekken.

Op de vraag waarom het grote offensief van de critici nu in het Congres dood dreigt te lopen, terwijl toch de opiniepeilingen een ruime meerderheid voor een snel vertrek en veel wantrouwen in Nixons koers tonen, hoort men hier in senaatskringen verschillende antwoorden. Ten eerste meent men dat Mansfield met zijn voorstel om troepen uit Europa te halen, wel een slag maar daarom nog niet zijn oorlog verloor.

Niettemin heeft zijn voorstel de emoties afgeleid, hetgeen misschien zijn bedoeling was.

Want, ten tweede, zijn er bij vele senatoren principiële bezwaren tegen het in detail zelf „maken“ van de buitenlandse politiek door een vertrekdatum vast te stellen. Het dagelijks beleid moet de verantwoordelijkheid van de president die opperbevelhebber is, blijven, zo vinden zij.

Ten derde vrezen vele Democraten dat Nixon volgend jaar als vredespresident de verkiezingen ingaat die zijn beloften over een „generatie van verde“ en een „tijdperk van onderhandeling in plaats van confrontatie“ gestanddeed. Zulks wanneer het streven naar betere relaties met Peking, naar beperking van strategische wapens samen met Moskou, naar troepenvermindering in Europa en naar een compromis in het Midden Oosten, resultaten hebben of de president althans kan doen voorkomen dat dit streven resultaat zou hebben.

Daarbij kan hij bovendien in '72 de hoogte van de Amerikaanse inzet in Vietnam zelf bepalen, ja hoe dan ook, de vietna-

gint over de hoofdinzet van het debat: de motie van McGovern en Hatfield om de troepen eind dit jaar uit Vietnam terug te trekken. Dit voorstel wees de Senaat vorig jaar met 55 tegen 39 stemmen af en het maakt, zelfs als het het dit jaar in de Senaat haalt, in het Huis toch geen kans. Ten hoogste lijdt Nixon dus een morcie nederlaag. Maar omdat ook de kans daarop niet groot is, hebben de indieners het voorstel al verzacht.

De terugtrekking zou nu enigszins afhankelijk worden gemaakt van bevrijding door Hanoi van de bijna 400 Amerikaanse krijgsvangenen. In die zin, dat indien 60 dagen nadat de resolutie is aangenomen, de krijgsvangenen niet worden bevrijd het van-kracht-woorden der resolutie 60 dagen wordt uitgesteld. De bedoeling is Nixons argument te ondergraven dat zo'n amendement zijn onderhandelingspositie ten behoeve van de Amerikaanse krijgsvangenen zou ondermijnen. Dat, in vergelijking met een zo lange en grote oorlog waarbij een miljoen Amerikaanse soldaten was betrokken, zo'n verbazend klein aantal krijgsvangenen een zo grote rol speelt in Nixons tactiek tegen Hanoi en het eigen publiek, kan men zien als een teken dat geen van beide partijen bereid is tot een compromis.

Waarnemers menen intussen dat McGovern en Hatfield alleen een kans maken wanneer ze nog wat meer water in hun wijn doen. Door bijvoorbeeld de datum van terugtrekking uit te stellen tot midden 1972 of er een resolutie van te maken die niet bindend is voor de president.

Geheime zitting

Wellicht zal ten slotte ook een aantal twijfelaars beïnvloed kunnen worden door een van de zeldzame geheime zittingen die de Senaat maandag houdt. Daarin zal senator Symington een rapport toelichten van twee onderzoekers van de commissie voor buitenlandse zaken over de geheime Amerikaanse financiering via de CIA van Thailandse en andere huurtroepen die in Laos vechten. Het lijkt een tweesnijdend zwaard. Want juist die twijfelaars die vertrek van de Amerikaanse troepen wensen maar een communisti-

Daarbij komt tenslotte nog dat craten er voor terug Nixons buitenlandse politiek tot hoofdinzet van de strijd te maken. Doen zij dat wel, dan zouden zij wel eens in 1972 met lege handen kunnen komen te zitten. Vandaar dat zelfs een Vietnamcriticus als de oude Averell Harriman meent dat de Democraten Nixon op het „binnenlandse front" moeten verslaan.

Daarbij komt tenslotte nog dat ruim een derde van de Democraten bepaald niet wil bijdragen tot een communistische overwinning in Zuidoost-Azië en dus Nixon niet wil afvallen, terwijl slechts een tiental Republikeinen op het stuk van Vietnam tegen hun president stemt.

Afgewezen

Deze verhoudingen en overwegingen bleken ook gisteren weer, toen de Senaat het voorstel afwees van de progressieve Republikein Hatfield uit Oregon om de dienstplichtwet op 30 juni niet te verlengen. President Nixon heeft beloofd om geleidelijk naar een vrijwilligers (beroeps-)leger over te stappen na beëindiging van de oorlog in Vietnam. Maar de regering wenst nog twee jaar de (zeer selectieve) dienstplicht te handhaven omdat een plotselinge overgang veel te duur zou worden.

Ook wees de Senaat gisteren met 49 tegen 43 stemmen het voorstel van de Republikein Schweikert uit Pennsylvania af om de dienstplicht maar met één jaar te verlengen. Het doorslaggevende argument hiertegen was dat velen niet juist volgend jaar, op het ogenblik van de partijconventies en vlak voor de verkiezingen, weer gedwongen willen worden om in deze zaak voor of tegen de regering stelling te moeten nemen.

Eerder in het debat was al een in het Huis van Afgevaardigden goedgekeurd voorstel verslagen om voor soldijverhoging dit jaar 2,7 miljard in plaats van, zoals de regering wilde maar één miljard uit te trekken.

Het doel van de grotere verhoging was om al in 1972 een vrijwilligersleger mogelijk te maken. Het regeringsargument was dat het extra geld andere voor de veiligheid gevaarlijke besparingen in het Pentagon nodig zou maken.

Verder werden voorstellen om na 31 december geen dienstplichtigen bij krijgsvaardigheden te gebruiken of om geen dienstplichtigen naar gevechtszones buiten de VS te sturen, met respectievelijk 52 tegen 21 en 61 tegen zeven stemmen afgewezen. Doorslaggevende argumenten daarbij waren dat op die manier twee klassen soldaten — stervers en niet-stervers — zouden ontstaan hetgeen juist de vrijwillige aanmeldingen, nodig voor een beroepsleger, zou beperken.

Hoofdinzet

Het gevolg van al deze regeringsoverwinningen is dat de kans van de oppositie niet hoog wordt aangeslagen, wanneer volgende week het gevecht be-

Azië vrezen en bang zijn bij te dragen tot een morele nederlaag voor hun president die ze het volgend jaar bij de verkiezingen nodig hebben, kunnen Amerikaanse financiering van autochtone troepen zien als een juiste toepassing van de Nixon-doctrine.

De kreet van de oppositie dat vietnamisering van de oorlog slechts de huidskleur van de doden verandert, is gezien het feit dat die oppositie wel het doel van de Nixon-doctrine aanvaardt, dan ook niet erg logisch.

Organisaties vragen deserteur niet uit te leveren

AMSTERDAM, 5 juni — Twintig organisaties hebben gistermiddag een brief aangeboden aan de demissionarische regering-De Jong waarin zij hun verontusting uitspreken over de mogelijke uitlevering van de 23-jarige Amerikaanse deserteur Ralph Waver aan de Verenigde Staten. Op grond van een „zeer discutabele interpretatie" van het NAVO-statusverdrag.

In de brief wordt er bij het kabinet op aangedrongen niet in te gaan op het verzoek van de Amerikaanse regering tot uitlevering, Waver onmiddellijk in vrijheid te stellen en hem alsnog de toegezegde verblijfsvergunning te verlenen.

De ondertekenaars zijn: Algemeen Nederlands jeugdverbond, Algemene studentenvereniging Amsterdam, Algemene studentenvereniging Drienerloo, Amnesty International, Arjos, Bond voor dienstplichtigen, Bond voor vrijheidsrechten, CHJO, Federatie jongerengroeperingen van de PvdA, Groninger studentenraad, staf hervormde jeugdraad, J'accuse, JOVD, KVP-jongeren, PPR-jongeren, PSP, Release Nederland, Sjaloom, studentenraad Vrije universiteit en PvdA. (ANP).

an en Buck van taking

Oorlogs GI's steunen vrijdingsfrontinitiatief

dat de Amerikanen in grote
le naar Zuid-Vietnam kwamen
en er in talrijke gebieden stil-
liggende afspraken tussen de
eppen van het Bevrijdingsfront,
t Volksbevrijdingsleger, en de
heden van Saigon. Beide partijen
isten waar de ander was maar
het hem als het enigszins kon met
rust. Met de komst van de Amerikan-
en in 1965 is dat veranderd, de
Saigontroepen werden in het kiel-
zog van de Amerikanen meege-
trokken en in talrijke gebieden
waarvoor die tijd sprake was van
een modus vivendi ging de oor-
log woeden.

De laatste tijd lijkt het er op dat
die toestand van de facto wapen-
stilstand aan het terugkeren is.
Amerikaanse troepen vechten
steeds minder graag, voeren hun
opdrachten nauwelijks uit en al te
ijverige commandanten worden het
slachtoffer van „fragging“, d.w.z.
krijgen van hun eigen manschap-
pen granaten naar het hoofd.
Onlangs heeft het Bevrijdingsfront
een belangrijk initiatief genomen
om nu ook met de Amerikanen tot
een deal te komen. Het opperbevel
van het Volksbevrijdingsleger gaf
op 26 april jl alle eenheden het
bevel Amerikaanse soldaten die te-
gen de oorlog zijn zoveel mogelijk
te sparen. Het bevel van het
Volksbevrijdingsleger luidde:

„Het opperbevel van het VBL
geeft alle Bevrijdingseenheden, of-
ficiëren en soldaten, het volgende
bevel:

1. Amerikaanse soldaten, die (al-
leen of in 'groepsverband) strijden
voor hun terugkeer naar de Ver-
enigde Staten, die de bevelen van
hun meerderen weigeren op te vol-
gen en verder allen die zich ont-
houden van vijandelijke handelin-
gen tegen het VBL, de soldaten
van het Saigon-leger niet steunen
en niet te hulp komen, de vrijheid,
de bezittingen en de levens van de
Zuidvietnamese bevolking niet in
gevaar brengen, zich niet mengen
in de binnenlandse aangelegenheden
van de Vietnamezen of het

„U weet dat volgens de officiële
cijfers reeds meer dan driehonderd
dat te doen.“
huidige bewind is sterk genoeg om
moest worden herzien. Alleen het
worden en de te liberale grondwet
chic toe. De orde moest hersteld
ings. We gaan hard naar de aard-
agenden afgevoert. Nu die kidnapp-
„Een andere keer werden politie-
gaan lopen. Is dat democratie?“
rijdt in een wagen. En ik moet
mijn auto en schold me uit: „Hij
van hen sloeg op het dak van
groep jongeren, arbeiders, denk ik.
Ik werd aangehouden door een
reed ik in mijn auto naar de kran-
een voorbeeld geven. Op een dag
„Dat is het probleem niet. Ik zal u
mentors.“
„Maar u signaleerde daarmee zelf
kend.“

„Wat schuilt daar voor kwaads
onderwijzers.“
zingen tot vakverenigingen van
clubs van music, studentenveren-
de dante, de werkeloosheid, van
gansites om te strijden tegen
den opgericht. Van vischubs tot or-
gemaakt: 40.000 verenigingen wer-
waarin van de mensen meester
gegarandeerd, heeft zich een
de vrijheid van vereniging werd
Ma de grondwet van 1961 waarbij
sprak al van het nog niet rijp zijn
huidige militaire staatsgreep. Ik

„Hoe kan men te veel vrijheden
veel vrijheden gaf.“
een grondwet die de mensen te
en daarna de grondwet van 1961,
gerde dit aanbod serieus te nemen.
Leden van de anti-oorlogs bewe-
ging in het Amerikaanse leger reageer-
den anders. Eén van hen
schreef een open brief aan mevrouw
Nguyen Thi Dinh, onder bevel-
hebber van het Volks Bevrij-
dingsleger. Zijn verklaring werd
door de anti-oorlogs-soldaten in Pa-
rijs verspreid:

„Ik diende van 1966 tot 1968 in
Vietnam. Ik heb met veel Vietna-
mezen gepraat. Zij legden mij uit,
dat als alle buitenlandse troepen
Vietnam zouden verlaten, de Viet-

„Dat hebben we in de
gehoord. Maar van zo'n radica-
lisatie is evenzeer sprake. Een 170
pagina's dik rapport, opgesteld op
grond van een onderzoek, uitge-
voerd onder leiding van prof. Da-
vid Gottlieb van de Pennsylvania
State University (VISTA and its
Volunteers) brengt aan het licht
dat ongeveer één-derde van de
tienduizenden ondervraagden
„scherp geradicaliseerd“ is en de
meesten hunner 'linkser' werden
onder de indruk van hun confron-
tatie met Amerika's ellende.
„Omdat VISTA-vrijwilligers de ge-
legenheid hebben uit eerste hand
te leren over de omvang van de ar-
moede en de mate van onverschil-
ligheid daartegenover, bespoedigt
VISTA het radicalisatieproces“, al-
dus een conclusie uit het rapport.
Armoede en officiële onverschil-

„Het resultaat van de kidnapping
van de „Dev Gene“ voor de illegale
ing en de training van de leden
groep zaten belast met de kidnapp-
„Hem niet bewaakt; en ten derde
ten tweede was het woonhuis van
„het Amerikaanse imperialisme“
„Een gewoontegedrag“

ten hadden de „Armed Forces
Day“ omgedoopt in „Armed Forces
Day.“ zongen, hielden meetings en
demonstreerden. In Ft Carson, Co-
lorado, kwam het zelfs tot een sit-
downstaking op de basis zelf. In
sommige gevallen, zoals bij de
festiviteiten van de vlootbasis bij
Chicago, werden de gebruikelijke
festiviteiten afgezegd uit angst
voor anti-oorlogsdemonstraties. In
Colorado Springs werden de festi-
viteiten 20 minuten nadat ze be-
gonnen waren afgelast toen 350
antioorlogs GI's binnen marcheer-

„Het resultaat van de kidnapping
van de „Dev Gene“ voor de illegale
ing en de training van de leden
groep zaten belast met de kidnapp-
„Hem niet bewaakt; en ten derde
ten tweede was het woonhuis van
„het Amerikaanse imperialisme“
„Een gewoontegedrag“

„Het resultaat van de kidnapping
van de „Dev Gene“ voor de illegale
ing en de training van de leden
groep zaten belast met de kidnapp-
„Hem niet bewaakt; en ten derde
ten tweede was het woonhuis van
„het Amerikaanse imperialisme“
„Een gewoontegedrag“

„Het resultaat van de kidnapping
van de „Dev Gene“ voor de illegale
ing en de training van de leden
groep zaten belast met de kidnapp-
„Hem niet bewaakt; en ten derde
ten tweede was het woonhuis van
„het Amerikaanse imperialisme“
„Een gewoontegedrag“

„Het resultaat van de kidnapping
van de „Dev Gene“ voor de illegale
ing en de training van de leden
groep zaten belast met de kidnapp-
„Hem niet bewaakt; en ten derde
ten tweede was het woonhuis van
„het Amerikaanse imperialisme“
„Een gewoontegedrag“

„Het resultaat van de kidnapping
van de „Dev Gene“ voor de illegale
ing en de training van de leden
groep zaten belast met de kidnapp-
„Hem niet bewaakt; en ten derde
ten tweede was het woonhuis van
„het Amerikaanse imperialisme“
„Een gewoontegedrag“

Khiem, mogen niet aangevallen worden.

2. Amerikaanse soldaten (GI's), alleen of in groepen, die in het heetst van de strijd weigeren tegen het VBL te vechten en die anti-oorlogs lectuur bij zich hebben moeten goed behandeld worden.

3. Alle leden van het Volks Bevrijdings Leger moeten klaar staan hulp en bescherming te verlenen aan soldaten, die tegen de oorlog protesteren en die nu gedwongen zijn zich te verborgen omdat ze marsorders weigerden op te volgen, weigerden zich aan de discipline te onderwerpen of zich verzetten tegen discriminatie binnen het Amerikaanse leger.

4. De Amerikaanse soldaten die de zijde van het volk en het VBL kiezen, moeten hartelijk verwelkomd worden en zij moeten goed behandeld worden. Zij moeten geholpen worden als ze terug willen keren naar de Verenigde Staten of ergens anders een toevluchtsoord willen zoeken, net zoals ze zelf willen.

5. GI's of groepen GI's, die het Nationaal Bevrijdings Front (NBF) en de Voorlopige Revolutionaire Regering (VRP) steunen moeten vriendelijk ontvangen worden en zij moeten op passende wijze beloofd worden."

Men richtte zich niet alleen tegen de eigen troepen maar ook tegen de Amerikaanse soldaten zelf.

"Het opperbevel van het Volks Bevrijdingsleger roept de officieren en soldaten van het Amerikaanse leger in Zuid-Vietnam op om hun acties voor hun terugkeer naar de Verenigde Staten te verheerlijken en zich niet meer te leggen bij een zinloze dood in deze onrechtvaardige oorlog. Het VBL roept hen verder op om op alle mogelijke manieren contact te zoeken met het volk van Zuid-Vietnam en het VBL en deze op de hoogte te stellen van hun activiteiten tegen de oorlog, zodat het Zuidvietnamese volk en het VBL hen kunnen helpen."

David Bruce, de Amerikaanse onderhandelaar bij de Vietnamese vredesbesprekingen in Parijs, wei-

den onder het roepen van „Gi zij niet doden." In San Diego trok een alternatieve viering van de dag de strijdkrachten 4000 mensen. Onder de toeschouwers die een voorstelling zagen van de „FTA-show (Fuck the Army) bevonden zich 500 bemanningsleden van het vliegtuigmoederschip Constellation in Fayetteville werd een keurige demonstratie gehouden van 500 anti-oorlogssoldaten. Onder hen bevond zich een grote groep van de 503e afdeling van de Militaire Politie. Ze droegen het bord „503rd Pigs for Peace." Ook in Killeen (Texas), Wrightston (New Jersey), Ayer (Massachusetts), El Paso (Texas), Portsmouth (New Hampshire) en in Seoul (Zuid-Korea) vonden demonstraties plaats.

Dit is de eerste keer dat het Amerikaanse leger tegenover een Revolutionaire Leger staat en ze weten niet wat ze daartegen moeten doen. Veel Amerikaanse soldaten hebben meer ontzag voor het NBF dan voor hun eigen officieren. Als men mij nu zou vragen naar Vietnam te gaan, dan zou ik dat graag doen, als dat het Vietnamese volk zou kunnen helpen. Ik kan best begrijpen dat er GI's zijn die nu bij het NBF vechten.

Sommigen van ons werken binnen het leger, anderen zijn met verteld verlof gegaan totdat de oorlog in Vietnam voorbij is. Onze groep werkt op het ogenblik in Parijs: wij versieren anti-oorlogslectuur, we maken een blad (ACT) en wij vliegen ons graag met de hoop dat er soldaten in leven zijn gebleven, omdat zij ACT's bij zich hadden. Wij helpen verder soldaten die deserteren.

Deze openlijke ondersteuning van ons werk binnen en buiten het leger is geweldig. Wij hebben nu echt het gevoel dat wij samen met het Vietnamese volk strijden om een einde te maken aan deze oorlog.

Als wij hier in Parijs, u op een of andere manier kunnen helpen, laat ons dat dan alstublieft weten."

E-5 Sgt. John Herndon (tijdelijk door zichzelf buiten dienst verklaard), RA 13996107 vroeger deel uitmakende van het 101e., (CO G, 21502), Zuid-Vietnam.

GI-protesten in Amerika

Niet alleen in Vietnam zelf en onder de Amerikaanse soldaten in het buitenland maar ook in de Verenigde Staten zelf groeit het protest onder de soldaten. Na de oudstrijders demonstraties in Washington demonstreerden op 15 mei jl., de Dag van de Strijdkrachten, tienduizenden GI's in actieve dienst samen met veteranen en burger anti-oorlogsactivisten. De solda-

den onder het roepen van „Gi zij niet doden." In San Diego trok een alternatieve viering van de dag de strijdkrachten 4000 mensen. Onder de toeschouwers die een voorstelling zagen van de „FTA-show (Fuck the Army) bevonden zich 500 bemanningsleden van het vliegtuigmoederschip Constellation in Fayetteville werd een keurige demonstratie gehouden van 500 anti-oorlogssoldaten. Onder hen bevond zich een grote groep van de 503e afdeling van de Militaire Politie. Ze droegen het bord „503rd Pigs for Peace." Ook in Killeen (Texas), Wrightston (New Jersey), Ayer (Massachusetts), El Paso (Texas), Portsmouth (New Hampshire) en in Seoul (Zuid-Korea) vonden demonstraties plaats.

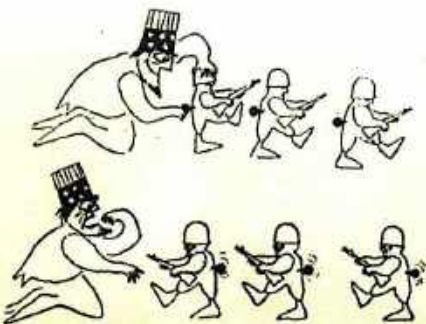
Moelijkheden voor afgestudeerden

In 1971 zullen er (nog) minder functies open staan voor afgestudeerde academici dan in 1970, ook al een slecht jaar. Volgens een functionaris van de Universiteit van Californië loopt een geschoold academicus, die drie of vier jaar geleden een keuze had kunnen doen uit aanbiedingen, nu de kans pompbediende of taxi-chauffeur te moeten worden. Maar ook in dat soort functies is op het ogenblik moeilijk werk te vinden. Vakantiebaantjes bijv. zijn in tegenstelling tot enkele jaren geleden, niet te krijgen.

Een overzicht van de totaal-situatie geeft aan dat er dit jaar 18 procent minder functies in het zakenleven zullen worden aangeboden, 27 procent voor ingenieurs, 31 procent voor chemici, fysici en dergelijken.

Vrijwilligers radicaliseren

In de Verenigde Staten kent men, naast de „Vredeskorpsen" die vrijwilligers uitzenden naar onderontwikkelde landen, ook een instelling voor binnenlandse hulpverlening, de VISTA. Deelgenomen aan het werk van deze instelling wordt vooral door jongere Amerikanen uit de middenklassen (hetzelfde geldt trouwens voor het Vredeskorps). Met dezen is iets dergelijks aan de hand als destijds met de „arbeiders-priesters", geestelijken die het leven van de arbeiders moesten delen in de hoop dat de kerk haar greep op het proletariaat zou herkrijgen. Het omgekeerde gebeurde toen: de priesters „verlinksten" en kwamen onder de invloed van radicale ideeën, hetgeen reden was om het experiment maar weer stop te zetten.

Angst
Na de dood van de
voor Vietnam, vorig jaar. Ook dat
Vietnam. Het begon met music
naars acties en de technic
het medisch comité; de kunst
te gebeurtenissen in het leven van
Maar er zijn nog twee andere gro-
ten," zegt dr. Van Rhijn.
het IKOR zoals moet organisac-
lect: de geveers werken naar iets
Dat heeft een propagandistisch ef-
menlijk zo'n auto kunnen geven.
is gebaud met de typografen, geza-
vers zou, zoals dat bijv. in Engeland
tot de verbeelding. Den groep ge-
ding, bijv. een röntgenauto, meer
de andere kant spreekt een groter
degenen met kunnen denken: Aan

Senaat verwerpt anti-Vietnam resolutie

WASHINGTON, 5 juni (Reuter) — De Amerikaanse Senaat heeft een voorstel om per 1 juli de dienstplicht af te schaffen verworpen. De bedoeling van de indieners was het zenden van militairen naar Vietnam te beperken.

De uitslag — 67 tegen 23 stemmen — was overeenkomstig de verwachting, doordat regeringsaanhangers de steun hadden van enige tegenstanders van de oorlog in Indo-China.

Onder hen was de Democratische senator Edward Kennedy, die betoogde dat afschaffing van de dienstplicht zou betekenen, dat alleen de financieel zwakkeren zich als vrijwilliger zouden opgeven voor de strijdkrachten en de strijd in Vietnam.

Intussen hebben „duiven” in de Senaat een nieuwe versie ingediend van hun omstreden voorstel om na 1971 geen geld meer beschikbaar te stellen voor de Amerikaanse strijdkrachten in Vietnam.

Hun oorspronkelijk voorstel, afkomstig van McGovern en Hatfield, werd vorig jaar met 55 tegen 39 afgewezen.

Fulbright: geen geld voor *Mr* Thais in Laos

WASHINGTON, 8 juni — De Amerikaanse senatoren Fulbright en Symington hebben gisteren de regering-Nixon beschuldigd van schending van het Congresbesluit waarin het financieren van Thailandse regeringstroepen werd bevestigd. Het ministerie van buitenlandse zaken in Washington geeft toe dat de Verenigde Staten vrijwilligers betalen die aan de kant van de Laotiaanse regeringstroepen vechten, maar meent dat hierdoor geen Congresverbod wordt overtreeden.

Bij de indiening van het betreffende amendement in augustus vorig jaar had Fulbright verklaard dat hij geen dingen wilde dwarsbomen die de regering al uitvoerde. Fulbright zegt nu dat hij toentertijd niet wist dat Thaise troepen door de Amerikanen worden gefinancierd.

Voor het Congresgebouw demonstreerden gisteren enkele duizenden mensen voor beëindiging van de oorlog in Indochina voor het eind van dit jaar. Zakenlieden en vertegenwoordigers van universiteiten en vrije beroepen begonnen met deze betoging een week van acties tegen de oorlog. Een van de grootste deelnemende groepen is die van 2500 advocaten, die maandelijks door de senatoren Edward Kennedy, Hatfield en Philip Hart en de ex-minister van arbeid, Wirtz, werd toegesproken. (Reuter, AFP)

Meer N.-Vietnamezen

infiltreren via zône ⁷_{pk}

SAIGON, 8 juni — Raket- en mortiergranaten van het Noordvietnamese leger komen in toenemende aantallen in de centrale sector van de gedemilitariseerde zone de grens met Zuid-Vietnam over. Hun doelen zijn de Zuidvietnamese en Amerikaanse artilleriestellingen die zich ten zuiden van de zone bevinden. De gedemilitariseerde zone strekt zich uit aan weerszijden van de grens tussen Noord- en Zuid-Vietnam.

Amerikaanse en Zuidvietnamese troepen trachten de Noord-Vietnamese infiltraties af te grendelen. Gisteren werd gemeld dat in de afgelopen drie dagen

240 Noordvietnamezen door grondvuur en luchtaanvallen werden gedood. Vannacht laaiden de gevechten weer op, ongeveer acht kilometer ten zuiden van de zone. 22 Noordvietnamezen werden gedood, zo is in Saigon meegedeeld.

Als reden voor de toenemende infiltratie door de zone wordt aan Amerikaanse zijde opgegeven het feit dat de Ho Tsji Minh-route in Laos door de moessonregens minder bruikbaar is geworden. Het aantal Noordvietnamese vrachtwagens dat van de route gebruik maakt daalde vorige week onder de 300 — tegen 2500 per week in de droge periode. (Reuter)

VS wellicht door drugs sneller uit Vietnam

WASHINGTON, 8 juni — De Amerikaanse regering gaat pogingen in het werk stellen de troepenterugtrekking uit Vietnam te versnellen met het oog op de grote omvang van de drugverslaving in het leger daar. Het Congreslid Steele zegt dit uit hoge regeringskringen te hebben vernomen.

Volgens Steele zal getracht worden het tempo van terugtrekking te verhogen van 14.300 naar 20.000 man per maand. Tegen juli volgend jaar zouden er nog slechts 40.000 tot 50.000 Amerikaanse militairen in Vietnam zijn. Ook de Washington Post meldt dat volgend jaar zomer - volgens een nieuw terugtrekkingsschema dat in voorbereiding is en de instemming heeft van minister van defensie Laird - maximaal 50.000 Ame-

rikaanse manschappen nog in Zuid-Vietnam zullen zijn.

De Republikeinse senator Jacob Javits zei gisteren dat de openbare reactie op de berichten over toenemend druggebruik onder de Amerikaanse soldaten in Zuidoost-Azië een Amerikaanse terugtocht uit Vietnam voor het eind van dit jaar kunnen afdwingen. „Het is heel goed mogelijk dat dit een factor is die de gehele situatie kan veranderen”, aldus Javits. De senator zei dit na teruggekeerd te zijn van een bezoek aan Vietnam.

Javits merkte op: „Het Amerikaanse volk kan er zo genoeg van krijgen dat de troepen daar eerder weg zullen zijn dan McGovern, Hatfield (twee senatoren die een terugtrekking voor het eind van dit jaar willen) of wie dan ook ooit hebben gedroomd, en dit zonder acht te slaan op de gevolgen.” De senaat zal later deze maand over het voorstel van McGovern en Hatfield stemmen.

Het Amerikaanse opperbevel in Saigon heeft gisteren bekend gemaakt dat de Amerikaanse troepensterkte in Vietnam in de afgelopen week met 4800 man is verminderd. Zes marinierseenheden, met een totale sterkte van 1240 man, zullen spoedig vertrekken.

De Amerikaanse sterkte in Vietnam was jl. donderdag gedaald tot 250.900 man, het laagste cijfer sinds het eerste kwartaal van 1966 toen de Amerikaanse strijdmacht 231.200 man omvatte, aldus het opperbevel. (Reuter/AP)

Aanval van Kennedy op Nixon

Van een correspondent

WASHINGTON, 9 juni — Senator Edward Kennedy heeft president Nixon ervan beschuldigd de oorlog in Vietnam gaande te houden, opdat hij „zijn laatste troef voor de vrede kan uitspelen” vlak voor de Amerikaanse presidentsverkiezingen van volgend jaar.

„Het enig mogelijke excuus om de politiek van de Vietnamisering van de oorlog gaande te houden was de mogelijkheid voor president Nixon om een opzienbarend vredesgebaar te maken, zo kort mogelijk vóór november 1972, als Nixon er het meest profijt van zou kunnen hebben.”

Dit is de scherpste aanval van de Democratische senator uit Massachusetts op president Nixon tot dusver. Volgens recente opinie-onderzoeken is de populariteit van Edward Kennedy in het Democratische kamp weer gestegen. Hij heeft zelf herhaaldelijk gezegd dat hij geen kandidaat zal zijn voor het Witte Huis, maar hij wordt toch als mogelijke Democratisch kandidaat voor het presidentschap genoemd.

Volgens officiële berichten van het Amerikaanse opperbevel in Saigon wordt de terugtrekking van Amerikaanse troepen uit Vietnam op het ogenblik versneld. Er worden de laatste tijd 19.000 man per maand teruggetrokken. De terugtrekking geschiedt sneller dan door Nixon was aangekondigd. Een van de redenen tot versneling van de terugtrekking schijnt te zijn dat men zich in het Amerikaanse Congres zeer ongerust maakt over de verslaving aan heroïne van een toenemend aantal Amerikaanse soldaten in Vietnam.

De interventie van Amerika in Laos en Cambodja is door senator William Fulbright betiteld als een schending van de wet door de regering-Nixon.

Ex-minister van defensie Clark Clifford:

„Vietnamoorlog kan dit jaar eindigen’

*Zi
nu*

WASHINGTON, 9 juni — De vroegere Amerikaanse minister van defensie, Clark M. Clifford, heeft gisteren gezegd dat naar zijn mening Noord-Vietnam en de Vietcong alle Amerikaanse krijgsgevangenen binnen 30 dagen zullen vrijlaten als de Verenigde Staten er mee instemmen al hun strijdkrachten voor 31 december uit Indochina terug te trekken.

In een toespraak tot een bijeenkomst van drie organisaties, die voor vrede in Vietnam ijveren, zei Clifford: „Ik geloof dat de oorlog afgelopen zou kunnen zijn op het moment dat de laatste Amerikaanse troepen zijn teruggetrokken.”

In een interview gaf Clifford de volgende uiteenzetting van

zijn voorstel: de Verenigde Staten moeten er mee instemmen om al het Amerikaanse militair personeel voor 31 december terug te trekken uit Vietnam, Laos en Cambodja en op dezelfde datum een einde te maken aan alle activiteiten van de Amerikaanse strijdkrachten te land, ter zee en in de lucht in Zuid-Vietnam, Noord-Vietnam, Laos en Cambodja.

Ruil

In ruil hiervoor, aldus Clifford, zouden de Vietcong en Noord-Vietnam er mee akkoord moeten gaan om binnen 30 dagen na de gezamenlijke bekendmaking van het eerste gedeelte van de overeenkomst alle Amerikaanse krijgsgevangenen in vrijheid te stellen. Bovendien zouden de Vietcong en Noord-Vietnam zich moeten onthouden van acties die de veiligheid van de Amerikaanse troepen in de terugtrekkingsperiode in gevaar zouden kunnen brengen.

Op grond van besprekingen die ik heb gevoerd met een aantal mensen die op dit terrein actief zijn geweest, heb ik reden om aan te nemen dat de Noordvietnamezen en het Nationaal Bevrijdingsfront hiermee zullen instemmen, aldus Clifford in het interview.

Hij voegde er echter aan toe dat hij niet wist hoe de Zuidvietnamezen op een dergelijk voorstel zouden reageren en zei dat hij zijn plan ook niet had besproken met functionarissen van de regering-Nixon.

... laatste
jaar van de ambtstermijn van
president Lyndon Johnson, mi-
nister van defensie geweest; hij
heeft nu een advocatenkantoor
in Washington.

In het interview zei Clifford
nog dat de onderhandelingen
over de beëindiging van het
conflict in Indochina op twee
gescheiden niveaus moeten
worden gevoerd: tussen de Ver-
enigde Staten en de Vietcong
over een militaire regeling en
tussen Noord- en Zuid-Vietnam
over een politieke regeling.

„Wij moeten ons niet bemoel-
en met de politieke regeling”,
aldus Clifford. „Het is aan de
Noord- en de Zuidvietnamezen
om zonder onze tussenkomst tot
een vergelijk te komen. Als wij
ons hierin zouden mengen, dan
zouden wij ook verplicht zijn
toe te zien op naleving van een
eventuele overeenkomst en dat
zou rampzalig zijn”.

Overrijld

De woordvoerder van het
Witte Huis, Ronald Ziegler, zei
gisteravond in een reactie op
Cliffords uitspraken dat een
unilaterale terugtocht van Ame-
rikaanse eenheden tegen het
eind van het jaar „zo overrijld
zou zijn dat de Zuidvietnamezen
niet de gelegenheid zouden
hebben hun eigen toekomst te
bepalen.”

Volgens Ziegler is er geen
verzachting te bespeuren van
het standpunt van Hanoi en de
Vietcong over een Amerikaanse
terugtocht en de vrijlating van
krijgsgevangenen. De commu-
nisten handhaven hun positie
dat de VS een datum voor vol-
ledige terugtrekking moeten
vaststellen en dat slechts daarna
Hanoi en de Vietcong het pro-
bleem van de Amerikaanse ge-
vangenen willen bespreken, al-
dus Ziegler.

Een Amerikaans Congreslid,
Robert Leggett, een Democraat
uit California, heeft gisteren ge-
zegd dat de Vietcong vrijlating
van de Amerikaanse krijgsge-
vangenen heeft aangeboden vóór
de definitieve vertrekdatum van
de Amerikaanse strijdkrachten.
Wel eist de Vietcong eerst een
akkoord over de vaststelling van
die datum. Volgens Leggett
heeft hij dit vernomen van
Ngujen Van Tien, de tweede
man in de Vietcong-delegatie
bij de Parijse vredesbesprekin-
gen. (AP/Reuter)

Zuidvietnamese generaal van functie ontheven

SAIGON, 10 juni — Een militaire woordvoerder in Saigon heeft bevestigd dat generaal-majoor Nguyen Van Hieu, commandant van de Zuidvietnamese vijfde divisie, van zijn functie is ontheven. Deze maatregel houdt verband met het feit dat een brigade van deze divisie zich vorige week zonder orders heeft teruggetrokken uit de oostelijke Cambodjaanse grensstad Snuol na in gevechten om de stad ongeveer 300 doden, gewonden of vermisten te hebben verloren. (Reuter)

Kunstenaars Voor Vietnam in Wereldwinkel De Bilt

De wereldwinkel in De Bilt organiseert in samenwerking met het comité Kunstenaars voor Vietnam een grote manifestatie op 19 juni in de Werkplaats Kindergemeenschap aan het einde van de Jan Steenlaan in Bilthoven.

De opbrengst van deze manifestatie zal ten goede komen aan het Medisch Comité Nederland-Vietnam, dat als doelstelling heeft, medische hulp te verlenen aan Noord-Vietnam en de bevrijdingsfronten in Zuid-Vietnam, Laos en Cambodja. Het Medisch Comité wordt gesteund door een aanbevelingscomité van meer dan 300 artsen. Het Medisch Comité verzond tot nu toe voor bijna één miljoen aan medicamenten en medische instrumenten naar Indo-China.

Zaterdag 19 juni zal vanaf 19.30 uur een grote kunstveiling worden gehouden in de Werkplaats Kindergemeenschap in Bilthoven. (De Kindergemeenschap is vijf minuten van het station.)

Beeldende kunstenaars uit het hele land, onder wie Jan Wolkers, Tajiri, Lucbert en veel plaatselijke kunstenaars, onder wie Job Goldenbelt, Jits Bakker, Henny Visch en Rien Goené hebben werk voor deze veiling ingezonden. Van 14 tot en met 18 juni zullen de kunstwerken worden geëxposeerd op een nader bekend te maken plaats.

Na de veiling zal er een optreden zijn van bekende artiesten die belangenloos hun medewerking verlenen aan deze avond. Enkele namen zijn: Martine Bijl, Henk van der Molen, Marga Minco, Harriet Freezer, Kabaret Grimlach, Mountbatten Blues Band en Svetislav Militch.

De hele dag - d.w.z. vanaf

twee uur - zullen er films worden gedraaid, zijn er informatiestands, is dr. Groenink van het medisch comité aanwezig om over de toestand in Vietnam te praten en demonstreren studenten van de Technische Hogeschool Delft de door hen uitgevonden operatielamp.

De toegangsprijs voor de avond is f 3,75 voor 21 min en 65 plus en f 7,50 voor de ruimere beurs. Voorverkoop van de toegangsbewijzen bij het VVV Bilthoven, Wereldwinkel De Bilt, Utrecht, Soest, Hiversum en Zeist, bij het USF, Wilhelminapark 23, in Utrecht en vanaf 14 juni telefonisch onder nummer 030-760779.

Gedelijke bijdragen kunnen worden gestort op postgiro 380418 van de Raiffeisenbank De Bilt, ten name van Wereldwinkel - Vietnamactie.

Nadere inlichtingen bij: Hans van Bruinessen, 1e Brandenburgerweg 124, Bilthoven, telefoon 030-785603.

Na grootse campagne voor krijgsgevangenen

WASHINGTON, 10 juni - Is president Nixon in het woordspel rond Amerikaanse terugtrekking uit Vietnam in een tactische val gelopen die hij zelf opstelde toen hij tweeënehalf jaar lang in een grootse reclamecampagne de nadruk legde op bevrijding van de ongeveer zes honderd Amerikaanse krijgsgevangenen? Dat is de vraag die men zich hier stelt nu de Senaat besloot om volgende week woensdag te stemmen over het amendement McGovern-Hatfield dat vertrek per 31 december eist indien binnen zestig dagen na aanneming van de resolutie de krijgsgevangenen worden uitgeleverd.

Nu de datum van de stemming vaststaat hebben de verenigde duiven binnen en buiten het Congres een offensief geopend om de tien stemmen te veroveren die het voorstel nog te kort komt.

De belangrijkste aanval kwam van ex-minister van defensie Clark Clifford die indertijd president Johnson overhaalde vredesonderhandelingen te beginnen en de bombardementen op Noord-Vietnam stop te zetten.

Clifford herhaalde en preciseerde een voorstel dat hij al een jaar geleden deed. Na allerlei gesprekken had hij goede redenen te geloven dat Hanoi de krijgsgevangenen vrij zou laten en aanvallen op vertrekkende Amerikaanse troepen zou staken binnen dertig dagen nadat men was overeengekomen om per 31 december alle Amerikaanse troepen uit Vietnam terug te trekken en ook alle Amerikaanse gevechtsactiviteiten in Laos en in Cam-

Dit plan hield geen enkel risico in, aldus Clifford, omdat indien de krijgsgevangenen niet worden uitgeleverd ook het Amerikaanse vertrek niet plaats heeft.

Vaag

Het offensief lijkt de val te sluiten waarin Nixon zich begaf toen hij althans in de propaganda de kwestie van de krijgsgevangenen centraal stelde. Het komt immers nadat Hanoi in allerlei informele gesprekken vage hoop wekte dat het de krijgsgevangenen inderdaad zal uitleveren nadat een vertrekdatum is genoemd in plaats van, zoals het in de Parijse onderhandeling steeds stelde, over die uitlevering dan alleen te willen praten.

Door de speculaties die hierdoor ontstonden en omdat in Parijs de onderhandeling over het lot van de krijgsgevangenen centraal staat dreigen Washington allerlei gevaren. Ten eerste raakt daardoor het feit op de achtergrond dat men niet over een vredesregeling onderhandelt maar alleen over het door Washington, unilateraal, als alternatief voor een vredesregeling voorgestelde: de omstandigheden van de vietnamisering.

Ten tweede wordt wanneer Hanoi inderdaad uitlevering aanbiedt in ruil voor een vertrekdatum, Nixon de pin op de neus gezet. Hij kan dan gedwongen worden de datum vast te stellen zonder dat voldaan is aan zijn tweede voorwaarde die hij steeds stelde voor het Amerikaanse vertrek: een kans voor Zuid-Vietnam om de eigen toekomst te kunnen bepalen, lees op eigen benen te kunnen staan.

Tenslotte dreigt in het door Hanoi zorgvuldig aangewakkerde geharrewar over krijgsgevangenen het hoofdfeit ten onder te gaan. Dat Hanoi nog steeds zeg-

geschap van het Bevrijdingsfront in Saigon eist en dat Washington nog steeds op een vrij Zuid-Vietnam hoopt, zodat geen echte vredesregeling mogelijk is.

Vals

Het antwoord in het Witte Huis op het offensief van Clifford is dan ook dat dit alles valse hoop wekt omdat Hanoi officieel zegt wat het officieel niet bereid is te zeggen omdat het wil meespelen in de Amerikaanse binnenlandse politiek. Bovendien dat 31 december veel te vroeg is als vertrekdatum om Zuid-Viet-

Het merkwaardige is intussen dat juist de Washington Post die anders fel van leer trekt gisteren aardig meehielp om de regeringsargumenten tegen de duiven te schragen. Het blad publiceerde een interview van Chalmer Roberts met de Noordvietnamese onderhandelaar Xocan Thoey. Daarin zegt Thoey weliswaar dat indien een vertrekdatum vaststaat de kwestie van de krijgsgevangenen niet alleen opgelost „kan" worden, maar opgelost „zal" worden. Maar het woord „opgelost" duidt ten eerste nog niet op de wil tot uit-

vangenerij alle Amerikaanse steun, economisch zowel als militair, aan het regime in Saigon en aan de militaire activiteiten in Cambodja en Laos gestaakt moesten worden.

Een duidelijke hint dat Hanoi, net als in de onderhandeling over een vredesregeling, nu ook bij die over krijgsgevangenen de voorwaarde stelt dat de regering in Saigon ten val moet worden gebracht. Het State-Departement noemde het interview een bevestiging dat er in werkelijkheid niets is veranderd in Hanoi's positie.

Voor het grote publiek hier lijkt de zaak onontwaaarbaar. Het vredesvoorstel op 7 oktober van Nixon behelsde een bestand, een vredesconferentie, een politieke overeenkomst, wederzijdse terugtrekking van vreemde troepen en uitwisseling van krijgsgevangenen.

Restgroep

Kwam er geen overeenkomst dan zou het program van vietnamisering toch op den duur vertrek van de Amerikaanse gevechtstroepen op de grond mogelijk maken. Maar er zou een restgroep blijven — of tot de Amerikaanse krijgsgevangenen waren uitgeleverd of tot Saigon een kans had op eigen benen te staan.

De twee voorwaarden zo verklaarde Nixon op 30 april bestonden geschieden van elkaar. In ieder geval, zo liet Washington steeds weten, was voorwaarde voor het slagen van de vietnamisering juist voortdurende Amerikaanse economische en militaire (luchtmacht- en artillerie-) steun aan Saigon tot er een vrede kwam.

Via de krijgsgevangenenkwestie hebben Hanoi en de Amerikaanse oppositie kans gezien

Nixon in een tactisch kwetsbare positie te brengen. Want wanneer vandaag te Parijs Hanoi uitgaat op Cliffords voorstel uitlevering van krijgsgevangenen in ruil voor een Amerikaanse vertrekdatum dan vergeet het grote publiek en de pers hier die andere Noordvietnamese voorwaarde: stopzetting van alle hulp aan de regimes in Saigon, Laos en Cambodja.

Dan zal Nixon gedwongen zijn of ja te zeggen of een uitvlucht te zoeken. In beide gevallen zouden McGovern en Hatfield wel eens de nog ontbrekende stemmen voor hun resolutie kunnen vinden.

Vrouwen

Dat de kwestie van de krijgsgevangenen die in haar emotionele vorm Nixons politiek in eigen land moest steunen, als een boemerang terugslaat op het Witte Huis lijkt wel verdiend. Want ondanks het feit dat een zes-honderd gevangenen op een totaal van twee miljoen Amerikanen die in Vietnam dienden geen halszaak hoeft te zijn, heeft Nixon sinds tweeënehalf jaar opzettelijk de emoties wat dat betreft aangewakkerd. Door de achtergebleven vrouwen te doen organiseren, hen delegaties op delegaties naar Parijs te laten sturen en bovendien een ware lawine van tienduizenden brieven aan de Noordvietnamese delegatie die nu in een Frans pakhuis worden bewaard.

Maar de door het Witte Huis zo kunstmatig aangewakkerde emoties hadden tenslotte tot gevolg dat een deel van de echtgenotes onlangs juist vaststelling van een Amerikaanse vertrekdatum eiste. Ook Hanoi en de politieke oppositie hier kunnen nu van Nixons reclamecampagne profiteren. Het een echte vrede in Vietnam heeft dit alles bijna niets meer te maken.

Loopt Nixon in eigen val?

nam een kans te geven. Ja, dat de aankondiging van zo'n datum een ineenstorting van Zuid-Vietnam ten gevolge kan hebben en de aanstaande presidentsverkiezingen geheel in de war zou sturen.

Trouwens, zo wordt er nu plotseling weer aan toegevoegd, terugtrekking van vreemde troepen uit Zuid-Vietnam moet wederkerig zijn. Een redenering die natuurlijk de oppositie hier niet alleen niet bevredigt maar voedsel geeft. Als Saigon na al die jaren nog zo zwak staat en Washington dit toegeeft, dan is Nixons aankondiging dat de Amerikaanse troepen zullen vertrekken geheel ongeloofwaardig.

levering zonder meer. Bovendien weigerde Thoey uitdrukkelijk te zeggen wanneer de uitlevering plaats zal vinden: vóór, tijdens of na vertrek.

Sleutel

Dat was de sleutel tot de overeenkomst zo zei hij en het was al een concessie dat de kwestie van de krijgsgevangenen nu tot de militaire zaken behoorde, afgezonderd van de politieke, die anderszins wel onverbreekelijk met die militaire zaken bleven verbonden. Ten slotte stelde de Noordvietnaamese toch nog de voorwaarde dat na een overeenkomst (vertrekdatum-krijgsge-

Hanoi ontnemeet duiven in VS veel argumenten

Door onze correspondent
E. G. LACHMAN

WASHINGTON, 11 juni — De Noordvietnamese delegatie bij de onderhandelingen over Vietnam te Parijs heeft gisteren de binnenlandse vijanden van president Nixons koers de meeste argumenten uit handen geslagen.

Dat is hier de indruk nu de Noordvietnamese delegatieleider Thoey gisteren officieel herhaalde dat Noord-Vietnam slechts kon beloven te praten over uitlevering van de Amerikaanse krijgsgevangenen indien Washington een vertrekdatum voor de Amerikaanse troepen bepaalt, doch weigerde te zeggen dat en wanneer die krijgs-

Door onze correspondent

gevangenen ook inderdaad uitleverd zullen worden.

De speculaties over Noordvietnamese bereidwilligheid waren de hoofdargumenten geweest van de duiven hier, voor het eisen van vaststelling van een vertrekdatum zoals de 31ste december. Dit wordt onder andere geëist in de resolutie van de senatoren McGovern en Hatfield waarover volgende week in de senaat wordt gestemd.

De Noordvietnamese woordvoerder bevestigde later dat de uitlevering van de krijgsgevangenen alleen verbonden was met terugtrekking van Amerikaanse troepen, inclusief adviseurs. De speculaties van de duiven waren al eerder de kop ingedrukt door een interview van Chalmer Roberts van de Washington Post met de Noordvietnamese onderhandelaar. Dit omdat deze vóór uitlevering van de krijgsgevangenen stopzetting van alle Amerikaanse militaire activiteiten ten behoeve van Saigon in heel Indo-China had geëist.

Weigering

Op de herhaalde vraag van Roberts of ook alle economische en militaire steun (in geld, goederen en wapens) aan Saigon moest worden stopgezet, weigerde de onderhandelaar te antwoorden. Roberts zelf kwam in een analyse van zijn gesprek tot de conclusie dat geen overeenkomst mogelijk is omdat Washington, na vertrek van de Amerikaanse troepen, het regime in Saigon nog een kans wil geven te blijven bestaan, terwijl Hanoi vernietiging van dat regime na vertrek van de Amerikaanse troepen wenst.

Toch klampen zich degenen hier die de resolutie van McGovern-Hatfield steunen, nu nog vast aan de mogelijkheid dat — omdat de onderhandelaar niet duidelijk antwoordde — Hanoi geen algehele stopzetting van Amerikaanse steun aan Saigon

zal eisen na uitlevering van de gevangenen en vertrek van de Amerikaanse troepen.

Een volledig staken van alle hulp na een Amerikaans vertrek zou immers, zoals de conservatieve senator Stennis stelde, garanderen dat Zuid-Vietnam door de communisten wordt overgenomen nadat de laatste Amerikaanse soldaat is vertrokken; na alle Amerikaanse beloften, een precedent dat ons nog jarenlang nachtmerrie zou bezorgen, aldus Stennis.

McGovern en Hatfield komen nog steeds ongeveer tien stemmen tekort voor hun resolutie. Hun tactiek is nu om hun collega's ervan te overtuigen dat vaststelling van de 31ste december als vertrekdatum geen risico inhoudt aangezien, als de gevangenen niet worden uitgeleverd, de troepen niet hoeven te vertrekken.

Schandelijk

Zij menen dat, indien aangehouden kan worden dat de krijgsgevangenen worden uitgeleverd, de senaat en het land genoeg zullen krijgen van Nixons tweede voorwaarde voor Amerikaans vertrek: dat Zuid-Vietnam een kans geboden moet worden om over eigen lot te besluiten.

Maar de meeste commentatoren geven nu toe dat het een schandelijke en voor de Verenigde Staten onaantoonbare toestand zou worden indien Saigon die kans niet krijgt omdat Washington ten behoeve van de krijgsgevangenen belooft alle hulp te staken. Deze hulp moet mogelijk blijven, zo meent men, al was het alleen maar jegens wat hier, vrij naar Nixons adviseur Kissinger, al sinds enige jaren het „non-effect" wordt genoemd. Er moet een redelijke tijdsafstand zijn tussen Amerikaans vertrek en verkrachting van de eerste non.

„Truman begon interventie in Vietnam“

WASHINGTON, 14 juni — Het Amerikaanse departement van defensie weigerde gisteren commentaar te geven op een document dat een officiële studie heet te zijn over de vraag hoe vier achtereenvolgende Amerikaanse regeringen in Vietnam betrokken raakten. Een deel van het rapport is gepubliceerd in de New York Times. Verdere afleveringen zullen in de komende dagen volgen, zo heeft het blad laten weten.

Het rapport zou gemaakt zijn op last van de president van de Wereldbank, Robert McNamara, toen deze nog minister van defensie was in de regering Johnson. Volgens een van de conclusies heeft het besluit van president Truman om Frankrijk militaire hulp te verlenen bij zijn strijd tegen de Viet Minh de VS rechtstreeks betrokken in Vietnam en de koers van het Amerikaanse beleid daar bepaald.

Het rapport onthult dat de toenemende militaire druk in de loop van 1964 en de bombardementen op Noord-Vietnam in 1965 werden ondernomen ondanks inlichtingen dat hierdoor Hanoi niet kon worden gedwongen zijn steun aan de Vietcong stop te zetten en dat de luchtaanvallen militair gezien ondoeltreffend waren.

Volgens de New York Times is het rapport slechts in een zeer beperkte oplage verspreid. Het is nu in handen van McNamara, Johnson, het State Department, het Pentagon en het Witte Huis. (Reuter)

SAIGON ontslaat vier ministers

SAIGON, 12 juni — Uit de Zuidvietnamese regering zijn vier ministers ontslagen, o.w. de minister van financiën. Aangenomen wordt dat het ontslag van een generaal, die verantwoordelijk werd gesteld voor militaire nederlagen in Cambodja, zal worden gevolgd door maatregelen tegen andere hoge legerofficieren.

Deze wijzigingen zouden door president Thieu zijn genomen onder Amerikaanse druk. Washington zou graag zien dat vóór de verkiezingen van oktober a.s. schoonschip wordt gemaakt en een aantal onverantwoordelijke regeringsvertegenwoordigers wordt verwijderd. Zo zou de thans ontslagen minister van financiën wel heel weinig hebben bijgedragen tot de inflatiebestrijding.

Maleise studenten protesteren tegen Thaise premier

KUALA LUMPUR, 14 juni
— Maleise studenten die protesteerden tegen het bezoek van de Thaise premier Thanom Kittikachorn hebben vandaag in de Maleise hoofdstad Kuala Lumpur gevochten met oproerpolitie.

De studenten droegen spandoeken waarop de Thais ervan beschuldigd werden de mohammedanen in het zuiden van Thailand te discrimineren en te brutaliseren.

Het aantal gewonden en arrestanten is niet bekend gemaakt. De route van de Thaise bezoekers was na de botsingen bezaaid met schoenen die de studenten in hun vlucht voor de politietroepen hadden achtergelaten. (Reuter)

Hoe Johnson in 1964 publiek misleidde Geheime documenten Pentagon

Van een correspondent

NEW YORK, 15 juni — De New York Times heeft beslag gelegd op een aantal zeer geheime documenten van het Pentagon over de geschiedenis van de Amerikaanse interventie in Vietnam. De documenten bevatten zeer belastend materiaal voor vroegere Amerikaanse regeringen, vooral de regering-Johnson, en waren zó geheim dat zelfs president Nixon en zijn speciale adviseur voor veiligheidszaken Henry Kissinger ze niet hadden gelezen voordat ze in de New York Times werden gepubliceerd. Nixon wist wel van het bestaan van de documenten af, Kissinger niet — die vernam er voor het eerst van, toen hij zijn exemplaar van de New York Times uit zijn brievenbus haalde. Het Pentagon heeft nu een kopie van de documenten ter beschikking gesteld van het Witte Huis.

PRESIDENT JOHNSON

Volgens de regering-Johnson was dit de directe aanleiding tot de eerste grote acties in Zuid-Vietnam. Latere onderzoeken hadden al aangetoond dat het incident in de Golf van Tonkin waarschijnlijk door de Amerikanen zelf was uitgelokt.

De documenten onthullen ook dat de regering-Johnson reeds een maand voor de presidentsverkiezingen van november 1968 al tot de conclusie was gekomen, dat het noodzakelijk was bombardementen te beginnen op Noord-Vietnam. President Johnson moest het in die verkiezingen opnemen tegen de Republikeinse kandidaat Barry Goldwater, die een verpletterende nederlaag leed.

Deze nederlaag werd algemeen toegeschreven aan het feit dat Goldwater pleitte voor harde acties tegen Noord-Vietnam. Johnson verzette zich daartegen in zijn verkiezingscampagne en zei dat de oorlog in Vietnam een Aziatische oorlog was, die door Aziatische jongens moest worden uitgevochten.

Conclusies

De documenten omvatten drieduizend pagina's met een aanhangsel van vierduizend pagina's officiële stukken, in totaal niet minder dan 2,5 miljoen woorden. De volgende conclusies vallen op:

1. De beslissing van de regering-Truman militaire hulp te geven aan de Fransen in hun koloniale oorlog tegen de Vietminh leidde tot een „directe betrokkenheid” van de Verenigde Staten in Vietnam en was bepalend voor de latere politiek van de VS.
2. De beslissing van de regering-Eisenhower om een wankelend Zuid-Vietnam te redden van een regeringsovername door de communisten leidde tot een rechtstreekse verantwoordelijkheid van de VS voor het instorten van de Geneefse akkoorden inzake Indo-China van 1954.
3. De regering-Kennedy, die door Kennedy's dood werd gespaard voor het nemen van belangrijke escalatiebeslissingen, zette de politiek van „beperkt risico” in Indo-China, die zij van de regering-Eisenhower erfde, om in een beleid van „brede verplichtingen”. Toen Johnson aan de macht kwam, kon hij daarom alleen nog maar kiezen tussen opvoering van de oorlog of terugtrekken.
4. De regering-Johnson begon in de lente van 1964 met de voorbereidingen voor een grote oorlog.
5. De regering-Johnson begon met de oorlog in Vietnam en de bombardementen op het noorden, hoewel de Amerikaanse inlichtingendiensten waarschuwden, dat Hanoi zijn steun aan het zuiden niet zou beëindigen en dat de bombardementen binnen enkele maanden geen effect meer zouden hebben.

Onderzoek

De huidige Amerikaanse minister van defensie, Melvin Laird, heeft een onmiddellijk onderzoek bevolen om te achterhalen hoe de zeer geheime documenten in het bezit zijn gekomen van de New York Times. De regering, zei hij, „is hierdoor onaangenaam verrast.”

De minister van justitie heeft de New York Times een telegram gestuurd waarin de krant wordt gevraagd de publicatie van de documenten te staken, omdat daardoor onherstelbare schade wordt toegebracht aan de defensiebelangen van het land. Gisteren publiceerde de New York Times de derde aflevering van het serieverhaal over de documenten, die in de

wandeling de „McNamara Papers” worden genoemd.

Het ministerie van justitie overweegt, als zijn voek niet wordt ingewilligd, de recht in te schakelen om de krant te dwigen de publicaties te staken.

James Reston

Hoewel er niet aan kan worden getwijfeld dat de publicatie van de documenten schadelijk is voor het prestige van Amerika, kan wel worden gesteld dat de onthullingen van de New York Times niet geheel onvoordelig zijn voor president Nixon. Zoals James Reston, de bekende commentator van de New York Times, gisteren schreef: „De dubbelzinnigheid van president Nixons zig-zag-politiek van terugtrekking uit Zuid-Vietnam lijkt, tegen de achtergrond van deze documenten, bijna oerschuldig vergeleken met de bedrieglijke en stiekeme Amerikaanse inmenging in de oorlog onder de presidenten Kennedy en Johnson.”

Daar staat tegenover dat de publicatie van de documenten alleen maar welkom materiaal is voor de politieke krachten in Amerika, die reeds lang aandringen op een volledige terugtrekking van alle Amerikanen uit Zuid-Vietnam.

Tonkin

Een van de belangrijkste onthullingen in de documenten is dat president Johnson reeds vroeg in 1964 voorbereidingen liet treffen voor een groot-scheepse militaire actie van de Verenigde Staten in Zuid-Vietnam. Die actie werd al voorbereid vijf maanden voordat Noordvietnamese motortorpedoboten in augustus 1964 Amerikaanse oorlogsschepen in de Golf van Tonkin zouden hebben aangevallen.

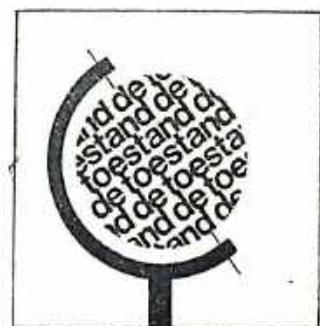
— Druggebruik in Vietnam. Dr. Jerome Jaffe, president Nixons adviseur voor drugproblemen, is gisteren in Saigon aangekomen voor overleg met de Zuidvietnamese regering over effectieve maatregelen ter bestrijding van het gebruik van verdovende middelen door Amerikaanse militairen. (Reuter)

ONZEKERHEID IN INDOCHINA

Door K. M. SCHREINER

Onzekerheid is op het ogenblik meer dan ooit een kenmerk van vrijwel alle aspecten van het gebeuren ten aanzien van Indochina. Fundamenteel is daarbij nog steeds de onzekerheid over de betekenis die moet worden toegekend aan president Nixon's politiek van Vietnamisering van het conflict. De Amerikaanse president blijft volhouden, dat deze politiek gericht is op beëindiging van de strijd en hij kan zich, wat de praktijk betreft, beroepen op de aanzienlijke vermindering van de Amerikaanse troepensterkte.

Maar sommige critici van de president zijn er niet gerust op en vrezen, dat deze politiek tot niets anders kan leiden dan tot een permanente aanwezigheid van Amerikaanse strijdkrachten. In het bijzonder van de luchtmacht, in In-

dochina, om een niet-communistisch regime in Zuid-Vietnam, Cambodja en Laos op de been te houden. Dat zou betekenen, dat Amerika permanent verwickeld zou blijven in een half openlijke en half ondergrondse oorlogvoering, met alle verwordingsverschijnselen die kenmerkend zijn voor de huidige situatie.

Een van de belangrijkste argumenten die Nixon hanteert om zijn koers te verdedigen is, dat hij de Amerikaanse krijgsgevangenen in Vietnam niet in de steek kan laten.

Daartegenover staat de houding van Hanoi, dat onverminderd vasthoudt aan zijn eis, dat Amerika een datum voor de terugtrekking van al zijn troepen moet bepalen, voordat het bereid is met Washington over de krijgsgevangenen te praten.

Deze eis is nog onlangs herhaald door een Noordvietna-

mese woordvoerder die in een interview met een Amerikaanse journalist,

In de officiële zitting van de Amerikaans-Noordvietnamese besprekingen in Parijs van eind vorige week — de 116e — bleven de Noord-Vietnamezen echter het antwoord schuldig op de Amerikaanse vraag hoe snel de Amerikaanse krijgsgevangenen vrijgelaten zouden worden wanneer Amerika een datum voor de totale terugtrekking van zijn strijdkrachten uit Zuid-Vietnam zou noemen. De voormalige Amerikaanse minister van defensie Clifford Clark heeft onlangs verklaard reden te hebben te geloven dat de krijgsgevangenen 30 dagen na een dergelijke aankondiging vrij zouden worden gelaten.

In het interview met de Amerikaanse journalist stelde de Noordvietnamese woordvoerder overigens ten aanzien van de krijgsgevangenen een eis niet meer die tot dusver door Hanoi wel was gesteld voor een wapenstilstand: de verwijdering van de regering-Thieu-Ky en de vorming van een coalitieregering in Saigon is geen voorwaarde voor de vrijlating, evenmin overigens, als de stopzetting van militaire en economische hulp door Amerika aan Saigon na de terugtrekking.

Dit laatste zou kunnen wijzen op een niet onbelangrijke wijziging van het standpunt van Hanoi. Want als deze twee eisen ook niet meer zouden worden gesteld als voorwaarde voor een wapenstilstand, dan zou daarmee ruimte worden geschapen voor een compromis. Een van de hoofddoelinden van de politiek van Nixon is immers te voorkomen, dat het regime van Saigon onmiddellijk na het vertrek der Amerikanen in elkaar zal storten.

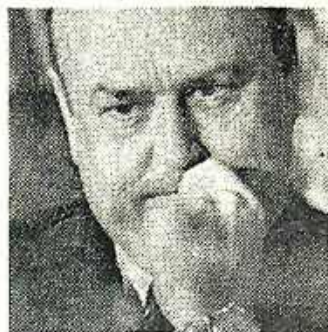
Belangrijk zijn in dit verband de opvattingen van senator Mansfield over een nieuwe Amerikaanse diplomatieke actie, die in het gebied van de Stille Oceaan zou moeten leiden tot overeenkomsten waarbij niet alleen de Verenigde Staten en Japan, maar ook de Sowjetunie, communistisch China, de Philippijnen en andere landen betrokken zijn.

Onderhandelingen over een dergelijke regionale opzet zouden immers het probleem-Vietnam uit de antagonistische sfeer kunnen halen waarin het zich thans nog bevindt.

„Schending geheimhoudingswet”

ixon — geen exemplaar

Laird — onderzoek nodig

McNamara — studieopdracht

Laird: actie tegen Vietnamonthulling

Door onze correspondent E. G. LACHMAN

WASHINGTON, 15 juni — Minister van defensie Laird heeft gisteren aangekondigd dat hij bij het ministerie van justitie een onderzoek zal vragen naar overtreding van de geheimhoudingswetten” waardoor de publicatie in de New York Times sinds zondag mogelijk werd van het sensationeelste stuk „instant”-geschiedenis dat het Amerikaanse publiek ooit werd voorgezet.

Het gaat om een zeer geheime studie „voor het nageslacht” waartoe minister van defensie McNamara midden 1967 opdracht gaf over het begin van de escalatie in Vietnam onder Kennedy en Johnson, toen hij zelf al het vertrouwen in Johnsons politiek had verloren.

N. Y. Times gaat door

NEW YORK, 15 juni — De New York Times heeft vandaag meegedeeld dat niet ingegaan zal worden op een verzoek van minister van justitie John Mitchell de publicatie van documenten over het ontstaan van de oorlog in Vietnam stop te zetten. De bewindsman had dit verzoek telegrafisch gedaan.

De FBI is een onderzoek begonnen naar de wijze waarop de Times in het bezit van de documenten is gekomen. Als argument voor haar besluit de publicatie voort te zetten noemt de hoofdredactie „het belang van de bezitters van dit land op de hoogte te worden gesteld van het materiaal dat in deze serie artikelen is samengevat”. (Reuter)

De studie geschreven in 1967 en 1968 door een veertig analisten — die bijna allen tegenstanders waren van Johnsons politiek — werd een archief van 7000 bladzijden en 2,5 miljoen woorden met zeer vele geheime documenten. Telegrammen van de ambassade in Saigon, samenvattingen van zittingen in de nationale veiligheidsraad, geheime memoranda van de chefs van staven en van het Witte Huis en State Department. De krant publiceert nu iedere dag minstens zes pagina's excerpten uit de studie en bovendien de tekst van sommige van de geheime documenten.

Weigering

Laird weigerde gisteren de volledige studie op basis van geheimhouding aan de senaatscommissie voor buitenlandse zaken ter beschikking te stellen, ofschoon de commissie daarom al herhaaldelijk had gevraagd.

Laird zei dat de studie officieel nog altijd geheim is. Er zijn maar twintig exemplaren van gemaakt. Het exemplaar voor het Witte Huis had president Johnson mee naar Texas genomen zodat de presidentiële staf gisterochtend nog een exemplaar van het Pentagon moest vragen.

Het enige belangrijke nieuws dat tot nu toe uit de excerpten blijkt is dat al maanden voor het incident in de Golf van Tonkin in augustus 1964 grote Amerikaanse militaire acties waren aangeraden en uitgewerkt, doch toen niet door de president werden goedgekeurd.

Verder blijkt dat, terwijl Johnson in de verkiezingsstrijd tegen Goldwater steeds weer riep dat Amerikaanse jongens niet in Azië zouden vechten, deze plannen voor het sturen van gevechtstroepen verder werden voorbereid en bovendien een streefdatum werd vastgesteld — 1 januari 1968 — om het uitvoeren van regelmatig bombardementen op

Noord-Vietnam.

Ook werden in opdracht van Washington toen sabotageacties tegen Noord-Vietnam hervat die in het late voorjaar niet nuttig waren gebleken. Hetzelfde gold voor acties tegen de infiltratieroutes in Laos en Cambodja die al in het voorjaar waren begonnen. Het interessant is dat in dat hele jaar geen van de betrokken ambtenaren ernstige bezwaren uitte tegen een koers die pragmatisch van dag tot dag werd bepaald en naar de tragedie zou leiden.

Goldwater die in die herfst een ieder de schrik op het lijf joeg met zijn eis tot bombardementen op Hanoi zegt nu dat hij van de toen bestaande plannen op de hoogte was en dit toen niet kon zeggen. Hij komt dan ook tot de conclusie dat de verkiezingsstrijd van 1964 het Amerikaanse publiek om de tuin leidde.

De grote speculatie in deze stad, die van speculaties leeft, is natuurlijk wie (en waarom) de documenten de krant heeft toegespeeld. Een veronderstelling is dat het de Republikeinen zelf zijn, aangezien de studie de leugenachtigheid van de Democratische regeringen aantoonde. Waarschijnlijker is dat men hier met een manoeuvre van een „Vietnam-duif” te maken heeft, die op die manier de publicatie van Johnsons memoires deze herfst voor wil zijn.

Zie ook pag. 4 en pag. 7

Weer Amerikanen teruggetrokken

SAIGON, 15 juni (AP) — De Amerikaanse troepensterkte in Zuid-Vietnam is opnieuw met 3700 man tot 247.200 verminderd, zo is officieel bekendgemaakt.

In het schema van president Nixon zal de sterkte tegen 1 december verminderd zijn tot een gemachtigd plafond van 184.000. In april 1969 was het troepental met 543.400 op zijn hoogtepunt.

De jongste officiële cijfers houden niet in de 18.000 man marinepersoneel van de Zevende Vloot, die bij de kust van Vietnam opereren.

Rechterlijk verbod voor NY Times- publicaties

Door onze correspondent
E. G. LACIMAN

WASHINGTON, 16 juni
— Na een eis van het Amerikaanse ministerie van justitie heeft een federale rechter gisteren de New York Times voorlopig bevolen de publicatie van geheime regeringsdocumenten en een zeer geheime analyse over de Amerikaanse bemoeienis met Vietnam tot zaterdag te staken.

Op vrijdagmiddag zal de rechter in kort geding uitspraak doen over de vraag of de New York Times helemaal af moet zien van verdere publicaties en gedwongen kan worden tot het teruggeven van het rapport.

Het ministerie van justitie vroeg nog geen strafvervolgning van de krant, aangezien publicatie van geheime stukken op zichzelf niet strafbaar is, doch slechts het terbeschikkingstellen van die stukken aan onbevoegden.

Zie verder pag. 4

OORSPRONG VAN HET CONFLICT

Door J. H. SAMPIEMON

Ex-president Lyndon B. Johnson blijft de intrigerende persoonlijkheid van het drama in Vietnam, zelfs lang na zijn aftreden. Gedurende zijn ambtsperiode stond hij bij velen te boek als de man van de middenweg, een staatsman die zich noch liet misleiden door de voorstanders van een snelle terugtocht, noch door haviken van het type van luchtmachtgeneraal Curtis Le May die Noord-Vietnam „naar het stenen tijdperk“ wilde bombarderen. In het voor zijn ambtsperiode beslissende jaar 1964 was hij in veler ogen de redelijke en beheerste presidentskandidaat tegenover de emotionele en angstaanjagende uitdager Goldwater.

Kort na zijn verkiezing, in de loop van 1965, nam Johnson de besluiten die Goldwater zich had voorgenomen. Hij beval aanhoudende en naar het noorden voortschrijdende luchtbombardementen op Noord-Vietnam en hij zond Amerikaanse grondtroepen om in het zuiden de tegenstander te bestrijden.

Toch wist hij zijn image van koele rekenaar te behouden. Hij lanceerde het beleid van „meer van hetzelfde“ in een poging Hanoi te bedwingen. Maar het beleden doel „Hanoi naar de onderhandelingstafel te bombarderen“ verschilde in de praktische uitkomst niet veel meer van LeMay's motto.

Zekerheid daarover kreeg de wereldopinie dankzij een onthullende reportage uit Noord-Vietnam van New York Times correspondent Harrison Salisbury. (De publikatie deze week van de McNamara Papers is niet de eerste journalistieke krachttoer van dit blad in de Vietnamaffaire.) Maar er was een psychologische nederlaag voor nodig als in februari 1968 door het Tet-offensief toegebracht, om de kritische beoordeling van Johnsons beleid een wezenlijke impuls te geven.

Het nadeel van de nu gepubliceerde reeks documenten is dat Johnson daarin door zijn adviseurs wordt overstemd. Vanzelfsprekend is dit slechts een gevolg van onvolledigheid, maar daardoor wordt het niet mogelijk gemaakt de stemming in en de argumenten van de toenmalige Amerikaanse regering te peilen. De geboekstaafde rapporten en memoranda waren aan Johnson bekend en hadden zijn goedkeuring. Bij de uitvoering van de daarin vervatte aanbevelingen legde hij echter een opvallende aarzeling aan de dag. Zonder overigens van uitstel afstel te maken.

Uit de uittreksels van Neil Sheehan in de New York Times

aarzing voor; van tactische aard was. De overwegingen en doelstellingen van het beleid van de president en zijn naaste adviseurs tonen die gemoedsgesteldheid nauwelijks. Daarin stonden bekende zaken als de vrees voor het zogenaamde domino-effect en het uitbreken van „bevrijdingsoorlogen” elders in Azië, Afrika en Latijns-Amerika eigenlijk niet centraal. En evenmin de „containment” van Communistisch China.

Van meer betekenis was het gevoelen, zo concludeert Sheehan uit de McNamara Papers, dat de VS nu de machtigste staat in de wereld waren en dat de uitkomst in Zuid-Vietnam de wil en het vermogen van de VS zou demonstreren, in zaken van wereldomspannend belang hun zin te krijgen. De indruk ontstaat, aldus Sheehan, dat de oorlog als minder belangrijk werd beschouwd voor het Zuidvietnamese volk dan voor de positie van de VS in de wereld.

Als illustratie hiervan kan dienst doen een memorandum van onderminister McNaughton aan McNamara. De doelen in Vietnam werden daarin in percentages uitgedrukt: 70 procent — het vermijden van een vernederende Amerikaanse nederlaag (voor onze naam als waarborg); 20 procent — Zuid-Vietnam (en de buurlanden) uit China's handen te houden; 10 procent — het volk van Zuid-Vietnam een beter en vrijer leven mogelijk te maken; ook — uit de crisis te voorschijn te komen zonder onaanvaardbare smetten als gevolg van de gebruikte methoden; niet — „een vriend te helpen”, hoewel het moeilijk zou zijn te blijven als om ons vertrek zou worden gevraagd.

In een ander document zegt dezelfde bewindsman dat zelfs wanneer de bombardementen geen einde zouden maken aan Hanoi's steun aan de Vietcong „zij zouden demonstreren dat de VS bereid waren hun belofte te houden, hard konden zijn, risico's durfden te nemen, offers brachten en de vijand ernstig konden raken”.

En Rostow, adviseur van minister Rusk, liet deze bewindsman weten dat de invloed niet onderschat mocht worden „van het simpele feit dat wij de sterkste macht in de wereld zijn — als wij ons als zodanig gedragen”.

Het zou te ver gaan te zeggen dat het Tetoffensief de Amerikaanse leiders tot inkeer bracht. Wel ontstond twijfel aan de aangewende methoden en Johnson verbond aan de stopzetting van de bombardementen zijn terugtocht uit de politiek.

Bij McNamara — de belangrijkste bouwmeester van het Vietnambeleid — ging de persoonlijke crisis wellicht dieper zoals zijn behoefte aan een onmiddellijk diepgaand onderzoek naar de oorsprong van de oorlog lijkt aan te tonen.

Een oorlog die kennelijk vooral ontstond door het ongenueanceerde verlangen de macht te gebruiken die voorhanden was.

Politiek falen

16 juni 76

De echtheid van de door de New York Times onthulde documenten over de oorlog in Vietnam is door de Amerikaanse regering niet ontkend. Bezwaar is alleen gemaakt tegen het feit dat hier geheime documenten aan de openbaarheid zijn prijsgegeven. Sommigen hebben dit feit schokkend genoemd. Dat kan er evenwel de aandacht niet van afleiden dat de inhoud van de nu onthulde studie van het Amerikaanse ministerie van defensie nog schokkender is. Want wat hier aan het licht komt, is dat Amerika geenszins het militaire avontuur in Vietnam is „ingegleden”, maar dat de acties in dat land welbewust zijn voorbereid, met opzettelijke misleiding van de publieke en parlementaire opinie.

De grootste blaam moet in dit opzicht ex-president Johnson treffen, die zijn verkiezingscampagne in 1964 in het teken van een gematigde Vietnampolitiek had geplaatst, terwijl hij intussen de bombardementen liet voorbereiden. Maar zijn belangrijkste medewerkers en adviseurs gaan evenmin vrijuit. Wat zij deden deden zij immers in volledige vrijwilligheid, hoewel het minister McNamara siert dat hij althans opdracht tot deze objectieve studie gaf.

Nauwelijks minder schokkend is te ervaren hoeveel onheil aangericht kan worden — ook in een regeringssysteem dat niet, zoals het Duitse van 1933 tot 1945, fundamenteel misdadig is — door het cynisme dat het doel de middelen heiligt.

En enigszins als een schok komt ook de realisering dat al dit cynisme en al deze machtspolitiek tegen de helft van een klein volk ten slotte is uitgelopen op een resultaat dat niet anders dan een militair fiasco genoemd kan worden, nu blijkt hoe goed alles was voorbereid.

Intussen mag niet uit het oog worden verloren dat in een democratie de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid, en daarmee de uiteindelijke verantwoordelijkheid, ligt bij de volksvertegenwoordiging. Juist is dat het Congres in deze zaak willens en wetens om de tuin is geleid. Maar dat neemt toch niet weg dat de Amerikaanse volksvertegenwoordiging zich om de tuin heeft laten leiden, ten dele met zeer ongeloofwaardige verhalen. Zij heeft willen geloven wat haar werd voorgeschoteld, aanvankelijk vrijwel unaniem, en zij heeft niet de moeite genomen zelfstandig de feiten te onderzoeken voordat zij beslissingen over oorlog en vrede liet nemen. Daarmee heeft zij het falen van de uitvoerende macht mogelijk gemaakt.

In dit politieke vlak ligt ook het belang van de publikatie van het rapport van het Pentagon door de New York Times. Zij is niet belangrijk omdat er oude koeien uit de sloot worden gehaald, maar wel omdat wordt aangetoond hoe groot het gevaar is als politieke organen te kort schieten — uit gemakzucht of uit luiheid — bij het volvoeren van hun taak.

Politiek van betekenis kan de publikatie ook nog om een andere reden zijn. Sedert enige jaren heersen er bij een minderheid in het Congres wel degelijk twijfels aan de juistheid van het in Vietnam gevoerde beleid. Die minderheid is de laatste tijd belangrijk toegenomen. Bovendien heeft zij het doel van haar actie verbreed. Het gaat niet alleen meer om het einde van de oorlog in Vietnam. Gestreefd wordt er ook naar terzake van oorlog en vrede in het algemeen de door de grondwet gewenste machtsverhouding tussen president en volksvertegenwoordiging te herstellen. Deze verhouding was de laatste jaren al te zeer in de praktijk in het voordeel van de president gewijzigd.

Dit streven naar een herstel van de juiste verhouding tussen uitvoerende macht en parlement kan in de publikatie van The New York Times een belangrijke steun vinden.

Publiaktie

Vervolg van pagina 1780

De documenten bevatten vele belangrijke onthullingen, die vooral onaangenaam zijn voor president Johnson. Aangevoerd wordt nu dat reeds lang voor de presidentsverkiezingen in 1964 uitgebreid plannen werden gemaakt voor de escalatie van de oorlog in Zuid-Vietnam en bombardementen op Noord-Vietnam. Tegelijk zette Johnson zich in de verkiezingscampagne scherp af tegen de Republikeinse kandidaat Barry Goldwater, die juist die acties bepleitte, die Johnson in het geheim voorbereidde.

In de documenten wordt ook aangevoerd dat de presidenten Truman en Eisenhower een begin maakten met de Amerikaanse inmenging in Zuidoost-Azië, Truman doordat hij besloot hulp te geven aan de Fransen in hun oorlog tegen de Vietminh en Eisenhower door zijn steun aan president Diem. President Kennedy voerde die steunverlening op een zodanige wijze op dat president Johnson, toen hij eenmaal aan de macht was, alleen nog maar kon kiezen tussen meer oorlog of terugtrekking.

CIA

Interessant is de onthulling dat de dikwijls zo verguisde CIA altijd een matigende rol heeft gespeeld. In rapporten aan president Johnson legde de geheime dienst er de nadruk op dat bombardementen op Noord-Vietnam niet het gewenste effect zouden hebben (stopzetting van de hulp aan het zuiden) en dat de tegenstander in staat zou zijn de inzet van Amerikaanse troepen in Zuid-Vietnam te pareren door zelf ook steeds meer troepen in het veld te brengen. Ook betwijfelde de CIA of de „domino-theorie“ (als één staat in Zuidoost-Azië communistisch wordt, worden ze het allemaal) wel juist was.

De New York Times heeft gisteren in grote opmaak aan haar lezers meegedeeld dat zij de publikatie van de serie voorlopig opschort. In een lang hoofdartikel noemt de krant de uitspraak van de rechter „een censuurmaatregel zonder weerga.“ De krant stelt dat publikatie van de documenten „hoegenaamd geen afbreuk doet aan de Amerikaanse veiligheid en nog minder aan de veiligheid van de levens van Amerikanen en Indochinezen die in de oorlog vechten“.

Rogers: Hanoi gebruikt gevangenen als losgeld

Door onze correspondent

WASHINGTON, 16 juni —
Op een persconferentie heeft minister van buitenlandse zaken Rogers gisteren Noord-Vietnam ervan beschuldigd de Amerikaanse krijgsgevangenen als politieke losgeld te gebruiken om hun doelen in Zuid-Vietnam te bereiken.

De minister duidde aan dat hoewel de Verenigde Staten beaangstigd zijn met het lot van de gevangenen zij hun politieke doelen, zoals een Zuid-Vietnam dat vrij over eigen lot besluit, niet voor hun welzijn kunnen opgeven. Het was voor het eerst dat de Amerikaanse regering hiermee de grens aangaf waartoe zij bereid is te gaan in de kwestie der krijgsgevangenen.

Rogers verklaarde voorts dat de Verenigde Staten geen definitieve vertrekdatum zullen noemen. Hij bleef het antwoord schuldig op de vraag wanneer ooit een land krijgsgevangenen had uitgeleverd voor het eind van de vijandelijkheden. Hij antwoordde ten slotte dat de Verenigde Staten allereerst naar internationale inspectie van de Noordvietnamese gevangenenkampen streven.

De kosten van de operaties in

Laos, exclusief de bombardementen, aldus Rogers, bedragen 350 miljoen dollar per jaar. Zulks was het Congres eerder in het geheim meegedeeld.

Optimisme over Midden-Oosten

Betreffende het Midden-Oosten toonde de minister zich gematigd optimistisch, ondanks het Egyptisch-Russisch verdrag. Dit verdrag zou de mogelijkheden om tot een interimregeling te komen rond het Suezkanaal niet beperken, aldus de minister, indien de Russen hun wapenleveranties aan Egypte niet opvoeren.

Er blijft tussen de partijen overeenstemming bestaan over belangrijke punten betreffende de interimregeling: 1) dat het kanaal geopend moet worden; 2)

dat Egypte het zal beheren; 3) dat een interimregeling alleen een stop zal zijn op de weg naar een algehele oplossing van het geschil; 4) dat het bestand voor een bepaald aantal maanden of jaren verlengd moet worden; 5) dat Israël zich van het kanaal terugtrekt, maar dat er voorzieningen moet worden getroffen voor controle.

Russen oprecht?

Over de Russische bereidheid om op het Westelijke aanbod in te gaan betreffende troepenverminderingen in Europa meende de minister dat er wel vragen rezen over de oprechtheid van de Russische houding, aangezien deze slechts was gebreken uit openbare redevoeringen. Hij zou vandaag of morgen met de Russische ambassadeur Dobrynin deze zaak verder verkiennen.

Rogers: Eerst onze krijgs- gevangenen terugsturen

WASHINGTON, 16 juni (AFP, AP) — De Verenigde Staten zullen geen termijn voor de aanwezigheid van hun strijdkrachten in Vietnam stellen, zolang zij er niet zeker van zijn dat hun krijgsgevangenen worden vrijgelaten. Dit heeft de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, William Rogers, op een persconferentie in Washington verklaard.

Overigens zullen de Amerikanen zich pas geheel terugtrekken, als ook Noord-Vietnam terugtrekt. De volledige terugtrekking van hun troepen zullen de VS de regering van Zuit-Vietnam economisch en militair blijven steunen.

Rogers zei dat de Zuidvietnamese presidentsverkiezingen op 3 oktober „rechtvaardig en fatsoenlijk” moeten verlopen. „Het Amerikaanse burgerlijke en militaire personeel moet zich onthouden van steun aan welke kandidaat of politieke groepering ook”.

ROGERS
...akkoord...

Rogers somde vijf basispunten op betreffende het Suezkanaal, waarover Israël en Egypte het al eens zijn. Zo zouden, volgens hem, niet alleen Egypte en Israël, maar ook de VS, Engeland en Frankrijk graag zien dat het kanaal open gaat. Ook zou men het er over eens zijn, dat het kanaal door Egypte moet worden beheerd, dat het akkoord alleen maar een stap moet zijn naar een vredesovereenkomst, dat het bestand met een aantal jaren of maanden moet worden verlengd, dat Israël zich van de oostelijke over moet terugtrekken en dat in de ontruimde zone waarnemers moeten worden gestationeerd.

Een Egyptische officiële woordvoerder heeft laten weten, dat er punten van overeenstemming zijn tussen de partijen in het conflict in het Midden-Oosten zoals Rogers had verklaard. Ook in politieke kringen in Jeruzalem sprak men zijn verbazing uit over het optimisme waarvan de Amerikaanse bewindsman blijk gaf. Hoewel men in Israël zeer gunstig staat tegenover de voortgezette Amerikaanse diplomatieke activiteit om tot een beperkte regeling ten aanzien van het Suezkanaal te komen, is men van oordeel dat er zich de laatste tijd geen nieuwe ontwikkelingen hebben voorgedaan.

PENTAGON-STUKKEN IN NEW YORK TIMES

Publikatie moet worden opgeschort

NEW YORK, 16 juni (AP, DPA, Reuter) — Een federale rechter in New York, Murray Gurfein, heeft de New York Times gisteren verboden door te gaan met de publikatie van geheime Pentagon-stukken over de geschiedenis van de oorlog in Vietnam, de zogenaamde „McNamara Papers.” Het verbod geldt tot en met a.s. zaterdag. Vrijdag zal een hoorzitting aan deze zaak worden gewijd, waarna een definitieve beslissing moet worden genomen. De rechter deed zijn uitspraak op verzoek van het ministerie van justitie. Vertegenwoordigers van het ministerie betoogden dat verdere publikatie van de geheime stukken „onmiddellijke en onherstelbare schade” zou toebrengen aan de nationale veiligheid.

De rechter zei dat hij in zijn uitspraak „opzettelijk” de merites van de zaak buiten beschouwing liet. Hij had zich nog geen oordeel kunnen vormen over de argumenten van de regering en die van de New York Times. Het eventuele tijdelijke kwaad van een voorlopig publikatieverbod tot zaterdag zou geenszins kunnen opwegen tegen het veel grotere en onherstelbare kwaad, dat kan worden toegebracht aan de belangen van de Amerikaanse regering, als deze uiteindelijk in het gelijk zou worden gesteld. Om deze reden gelaste Gurfein een publikatieverbod tot zaterdag 18.00 uur.

De hoofdredactie van de krant heeft intussen laten weten dat zij zich zal houden aan de uitspraak van de rechter. Vrijdag zal het standpunt van de New York Times uitvoerig worden uiteengezet tijdens de hoorzitting.

De eis van het ministerie van justitie dat de New York Times haar exemplaar van de „McNamara Papers” (tot nu toe weet niemand hoe die in het bezit van de krant zijn gekomen) moet teruggeven aan het Pentagon, werd door de rechter afgewezen.

De advocaat van de New York Times, prof. Alexander Bickel van Yale, stelde dat de publikatie van de artikelen geschiedde in het algemeen belang. Hij beschuldigde de regering ervan dat zij een poging deed tot instelling van „klassieke censuur.”

Een voorstel van de rechter dat de krant, hangende rechtszaak, vrijwillig de publikatie van de documenten zou opschorten werd door de New York Times afgewezen. Prof. Bickel zei tegen Gurfein dat als hij een publikatieverbod zou opleggen, hij de eerste federale rechter in de Amerikaanse geschiedenis zou zijn, die een krant beval iets niet te publiceren.

De New York Times begon zondag met de publikatie van de geheime documenten. De stukken bevatten de uitslag van een onderzoek naar de wijze waarop de Verenigde Staten betrokken raakten bij de oorlog in Vietnam. Het onderzoek werd destijds ingesteld in opdracht van Johnsons minister van defensie, Robert McNamara en omvat de periode van 1945 tot het voorjaar van 1968.

Het rapport omvat 47 delen, zeventien pagina's en 2,5 miljoen woorden. De New York Times bezit alle delen op één na. Een aantal redacteurs van het blad heeft drie maanden gewerkt aan het maken van journalistieke uittreksels.

De krant begon zondag met de publikatie van deze uittreksels. Drie afleveringen zijn nu geplaatst (zondag, maandag en dinsdag). De International Herald Tribune, die in Parijs verschijnt en een gezamenlijke uitgave is van de New York Times en de Washington Post, begon maandag met de publikatie en heeft dinsdag en woensdag het tweede en derde deel geplaatst. Het vierde deel zal in beide kranten pas kunnen verschijnen als de New York Times het proces wint.

MCNAMARA

ONDANKS ONTHULLINGEN

Amerika niet snel weg uit Vietnam

WASHINGTON, 17 juni (AFP, AP, Reuter) — De publikatie van de geheime Pentagon-stukken in de New York Times heeft er niet toe geleid, zoals hier en daar werd gehoopt, dat de Amerikaanse senaat gisteren het voorstel McGovern-Hatfield heeft aangenomen. Dit voorstel, in de vorm van een amendement op de dienstplichtwet, wilde de regering dwingen nog vóór het einde van dit jaar een eind te maken aan de oorlog in Zuidoost-Azië door een volledige stopzetting van de financiering van die oorlog. Het amendement werd door de senaat verworpen met 54 tegen 42 stemmen. Een compromisvoorstel, dat de uiterste datum van terugtrekking vijf maanden later stelde (1 juni 1972) was kort tevoren verworpen met 52 tegen 44 stemmen.

Het compromis was opgesteld door de Democratische senator Lawton Chiles uit Florida en had de goedkeuring van de twee indianers van het eigenlijke amendement, de Democraat George McGovern uit South-Dakota en de Republikein Mark Hatfield uit Oregon. Aan de datum 1 juni 1972 was de voorwaarde verbonden dat Noord-Vietnam twee maanden tevoren alle Amerikaanse krijgsgevangenen zou hebben vrijgelaten.

Generaal Mathew B. Ridgway, de vroegere opperbevelhebber van de Amerikaanse strijdkrachten in Korea, meent dat alle Amerikaanse troepen binnen zes tot negen maanden uit Vietnam moeten worden teruggetrokken. In een tijdschriftartikel schrijft Ridgway dat hij de „verwijdering van letterlijk alle Amerikaanse uniform-

Senaat wil Nixon niet dwingen

dragers van het vasteland van Vietnam" bedoelt, „met uitzondering van de militaire wachten voor de Amerikaanse ambassade”.

Zolang er nog Amerikaanse strijdkrachten in Zuid-Vietnam zijn, aldus Ridgway, zullen onze manschappen worden aangevallen, „en zolang zij worden aangevallen zullen zij tegenaanvallen uitvoeren en zal de oorlog voortduren”.

Ridgway toonde zich sceptisch ten aanzien van de plannen van de regering-Nixon om een eind te maken aan de oorlog. „Hoe kunnen wij het achterblijven van een 'rest-strijdmacht', zoals de minister van defensie voorstelt, in overeenstemming brengen met de 'volledige terugtrekking', die de president in het openbaar heeft beloofd?”, zo vraagt hij zich af.

Onderzoek

De Amerikaanse federale recherche (FBI) is gisteren begonnen met het ondervragen van alle personen, van wie bekend is dat zij toegang hadden tot de geheime Pentagon-stukken, die in de New York Times zijn gepubliceerd.

Er waren vijftien wettige exemplaren van de zogenaamde McNamara Papers. Zes exemplaren waren verdeeld onder hoge functionarissen van

het Pentagon, één was er in het Witte Huis, twee gingen naar het ministerie van buitenlandse zaken, één naar de bibliotheek van ex-president Johnson in Austin, Texas, twee naar het nationale archief, twee naar de Rand Corporation (die in opdracht van de regering onderzoeken verricht) en één exemplaar was in het bezit van de ex-minister van defensie, Clark Clifford.

Degenen die het rapport aan de New York Times hebben doen toekomen en, in beginsel, degenen die het in ontvangst hebben genomen, kunnen volgens de wet op de spionage worden veroordeeld tot een gevangenisstraf van tien jaar of een boete van tienduizend dollar.

Vervolg op pagina 10

Vertrouwenscrisis bij massamedia

HILVERSUM, 17 juni — Morgenavond zendt de AVRO-televisie via Nederland I (20.45 uur) een door de Amerikaanse omroeporganisatie CBS geproduceerde documentaire uit over de wervings- en propagandamethode van het Amerikaanse ministerie van Defensie, getiteld *The selling of the Pentagon*. De met een „Emmy” onderscheiden film is door de Amerikaanse regering fel aangevochten en heeft — onder andere door de kritiek van Spiro Agnew, ook op de pers — geleid tot een vertrouwenscrisis bij de Amerikaanse massamedia.

De documentaire leidde tot de conclusie dat het Pentagon jaarlijks op zijn minst dertig miljoen dollar uitgeeft aan propaganda; niet zozeer in de betekenis van voorlichting maar overreding. In de pers werd het programma geprezen, maar Agnew noemde het een lafhartige aanval op het defensie-apparaat van de natie.

De rel rond *The selling* is volgens

CBS-chef Walter Cronkite een onderdeel van een groot aanvalsplan van de regering-Nixon om de geloofwaardigheid van de pers te vernietigen, waardoor de eigen betrouwbaarheid moet stijgen. Een groot deel van de controverse wortelt natuurlijk in de strijd in Vietnam. De onlangs gepubliceerde en geruchtmakende (geheime) McNamara-papers betekenen opnieuw een frustratie van de pers, maar mogelijk ook een nieuw wapen in de strijd van Nixon tegen die pers.

Televisie

Nixon heeft zich sinds zijn verkiezingscampagne merendeels verlaten op de televisie, wat Nicholas Johnson, van de federale commissie voor communicatie, deed opmerken dat hij „bij televisie regeert.” Het aantal persconferenties dat hij heeft gegeven ligt al ver achter bij Kennedy en zelfs Eisenhower in een vergelijkbare periode.

Vaak kiest Nixon de televisie om het Amerikaanse volk iets mee te delen. Deze toespraken of vraaggesprekken met geselecteerde journalisten worden zonder uitzondering aangekondigd als „een uiterst belangrijke toespraak of uitzending”. De protesten van Amerikaanse journalisten over de steeds minder wordende persconferenties worden meestal afgewimpeld. Televisie is — zeker wanneer het gebruikt wordt om een mededeling te doen — een eenzijdig communicatiemiddel en een openbaar debat is na het optreden van de president onmogelijk.

In een rapport van Morris Forkosch, hoogleraar Amerikaans recht aan de universiteit van Brooklyn, die achttien maanden lang het probleem van de verhouding tussen de Amerikaanse pers en regering heeft bestudeerd, staat te lezen dat de persvrijheid ernstig wordt bedreigd door de grote druk van de overheid op de media.

De pers moet zich niet laten beïnvloeden door de scheldpartijen van vice-president Agnew, maar zij moet reageren door het Amerikaanse volk duidelijk te maken, dat de overheid op alle mogelijke manieren probeert zich te mengen in de nieuwsvoorziening. Het is, aldus professor Forkosch, aan de Amerikaanse pers zelf om te beslissen of de persvrijheid in de VS bewaard blijft. Dat is natuurlijk wel moeilijk wanneer je als nieuwsvoorziening steeds zwart en onbetrouwbaar wordt afgeschilderd.

Washington wil kopie rapport NY Times

NEW YORK, 17 juni. — De Amerikaanse regering heeft een nieuw proces aangespannen tegen de New York Times, waarin zij inzage en kopiëring eist van de documenten die de krant heeft gebruikt voor de artikelenserie over de geschiedenis van de Vietnamese oorlog. De regering eist met name inzage van 47 delen van het vertrouwelijk rapport, genaamd „Geschiedenis van de Amerikaanse besluitvorming inzake het Vietnambeleid” en van het document „Studie over bevelvoering en controle van het incident in de Golf van Tonkin”.

Beide documenten werden eerder deze week getroffen door het tijdelijk publikatieverbod van de federale rechter Murray Gurfein, die zich vandaag ook zou beraden over de nieuwe eis van de Amerikaanse regering.

Het Amerikaanse dagblad heeft inmiddels de steun gekregen van enige Congresleden die de regering van censuur beschuldigden en verklaarden ontsteld te zijn over het optreden van de regering-Johnson,

Mansfield, heeft laten weten dat hij zijn voorbereidingen voortzet voor een volledig onderzoek door het Congres naar de wijze waarop de VS in de oorlog in Vietnam betrokken zijn geraakt. Mansfield verklaarde vooral geschokt te zijn door de onthulling dat Johnson in het geheim de luchtoorlog tegen Noord-Vietnam voorbereide, terwijl hij zijn Republikeinse tegenstander bij de presidentsverkiezingen van 1964, Barry Goldwater, ervan betichtte een „oorlogshitser” te zijn, omdat deze een luchtoorlog tegen Noord-Vietnam bepleitte.

Vele rechtsgeleerden in de VS zijn van oordeel dat de bewoordingen van de wet op de spionage, op grond waarvan de regering haar eis tegen de New York Times aanhangig heeft gemaakt, zo vaag zijn dat het geschil tot een zeer langdurige juridische strijd kan leiden. Functionarissen van het ministerie van defensie hebben gezegd dat het niet moeilijk moet zijn om vast te stellen wie de vertrouwelijke documenten in handen van de New York Times heeft gespeeld, omdat er slechts een beperkt aantal exemplaren van de rapporten in omloop waren.

„Catastrofe”

De Zweedse premier Palme

van het blad naar voren is gekomen.

Senator George McGovern zei dat de FBI beter handelaren in verdovende middelen kan gaan opsporen dan nagaan hoe de New York Times aan zijn gegevens is gekomen. Volgens hem wordt door de publikatie van de stukken de veiligheid van de staat geenszins in gevaar gebracht. „Het enige wat het rapport afdoende heeft aangetoond is hoe fout de Amerikaanse regering in Indo-China is geweest en hoezeer het Congres en het publiek zijn misleid“, aldus senator McGovern.

De leider van de Democratische fractie in de Senaat, Mike

bliceerde gemeene documenten „een soort catastrofe“ genoemd. In een rede in Stockholm verklaarde Palme dat de VS zich onmiddellijk, volledig en zonder voorwaarden uit Vietnam moeten terugtrekken, wil de mensheid van de gehele wereld vertrouwen in een democratische leiding hebben en behouden.

Inmiddels is de Russische pers begonnen met een uitgebreide publikatie van de Amerikaanse documenten. Het persbureau Tass, dat de stukken doorzendt, zegt dat geen enkele overheidsfunctionaris in Amerika de authenticiteit van de Pentagon-rapporten betwist. (AP, AFP)

Overwinning voor Nixon in Senaat

Door onze correspondent
E. G. LACHMAN

WASHINGTON, 17 juni — Terwijl de opiniemakers hier nog op bijna hysterische wijze de leugenachtigheid der regering-Johnson tegenover het Amerikaanse publiek aan de kaak stellen die zou blijken uit de op rechterlijk bevel tot zondag opgeschorte publikatie door de New York Times van geheime dokumenten over het begin der escalatie van de Vietnamese oorlog, heeft president Nixon gisteren een belangrijke politieke overwinning in de Senaat geboekt.

Daar werd het amendement van Hatfield en McGovern om de Amerikaanse

ber uit Vietnam terug te trekken met 55 tegen 42 stemmen afgewezen. De uitslag was vorig jaar 55 tegen 39 stemmen.

Mocht de datum van de publikatie in de New York Times bedoeld geweest zijn om het verzet tegen Nixons Vietnampolitiek aan te moedigen dan heeft dit in ieder geval niet gewerkt onder de politici. Ook een compromisamendement met een vertrekdatum van 1 juni volgend jaar werd met 52 tegen 44 stemmen afgewezen. McGovern blijft echter volhouden en zal nu een hele serie amendementen met verschillende vertrekkedata indienen. Het geheel blijft symbolisch, zoals ook de New York Times toegeeft.

Zelfs indien zulk een amendement wordt aangenomen, dan nog zal Nixon de handen betreffende Vietnam vrij hebben.

Zie verder pag. 5

Nixon wint

Vervolg van pag. 1

De interessantste en onverdachtste reactie op de storm over „bedrog“ der regering in 1964 en 1965, kwam intussen van ex-onderminister George Ball, die toen regelmatig en als enige bij het Witte Huis verzet aantekende tegen de escalatie van de oorlog en daarom ook later aftrad.

Hij ontkende dat president Johnson het volk willens en wetens om de tuin had geleid. De regering zou zich aan plichtsverzuim schuldig hebben gemaakt, indien zij niet de nu gepubliceerde plannen had opgesteld. Anders zou de regering immers steeds in paniek besluiten moeten nemen.

De plannen en overwegingen die de New York Times publiceerde, aldus Ball, kwamen, evenals de analyse der geschiedenis daarvan, alleen uit het Pentagon. Het was dus een eenzijdige voorstelling van zaken. Bovendien had Johnson alleen een deel van die plannen veel later goedgekeurd. „Zijn eigen visie was in het Witte Huis altijd volledig gerespecteerd. Er was een volledig debat over alles geweest en op sommige punten had de president zijn raad ook aangenomen, aldus Ball.

Woede

De Democraten in het Congres concentreren hun woede intussen op het ministerie van justitie, dat de rechter vroeg om verdere publikaties in de New York Times te verbieden. Men meent dat de rechter het eerste verbod van dien aard in de Amerikaanse geschiedenis niet zal handhaven wanneer hij vrijdag uitspraak doet.

Echter zal de regering waarschijnlijk dan tot het Hoge Gerechtshof doorgaan. Het enige precedent is een uitspraak van het Hoge Gerechtshof in 1931, dat een rechterlijk verbod van publikatie voor een antisemitisch blaadje in Wisconsin afzette. Het publiceren van geheime gegevens is hier niet straf-

Washington Post publiceert ook uit Pentagon-rapport

WASHINGTON 18 juni — De regering-Eisenhower heeft geprobeerd de conferentie van Genève van 1954 ervan te weerhouden algemene verkiezingen te laten uitschrijven in Noord- en Zuid-Vietnam. Deze bewering is vandaag gepubliceerd in het Amerikaanse dagblad Washington Post, dat zich baseert op een studie van het Pentagon over de oorsprong van de oorlog in Vietnam.

Het dagblad maakt niet duidelijk of de aangehaalde studie dezelfde is waaruit de New York Times uittreksels heeft gepubliceerd. Deze publikatie is na een gerechtelijk bevel voorlopig stopgezet. Volgens de schrijver van het artikel in de Washington Post, Chalmers Roberts, vreesde het Witte Huis dat gelijktijdige verkiezingen in Noord- en Zuid-Vietnam tot een overwinning voor Ho Tsji Minh zouden leiden. (AFP)

Ook Huis stelt geen limiet aan Vietnamoorlog

WASHINGTON, 18 juni

Het Amerikaanse Huis van afgevaardigden heeft zich donderdag met 328 tegen 81 stemmen uitgesproken tegen vaststelling van een datum voor de volledige terugtrekking van de Amerikaanse troepen uit Vietnam.

Het besluit van het Huis van afgevaardigden en de verwerping van het amendement McGovern - Hatfield woensdag door de Senaat betekenen dat het Congres het eens is met de opvatting van president Nixon dat het stellen van een tijdslimiet voor de terugtrekking van de Amerikaanse troepen hem zou belemmeren in zijn pogingen om geleidelijk een einde aan de oorlog te maken. (Reuter)

Ex-ambtenaar defensie informant N. Y. Times?

Van een correspondent

NEW YORK, 18 juni — Een voormalig ambtenaar van het Amerikaanse ministerie van defensie, Daniel Ellsberg, is de man die de New York Times aan de Vietnam-documenten heeft geholpen. Met deze onthulling komt Sidney Zion, voormalig verslaggever van de New York Times. Volgens hem heeft Ellsberg de geheime defensie-documenten eind maart in handen gespeeld van Neil Sheehan van de Times.

Zion deed zijn onthulling in een uitzending van het Newyorkse radio-station WMCA. Hij wilde niet zeggen hoe hij aan zijn inlichtingen kwam, maar verzekerde wel dat zijn bronnen zeer betrouwbaar zijn. De N. Y. Times heeft geweigerd commentaar te leveren op de verklaringen van Zion. Ook van regeringszijde wenste men er niet op in te gaan.

Wel zei een woordvoerder van het ministerie van Justitie: „Wij boeken aanzienlijke vooruitgang in het onderzoek.” Hij weigerde echter nader in te gaan op persberichten als zou de federale recherche twee of drie personen hebben opgespoord die betrokken zouden zijn geweest bij de documenten-affaire.

Gelezen

Volgens Zion heeft men tot nu toe tevergeefs geprobeerd Ellsberg op te sporen. Deze is momenteel op vakan-

tie. Van regeringszijde is verklaard, dat het niet onwaarschijnlijk is dat er een strafvervolgning wordt ingesteld.

Daniel Ellsberg is inderdaad een hoge ambtenaar op het ministerie van defensie geweest. De Boston Globe heeft gemeld, dat hij tot voor kort een van de drie personen was die alle delen van de Vietnamdocumenten ook werkelijk hadden gelezen. Ellsberg studeerde in 1952 af aan de Harvard-universiteit en kreeg in 1963 een doctoraat aan deze universiteit.

Vervolg op pagina 12

HOOFDPERSONEN

SIDNEY ZION
...onthulling...

DANIEL ELLSBERG
...onvindbaar...

De onbekende soldaat

W. J. van der ...

Onderzoek naar voorlichting door VS-regering

WASHINGTON, 18 juni —

Een subcommissie van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden zal een onderzoek instellen naar de voorlichtingspraktijken van de Amerikaanse regering, die volgens een lid van het Congres „het nieuws bij de bron censuereert, en het eerste amendement van de Amerikaanse grondwet schendt, waarin het recht van persvrijheid wordt gegarandeerd”.

In verband met de maatregelen van de regering-Nixon om verdere publicatie van een reeks artikelen in de New York Times die was gebaseerd op een geheim rapport van het Pentagon, te verbieden, zal de subcommissie van het Huis van Afgevaardigden voor buitenlandse operaties en regeringsvoorlichting een hoorzitting houden, zo deelde de Republikeinse afgevaardigde van New York, Ogden Reid, mee.

Op deze hoorzitting zullen als getuigen vertegenwoordigers van de departementen van buitenlandse zaken, defensie, justitie en een vertegenwoordiger van het Witte Huis worden gedagvaard. „Het ligt in onze bedoeling om de getuigenverklaringen openbaar te maken en niet in gesloten zitting te behandelen”, aldus Reid.

Eerder heeft de Democratische fractieleider in de Senaat, Mike Mansfield, bekendgemaakt dat ook de Senaat een onderzoek in deze kwestie zou instellen. Men verwacht echter dat de subcommissie van het Huis van Afgevaardigden zich bezig zal houden met de algemenere vraag hoe de regering vaststelt welke gegevens openbaar gemaakt kunnen worden. (AP)

N.Y. Times

Vervolg van pag. 1

Controle Commissie voor Indo-China, Blair Seaborn, in overleg met de Amerikaanse regering boodschappen aan Hanoi heeft overgebracht. De minister bevestigde hiermee wat de New York Times over deze zaak heeft gepubliceerd.

Seaborn had opdracht na te gaan wat er leefde onder de leiders in Hanoi en alle misverstanden bij hen over de door de Verenigde Staten te volgen koers uit de weg te ruimen.

De minister bevestigde het verhaal van de New York Times dat Seaborn in juni 1964 een boodschap naar Hanoi had overgebracht waarin werd bedreigd met „een massale verwoesting” als Noord-Vietnam geen einde zou maken aan de guerilla-activiteit in Zuid-Vietnam. Twee maanden later had Seaborn een soortgelijke boodschap in Hanoi overhandigd. De Noordvietnamese premier, Pham Van Dong, had het belang van beide waarschuwingen begrepen, aldus minister Sharp.

Het Conservatieve parlementslid Gordon Fairweather vond het overbrengen van deze boodschappen in strijd met de neutrale positie die Canada als lid van de Internationale Controle Commissie behoudt.

tegen de

berg was niet bereikbaar voor commentaar, terwijl ook de New York Times zich niet over Zions verklaring heeft uitgelaten.

In Washington hebben inmiddels 62 leden van het Huis van Afgevaardigden de stelling van de regering-Nixon bestreden dat de publicaties in de Times de nationale belangen zouden schaden. Volgens de betrokken congresleden — overwegend Democraten — betekenen de gerechtelijke stappen tegen het blad een schending van de vrijheid van drukpers. De 62 afgevaardigden hebben de ministers van justitie en defensie — Mitchell en Laird — gevraagd een exemplaar van de bewuste documenten ter beschikking van het Congres te stellen.

N.Y. Times

geeft lijst aan regering

NEW YORK, 18 juni. — Vooruitlopend op het proces dat vanmorgen zou beginnen, heeft de New York Times gisteren vrijwillig de Amerikaanse regering een lijst overhandigd van de geheime documenten over de Amerikaanse deelneming aan de Indochinese oorlog.

De krant heeft deze week drie artikelen gepubliceerd die gebaseerd waren op een geheime studie van het Pentagon over de Amerikaanse betrokkenheid in het Vietnamese conflict. Dinsdag besliste een federale rechter, Murray Gurfein, dat verdere publikatie moest worden opgeschort. Vandaag zou een proces beginnen over de eis van de regering dat de publikatie voor goed diende te worden gestaakt.

Rechter Gurfein had de Times gevraagd de lijst op basis van vrijwilligheid te verstrekken. Hij nam gisteren geen beslissing over de regeringseis om de Times te verplichten de autoriteiten inzage te geven van de bewuste stukken. Van de zijde van de redactie wordt gevreesd dat de regering — via gemaakte aantekeningen op het document — de bron van het blad kan achterhalen.

Australië

De Australische premier, William McMahon, heeft een onderzoek laten instellen naar de omstandigheden waaronder Australië in 1965 aan de oorlog in Vietnam is gaan meedoen. Dit gezien de onthullingen van de New York Times.

Volgens het blad Australian is dit onderzoek verricht door de parlementaire defensiecommissie en de voornaamste regeringsadviseurs voor defensiezaken. Het rapport zou vandaag aan de premier worden overhandigd. Het zal van de resultaten van dit onderzoek en de aanbevelingen van de commissie afhangen of de regering zal instemmen met een debat in het parlement over het betrokken zijn van Australië bij de Vietnamese oorlog.

De vroegere premier van Australië, Robert Menzies, heeft gisteren ontkend dat hij in 1965

verteld zou hebben over het zenden van Australische troepen naar Vietnam.

Canada

De Canadese minister van buitenlandse zaken, Mitchell Sharp, heeft gisteren in het parlement meegedeeld, dat het Canadese lid van de Internationale Zie verder pag. 4

Prawda: masker afgerukt

NIEUWSDIENST LE MONDE

MOSKOU, 18 juni — Vanochtend wordt in de Moskouse dagbladen veel ophef gemaakt over de affaire van de New York Times. Daaraan wijden ze bijna een hele pagina. De Prawda heeft de navolgende koppen: „Het masker is afgerukt; kroniek van een bedriegerij en de agressor aan de schandpaal”. In twee dagen heeft het blad van het centraal comité trouwens bijna zeven kolom uittreksel uit de New York Times gepubliceerd.

Voor de Russische commentaarschrijvers is het een dubbel schandaal. Op de eerste plaats de zaak zelf, de onthullingen. De New York Times biedt hen natuurlijk een droom van een onderwerp voor scherpe opmerkingen over het z.g. goed vertrouwen van de Amerikaanse regering en over „de werkelijke doeleinden” van de politiek van de Verenigde Staten in Indo-China. „Voor de huichelachtigheid van het Witte Huis” wordt de pers van de hele wereld ten getuige geroepen.

In de tweede plaats wordt het een schandaal genoemd gezien de rechtszaak die de Amerikaanse regering heeft aangespannen om de publikatie van de artikelen in de New York Times te onderbreken. Op hun wijze stellen de journalisten en de spottrentekenaars „deze aanslag op de persvrijheid” aan de kaak en drukken zich ironisch uit over „het thema van de bourgeoisieopvattingen over voorlichting”.

NEW YORK TIMES EN DE WET

Door JOEL SHURKIN
(Reuter)

NEW YORK, 18 juni — De pogingen van de Amerikaanse regering de publicatie van geheime Vietnam-documenten te verbieden zijn zonder precedent in de Amerikaanse geschiedenis.

De New York Times heeft een tijdelijk verbod opgelegd gekregen om meer van de documenten te publiceren — handelend over een rapport van het Pentagon over de oorzaak van de Amerikaanse deelneming aan de oorlog in Vietnam. Een federale rechter zou zich vanmorgen uitspreken over de eis van de regering de publicaties voorgoed te verbieden. De Times heeft tot dusver drie artikelen aan de documenten gewijd.

Het eerste amendement van de Amerikaanse grondwet zegt: „het Congres zal geen wet goedkeuren... die de vrijheid van meningsuitting, of van de pers aantast...”

De zaak van de New York Times zou in de VS wel eens de belangrijkste affaire waarmee de persvrijheid is gemoeid kunnen zijn sinds tweehonderd jaar. Het ministerie van justitie heeft haar actie gebaseerd op een wet tegen de spionage waarin het verstrekken van geheime regeringsdocumenten aan iemand die niet gemachtigd is ze te ontvangen dan wel in zijn bezit te houden een misdadig wordt genoemd. Het ministerie houdt vol dat publicatie van meer artikelen over de documenten de Amerikaanse belangen schade zou berokkenen.

240 jaar

Het belangrijkste incident tot nu toe in de Amerikaanse geschiedenis waarbij een regering via een rechterlijke uitspraak de persvrijheid beperkte deed zich bijna 240 jaar geleden voor — toen Amerika nog een Britse kolonie was. Het ging om een aanklacht wegens smaad in 1734 door de Britse gouverneur van de kolonie New York ingebracht tegen een uitgever wiens krant, de New York Weekly Journal, de regering ernstig had gekritiseerd. In het beroemde proces dat volgde werd de uitgever vrijgesproken.

Vietnam in handen van de reclamemakers

VIETNAM EN RECLAME

Door JAN STARK

De CBS-documentaire „The Selling of the Pentagon”, vanavond via AVRO Nederland I om 20.45 uur op de buis, heeft in de V.S. nogal wat gevolgen gehad. De documentaire geeft een beeld van de wervings- en propagandamethoden van het Amerikaanse ministerie van defensie. Na de eerste uitzending eiste een onderzoekcommissie uit het Huis van Afgevaardigden bij de CBS al het materiaal op, maar CBS-directeur Stanton beriep zich op de persvrijheid, weigerde aantekeningen en materiaal, betrekking hebbende op de documentaire, af te geven en liet The Selling of the Pentagon andermaal op de buis zetten.

Intussen had de 20-jarige Yale-student Ira Nerken in de documentaire gezien hoe professionele communicatie-deskundigen het Pentagon „verkochten”. Nerken bedacht dat het met dezelfde propagandatechnieken mogelijk

moest zijn een anti-oorlogs standpunt te verkopen. Hij zocht contact met de vakmensen. Hij klopte aan bij David McCall, directeur van het Newyorkse reclamebureau La Roche, McCoffrey and McCall; geboorte

van de operatie UNSELL (the war in Vietnam).

McCall stuurde 85 brieven naar topmannen van reclamebureaus en al op 3 april kwamen

300 art directors, copywriters, televisiemakers en andere reclamemensen naar Yale om tijdens een briefing de grondgedachten voor de in elkaar te steken UNSELL-campagne te ontwikkelen.

Productie

In deze weken worden de resultaten van de Yale-briefing zicht- en hoorbaar. Het gebundelde Amerikaanse reclame talent produceerde 125 affiches — ook als advertenties te gebruiken —, 33 televisiespots en 31 radiospots, bij elkaar een waarde vertegenwoordigend van ongeveer 9 miljoen gulden. Maar de reclamemensen maakten alles gratis.

Nerken, voor de duur van de campagne gedetacheerd bij La Roche, stuurde de afgelopen weken ruim 8000 brieven uit naar kranten, radio- en televisie maatschappijen en buiten-reclame-ondernemingen die afficheruimten exploiteren. Hij vraagt de media het UNSELL-werk op te nemen als public service, dienst aan het publiek. De eerste positieve reacties, merkwaardig genoeg uit conservatieve bastions als het zuiden en westen van de VS, zijn al binnen.

Dood, grafpaaltjes, verminking

en keiharde ironie staan centraal in de UNSELL-campagne. Een affiche toont een boven een sneeuwde begraafplaats uittorende grafsteen, waarop het opschrift: The Vietnam War — December 31, 1971. In de sneeuw afgedrukt zijn de woorden: May it rest in peace.

Een andere plaat laat een keurig in perspectief opgenomen on-

Tv-documentaire - vanavond op Nederland I - had in VS grote nasleep

afzienbare rij grafpaaltjes op een militaire begraafplaats zien. De enige tekst luidt: Our only Vietnam deadline. Het inmiddels in communicatiekringen klassiek geworden wervingsaffiche voor het Amerikaanse leger (Uncle Sam met wijzende vinger

13 juni 71 Mr
en tekst I want You) is ook aan de situatie aangepast: Uncle Sam, thans flink in de bandages gerold, roept de beschouwer en I want OUT.

Intussen bereidt reclamebureau SSCAB, een paar verdiepingen lager in hetzelfde gebouw van waaruit UNSELL opereert zetelend, een grootscheepse campagne voor tegen Noord-Vietnams krijgsgevangenenpolitiek. Die campagne, vanaf midden juli wereldwijd te voeren, moet Noord-Vietnam onder druk zetten en het bewegen onpartijdige inspectie van zijn krijgsgevangenkampen toe te staan.

Gratis

SSCAB maakt de campagne gratis. Het bureau werkt voor de Advertising Council, een organisatie zonder winstdoel die zaken van algemeen belang via de Amerikaanse media onder de aandacht brengt. Behalve de Advertising Council zijn het Amerikaanse Rode Kruis en de Vereniging van families van Amerikaanse krijgsgevangenen in Zuidoost-Azië, sponsors van de campagne, die ongeveer 25 miljoen dollar aan advertentieruimte en zendtijd moet kosten.

Maar omdat de campagne via de Advertising Council loopt,

wordt de advertentieruimte en zendtijd gratis ter beschikking gesteld. En dat is verschillende Amerikaanse reclamemakers in het verkeerde keelgat geschoten. Want, zeggen ze, de krijgsgevangenen zijn een politieke zaak. De Nixon-regering gebruikt het argument van slechte behandeling van de krijgsgevangenen om geleidelijke terugtrekking uit Vietnam te propageren. En daarvoor moet de Advertising Council zich niet lenen.

- 22 september 1963. President Kennedy wordt in Dallas vermoord. Zijn opvolger is Lyndon B. Johnson, tot dan toe vice-president.

- 1 februari 1964. Start van Operatieplan 34A op basis waarvan heimelijke militaire operaties tegen Noord-Vietnam worden uitgevoerd.

- 16 maart 1964. Plannen voor „nieuwe en beduidende druk op Noord-Vietnam” waarop werd aan-

gedrongen door minister van defensie Robert S. McNamara na diens terugkeer van een bezoek aan Zuid-Vietnam. President Johnson gaat akkoord.

- 19 en 20 april 1964. De scenario's voor escalatie worden in Saigon onder de loep genomen door Lodge. William Bundy, minister Rusk, generaal Wheeler. Een lijst van 94 potentiële doelen in het Noorden wordt opgesteld door de

Verenigde Chefs van Staven.

- 4 mei 1964. De Zuid-vietnamese premier, generaal Khan, vraagt de VS het Noorden aan te vallen. Saigon wenst Noord-Vietnam de oorlog te verklaren.

- 1 en 2 juni 1964. Conferentie in Honolulu. Ambassadeur Lodge dringt aan op „een selectieve bombardementscampagne tegen militaire doelen in het Noorden” ten einde het wankele

meerel in het Zuiden op te vijzelen. Hij stelt de noodzaak ter discussie van een resolutie van het Congres ter ondersteuning van de regeringspolitiek. Rusk, McNamara en de chef van de CIA, John McCone, steunen dit voorstel.

- 19 juli 1964. Generaal Khan kondigt „een mars naar het Noorden” aan.

- 30 juli 1964. Zuid-vietnamese marinecommando's voeren

een nachtelijke raid uit op twee Noord-vietnamese eilanden in de Golf van Tonkin.

- 2 augustus 1964. De Amerikaanse jager Maddox wordt in de Golf van Tonkin door Noordvietnamese PT-boten aangevallen.

- 4 augustus 1964. Nieuwe aanval op Amerikaanse jagers. De Amerikaanse marineluchtmacht doet vanaf het vliegdek-schip Ticonderoga bombardementsaanvallen op de Noord-

vietnamese kust.

- 7 augustus 1964. Het Amerikaanse Congres keurt de zogenaamde Tonkin-resolutie goed die de regering-Johnson uitlegt als de parlementaire machtiging voor haar verdere beleid in Zuid-Vietnam.

- 7 september 1964. Op een bijeenkomst op het Witte Huis wordt de grondslag gelegd voor de latere lucht-oorlog tegen het Noorden.

- 3 november 1964.

Johnson wint de presidentsverkiezingen en begint aan zijn eigen termijn van vier jaar. De laatste ronde in de voorbereiding van de lucht-oorlog gaat van start.

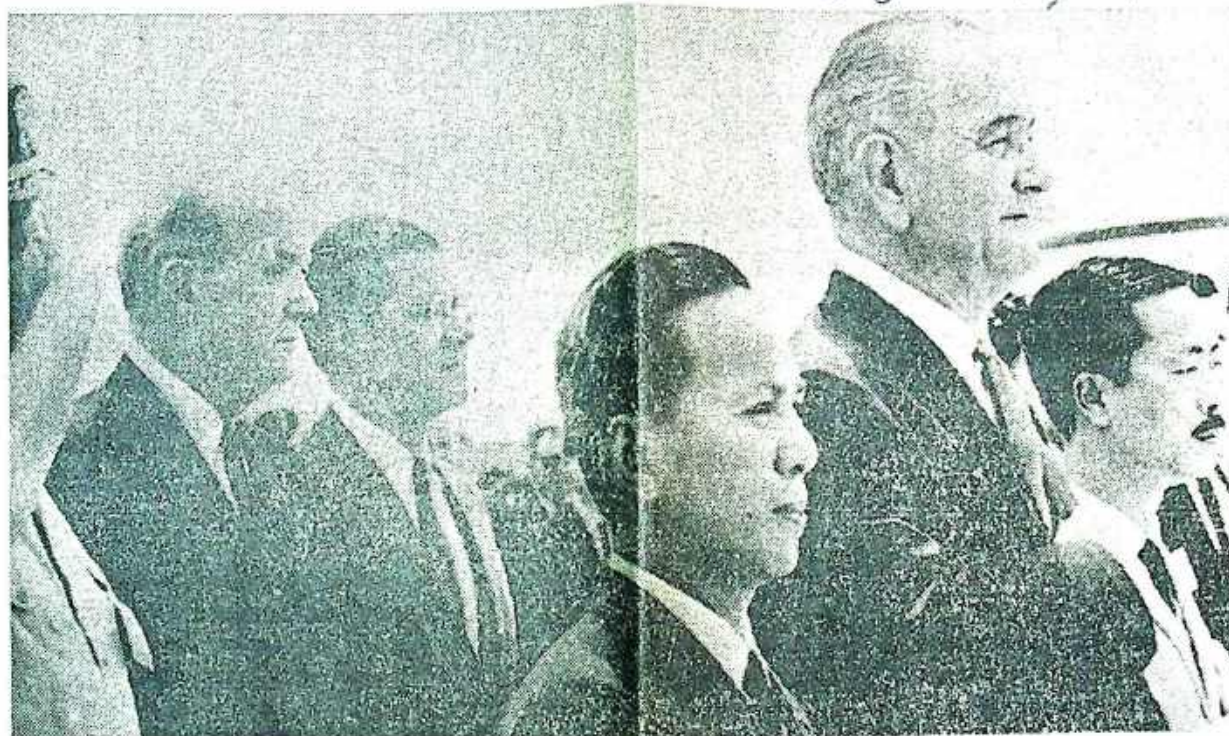
- 18 februari 1965. Johnson beveelt nieuwe lucntaanvallen op het Noorden.

- 13 februari 1965. Johnson geeft opdracht voor de operatie Rolling Thunder — de ononderbroken en zich uitbreidende lucht-oorlog tegen Noord-Vietnam.

19 Juni 77 NK

Door J. Sampiemon

Midden 1967 gaf de Amerikaanse minister van defensie Robert McNamara opdracht over de ontwikkeling van de Amerikaanse Zuidoost-Azië politiek een rapport samen te stellen. Van dit rapport (2.500.000 woorden), dat uiteraard een staatsgeheim moest blijven, werden 20 exemplaren gemaakt. De New York Times wist de hand te leggen op het grootste gedeelte van de inhoud van dit rapport. Neil Sheehan, geholpen door medewerkers, schreef er een serie artikelen over, waarvan de eerste drie onder de titel Vietnam-Archives mochten verschijnen. Hij begon de serie met de belangrijkste periode in Amerika's Zuidoost-Azië politiek: die van het begin van de escalaties in de Vietnamoorlog.

hoek-bedrijfspand
 c.v. kolen en warmwatervoorziening
 Indeling:
 Parterre: grote hall, twee keukens, kelder,
 drie grote kamers, 1 kleine kamer,
 1 etage: 5 grote kamers met vaste wastafel,
 2 etage: 4 grote kamers, 2 kleine kamers.
 Direct te aanvaarden.
 Prijs f 185.000,—.
 Nadere inlichtingen te verkrijgen bij:
 n.v. makelaarskantoor
 WINKS
 ARNHEM 5 WASSENAAR tel. 01751-5675
 INDELING:
 Gebouw I: ca. 70
 Gebouw II: ca. 80
 deeld over drie lo-
 lodgen.
 KANTOOR
 ENN
 CA
 Nuttig
 eigenpart
 BEDR

Scenario van Vietnam-drama (eerste bedrijf)

Een omvangrijke studie over de wijze waarop de Verenigde Staten ten strijde trokken in Indo-China, drie jaar geleden door het Pentagon uitgevoerd, toont aan dat vier opeenvolgende regeringen in snel toenemende mate een verplichting ontwikkelden Vietnam voor het communisme te vrijwaren als ook een bereidheid om

nen 72 uur zond de regering, op basis van een voorbereid plan, in het geheim een Canadese afgezant naar Hanoi. Hij waarschuwde premier Pham Van Dong dat de resolutie betekende dat Noord-Vietnam de door communisten geleide opstand in Zuid-Vietnam en Laos moest stopzetten of „de gevolgen aanvaarden”.

Noordvietnamese en Pathet Lao troepen in Laos.

Sheehan: De patrouilles met torpedo-bootjagers in de Golf van Tonkin onder de codenaam De Soto, waren het derde element in de heimelijke militaire druk op Noord-Vietnam. Hoewel het doel van de patrouilles voornamelijk psychologisch was, als

Vietcong zouden opdragen zijn activiteiten in het Zuiden te beëindigen.

Sheehan: In een memorandum van 13 februari 1964 houdt Rostow minister Rusk voor dat president Ho Tsji Minh „een industrieel complex heeft te beschermen: hij is niet langer een guerrilla-strijder die niets te verliezen heeft.”

sen de Vietnamezen onderling diende in Amerikaanse ogen te worden vermeden omdat zij zou uitmonden in een communistische machtsovername en de vernietiging van de Amerikaanse positie in Zuid-Vietnam. Hetzelfde gold voor ieder vergelijk op basis van de neutraliseringsformule zoals in juni door president de

verzamenen van inlichtingen, C-123 transportvliegtuigen voor de drop-pings en snelle PT-boten voor de aanvallen op de kust het programma „een groeiend operationeel vermogen” gaven. Om middernacht 30 juli ondernamen Zuidvietnamese marinecommando's onder het bevel van generaal Westmoreland (die Harkins inmiddels

uitbreiding van de patrouillevaart, naar aangenomen kon worden, eerder dienen als afschrikking dan als provocatie.” In de nacht van 3 augustus, terwijl de De Soto-patrouille werd hervat, werden opnieuw twee heimelijke 34A raids gelanceerd. PT-boten met een Zuidvietnamese bemanning bombardeerden de monding van de Rhon en

hun pogingen werden gefrustreerd — in een veel grotere mate dan hun verklaringen destijds in het openbaar erkenden.

Zo begint Neil Sheehan in de New York Times zijn inmiddels door de rechter verboden serie over de door ex-minister van defensie Robert S. McNamara bevolen studie van de oorsprong van de oorlog in Indo-China.

Na de betekenis van de beslissingen van Truman, Eisenhower, Kennedy en Johnson voor de uiteindelijke Amerikaanse betrokkenheid in het Vietnamese drama te hebben samengevat citeert Sheehan:

— Deze campagne van groeiende heimelijke militaire druk in 1964 en het zich uitbreidende programma van bombardementen op Noord-Vietnam in 1965 werden begonnen ondanks het oordeel van de inlichtingendiensten van de regering dat dit Hanoi niet zou dwingen zijn steun aan de Vietcong-acties in het Zuiden stop te zetten en dat de bombardementen binnen een paar maanden ondeelbaar geacht werden.

— Deze vier opeenvolgende regeringen bouwden de Amerikaanse politieke, militaire en psychologische betrokkenheid in Indo-China veel sterker op dan zij zich destijds realiseerden, met uitgebreide leveranties van militaire uitrusting aan de Fransen in 1950; met daden van sabotage en terreur tegen Noord-Vietnam vanaf 1954; met stappen die de omverwerping van het regime van president Ngo Dinh Diem van Zuid-Vietnam in 1963 aanmoedigden en bevorderden; met plannen, beloften en dreigementen met verdergaande actie die tot stand gebracht werd in de incidenten in de Tonkin Golf in augustus 1964, met de zorgvuldige voorbereiding van de openbare mening op de jaren van openlijke oorlogvoering die volgden; en met de berekening in 1965, toen de vliegtuigen en troepen openlijk werden ingezet voor de strijd, dat noch een vergelijk in Zuid-Vietnam noch vroegtijdige onderhandelingen met Noord-Vietnam het gewenste resultaat binnen bereik zouden brengen.

De studie wekt tevens de indruk, aldus Sheehan, dat het overheersende Amerikaanse belang eerst was containment van het communisme en later verdediging van de macht, de invloed en het prestige van de VS, in beide fasen zonder te letten op de omstandigheden in Vietnam.

Sheehan: De maanden van het begin van 1964 tot het incident in de Tonkin Golf in augustus waren een beslissende periode, zo toont de studie aan. Het onderzoek van het Pentagon onthult dat de VS in deze fase heimelijke militaire aanvallen op Noord-Vietnam hadden opgevoerd en een resolutie voor het Congres hadden voorbereid die de regering beschouwde als het equivalent van een oorlogsverklaring. Het rapport maakt duidelijk dat deze verreikende maatregelen niet in de hitte van de Tonkin-crisis werden geïmproviseerd. Toen het Tonkin-incident zich voordeed, maakte de regering-Johnson deze heimelijke aanvallen niet bekend en loodste de eerder voorbereide resolutie op 7 augustus 1964 door beide Huizen van het Congres. Bin-

neemlijke militaire operaties in augustus 1964 zo uitgebreid waren dat Thaise piloten in Amerikaanse T-28-gevechtsvliegtuigen klaarlijk op 1 en 2 augustus Noord-Vietnamese dorpen nabij de Laotische grens bombardeerden en beschoten. Ten overvloede toont het rapport aan dat de regering in staat was gedurende het Tonkin-incident in minder dan zes uur als wraakoefening luchtaanvallen te lanceren omdat de voorbereiding zover was gevorderd dat een lijst met doelen beschikbaar was voor onmiddellijk gebruik. De lijst was in mei opgesteld samen met een ontwerp van de Congresresolutie, dit alles als onderdeel van een ontwerp „scenario” dat was gericht op openlijk erkende luchtaanvallen op Noord-Vietnam.

Sheehan: Gedurende 1964 varieerden de 34-A operaties van vluchten over Noord-Vietnam met U-2 spionagevliegtuigen en ontvoering van Noord-Vietnamese burgers voor de inlichtingendiensten tot het parachuteren van saboteageploegen en teams voor de psychologische oorlogvoering boven het noorden, commando-raids overzee om spoorlijnen en bruggen op te blazen en bombardering van Noord-Vietnamese kustinstallaties door PT-bot-

Air America

In het rapport wordt opgemerkt dat het 34A programma belangrijk verschilde van de betrekkelijk beperkte en weinig succesvolle operaties die de CIA eerder in Noord-Vietnam had uitgevoerd. Operatie 34A stond onder bevel van generaal Paul D. Harkins, chef van het Amerikaanse Militaire Ondersteuningscommando in Saigon. Zijn staf stuurde de uitgewerkte plannen maandelijks naar Washington voor goedkeuring. Planning werd samen met de Zuidvietnamezen verricht en het waren Zuidvietnamezen, of huurlingen, klaarlijk Aziaten, die de raids uitvoerden. Maar generaal Harkins had de leiding.

Sheehan: Het tweede belangrijke onderdeel van de heimelijke oorlog tegen Noord-Vietnam bestond uit luchtoperaties in Laos. Een luchtmacht van T-28 propellor-gevechtsvliegtuigen, variërend van 25 tot 40 toestellen, was daar bijeen gebracht. De vliegtuigen droegen de kentekenen van de Laotische luchtmacht. Maar slechts enkele behoorden tot die luchtmacht. De rest werd bemand met piloten van Air America (een zogenaamde particuliere luchtlijn die onder controle stond van de CIA) en met Thaise piloten die onder bevel stonden van ambassadeur Leonard Unger. Verkenningsvluchten door geregelde toestellen van de Amerikaanse luchtmacht en marine, gecoörd als Yankee Team, leverden foto-inlichtingenmateriaal op voor de bombardementen van de T-28's tegen

gers ook het soort inlichtingen over de Noordvietnamese waarschuwingssradar en kustverdediging dat van nut kon zijn voor de 34A raids of, in het geval van bombardementen, voor de piloten. De eerste patrouille werd in februari en maart, in de eerste dagen van de 34A operaties, zonder incidenten uitgevoerd door Craig. Het onderzoek stelt dat er vóór het Tonkin-incident in augustus geen poging werd gedaan de jagers te betrekken bij de 34A operaties of de schepen te gebruiken als lokaas voor Noordvietnamese wraakacties.

In januari en het begin van februari bereikten president Johnson adviezen van de Verenigde Chefs van Staven de acties te intensiveren en uit te breiden omdat zij van mening waren dat het lopende programma Hanoi niet op de knieën zou brengen. Luchtaanvallen op Noord-Vietnam, het zenden van Amerikaanse troepen naar Zuid-Vietnam en het inzetten van Amerikaanse strijdkrachten in dien noodzakelijk in regelrechte acties tegen Noord-Vietnam werden de president aanbevolen.

Sheehan: Op een bijeenkomst in het Witte Huis op 20 februari beval president Johnson dat „contingency planning voor het oefenen van druk op Noord-Vietnam opgevoerd diende te worden.” De dwingende kracht achter het verlangen van de regering haar acties in die periode op te voeren, was haar inzicht in het gestage verval van de posities van de pro-Amerikaanse regimes in Laos en Zuid-Vietnam en de daarmee gepaard gaande verzwakking van de Amerikaanse greep op beide landen. De opmars van de Noordvietnamezen en de Pathet Lao in Laos had, volgens de mening in de regering, een directe invloed op het moreel van de anti-communistische krachten in Zuid-Vietnam, Amerika's voornaamste zorg.

Dit verval werd ook zoveel mogelijk verborgen gehouden voor het Congres en het publiek ten einde de regering maximale armslag te geven om haar beslissingen te nemen zoals het haar achter de coulissen goed dunkte.

Staatsgreep

Op 30 januari 1964 volgde in Saigon generaal Ngoen Khan via een staatsgreep generaal Doeong van Minh als regeringsleider op. Als gevolg daarvan waren de Amerikanen meer en meer geneigd Noord-Vietnam als „de wortel van het kwaad” te gaan beschouwen. De theoreticus van de regering-Johnson, Walt W. Rostow, had reeds in 1961 gezegd dat een revolutie kon doodbloeden wanneer zij van haar steun en bevoorradings van buitenaf werd afsneden. Volgens hem zou een geloofwaardige bedreiging van Hanoi's industrie — die het met zoveel moeite uit de ruines van de Franse Indochina-oorlog had opgebouwd — met luchtbombardementen afdoende zijn om de Noordvietnamese leiders zo veel schrik aan te jagen dat zij de

tuigd, dank zij het afzuigen van radioverbindingen tussen Noord-Vietnam en de guerrilleros dat Hanoi de Vietcong controleerde en leidde. Analyses van de inlichtingendiensten uit die tijd hielden het er echter op dat „de voornaamste bronnen van de communistische krachtsinspanning in het Zuiden Zuidvietnamees zijn” en voortkomen uit de revolutionaire sociale doelen van de communisten en hun identificatie met de nationale zaak gedurende de onafhankelijkheidsoorlog tegen Frankrijk in de jaren vijftig.

In een memorandum van 16 maart, na een bezoek aan Zuid-Vietnam, rapporteerde minister McNamara dat „de situatie onomstotelijk was verslechterd” en hij adviseerde de militaire voorbereiding van twee programma's van „nieuwe en beduidende pressie op Noord-Vietnam”.

Sheehan: Het eerste, dat binnen 72 uur van start moest kunnen gaan, was omschreven als „grenscontrole en wraakacties”. Hierbij zouden zijn ingegrepen aanvallen voor het Zuidvietnamese leger op de Ho Tsji Minh-infiltratie-routes door Zuidoost-Laos, „hardnekkige achtervolging” van de guerrilleros tot in Cambodja, „wraakbombardementen” op Noord-Vietnam door de Zuidvietnamese luchtmacht op basis van „oog om oog, tand om tand” als antwoord op guerrilla-aanvallen, en „het leggen van mijnen door vliegtuigen... (mogelijk met Amerikaanse hulp) voor de belangrijke... havens in Noord-Vietnam”. De woorden tussen aanhalingstekens zijn van McNamara.

Oog om oog

Het tweede programma, „geleidelijke openlijke militaire druk” genoemd, diende binnen dertig dagen te kunnen aanvangen. „Dit programma zou verder gaan dan een reactie op oog-om-oog-basis,” aldus McNamara tot de president. „Het zou luchtaanvallen tegen militaire en mogelijk industriële doelen omvatten.” De raids zouden worden uitgevoerd door de Zuidvietnamese luchtmacht en door een squadron van de Amerikaanse luchtmacht onder de codenaam Farmgate dat destijds in Zuid-Vietnam opereerde met vliegtuigen voorzien van Zuidvietnamese kentekenen. Ten einde de luchtaanvallen uit te voeren zouden zij versterkt worden met drie squadrons B-57 straalbommenwerpers van de Amerikaanse luchtmacht die uit Japan zouden worden overgevlogen. President Johnson keurde McNamara's aanbevelingen goed op een bijeenkomst van de Nationale Veiligheidsraad op 17 maart 1964 en besliste dat de voorbereiding „energiek moest worden voortgezet”.

Vrees bestond er in de Amerikaanse regering dat „voorbarige” onderhandelingen het Zuidvietnamese regime verder zouden verzwakken. Iedere poging onderhandelingen te beginnen om tot een compromis te komen tus-

sen de Noordvietnamese eilanden Hon Me en Hon Nieu in de Golf van Tonkin.

Toen de aanval zich voordeed bevond de torpedobotjager Maddox zich op een afstand van 120 tot 130 mijl, in noordelijke richting de Golf binnenvarend op de tweede De Soto inlichtingenpatrouille van dat jaar. Het vaarplan hield in dat het schip niet dichterbij dan acht zeemijlen bij de Noordvietnamese kust mocht komen en niet dichterbij dan vier zeemijlen bij de Noordvietnamese eilanden in de Golf. Het rapport zegt niet of de gezagvoerder van de Maddox op de hoogte was van de 34A aanval. Wel wordt meegedeeld dat de Maddox op 2 augustus tweemaal van koers veranderde ten einde drie Noordvietnamese torpedoboten te vermijden en een vloot jonken die nog steeds de zee rond de eilanden afzochten naar de aanvallers.

De jager bereikte het noordelijkste punt van de opgedragen koers dezelfde dag en wendde de steven opnieuw naar het zuiden. „Toen de (Noordvietnamese) PT-boten hun jacht op topsnelheid inzetten op een afstand van naar schatting tien mijl, bevond de jager zich 23 mijl van de kust en koerste verder in de internationale wateren”, zegt het rapport. „Klaarlijk hadden deze schepen de Maddox per vergissing voor een Zuidvietnaames escortevaartuig aangezien.”

Gewapende botsing

In de daaropvolgende gewapende botsing werden twee van de torpedoboten beschadigd door vliegtuigen van het vliegdekschip Ticonderoga, meer naar het zuiden gestationeerd om redenen die de studie in het duister laat. Een derde PT-boot werd tot zinken gebracht door een directe treffer van de 125 mm kanonnen van de Maddox.

De volgende dag, 3 augustus, beval president Johnson dat de Maddox versterkt zou krijgen van de torpedobotjager C. Turner Joy en dat beide jagers weer naar de Golf zouden worden gestuurd, ditmaal met instructies de Noordvietnamese kust niet dichterbij dan elf zeemijlen. Een tweede vliegdekschip, de Constellation, kreeg opdracht zich zo snel mogelijk bij de Ticonderoga te voegen.

De studie noemt deze versterkingen „een normale voorzorgsmaatregel” gezien de eerste aanval op de Maddox en geen poging de jagers te gebruiken als lokaas voor een nieuwe aanval die een voorwendsel zou leveren voor luchtaanvallen tegen het Noorden bij wijze van wraakoefening. „Bovendien,” aldus het commentaar in het rapport, „aangezien de versterking gekoppeld was aan een duidelijke verklaring (in het openbaar) dat de patrouilles zouden worden voortgezet en aan een ernstige waarschuwing aan Noord-Vietnam dat een herhaling ernstige consequenties zou meebrengen, kon de

aanval van de Maddox en de Turner Joy beslist gewaarschuwd dat de heimelijke aanvallen zouden gaan plaatsvinden, zo tonen de documenten.

Klaarlijk in de verwachting dat de president een hervatting van de patrouilles zou bevelen vroeg de bevelhebber van de Zevende Vloot op 2 augustus aan generaal Westmoreland hem de algemene plaats van de voorgenomen raids bekend te maken zodat de jagers uit de buurt van de 34A strijdgroep konden blijven. In de nacht van 4 augustus, plaatselijke tijd, naar schatting 24 uur na deze tweede 34A-aanval, vielen Noordvietnamese torpedoboten de Maddox en de Turner Joy aan in wat de fatale botsing in de Golf zou worden.

De studie van het Pentagon zegt dat Hanoi's motieven voor deze tweede aanval op de jagers nog steeds onduidelijk zijn. De studie verbindt de aanval aan de keten van gebeurtenissen die een aanvang nam met de 34A raids op 30 juli, maar er wordt aan toegevoegd dat Hanoi's directe motief geweest kan zijn de behoefte zich te herstellen van de verlegenheid waarin het werd gebracht doordat twee van zijn torpedoboten werden beschadigd en een derde tot zinken gebracht in het eerste gevecht met de Maddox zonder dat de Amerikaanse jager ook maar enigszins in moeilijkheden kwam.

Sheehan: Om kwart voor zeven op de avond van 4 augustus kwam president Johnson bijeen met zestien leiders uit het Congres van beide partijen die hij op het Witte Huis had uitgenodigd. Hij vertelde hun dat wegens de tweede, niet geprovoeerde, aanval op de Amerikaanse jagers besloten was als wraakoefening luchtaanvallen op het Noorden te lanceren en om een resolutie van het Congres te verzoeken, zo zegt de studie.

Operatie-Plan 37-64

De studie van het Pentagon geeft geen aanwijzing dat Johnson de Congresleden inlichtte over de Amerikaanse verantwoordelijkheid voor en het bevel over de heimelijke 34A-raids op 30 juli en 3 augustus. Noch verstrekt de studie enige aanwijzing dat Johnson de Congresleden informeerde over wat in het rapport wordt beschreven als „de bredere doelstelling van de activiteiten” op basis van Operatie Plan 37-64 dat McNamara de volgende dag op de persconferentie van het Pentagon zou aankondigen en omschrijven als een voorzorgsmaatregel.

Sheehan over de geheime zittingen op 6 augustus van de commissies van buitenlandse zaken van beide Huizen van het Congres waarin McNamara en Rusk de zogenaamde Tonkin-resolutie toelichtten, die de regering van de steun van het Congres moest verzekeren:

Senator Wayne Morse, Democraat uit Oregon, had gehoord dat schepen

vervolg op pag. Z-4

„Eisenhower wilde in 1954 ingrijpen”

WASHINGTON, 19 juni — Opnieuw zijn geheime documenten van het Amerikaanse ministerie van defensie uitgelekt, toen gisteren de Washington Post begon met het publiceren van haar eigen versie ervan.

De Post begint met de jaren van het bewind van Eisenhower, toen Nixon vice-president was. Uit de geheime documenten blijkt, volgens de lezing van de Post, dat het Eisenhower-bewind in 1954 op de conferentie van Genève zijn uiterste best deed om verkiezingen in Vietnam te voorkomen, omdat het vreesde, dat verkiezingen in Noord- en Zuid-Vietnam een overwinning zouden opleveren van Ho Tsj Minh.

De Post verklaart, dat uit de geheime documenten die zij bezit op vele plaatsen blijkt, dat de regering-Eisenhower overwoog, in de Indochinese oorlog in te grijpen voor de opening van de Geneefse vredesconferentie in 1954.

Op een bijeenkomst van de speciale presidentiële commissie voor Indo-China bijvoorbeeld, werd het zenden van vliegtuigen naar de Fransen, als ook het sturen van 200 militaire technici, besproken. De toenmalige onderminister van defensie, Roger Keyes, vroeg zich af of het zenden van manschappen de V.S. niet zodanig zou verplichten tot steun aan de Fransen, dat de V.S. uiteindelijk bereid zouden moeten zijn tot een volledige interventie, met inbegrip van het gebruik van Amerikaanse gevechtstroepen.

Maar de Amerikaanse onderminister van buitenlandse zaken, Walter Bedell Smith, was het met die veronderstelling niet eens en legde er de nadruk op dat de 200 man onderhoudsmanschappen geen grondstrijdkrachten waren. Bedell Smith was echter wel van gevoelen dat de overwinning in Indo-China van zo'n grote betekenis was dat hij in het ergste geval voorstander zou zijn van interventie van de Amerikaanse lucht- en vlootstrijdkrachten, niet van de grondstrijdkrachten, aldus de lezing van de Washington Post.

Keyes zou verklaard hebben dat naar zijn gevoelen deze overweging zo belangrijk was, dat zij op het hoogste niveau, de president, ter sprake diende te worden gebracht.

Gevaar

President Eisenhower heeft volgens de gepubliceerde documenten in januari 1954 een beleidsverklaring van de nationale veiligheidsraad goedgekeurd volgens welke communistische overheersing van Zuidoost-Azië de Verenigde Staten ernstig in gevaar zou brengen. Bovendien, aldus de beleidsverklaring, zou indien Zuidoost-Azië door het communisme beheerst werd, geleidelijk wellicht India en daarna het Midden-Oosten (wellicht met uitzondering van Pakistan en Turkije) gemene zaak met het communisme maken.

Een dergelijke situatie zou de stabiliteit en veiligheid van

Europa ernstig in gevaar brengen. Bovendien zou het verlies van Zuidoost-Azië in het bijzonder Maleisië en Indonesië, tot een zodanige economische politieke druk op Japan kunnen leiden, dat het uiterst moeilijk zou worden een uiteindelijke aanpassing van Japan aan het communisme te voorkomen.

Ook de mogelijkheid van oorlog met China ingeval van een Amerikaanse interventie in Indo-China werd in de beleidsverklaring aangevoerd. Men veronderstelde dat ingeval van Amerikaanse deelneming aan de gevechten in Indo-China het risico groot zou zijn, dat de Chinese communisten zouden ingrijpen. Ingeval van een Chinese interventie zou evenwel, volgens de Amerikaanse veiligheidsraad, de Verenigde Naties verzocht moeten worden, er bij de leden op aan te dringen, passende maatregelen te nemen om „aan een dergelijke agressie” het hoofd te bieden.

China

Maar afgezien van een eventueel optreden van de Verenigde Naties zouden de V.S. hetzij onder auspiciën van de Verenigde Naties of in samenwerking met Frankrijk, Engeland en andere bevriende landen, maatregelen moeten nemen zoals het afsnijden van Chinese verbindinglijnen, ook die in China en zondig, het uitvoeren van een vlootblokkade van China. Ook zouden Chinese nationalistische troepen gebruikt dienen te worden bij militaire operaties in Zuidoost-Azië, Korea of het Chinese vasteland.

In het document van de Amerikaanse veiligheidsraad zou ook opgemerkt zijn dat als deze maatregelen zouden worden genomen de Verenigde Staten zich ervan bewust zouden moeten zijn, dat zij betrokken zouden kunnen raken in een algehele oorlog met China en mogelijk met de Sowjetunie en de rest van het Sowjetblok. De VS zouden derhalve moeten overgaan tot mobilisatiemaatregelen op grote schaal.

President Eisenhower zou deelneming van de bondgenoten gewild hebben bij welke interventie ook. Wat deze geallieerde deelneming aangaat zouden de VS moeilijkheden ondervonden hebben bij het „mobiliseren” van bondgenoten, in het bijzonder de Engelsen.

Slapper

De toenmalige Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Foster Dulles, had verklaard, dat zijn Britse ambtgenoot Anthony Eden bevreesd was, dat een militaire interventie in Indo-China een grotere aangelegenheid zou zijn dan die in Korea, waar de vijandelijkheden nog geen jaar geleden beëindigd waren.

Dulles zou letterlijk verklaard hebben: „De houding van het Verenigde Koninkrijk wordt hoe langer hoe slapper. De Engelsen schijnen van gevoelen te zijn dat wij bereid zijn het huidige risico van een oorlog met China te aanvaarden en dit gevoelen, als ook hun angst, dat wij — de VS — kernwapens zullen gaan gebruiken, heet de Engelsen danig schrik aangejaagd”. Tot besluit wordt in het eerste artikel van de Washington Post

over de geheime documenten van het Amerikaanse ministerie van defensie nog vermeld dat op 19 januari 1961 president Eisenhower een samenkomst had op het Witte Huis met de pas-gekozen president John F. Kennedy. Eisenhower zei dat Laos de sleutel vormde voor geheel Zuidoost-Azië. Kennedy vroeg, hoe lang het zou duren om een Amerikaanse divisie naar Laos over te brengen. Over Vietnam werd niet gesproken. (Reuter).

„Eisenhower wilde in 1954 ingrijpen”

WASHINGTON, 19 juni — Opnieuw zijn geheime documenten van het Amerikaanse ministerie van defensie uitgelekt, toen gisteren de Washington Post begon met het publiceren van haar eigen versie ervan.

De Post begint met de jaren van het bewind van Eisenhower, toen Nixon vice-president was. Uit de geheime documenten blijkt, volgens de lezing van de Post, dat het Eisenhower-bewind in 1954 op de conferentie van Genève zijn uiterste best deed om verkiezingen in Vietnam te voorkomen, omdat het vreesde, dat verkiezingen in Noord- en Zuid-Vietnam een overwinning zouden opleveren van Ho Tsj Minh.

De Post verklaart, dat uit de geheime documenten die zij bezit op vele plaatsen blijkt, dat de regering-Eisenhower overwoog, in de Indochinese oorlog in te grijpen voor de opening van de Geneefse vredesconferentie in 1954.

Op een bijeenkomst van de speciale presidentiële commissie voor Indo-China bijvoorbeeld, werd het zenden van vliegtuigen naar de Fransen, als ook het sturen van 200 militaire technici, besproken. De toenmalige onderminister van defensie, Roger Keyes, vroeg zich af of het zenden van manschappen de V.S. niet zodanig zou verplichten tot steun aan de Fransen, dat de V.S. uiteindelijk bereid zouden moeten zijn tot een volledige interventie, met inbegrip van het gebruik van Amerikaanse gevechtstroepen.

Maar de Amerikaanse onderminister van buitenlandse zaken, Walter Bedell Smith, was het met die veronderstelling niet eens en legde er de nadruk op dat de 200 man onderhoudsmanschappen geen grondstrijdkrachten waren. Bedell Smith was echter wel van gevoelen dat de overwinning in Indo-China van zo'n grote betekenis was dat hij in het ergste geval voorstander zou zijn van interventie van de Amerikaanse lucht- en vlootstrijdkrachten, niet van de grondstrijdkrachten, aldus de lezing van de Washington Post.

Keyes zou verklaard hebben dat naar zijn gevoelen deze overweging zo belangrijk was, dat zij op het hoogste niveau, de president, ter sprake diende te worden gebracht.

Gevaar

President Eisenhower heeft volgens de gepubliceerde documenten in januari 1954 een beleidsverklaring van de nationale veiligheidsraad goedgekeurd volgens welke communistische overheersing van Zuidoost-Azië de Verenigde Staten ernstig in gevaar zou brengen. Bovendien, aldus de beleidsverklaring, zou indien Zuidoost-Azië door het communisme beheerst werd, geleidelijk wellicht India en daarna het Midden-Oosten (wellicht met uitzondering van Pakistan en Turkije) gemene zaak met het communisme maken.

Een dergelijke situatie zou de stabiliteit en veiligheid van

Europa ernstig in gevaar brengen. Bovendien zou het verlies van Zuidoost-Azië in het bijzonder Maleisië en Indonesië, tot een zodanige economische politieke druk op Japan kunnen leiden, dat het uiterst moeilijk zou worden een uiteindelijke aanpassing van Japan aan het communisme te voorkomen.

Ook de mogelijkheid van oorlog met China ingeval van een Amerikaanse interventie in Indo-China werd in de beleidsverklaring aangevoerd. Men veronderstelde dat ingeval van Amerikaanse deelneming aan de gevechten in Indo-China het risico groot zou zijn, dat de Chinese communisten zouden ingrijpen. Ingeval van een Chinese interventie zou evenwel, volgens de Amerikaanse veiligheidsraad, de Verenigde Naties verzocht moeten worden, er bij de leden op aan te dringen, passende maatregelen te nemen om „aan een dergelijke agressie” het hoofd te bieden.

China

Maar afgezien van een eventueel optreden van de Verenigde Naties zouden de V.S. hetzij onder auspiciën van de Verenigde Naties of in samenwerking met Frankrijk, Engeland en andere bevriende landen, maatregelen moeten nemen zoals het afsnijden van Chinese verbindingslijnen, ook die in China en zondig, het uitvoeren van een vlootblokkade van China. Ook zouden Chinese nationalistische troepen gebruikt dienen te worden bij militaire operaties in Zuidoost-Azië, Korea of het Chinese vasteland.

In het document van de Amerikaanse veiligheidsraad zou ook opgemerkt zijn dat als deze maatregelen zouden worden genomen de Verenigde Staten zich ervan bewust zouden moeten zijn, dat zij betrokken zouden kunnen raken in een algehele oorlog met China en mogelijk met de Sowjetunie en de rest van het Sowjetblok. De VS zouden derhalve moeten overgaan tot mobilisatiemaatregelen op grote schaal.

President Eisenhower zou deelneming van de bondgenoten gewild hebben bij welke interventie ook. Wat deze geallieerde deelneming aangaat zouden de VS moeilijkheden ondervonden hebben bij het „mobiliseren” van bondgenoten, in het bijzonder de Engelsen.

Slapper

De toenmalige Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Foster Dulles, had verklaard, dat zijn Britse ambgenoot Anthony Eden bevreesd was, dat een militaire interventie in Indo-China een grotere aangelegenheid zou zijn dan die in Korea, waar de vijandelijkheden nog geen jaar geleden beëindigd waren.

Dulles zou letterlijk verklaard hebben: „De houding van het Verenigde Koninkrijk wordt hoe langer hoe slapper. De Engelsen schijnen van gevoelen te zijn dat wij bereid zijn het huidige risico met China te aanvaarden en dit gevoelen, als ook hun angst, dat wij — de VS — kernwapens zullen gaan gebruiken, heeft de Engelsen danig schrik aangejaagd”. Tot danig schrik wordt in het eerste artikel van de Washington Post

over de geheime documenten van het Amerikaanse ministerie van defensie nog vermeld dat op 19 januari 1961 president Eisenhower een samenkomst had op het Witte Huis met de pas-gekozen president John F. Kennedy. Eisenhower zei dat Laos de sleutel vormde voor geheel Zuidoost-Azië. Kennedy vroeg, hoe lang het zou duren om een Amerikaanse divisie naar Laos over te brengen. Over Vietnam werd niet gesproken. (Reuter).

SCENARIO VIETNAM-DRAMA

vervolg van pag. Z-3

met Zuidvietnamese bemanningen op 30 juli twee Noordvietnamese eilanden hadden aangevallen. Senator Morse, een van de twee senatoren die tegen de Tonkin-resolutie zou stemmen — de andere was Ernest L. Gruening, Democraat uit Alaska — beweerde gedurende de geheime hearing op 6 augustus dat McNamara op de hoogte was geweest van de raids en van het feit dat de torpedobootjagers daarmee geassocieerd waren.

„Ten eerste,” zo antwoordde McNamara, „had onze marine er absoluut geen deel aan, was er niet mee geassocieerd, en had geen weet van enige Zuidvietnamese actie, als er al acties waren... De Maddox voerde een routine patrouille uit van het type die wij op ieder moment en overal ter wereld uitvoeren.”

„Ik had op dat moment geen kennis van de aanval op het eiland,” zei hij. „Er is geen verband tussen deze patrouillevaart en enige actie van Zuid-Vietnam.”

Sheehan: Senator Frank Church, Democraat uit Idaho, vroeg minister Rusk op dezelfde geheime zitting: „Ik begrijp dat onze regering die deze schepen leverde... wist dat zij zouden worden gebruikt voor aanvallen op Noordvietnamese doelen en dat we met die politiek instemmen. Is dat juist?”

„...In ruimere betekenis is dat het geval maar voorzover het gaat om een speciaal detail volgen wij dat vanuit Washington niet zo van nabij,” antwoordde Rusk.

„Zij doen dat met onze instemming en toestemming. Is dat juist?” zo ging senator Church voort. „Maar binnen zeer nauwe grenzen voorzover het om Noord-Vietnam gaat,” zei Rusk.

Toen senator George S. McGovern, Democraat uit Zuid-Dakota, de aanval van 30 juli op de eilanden vervolgens in het Senaatsdebat over de re-

solutie te berde bracht, antwoordde senator Fulbright dat de regering hem verzekerd had dat „onze schepen geen enkel Zuidvietnamese marienevaartuig konvoeerden, steunden of bescherming gaven” en dat de patrouilles van de torpedobootjagers „absoluut geen verband hielden of geassocieerd waren met welke acties tegen de kusten dan ook die de Zuidvietnamezen zelf mogelijk hebben uitgevoerd.” - De resolutie werd op 7 augustus door het Congres goedgekeurd met 88 tegen 2 stemmen in de Senaat en 416 tegen nul in het Huis van Afgevaardigden.

Sheehan: de laatste ronde van gedetailleerde voorbereiding van verschillende politieke en militaire modellen voor een campagne van luchtaanvallen begon „in ernst”, zegt de studie, op 3 november 1964, de dag dat Lyndon B. Johnson tot president werd gekozen voor het vervullen van een eigen termijn. Minder dan honderd dagen later, op 8 februari 1965, beval hij nieuwe wraakacties tegen het Noorden. Op 13 februari gaf de president opdracht voor het ononderbroken bombarderen van Noord-Vietnam onder de codenaam Rolling Thunder.

Sheehan: In één glimp van Johnsons persoonlijke gedachten en motieven tussen de fatale bijeenkomst in september (op een bijeenkomst in het Witte Huis op 7 september bereikte de regering een „consensus” dat waarschijnlijk luchtaanvallen tegen Noord-Vietnam zouden moeten worden gelanceerd) en zijn besluit een lucht oorlog te ontketenen, toont de studie van het Pentagon een president die zich bewoog en werd bewogen naar de oorlog, maar met tegenzin en tot het laatst aarzelend te handelen.

Sheehan: de president was reeds bezig de kiezers zijn zelfbeheersing te tonen. Op 29 augustus legde hij in

een rede voor een menigte een paar kilometer van zijn ranch in Texas een verklaring af die hij in talrijke verkiezings toespraken zou herhalen.

Escalatie

„Ik kreeg het advies onze vliegtuigen met bommen uit te rusten,” zei de president, „en ze te laten werpen op zekere gebieden waardoor naar ik meen de oorlog zou worden uitgebreid en de oorlog zou escaleren en resulteren in de verplichting voor ons, een flink aantal Amerikaanse jongens een oorlog te laten uitvechten die naar ik meen behoort te worden uitgevochten door de jongens van Azië ten einde hun eigen land te helpen beschermen.”

De politiek van de VS jegens Vietnam, zo legde de president later in zijn rede uit, bestond uit „het geven van advies en raad, het zenden van geoefende raadgevers en hen te helpen met uitrusting opdat zij (de Zuidvietnamezen) zichzelf kunnen helpen.”

Sheehan: de heimelijke opvoering van de luchtoperaties in Laos, zoals bevolen door president Johnson, werd niet gerealiseerd voor midden oktober 1964. De studie van het Pentagon zegt dat een reden voor het uitstel de behoefte van de regering was „de onzekere uitkomst af te wachten” van onderhandelingen die toen in Parijs plaats vonden tussen de rechtse, neutralistische en pro-communistische fracties in Laos. Het doel van de besprekingen was tot een staakt-het-vuren te komen dat zou leiden tot een nieuwe Geneefse conferentie van veertien staten om een eind te maken aan de Laotische burgeroorlog. „Maar een Laotisch bestand was

niet verenigbaar met de toen geldende beoordeling van het Amerikaanse belang,” zegt de studie. De regering vreesde dat gedurende een Geneefse conferentie over Laos, internationale druk, in het bijzonder van de communistische landen, de discussies zou dwingen te beginnen over het onderwerp Vietnam. Onderhandelingen onder de toenmalige omstandigheden werden beschouwd als een zekere, verdere aantasting van het wankele anti-communistische regime in Saigon.

De regering meende ook dat zelfs het bijeenroepen van een conferentie over Laos de indruk in Saigon zou kunnen vestigen dat Washington uit was op een terugtocht uit Zuid-Vietnam via onderhandelingen en een politieke ineenstorting daar zou veroorzaken alsmede de opkomst van een neutralistische coalitieregering die de VS zou vragen te vertrekken.

De studie merkt op dat in zijn politieke memorandum over Zuidoost-Azië van 11 augustus William Bundy, staatssecretaris in het ministerie van buitenlandse zaken, de Amerikaanse strategie tegenover de Parijse besprekingen (het interne Laotische overleg) had gekarakteriseerd met de verklaring dat „wij moeten wensen iedere vooruitgang naar een conferentie af te remmen en premier Soevanna Phomma gebonden te houden aan de krachtigst mogelijke positie.” Bundy verwees naar een voorstel van ambassadeur Leonard Unger dat prins Soevanna zou vasthouden aan een bestuur van de drie fracties voor de Vlakte der Kruiken als „een nuttig gambiet voor uitstel”.

„Het verdient de aandacht,” aldus de studie, „dat dit voorstel op 1 september in Parijs door Soevanna Phomma naar voren werd gebracht, hetgeen het feit illustreert dat Soevanna zorgvuldig werd geadviseerd door Amerikaanse diplomaten zowel voor als tijdens de Parijse bijeenkomsten. Andere kenmerken van Soevanna's onderhandelingspositie die klaarblijkelijk werden aangemoedigd met de bedoeling de discussies slepende te houden waren het vasthouden aan de eis dat de communisten zouden aanvaarden 1) Soevanna's politieke status als premier en 2) ongehinderde operaties door de Internationale Controle Commissie.”

Raid op Laos

„Het vasthouden aan Soevanna's positie is een ander punt, dat zou ons in de kaart spelen bij de kwestie van vrije ICC-operaties,” zo schreef Bundy in zijn memorandum van 11 augustus.

„Er moet aan worden herinnerd dat op het laatste punt de vooruitgang naar een bestand vastliep,” zegt de studie. De onderhandelingen in Parijs werden eind september afgebroken. Vertegenwoordigers van de Amerikaanse missies in Bangkok en Vientiane kwamen op 11 september in Saigon bijeen onder leiding van ambassadeur Maxwell Taylor en zij besloten dat de Zuidvietnamese luchtmacht niet zou deelnemen in de opgevoerde luchtacties in Laos die door de president in zijn richtlijn van 10 september waren goedgekeurd. Een lijst van 22 doelen in Laos was in de zomer opgesteld voor het geval dergelijke raids zouden worden bevolen, inbegrepen één bij de Mu Gia Pas, even over de grens met Noord-Vietnam.

Zuidvietnamese luchtaanvallen zouden premier Soevanna in moeilijkheden brengen doordat zij zijn politieke positie ingewikkelder zouden maken, zo besliste de bijeenkomst, en dus zouden de luchtaanvallen beperkt blijven tot heimelijke raids van de T-28's in Laos en de straaljagers van de Amerikaanse luchtmacht en marine — onder de codenaam Yankee Team — die boven Laos opereerden. Er werd ook overeenstemming bereikt over de mogelijkheid dat Zuidvietnamese troepen, eventueel vergezeld van Amerikaanse adviseurs, grondoperaties in Laos zouden uitvoeren tot een diepte van twintig kilometer of twaalf mijl.

„De vertegenwoordigers van de missies waren het er over eens dat wanneer de (lucht- en grond)operaties begonnen, zij niet in het openbaar behoorden te worden toegegeven,” zo zegt de studie. „Zij zouden dan de andere heimelijke acties tegen Noord-Vietnam aanvullen. Bovendien zou Soevanna, hoewel de Laotische regering natuurlijk op de hoogte zou

zijn van de operaties van haar T-28's, niet ingelicht worden over de Zuidvietnamese en Amerikaanse (grond)operaties. Het niet openlijk erkende karakter van deze operaties zou op die manier gemakkelijker gehandhaafd kunnen worden.”

Op 6 oktober machtigde een gemeenschappelijke boodschap van de ministeries van buitenlandse zaken en defensie ambassadeur Unger in Laos de goedkeuring van premier Soevanna te verwerven voor de T-28 aanvallen en wel „zo spoedig mogelijk”. Maar zoals de studie aantoonde, de boodschap maakte duidelijk dat de president had besloten de begeleidende aanvallen door jagers van het Yankee Team uit te stellen, de „Amerikaanse bewapende luchtverkenning” die in Johnsons memorandum 314 over de nationale veiligheid was genoemd.

Vijf van de doelen in Laos, goedverdedigde bruggen, waren speciaal toegewezen aan de Amerikaanse toestellen en de Yankee Teamvliegtuigen waren ook nodig tegen de lucht-doelbatterijen die de Mu Gia Pas verdedigden. De boodschap uit Washington had deze doelen van de lijst van 22 afgevoerd.

„U bent verder gemachtigd Laos mee te delen dat onderdrukkingsacties van het Yankee Team tegen zekere moeilijke doelen, gemengd met verdere T-28 aanvallen, onderdeel zijn van de totale conceptie en voor later voorzien worden maar dat dergelijke Amerikaanse aanvallen niet toegestaan zijn op dit moment,” aldus het telegram.

Moreel versterken

De ambassadeurs Unger en Taylor waarschuwden beiden dat de Laotische regering, zonder een of andere vorm van deelneming door Amerikaanse toestellen, de aanvallen op de communistische infiltratieroutes niet zou doorzetten. In overeenstemming daarmee machtigde Washington de dag voor de T-28 aanvallen, op 14 oktober, met premier Soevanna's goedkeuring begonnen, de toestellen van het Yankee Team beschermings-

vluchten boven de T-28's te laten uitvoeren om het moreel te versterken en ze te beschermen tegen iedere tussenkomst van Noordvietnamese Migs.

Ambassadeur Taylor liet in zijn telegram weten dat de beschermingsvluchten konden worden verzevenglijkt met „een betrekkelijk geringe uitbreiding” van de huidige regels voor het gebruik van Amerikaanse toestellen in Indochina.

Regelrechte acties

De president stelde ook voor het moment de geplande grondacties in Laos door Zuidvietnamezen uit. Ambassadeur Taylor wees er in een telegram van 9 oktober op dat deze „voor de afzienbare toekomst” niet mogelijk zouden zijn omdat het Zuidvietnamese leger geheel werd vastgehouden door de strijd tegen de guerrilla's in eigen land.

Enkele verkenningsteams — ieder acht man sterk — werden boven Laos gedropt in een operatie die Leaping Lena werd genoemd, maar het rapport van 7 november aan William Bundy over heimelijke operaties zou opmerken dat „al deze teams door de vijand werden opgespoord en slechts vier overlevenden terugkeerden...”

Op 1 november, twee dagen voor de presidentsverkiezingen, sloeg de Vietcong toe met een vernietigende mortieraanval op Amerikaanse vliegtuigen en gebouwen op de luchthaven Bien Hoa nabij Saigon. De aanval zette de president onder zware druk om terug te slaan. Maar de president dacht er op dat moment anders over. Op een bijeenkomst op het Witte Huis maakte de president zijn zorg kenbaar dat Amerikaanse aanvallen tegenaanvallen van Noord-Vietnam of China tegen Amerikaanse bases en burgers in het Zuiden zouden uitlokken. In conferenties met de pers werd er de nadruk op gelegd dat er een verschil was „tussen dit incident en de aanvallen in de Tonkin Golf waar onze torpedobootjagers een Amerikaanse opdracht uitvoerden.”

The Washington Post

The Weather
Today: Partly cloudy with showers...

Index table with categories like Administration, Congress, etc.

FRIDAY, JUNE 15, 1971
Price 25¢

Documents Reveal U.S. Effort In '54 to Delay Viet Election

Washington, June 15 (AP) — Documents...

Documents in the files of the State Department...

Times' Stand Wins Wide Hill Support

The Washington Post's editorial...

Times Lists But Retains Viet Papers

The New York Times has listed...

FBI Seeking Ex-Pentagon Aide in Lead

Washington, June 15 (AP) —

De voorpagina van de Washington Post van gisteren met nieuwe onthullingen over de geschiedenis van de Amerikaanse interventie in Vietnam.

AMERIKAANSE RECHTER BESLIST:

Geheime stukken wel in Washington Post

Onthullingen over periode-Eisenhower

WASHINGTON, 19 juni (AFP, AP, Reuter) — Een andere beroemde krant in Amerika, de Washington Post, is gisteren eveneens begonnen met de publicatie van de geheime Pentagon-documenten over de geschiedenis van de Vietnamese oorlog.

regering echter af. De regering zal onmiddellijk hoger beroep aantekenen.

De Washington Post beschikt nu, evenals de New York Times, over alle 47 delen van het geheime dossier. Thans is de merkwaardige situatie ontstaan dat de New York Times niet mag wat de Washington Post wel mag.

De rechter in New York, die de New York Times dinsdag gelastte de publicatie voorlopig op te schorten, besloot gisteren de klacht van de regering tegen de Newyorkse krant in een besloten zitting te behandelen. Alleen het eerste deel van de zitting was openbaar. De advocaat van de New York Times, prof. Alexander Bickel, zei dat zijn cliënt ernstige schade wordt berokkend omdat thans in de Washington Post materiaal wordt gepubliceerd dat niet in de New York Times mag verschijnen.

Als de regering het proces tegen de Washington Post ook in hoger beroep verliest zal de klacht tegen de New York Times waarschijnlijk worden geseponeerd. Uit de onthullingen in de Washing-

ton Post die de regering-Eisenhower betreffen, blijkt dat de Amerikaanse regering in 1954 op de conferentie van Genève over Indo-China haar uiterste best heeft gedaan vrije verkiezingen in Vietnam te voorkomen. De Amerikanen vreesden dat Ho Tsjih Minh zouw in Noord- als Zuid-Vietnam een grote overwinning zou behalen. (Op de conferentie werd besloten dat er wel degelijk verkiezingen moesten worden gehouden, maar het is er nooit van gekomen, vooral niet omdat zij in Zuid-Vietnam door president Ngo Dinh Diem met Amerikaanse steun werden geboycot).

De speciale presidentiële commissie voor Indo-China vroeg zich toen al af of de hulp die de Amerikanen aan de Fransen hadden verleend, en daarna aan Diem, uiteindelijk niet zou leiden tot de noodzaak van een volledige Amerikaanse interventie. Beslissingen daarover werden echter niet genomen. President Eisenhower keurde in januari 1954 een beleidsverklaring goed, waarin werd gesteld dat de veiligheid van de Verenigde Staten ernstig in gevaar zou komen door een communistische overheersing van Zuidoost-Azië.

Vietcong is weer actief

SAIGON, 21 juni — In het centrum van Saigon is zaterdagavond een aanslag gepleegd op een gecombineerd kantoor van de Zuidvietnamese belastingdienst en een Amerikaans bureau. De daders waren, zo wordt aangenomen, leden van de Vietcong die de dag van de strijdkrachten trachtten te verstoren.

De gevel van het gebouw werd verwoest en een voorbijganger gewond. De keizerlijke stad in Hue werd zaterdag beschoten met mortiergranaten, evenals de noordelijke stad Quang Ngai.

Twee Amerikanen werden gedood en één raakte gewond toen Noordvietnamese kanonniers gisteren een Amerikaanse gevechtspatrouille onder vuur namen die even ten zuiden van de gedemilitariseerde zone langs de grens met Noord-Vietnam opereerde.

Kanonniers van de Vietcong beschoten eveneens gisteren Amerikanen in de Boi Loi-wouden, circa veertig kilometer ten noordwesten van Saigon. Vier soldaten raakten gewond door raketten.

In de Mekongdelta vuurden communistische troepen 25 mortiergranaten af op de riviersteden Tra On en Uau Ke. Negen burgers werden gewond aldus een Zuidvietnamese woordvoerder.

In Saigon zelf vuurden gisteravond twee mannen drie pistoolschoten af en wierpen een handgranaat naar het huis van de voormalige minister voor de ethnische minderheden, Paul Nur. De handgranaat explodeerde niet. Het was het vijfde incident in de hoofdstad in drie dagen. (Reuter)

Johnson

Vervolg van pag. 1

Maar de critici wilden dat nooit geloven. Iedere president deed slechts — onder grote druk van allerlei kanten om meer of minder te doen — wat maximaal nodig leek om een communistische overwinning in het Zuiden te voorkomen.

Het doel bleef steeds een compromis door onderhandeling, aldus Gelb. De president, aldus de schrijver, speelde de rol van degenen die aan de rem staat, de man van het midden. Er was, aldus Gelb, steeds binnen de regering het bewustzijn dat de zaken er niet zo goed voorstonden en een ruim inzicht in het feit dat de aangewende middelen onvoldoende waren om Noord-Vietnam van agressie in het Zuiden af te houden.

Mooier voorstellen

Maar juist omdat het een oorlog was moest zowel tegenover de vijand als tegenover het eigen publiek de zaak mooier worden voorgesteld dan zij was. De steun van het publiek en Congres die tot 1967 ruim voldoende leek, was immers op zichzelf een wapen in de strijd, aldus Gelb.

De leiders hoopten dat, ofschoon zij zich in een tunnel bevonden zonder uitgang, dat indien de Verenigde Staten maar zouden volhouden Noord-Vietnam ten slotte toch zou toegeven en af zou zien van het plan om in Zuid-Vietnam met de wapens een communistisch regime te vestigen. In zijn hele studie blijkt Gelb vele malen genuanceerder dan de journalisten die vorige week concludeerden dat de regering de wereld om de tuin leidde of dat voor haar het doel de middelen heiligde.

Intussen zal vandaag zowel in Washington als in New York in tweede instantie een rechterlijke uitspraak worden gedaan over de vraag of het voorlopige publicatieverbod aan de Washington Post en de New York Times reden van voortbestaan heeft.

Niet bewezen

In eerste instantie wonnen zaterdag beide kranten het pleit. De federale rechters vonden dat de regering niet had bewezen dat verdere publikaties meer dan onaangenaam zouden zijn en zij wezen er bovendien op dat het woord publicatie niet in de wet op geheimhouding voorkomt. Daar waar het doorgeven van geheime documenten door onbevoegden aan andere onbevoegden strafbaar wordt gesteld, aldus de rechter in New York, heeft de wetgever kennelijk alleen aan spionage gedacht maar niet aan publicatie.

De regering ging in beide gevallen onmiddellijk in hoger beroep. In Washington kwam dit echter te laat zodat de Washington Post toch nog een tweede aflevering van haar serie kon plaatsen.

„McNamara hielp R. Kennedy”

Johnson wijst alle beschuldigingen af

Door onze correspondent E. G. LACHMAN

WASHINGTON, 21 juni — Zoals te verwachten was heeft ex-president Johnson op felle manier de beschuldigingen afgewezen die de in de Vietnam-zaak zeer partijdige New York Times heeft getrokken uit de geheime studie in opdracht van de voormalige minister van defensie McNamara van de Amerikaanse rol in Vietnam tot 1967. Die beschuldigingen zijn vorige week door de gehele pers overgenomen.

In algemene vorm luiden zij dat de regering het volk willens en wetens heeft misleid over de Amerikaanse plannen in Vietnam. Volgens Newsweek zei ex-president Johnson dat de geselecteerde uittreksels die de New York Times publiceerde een „oneerlijk”, „vooringenomen” en geheel verdraaid beeld geven van zijn rol.

Evenals vele bezadigder lieden die de moeite namen de hele tekst te lezen, wijst Johnson erop dat veel van die snelle beschuldigingen gebaseerd zijn op publikatie van geheime contingency-plannen en -adviezen zoals iedere regering die moet laten maken waarvan slechts een klein deel ténslotte wordt aangekomen. Voorts acht de ex-presi-

dent dat de publicatie van de geheime stukken zelf „landverraad benadert”.

Men zou de verdediging van Johnson nog kunnen afdoen als een normale reactie van een politicus die door de tragedie afstand moest doen van zijn ambt.

Maar een gedetailleerde beschuldiging van de ex-president werpt een geheel nieuw licht op de zaak. Johnson meent dat McNamara in 1967 opdracht gaf tot de studie op instigatie van zijn vriend Bobby Kennedy om deze materiaal te bezorgen voor zijn campagne tegen Johnson en de politiek in Vietnam in 1968.

Genuanceerder

Ook worden de gekleurde aanklachten van de New York Times

bepaald niet gedekt door degenen die indertijd juist in het Pentagon deze studie leidde. Het is Lesley Gelb die nauw verbonden is aan het Brookings Institute om een boek te schrijven over zijn ervaringen.

In een lang artikel dat hij zondag de Washington Post liet publiceren geeft hij een veel genuanceerder beeld en oordeel over de gang van zaken. Hij wijst erop dat iedere regering sinds 1950 vastzat aan hetzelfde politieke doel: het vrijhouden van Zuid-Vietnam van communistische overheersing. Hoofddreden voor dat doel was het tonen aan de communisten dat de Verenigde Staten bij eenmaal genomen besluiten blijven en aan de rest van de wereld dat de Verenigde Staten goed blijven voor hun woord.

Uit deze onveranderlijke politieke lijn, aldus Gelb, volgden alle acties. Steeds weer bleek dat de kosten van het niet volgen van die lijn hoger leken dan van het volhouden. Geen van de presidenten streefde naar een overwinning op Noord-Vietnam.

Zie verder pag. 4

McNamara: op verzoek

Robert Kennedy: voor campagne

Johnson: oneerlijk

Pentagonrapporten nu ook in Boston Globe

BOSTON, 22 juni — Een vierde Amerikaanse krant, de Boston Globe, is nu ook begonnen met uittreksels te publiceren uit de geheime documenten van het Amerikaanse ministerie van defensie over het betrokken raken van de VS in de Vietnamese oorlog. De Boston Globe beschrijft met name de rol van wijlen president Kennedy.

In de publikatie van de Globe zijn drie telegrammen opgenomen van generaal Maxwell Taylor, de Amerikaanse ambassadeur in Zuid-Vietnam tijdens het bewind van Kennedy.

In één dezer telegrammen, dat eind oktober 1961 werd verzonden, vroeg Taylor president Kennedy om 5000 à 8000 man troepen ter bestrijding van de watersnood, maar tevens om de aanwezigheid van de VS in Vietnam te accentueren. De andere twee telegrammen bevatten beschrijvingen van de Noord-vietnamese strategie in Vietnam en een antwoord erop.

Volgens de publikatie van de Globe hechtte president Kennedy reeds op 11 mei 1961 zijn goedkeuring aan geheime activiteiten, zoals het zenden van „agenten” naar Noord-Vietnam door middel van vliegtuigen behandeld met „gehuurd” burgerpersoneel en de infiltratie van speciale Zuidvietnamese troepen in

Zuidoost-Laos voor het opsporen en aanvallen van communistische bases en verbindingslijnen.

In de publikatie van de Globe wordt nog verklaard, dat zodra president Johnson op 31 maart 1964 van de bombardementen van Noord-Vietnam aangekondigd had, hij een beleid van Vietnamisatie ging voeren in de trant van een soortgelijk beleid, dat president Nixon later volgde.

Op 2 juni 1964 besprak de toenmalige Amerikaanse minister van defensie, Robert McNamara op een bijeenkomst van de hoogste Amerikaanse bestuursambtenaren in Honolulu het gebruik van kernwapens in Vietnam.

In mei 1965 wees de Sowjetunie, uit vrees voor een reactie van China, een verzoek van de VS af, om Hanoi te doen weten, dat een pauze in de bombardementen werd voorgenomen in de hoop op onderhandelingen ter beëindiging van de oorlog.

Het hof van beroep in Washington heeft inmiddels de Washington Post opnieuw verboden de publikatie van geheime Pentagon-documenten te hervatten. Het verbod geldt voorlopig weer voor 24 uur. Het hof zou vandaag zelf de vraag bekijken of de mening van de Amerikaanse regering juist is dat publikatie van de Vietnamdocumenten onherstelbare schade zal toebrengen aan de nationale veiligheid.

Weinige uren tevoren had federaal rechter Gerhard Gesell voor de tweede keer de Washington Post toestemming gegeven de publikatie van de documenten te hervatten, omdat de regering naar zijn mening te weinig bewijslast tegen een dergelijk besluit had aangedragen. Het blad had na deze uitspraak 'de pagina's al klaarliggen.

Ook in New York zou het hof van beroep vandaag bijeenkomen om het verzoek tot publikatieverbod van de regering tegen de New York Times in behandeling te nemen. (Reuter-AP)

Onderzoek naar daden VS-generaal Vietnam

WASHINGTON, 22 juni — Het Amerikaanse leger heeft gelast te onderzoeken of brigadegeneraal John Donaldson, die beschuldigd wordt van moord op zes Vietnamese burgers, zich voor de krijgsraad moet verantwoorden. Volgens helikopterpiloten heeft de 47-jarige opperofficier tussen november 1968 en januari 1969 vanuit zijn helikopters op burgers geschoten.

Donaldson, die in Vietnam het bevel voerde over de elfde infanterie-brigade van de Americal divisie, bekleedde tot voor kort een functie op het bureau van de gemeenschappelijke chefs van staven.

Het leger heeft ook een onderzoek gelast naar de gedragingen van luitenant-kolonel William McKolskey, die in Vietnam Donaldsons officier voor operaties was. Hij wordt beschuldigd van moord op twee Vietnamese burgers.

De vroegere kapitein Aubrey Daniel, die in het krijgsraadproces tegen luitenant William Calley is opgetreden als auditeur militair, heeft gisteren gezegd dat het hem verboden werd om in het proces tegen Calley kapitein Ernest Medina als getuige te dagvaarden.

Daniel zei in een hoorzitting in het proces tegen Medina dat het bevel om Medina niet te laten

getuigen in het proces tegen Calley afkomstig was van kolonel Robert Lathrop, de auditeur militair van het infanterie-opleidingscentrum in Fort Benning, Georgia, waar Calley terecht stond.

De advocaat van Medina, F. Lee Bailey, vroeg Daniel hoe dit bevel werd overgebracht, waarop Daniel, die nu een advocatenpraktijk in Washington heeft, antwoordde dat hij een mondeling bevel had gekregen.

Eerder had majoor William Eckhardt, de aanklager in het proces tegen Medina, gezegd dat hij had geadviseerd om Medina niet te laten getuigen in het proces tegen Calley. Eckhardt zei te vrezen dat Medina gebruik zou maken van zijn optreden in het proces tegen Calley om de aanklacht tegen hemzelf niet te laten doorgaan.

Dreigement

Een vroegere sergeant-majoor die het bloedbad in My Lai heeft meegemaakt, vertelde dat hoge officieren van het Amerikaanse leger bedreigd hebben hem te beschuldigen van misdaden begaan in My Lai als hij niet tegen Medina zou willen getuigen.

Sergeant-majoor Charles Lacroix zei dat kolonel Henry Olk, de auditeur militair in Fort Riley in Kansas, hem in november 1969 voor het eerst had verhoord over de massaslachting in My Lai. „De kolonel vertelde me dat ik de slapste onderofficier was die hij ooit had gezien... en zei dat ik beschuldigd zou kunnen worden van in My Lai begane misdaden”, aldus Lacroix gisteren. Maar hij voegde eraan toe dat dat niet zou hoeven gebeuren als ik bereid was tegen Medina te getuigen.

Lacroix was de eerste getuige in de gisteren hervatte hoorzitting. Medina wordt ervan beschuldigd verantwoordelijk te zijn voor de moord op 102 Vietnamese dorpelingen in maart 1968.

Verwarrende zaak

Publicaties Post-Times weer etmaal opgeschort

Van onze correspondent

NEW YORK, 22 juni — Zowel de New York Times als de Washington Post moeten de publicatie van de geheime Vietnamdocumenten opnieuw opschorten. Dit verbod geldt tot vanmiddag. Dan zullen rechters van de Hoven van Beroep in New York en Washington zich verder over de zaak buigen.

Vooraf met de Washington Post was het een, voor leken, verwarrende zaak. Aanvankelijk had de federale rechter Gerhard Gesell de Post toestemming gegeven de publicatie van de documenten te hervatten omdat de regering naar zijn mening te weinig bewijslast tegen een dergelijk besluit had aangedragen.

Hoger beroep

Onmiddellijk ging de regering tegen de uitspraak in hoger beroep en kort daarop besloot het Hof van Beroep in de hoofdstad, dat de Post, die de pagina's al had klaarliggen, haar publicatie toch weer een etmaal moest opschorten.

De affaire rond de New York Times was gisteren reeds in hoger beroep gekomen. De drie rechters van het tweede districtshof van beroep in New York lieten echter weten, dat zij de kwestie zo belangrijk vonden, dat alle zeven rechters van het Hof er zich mee bezig zullen houden. Daarom werd de zitting tot vanmiddag verdaagd.

Onthulling

Inmiddels heeft de Republikeinse afgevaardigde Paul N. McCloskey jr. onthuld, dat hij geheime documenten in zijn bezit heeft waaruit duidelijk blijkt, dat Robert F. Kennedy in 1963 heeft voorgesteld een einde te maken aan de Amerikaanse deelname aan de oorlog in Zuid-Vietnam.

Kennedy zou dit voorstel gedaan hebben op een moment, dat er een geschil dreigde te ontstaan tussen het departement van defensie en dat van buitenlandse zaken over de Amerikaanse steun aan de staatsgreep die in 1963 president Diem ten val bracht.

Boston Globe

Inmiddels heeft de „Boston Globe” de Vietnam-estafette overgenomen. Het blad is vandaag begonnen met onthullingen over de rol van wijlen president Kennedy, zoals deze is weergegeven in de geheime Vietnamdocumenten.

In de publicatie zijn drie telegrammen opgenomen. In een daarvan (eind oktober 1961) vraagt de Amerikaanse ambassadeur in Saigon Kennedy om achtduizend soldaten ter leniging van de watersnood maar tevens om de aanwezigheid van de VS in Vietnam te accentueren.

Kennedy had overigens reeds op 1 mei van dat jaar zijn goedkeuring gehecht aan geheime activiteiten zoals het zenden van „agenten” naar Noord-Vietnam en infiltratie van Zuidvietnamese troepen in Zuidoost-Laos.

Senaat wil vertrek troepen uit Vietnam

Door onze correspondent
E. G. LACHMAN

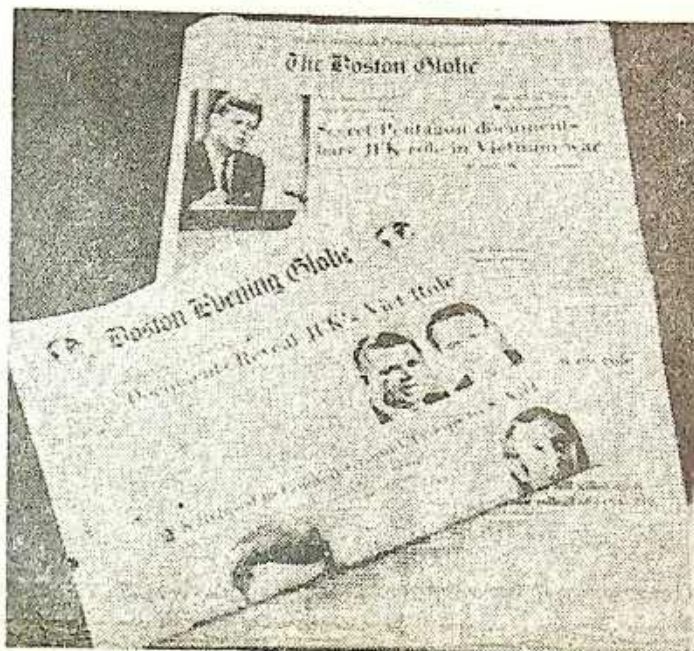
WASHINGTON, 23 juni — Kennelijk onder invloed van de opwinding over wat gepubliceerd is uit de geheime studie van de Amerikaanse rol in Vietnam, hebben de duiven in de Senaat tegen Nixons Vietnam-politiek gisteren, na een groot aantal nederlagen op punten, toch nog een psychologische overwinning geboekt.

Op voorstel van de Democratische fractieleider Mansfield werd met 57 tegen 42 stemmen een resolutie aangenomen waarin als „nationale politiek“ wordt aanbevolen om negen maanden na volledige goedkeuring van deze resolutie door Congres en regering, de Amerikaanse troepen uit Vietnam te doen vertrekken indien intussen een regeling is getroffen voor terugkeer van de Amerikaanse krijgsgevangenen.

De aanbeveling als amendement op de wet tot verlenging van de dienstplicht is iets sterker dan een alleen adviserende „sense of the senate“ resolutie, maar minder sterk dan een bindend wetsvoorstel. In de aanbeveling staat verder dat de president zo spoedig mogelijk een definitieve vertrekdatum moet vaststellen, moet onderhandelen over een staakt-het-vuren en geleidelijke terugtrekking van de troepen te coördineren met geleidelijke bevrijding van gevangenen.

Slag in de lucht

Daar het Huis van Afgevaardigden de aanbeveling zeker niet in deze vorm zal dekken, gaat het feitelijk om een slag in de lucht. Dit vooral omdat Hanoi toch niet alle krijgsgevangenen

De Boston Globe, die gisteren begonnen is met publikatie van geheime Pentagon-gegevens.

Kennedy wist van de staatsgreep tegen Diem

NEW YORK, 23 juni. — President John F. Kennedy was geheel op de hoogte van de staatsgreep van 1963 tegen president Ngo Dinh Diem van Zuid-Vietnam. Diem werd na de coup vermoord.

In een memorandum van 30 augustus 1963 schreef onderminister van buitenlandse zaken Roger Hilsman aan minister Rusk dat de VS een staatsgreep tegen Diem moesten aanmoedigen en de uitvoerders daarvan moesten helpen.

Dit bericht de Chicago Sun Times vanmorgen in een artikel gebaseerd op geheime documenten van het State Department en het Pentagon.

Hilsman had Rusk twee maanden voor de coup gewaarschuwd dat Diem wilde gaan onderhandelen met Hanoi om geheel Vietnam te neutraliseren. „Onvoorwaardelijke overgave is het enige aanbod dat de familie Diem kan worden gedaan. Diem moet aan de genade van de generaals worden overgeleverd en het presidentiële paleis moet zonodig worden verwoest!“, aldus Hilsman tot Rusk. (AFP)

„Opstarten“ met roet en lavaai Gulf heeft nog geen hinderwetvergunning

ROTTERDAM, 23 juni — De nieuwe pogingen van Gulf om de ethyleenfabriek in het Europoortgebied „op te starten“, hebben weer een stroom van klachten bij de Meld- en Regalkamer opgeleverd. Tentallen inbreken enige tijd zonder vergunning mogen laten draaien, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van een technisch ingewikkeld procedé. Zij schrijft aan het gemeentebestuur: „Wat door de minister echter als uitzondering was bedoeld, werd een normale gang van zaken. Met name in het Rijnmondgebied bleek plotseling ledere nieuwe industriëlevestiging dermate technisch ingewikkeld of wetenschappelijk nieuw te zijn, dat ze openlijk en in gebruik genomen kan worden zonder aanvaarding van de hinderwet.“ (ANP)

De Vereniging tegen Inhuiverintrenging in en om het Nieuwe Waterweggebied heeft het gemeentebestuur van Rotterdam verzocht de fabriek te doen sluiten. De Vereniging eist deze stuiting omdat Gulf voor de nieuwe fabriek die op Hoozenburgse grondgebied staat, van deze gemeente nog geen hinderwetvergunning heeft ontvangen. Volgens deze vereniging heeft Gulf die vergunning ook niet aangevraagd.

De klachten van Rijnmondbezoekers over milieuvervuiling door het proefdraaien van de ethyleenfabriek, zijn niet van vandaag of gisteren. Toen Gulf een paar maanden geleden met het „opstarten“, begon, stroomden meteen de klachten over roet en lavaai binnen. De „ouwe“ vlam, vooraf 's nachts zoed te zien, is een van de oorzaken van de overlast. Enige maanden geleden bestoot Gulf n.a.v. diverse protestacties de leggen om voorzettingen te treffen die de hinder tot aanvaardbare proporties zouden moeten terugbrengen. Het resultaat daarvan blijkt bij de nieuwe poging tot „opstarten“ echter niet groot.

Ben woordvoerder van Gulf heeft verklaard dat de maat-schaplij desondanks niet van groot belang is de ethyleenfabriek opstarten. De klachten van Gulf spreekt of verstaat, tijdens zijn verblijf in de gevangenis sterk De mogelijkheid tot herstel in achtruut gaat.

Vier jaar voor doodschieten van chef-kok

DEN HAAG 22/6 (ANP) — De rechtbank te Den Haag heeft gisteren de Griekse kok Christos K. veroordeeld tot vier jaar gevangenis met atreik, wegens het doodschieten van de chef-kok van hotel De Wittenburg in Wassenaar.

Als de Griek een graverende zoek indient, zal worden geadviseerd hem naar Griekenland uit te wijzen, zo deelde de recht-bank mee. De officier van justitie had te gen de verdachte wegens moord en poging tot doodslag acht jaar gevangenisstraf met atreik van het voorarrest geëist. Gebieken is dat de psychische toestand van verdachte, die in het geheel geen Nederlands toestand van verdachte, die in de gevangenis sterk

ROTTERDAM, 23 juni — In schriftelijke vragen aan B en W vraagt het Rotterdamse S.G.P.-raadslid C.N. van Dis het college alles in het werk te stellen om te voorkomen dat de Nieuwe Binnenweg in de Maastad een „tweede Kalen-drecht“ wordt. De heer Van Dis wil dat de Nieuwe Binnenweg, waar volgens hem de nachtbars, dansings en dergelijke gelegenheden als paddesteelen uit de grond schieten, kan blijven functioneren als winkel- en woonstraat.

Aandacht

Intussen valt hier na de wat overtrokken conclusies uit de onthullingen van vorige week, de aandacht geheel en al op de strijd tegen het voorlopige verbod aan de kranten om verder uit de „vele geheime“ documenten te publiceren.

Maar de stemverhouding toont dat Nixons weigering om een definitieve vertrekdatum te noemen geen meerderheid heeft in de Senaat. Geïrriteerd liet het Witte Huis weten dat dit maar de opinie was van 57 senatoren en niet van het hele Congres en dat, zoals steeds door de regering aangevoerd, indien Hanoi dit zou misverstaan als uiting van Amerikaanse wil. Nixons onderhandelingsspolitiek ernstig geschaad zou worden.

Bijna nog erger voor de regering was dat vóór Mansfield aandeze uitweg bood. Nixons aanhangers in de gevaarzone kwamen. Slechts met één stem meerderheid werd een veel verder gaande, bindende resolutie afgewezen waarin fondsen voor troepen in Vietnam na negen maanden werden afgesneden, mits binnen twee maanden overéénstemming zou zijn bereikt over de krijgsgevangenen. De afwijzing werd pas mogelijk nadat de conservatieve Democraten Stennis bereikte dat de voorwaarde werd veranderd tot daadwerkelijke uitlevering van de gevangenen binnen twee maanden.

Dat maakte de resolutie onpraktisch. Het voorstel van Mansfield haalde ten slotte een meerderheid omdat een groot aantal conservatieve Democraten uit het zuiden en één Republiek, die altijd tegen vaststelling van een vertrekdatum waren geweest, nu vóór stemden.

SENATOREN TEGEN OORLOG

Een aantal „duiven“ in de Senaat die voor de resolutie van Mansfield stemden: Thomas Eagleton, Marlow Cook, Ted Stevens en Vance Hartke.

Nixon wint en verliest

2. 7. 70
**Senaat aanvaardt
futloze resolutie
inzake Vietnam**

W
O
L
K
J
C
S
B
B
B
S
S
L
J
G
C
S
J
U
J
R
L
S
M
J
s
L
m
H
b
C
P
B
A
V
m
J
W
V
b
T
N
r
M
F
H
p
s
d
N
P

WASHINGTON, 23 juni (AP, Reuter) — De Amerikaanse senaat heeft gisteren een resolutie aangenomen waarin van president Nixon wordt gevraagd alle

Amerikaanse troepen binnen negen maanden uit Vietnam terug te trekken, op voorwaarde dat Noord-Vietnam binnen zestig dagen na het van kracht worden van de resolutie alle Amerikaanse krijgsgevangenen in vrijheid stelt.

Deze voorwaarde werd aan de resolutie toegevoegd in de vorm van een amendement van senator John Stennis, een Democraat uit Mississippi. De oorspronkelijke resolutie was ingediend door senator Mike Mansfield, de leider van de Democratische fractie.

De „duiven“ die de resolutie steunden, meenden dat door het amendement van Stennis de fut eruit werd gehaald. De oorspronkelijke resolutie vroeg van Hanoi alleen de toezegging dat binnen twee maanden de krijgsgevangenen worden vrijgelaten. Nu wordt van Hanoi geëist dat het binnen twee maanden, dus zeven maanden voor de terugtrekking van de Amerikaanse troepen, de krijgsgevangenen in vrijheid stelt.

De uiteindelijk aangenomen resolutie betekent dus zowel een nederlaag als een overwinning voor president Nixon. De stemverhouding was 57 tegen 42. Het amendement van Stennis werd aangenomen met 50 tegen 49 stemmen.

De resolutie kan pas kracht van wet krijgen als zij ook wordt aangenomen door het Huis van Afgevaardigden, iets wat door vele waarnemers als onwaarschijnlijk wordt geacht. Bovendien moet president Nixon er dan nog zijn handtekening onder zetten, hetgeen hij waarschijnlijk zou weigeren en waartoe het Congres hem pas in tweede instantie kan verplichten.

Reactie Nixon

De woordvoerder van het Witte Huis zei gisteravond dat de resolutie „slechts de mening van 57 senatoren over onze politiek uitdrukt en dat is niet de mening van het Congres in geheel“. De president zal zijn afkeer van terugtrekking uit Vietnam niet laten merken, evenals „zijn pogingen de troepen te brengen tot serieuze onderhandelingen met de Verenigde

Staten, aldus de woordvoerder. Hij verzocht niet vergissen in de afwijking van het senaatsbesluit, want „zonderhandelingen in dit stadium kunnen schaden.“

„Wel zou het schrapingsvoorstel inmen slaan op de functie van assistent-onderzoeker, in de laatste versie n-het ontwerp zo omschreven dat de centen duidelijk verdeeld worden er de belangen van de wetenschappers enerzijds en de wetenschaps-voering anderzijds. Wanneer men assistent-onderzoeker wil kappen ik zou daar op de een of andere

„Het waartoe het gaat, want het erkwaardige is dat het regeringscommissaris. Maar we weten dat is het mij best, zegt de ruitken bij het wetenschappelijk assistent-onderzoeker, niet gehandhaafd worden. Als men hiermee doelt op mislukking ten aanzien van de promotie-assistenten, zoals geformuleerd in het ontwerp, niet gehandhaafd worden. Onder meer zal de regering moeten zijn. Gepaalde punten wijzigingen mogelijk zijn plannen met de toevoeging dat op dat spreekt over snelle realisering van het punt in het regeerakkoord. Verklaring, wijst de regeringscommissaris op een toelichting op zijn met de botte bijl.

tegen een front van bezuinigingswoede bon — zich links zullen vertegenwoordigen in de democratische bestuursstructuur de mogelijkheid hebben. Hij hoopt dat de studenten — die niet, aldus de regeringscommissaris, de herstructurering, dan hoort het

nderwijs
 uning
 nus vrees

... E. J. ... G. U. ... van ... D. ...

Senaatsadvies

Behoedzaam vecht de Amerikaanse Senaat zich een weg terug naar het toneel van de buitenlandse politiek. Een voorstel dat beoogde na negen maanden de fondsen voor de Vietnamoorlog af te snijden werd nog verworpen, zij het met een meerderheid van slechts één stem. Maar vervolgens werd een resolutie aangenomen waarin terugtrekking binnen negen maanden van alle Amerikaanse troepen als „nationale politiek” wordt aanbevolen wanneer Hanoi de Amerikaanse krijgsgevangenen vrijlaat. Hiermee sprak de Senaat zich voor het eerst uit vóór een volledige Amerikaanse losmaking van het Vietnamese conflict en wel op een nauwkeurig aangegeven termijn.

De Senaat heeft zich de kritiek dat de Vietnampolitiek volledig aan de uitvoerende macht, de president en zijn ministeriële en andere adviseurs, werd overgelaten, jarenlang laten aanleunen. Daaruit is het misverstand ontstaan dat er sprake was van een structurele onevenwichtigheid in de machtsverhouding tussen executieve en volksvertegenwoordiging in het nadeel van de laatste. Hetgeen weer leidde tot de conclusie dat de constitutie waarin deze verhouding wordt geregeld aan herziening toe was.

De werkelijkheid is evenwel dat het Congres duidelijk omschreven instrumenten bezit om het presidentiële beleid bij te schaven, te stimuleren, af te remmen en in het uiterste geval nagenoeg onmogelijk te maken. In de meeste gevallen is daarvoor een eensgezinde opstelling van beide Huizen, Senaat en Huis van Afgevaardigden, noodzakelijk. Maar op het stuk van buitenlandse verdragen bijvoorbeeld kan de Senaat geheel alleen als formidabele tegenspeler van het Witte Huis optreden zoals president Woodrow Wilson moest ondervinden, toen de senatoren het vredesverdrag van Versailles afwezen.

Dat desondanks het misverstand over de macht van de Senaat kon ontstaan is te wijten aan een volgzaamheid die op haar beurt weer voortvloeide uit de koude oorlogspsychose die leidde tot de opvatting dat de president in zijn strijd tegen uitbreiding van het communisme niet voor de voeten mocht worden gelopen. In de stemming over de beruchte Tonkinresolutie die de regering-Johnson sinds 1964 aanwendde als bewijs van parlementaire steun voor haar politiek was slechts een enkeling als senator Wayne Morse in staat zich aan de psychose te onttrekken. Met senator Gruening was hij tegen.

De psychologische crisis die inmiddels in de VS is ontstaan heeft veel Amerikaanse volksvertegenwoordigers van gedachten doen veranderen. De publikatie van geheime documenten waaruit blijkt dat de opeenvolgende regeringen er niet voor teruggeschrokken zijn het Congres van tijd tot tijd bij de neus te nemen heeft dat proces verder versneld. Met als gevolg dat nu, althans in de Senaat, een meerderheid zich wenst uit te spreken over een zaak die de president liever in het vage laat: het moment van vertrek van de laatste Amerikaanse soldaat uit wat volgen: Nixon wel eens de laatste oorlog zou kunnen zijn waarbij Amerika is betrokken.

Australië trekt troepen wellicht terug uit Zuid-Vietnam

CANBERRA, 23 juni — De Australische regering overweegt voorstellen tot terugtrekking tegen begin volgend jaar van haar twee bataljons infanterie uit Zuid-Vietnam, zo heeft een woordvoerder van het Australische Ministerie van buitenlandse zaken meegedeeld.

De woordvoerder voegde eraan toe dat de voorgestelde terugtrekking — mogelijk in februari — zal afhangen van het vermogen der Zuidvietnamese strijdkrachten om de taak van de Australiërs over te nemen.
(Reuter)

Boeddhisten politieke macht in Z.-Vietnam

Door CHR. ROLL

SAIGON, juni — In zijn kleine appartement in de Giao Minh-pagode in een voorstad van Saigon grijpt de monnik Thisj Giac Doec direct na de begroeting naar een boek met de titel „Boeddhisme en politiek in Zuid-Oost-Azië”. Het is een dissertatie die Thisj Giac Doec heeft geschreven in de Verenigde Staten, waar hij vijf jaar lang niet-westerse en politieke wetenschappen heeft gestudeerd. Na de val van president Diem in 1963, vertrok Thisj Giac Doec naar de Verenigde Staten, en hij keerde pas enige weken geleden terug.

Thisj Giac Doec leidt bepaald een comfortabel bestaan voor een boeddhistische monnik. In de kleine keuken staat een koelkast en airconditioning in de studeerkamer zorgt voor een aangename koelte in de tropische hitte. Verontschuldigd verklaart de monnik dat hij de airconditioning nodig heeft, omdat hij aan hoofdpijn lijdt die hem bij zijn werk zeer zouden hinderen.

De leeftijd van de kaalgeschoren monnik in bruine pij is nauwelijks te schatten. Hij ziet er nog zeer jeugdig uit, maar zou al door de Fransen, de Vietminh en president Diem zijn vervolgd en gevangengenomen. Hij vertelt over de boeddhistische beweging in Zuid-Vietnam, die tegenwoordig twee richtingen telt. Volgens Thisj Giac Doec staat aan de kant van de regering Thieu een kleine groep van misschien 5000 aanhangers, die een gematigde koers voorstaat, terwijl de An Qoeng-pagode onder leiding van Thisj Tri Qoeng tegen de militaire regering is. Thisj Giac Doec heeft een neutrale positie ingenomen

tussen deze twee groepen, en houdt zich sinds zijn terugkeer uit de VS speciaal bezig met het herstellen van de eenheid in het boeddhistische kamp, wat hem echter niet is gelukt. Het enige resultaat van zijn pogingen is, zegt de monnik, dat hij er nu van wordt beschuldigd een derde boeddhistische groep te willen vormen.

Tegenslagen

En dan vertelt de geleerde monnik de geschiedenis van het Vietnamese boeddhisme dat volgens hem vooral onder de Fransen en president Diem, die het katholicisme begunstigde, zware tegenslagen te verduren heeft gehad. Maar in feite is de boeddhistische godsdienst niet diep geworteld in het Vietnamese volk, dat voor het merendeel confucianistische ideeën aanhangt.

Hoewel het boeddhisme in Vietnam dus geen religieuze kracht is, is het wel degelijk een politieke machtsfactor, waarmee voortdurend rekening moet worden gehouden. Thisj Giac Doec verklaart: „Wij monniken beschouwen onszelf, zoals bij vroegere crises in de geschiedenis van ons land, als het geweten van de natie”.

Wij spreken verder over de rol van het boeddhisme in het politieke leven van het land. De monnik heeft vooral kritiek op die Zuidvietnamese politici die de boeddhistische beweging alleen maar ondersteunen om daarmee politieke macht te verkrijgen. Hij zegt: „Wij streven niet naar de politieke macht in de staat, maar naar vrede en onafhankelijkheid voor het volk. Wij boeddhisten zijn voor een goede regering, die zich in de eerste plaats laat leiden door de belangen en het welzijn van het volk. De huidige regering is echter geen goede regering”.

gevraagd naar de betrekkingen met het communisme, antwoordt de boeddhistische monnik wat ontwijkend: „In 1956 zijn tweehonderd boeddhistische monniken, als katholieke pries-

ters verkleed, met het crucifix op de soutane, naar het zuiden gevlucht. Een groot aantal boeddhistische monniken is door de communisten vermoord.” Maar de monnik vertelt er niet bij dat het boeddhisme, dat eerder een zedenleer dan een godsdienst is, nauwelijks kan worden beschouwd als een tegenwerkende kracht tegen de communistische ideologie

Buitengewoon soepel

Het boeddhisme, dat buitengewoon soepel is, kan zich ten slotte aan ieder politiek systeem aanpassen, zoals het zich in Azië heeft versmolten met andere geloofsvormen of naast deze is

blijven bestaan. Op de vraag of een boeddhistische monnik een actieve rol moet spelen in het politieke leven, antwoordt Thisj Giac Doec: „Het boeddhisme predikt de onthechting van de aardse zaken. De belangrijkste taak van de boeddhistische monnik is de verbreiding van de leer van Boeddha. Het Boeddhistische idee van het Mahayana-boeddhisme verlangt van ons monniken echter dat wij niet alleen ons eigen heil zoeken, maar ook dat van alle medemensen. Wij moeten ook ons best doen ervoor te zorgen dat de boeddhistische ethiek invloed houdt op de politiek. Het boeddhisme verafschuwt geweld. Wij zijn ook nooit van plan geweest pre-

sident Diem met geweld ten val te brengen. De eerbiedwaardige Bhikkoe wil zelfs geen politieke ambities hebben; dit zou een voor een boeddhistische monnik ongepaste wens zijn”. Thisj Giac Doec citeert: „Ik wil een lotusbloem in het slijk zijn en het slijk niet ruiken”.

Voorwaarden

Kort daarna echter vertelt hij dat hij ex-generaal Dong Van Minh, die kandidaat zal zijn bij de presidentsverkiezingen in september, twee voorwaarden heeft gesteld die hij moet accepteren, wil hij in de verkiezingsstrijd op boeddhistische steun kunnen rekenen.

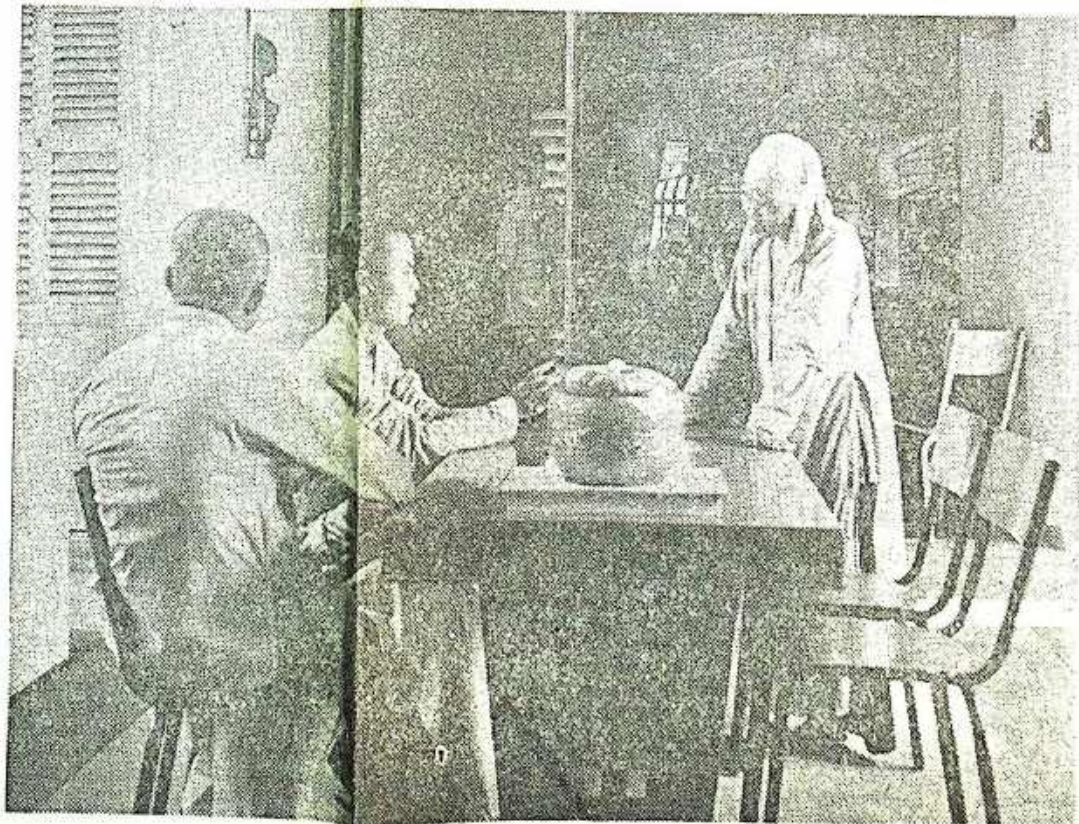
Ten eerste zou hij zich moeten

distantiëren van enige oude vrienden die hem als president zouden kunnen manipuleren, en ten tweede zou hij een raad bestaande uit twaalf personen — moeten accepteren, die de politieke richtlijnen zou vaststellen. De leden van deze „raad der wijzen” zullen niet worden geselecteerd naar hun politieke of religieuze overtuiging, maar naar hun intelligentie en eerbearheid. Ten slotte is regeren niet de zaak van de president, die slechts integer en geliefd bij het volk moet zijn, meent Thisj Giac Doec. Zonder de actieve steun van de An Qoeng-pagode, die vooral grote invloed in Centraal-Vietnam heeft, heeft „Big Minh” echter zeer weinig kans om bij de presidentsverkiezingen van Thieu te winnen.

Optimistisch

De boeddhistische monnik is wat de toekomst van zijn land betreft zeer optimistisch. Hij gelooft dat het boeddhisme veel sterker dan het communisme is en dus zonder enig gevaar een coalitie daarmee kan aangaan. De hoop van de monnik is gevestigd op een neutraal, verenigd Vietnam, met een door de Verenigde Staten en de volksrepubliek China gegarandeerde onafhankelijkheid.

Optuigd van de kracht van het boeddhisme zegt de monnik: „De boeddhisten zijn als water dat door geen mes te snijden is.” Tijdens de rondgang door de pagode wijst hij op een groot kitsch-achtig boeddha-beeld van klei, en zegt: „Dit alles hadden wij een jaar geleden nog niet. Wij hebben onze pagode niet gebouwd met geld van de regering, maar met gaven van de gelovigen”. Studenten rennen de klaslokalen binnen van het verscheidene verdiepingen tellende gebouw. „We hebben tegenwoordig ook een school in onze pagode. De jeugd is onze toekomst”, zegt de boeddhistische monnik, terwijl wij uit de schaduw van de pagode in het helle zonlicht van de drukke Saigonse straat treden.

Boeddhistische monniken in hun pagode in Saigon

Kennedy wist van het complot tegen Diem

WASHINGTON, 23 juni (Reuter, AFP, AP) — President Kennedy was geheel op de hoogte van de staatsgreep van 1963, waarbij president Ngo Dinh Diem van Zuid-Vietnam werd afgezet. Diem werd vervolgens vermoord. De toenmalige Amerikaanse onderminister van buitenlandse zaken, Roger Hilsman, had op 30 augustus 1963 aan de minister van buitenlandse zaken, Dean Rusk, geschreven dat Amerika een staatsgreep tegen Ngo Dinh Diem moest aanmoedigen en de uitvoerders van het complot moest helpen. Hilsman had Rusk eerder gewaarschuwd, dat president Diem wilde gaan

onderhandelen met Noord-Vietnam om geheel Vietnam te neutraliseren.

Dit is vanmorgen bekend gemaakt door de *Chicago Sun Times*, de vierde Amerikaanse krant die nu onthullingen geeft over de achtergronden van de Vietnamese oorlog. Ook dit blad heeft geheime documenten bemachtigd van het Pentagon (het ministerie van defensie) en het ministerie van buitenlandse zaken. Eerder waren publicaties verschenen in de *New York Times*, de *Washington Post* en de *Boston Globe*. Aan deze drie kranten is voorlopig verdere publicatie van geheime regeringsstukken verboden.

De *Boston Globe* publiceerde gisteren een uittreksel uit een rapport waaruit bleek dat in 1964 admiraal Harry D. Felt, de toenmalige opperbevelhebber van de Amerikaanse

strijdkrachten in de Stille Oceaan, in een geheime bespreking had voorgesteld dat de bevelhebber te velde de bevoegdheid zou krijgen om in Vietnam tactische kernwapens te gebruiken.

Gestolen

Het Amerikaanse ministerie van defensie heeft verklaard dat de geheime studie van het Pentagon over het Amerikaanse optreden in Vietnam gestolen werd.

De minister van defensie, Melvyn Laird, laat door ambtenaren van zijn ministerie bestuderen of de geheime documenten kunnen worden vrijgegeven. Mogelijk zal een deel van het omvangrijke dossier gepubliceerd mogen worden. Laird verwacht echter, dat deze studie wel een maand of drie zal duren. Hij zou overleg plegen met een commissie uit het Amerikaanse Congres, die inzage van de geheime documenten heeft geëist. Een eventuele vrijgave van de geheime stukken, of van een gedeelte van die geheime stukken, staat los van een mogelijke strafvervolgning van diegenen die betrokken zijn bij het ontvreemden en het publiceren van die stukken.

Schadelijk

Een woordvoerder van de Amerikaanse regering heeft verklaard, dat de geheime Pentagon-documenten ook vertrouwelijke informatie bevatten over het Amerikaanse beleid ten aanzien van het Midden-Oosten, Europa en de besprekingen met Rusland inzake strategische wapenbeperking (SALT). Openbaarmaking van al deze gegevens zou schadelijk kunnen zijn voor het nationaal belang.

Exclusive

How U.S. was urged to aid anti-Diem coup

By Stephen Somerville and Thomas F. Ryan

WASHINGTON, June 23 (AP) — The United States was urged to aid a coup against South Vietnamese President Ngo Dinh Diem in 1963, according to a memo obtained by the Sun-Times. The memo, dated June 10, 1963, was written by a high-ranking official in the State Department and was addressed to the President. It urged the President to support a coup against Diem, who was seen as a major obstacle to U.S. policy in Vietnam. The memo also suggested that the United States should provide military and financial aid to the coup leaders.

TEXT OF THE MEMO

The text of the memo is partially obscured but contains the following key points: The author expresses a strong belief that a coup against Diem is necessary for the success of U.S. policy in Vietnam. He argues that Diem's regime is corrupt and ineffective, and that a change of leadership is essential. The author recommends that the United States should provide immediate support to the coup leaders, including military assistance and financial aid. He also suggests that the United States should publicly announce its support for the coup, thereby legitimizing the new regime in the eyes of the world.

„Hoe de VS gedwongen werden de coup tegen Diem te steunen” luidt de kop van de *Chicago Sun-Times*, die de estafette met geheime stukken vol onthullingen over de oorlog in Vietnam heeft overgenomen.

VS-KOLONEL OVER VIETNAM:

„Leger prutste maar wat raak”

Van een correspondent

SAIGON, 23 juni — Voor de veertigjarige Amerikaanse kolonel David Hackworth, vier maal gewond in Korea, nogmaals dit aantal in Vietnam en drager van diverse onderscheidingen, hoeft het allemaal niet meer.

De kolonel, die op de nominatie stond generaal te worden, heeft er na 25 dienstjaren de brui aan gegeven. Reden: „De militaire blunders van het Amerikaanse leger in Vietnam”. Voor zijn vertrek heeft hij nog even een boekje opengedaan in bewoordingen die er niet om liegen:

„We hadden om te beginnen nooit bij de hele troep betrokken moeten raken. Maar toen we eenmaal in Vietnam terecht kwamen, hadden we het leger daar moeten opleiden voor een guerrilla-oorlogvoering. Dat ze het Zuidvietnamese leger vergelijken met een Amerikaanse strijdmacht is flauwekul.”

„De Noordvietnamezen en de Vietcong zijn goed op de oorlog voorbereid. Daar zit politieke indoctrinatie achter en het gevolg is dat hun soldaten volkomen weten waar het om gaat en helemaal weten we ze doen en waarom.”

„Die grappenmakers hier in het zuiden krijg je alleen maar op gang met een nieuwe Honda (scooter), een rolex-horloge, een koelkast of een ventilator en met hoeveel ze te pakken kunnen krijgen uit de karntine. De redenering: „Verdomme, we gaan deze oorlog winnen omdat dat belangrijk is”, komt er absoluut niet bij te pas.”

Stoomwals

„We kwamen hier met een conventioneel leger, aangevoerd door

conventionele lieden en als er van tactiek sprake kon zijn, dan was die ook conventioneel. We dachten, dat we er wel overheen konden rollen als met een stoomwals. Dat hebben we in elke oorlog met succes gedaan, maar technische bekwaamheid op de grond en in het veld was er bij ons niet bij. Er werd heel wat afgeprutst.”

„Het leger werd geleid door een troep vage diletanten, die van de hele toestand geen cent begrip hadden. En je hoorde maar zeggen: Over een paar maanden is het voor elkaar, we hebben de jongens al op de loop.”

„We hadden hier echte vakklieden moeten inschakelen, allemaal vrijwilligers en mensen die bleven tot de zaak voor elkaar was. Er zijn er ondertussen heel wat hier, zoals ik, die vinden dat je moet blijven tot alles geklaard is, niet van die mensen, die redeneren: Over een jaar ben ik weg.”

Ideeën

Kolonel Hackworth behoorde tot een kleine groep officieren die ideeën moest aandragen voor de algemene oorlogvoering. Over de huidige stafchef van het leger, generaal Westmoreland, die lange tijd bevelhebber in Vietnam is geweest, zei de kolonel:

„Als hij geweten had welke kant het uitging was hij niet overgegaan tot een tactiek van „zoek en vernietig” op een enorme schaal. Ik heb dat altijd een vorm van enorme verspilling gevonden.”

„Deze hele affaire heeft ons leger zeer diep aangevretten. Het zal zeker twintig jaar duren voordat het zich volkomen van dit trauma heeft hersteld.”

De uitgeefster van de Washington Post, Katherine Graham, verlaat samen met haar advocaat het gerechtsgebouw in Washington, nadat de rechter had beslist dat de krant de publikatie van de Pentagondocumenten, over de oorlog in Vietnam mocht hervatten

Senaat: troepen uit Vietnam

Vervolg van pag. 1

Er moeten wel heel belangrijke redenen voor zijn dat een regering van conservatieve advocaten de spies die oorspronkelijk alleen op haar voorgangers was gericht, nu door het eisen van een publikatieverbod in eigen borst stootte. Men moet zich afvragen of Mitchell, Nixons politieke manager die nu minister van justitie is, hier niet de politieke taktiek heeft opgeofferd aan een twijfelachtig principe. Nixon zelf heeft zich wijselijk over deze zaak niet uitgesproken.

Nu men elkaar kennelijk op de Amerikaanse redactiebuureau met geheime documenten om de oren slaat, begon gisteren ook de Boston Globe delen uit de studie van het Pentagon te publiceren.

Op een klacht van Justitie is het is een veilige en heerlijke strijd zoals die voor het meesterschap, waarbij iedereen zonder de plicht tot nuance kan opwinden voor de hier

gens wet en traditie ongebreidelde persvrijheid.

werd verdere publikatie door een rechter prompt verboden en zelfs werd voor het eerst inbeslagname van de documenten geëist. Maar nauwelijks was dat achter de rug of vanochtend begon de Chicago Sun Times, die ook al vorige week onthullingen had gedaan. Mitchells procureurs zullen dus op den duur rechters in alle steden en dorpen van de VS moeten aflopen waar kranten gepubliceerd worden.

Misschien komt een van die rechters dan wel tot de slotsom dat een regering die niet kan verhinderen dat er zoveel afschriften van een zeer geheim document worden gemaakt, ook niet het recht heeft om op verdere geheimhouding daarvan te staan.

De Boston Globe deed waarschijnlijk de vele Kennedy-verteerders in de New York Times blozen door vooral die passages uit de geheime studie te lichten

die handelen over president Kennedy's rol. Daaruit blijkt dat de geheime operaties door Zuid-Vietnamese contra terreur en spionagegroepen in Laos en Noord-Vietnam al in 1961 door Kennedy waren goedgekeurd en bevolen.

Uitstel

De federale appelrechters in New York en Washington hebben gisteren weer hun vonnissen uitgesteld over de vraag of het verbod aan de New York Times en de Washington Post om delen van de studie te publiceren opgeheven kan worden.

Kennelijk zorgt de New York Times, of anderen ervoor, dat om de andere dag een of andere krant met deze publikaties begint. Griswold, de landsadvocaat die anders alleen voor het hoogste gerechtshof spreekt, kwam gisteren zelf bij de appelrechter in Washington verklaren dat de regering een werkgroep opdracht gaf om binnen 45 dagen te on-

derzoeken welk deel van de documenten wel gepubliceerd kan worden.

De beschuldiging in het Congres en in de kranten luidt dat de regering veel materiaal zeer geheim houdt ofschoon dit helemaal niet nodig is voor de nationale veiligheid. Minister van defensie Laird verzekerde ook dat hij opdracht gaf tot een herkeuring van de documenten, maar hij meende dat die negentig dagen zou duren. De regeringsbedoeling is misschien om de rechters goede wil te tonen en zo hun uitspraak te rekken totdat over twee weken het Hoogste Gerechtshof met vakantie gaat.

Anderzijds zou door herkeuring van wat wel en wat niet geheim moet blijven uit hetgeen de kranten al in hun bezit hebben, het gezichtsverlies van het ministerie van justitie worden voorkomen. Dit voor het geval ook de appelrechters in principe weigeren een definitief publikatieverbod op te leggen.

De Amerikaanse regering poogt met alle mogelijke middelen te voorkomen dat de New York Times doorgaat met het publiceren van het geheime Vietnam-rapport. Een stuk dat veel onthult over wat achter de schermen zo al een rol heeft gespeeld bij het oplaaien van een klein plaatselijk conflictje tot een oorlog die de atmosfeer in de hele wereld verziekt. Niet dat de regering Nixon zelf er in het zeventuizend pagina's omvattende rapport slecht af komt - het besluit voor Nixon aan de macht komt. Maar wie kennis neemt van een en ander uit de voorgeschiedenis kan met goede redenen Nixons beleid op verschillende punten op zijn minst betitelen als zeer tweeslachtig. Het enorme stuk, een diepgravende historische studie eigenlijk, is opgesteld op last van minister McNamara, toen die onder president Johnson de defensie leidde. Uiteengezet wordt hoe de bemoeiing van de V.S. met de Indochinese oorlog eigenlijk tamelijk onschuldig begonnen toen president Truman de Fransen hulp bood toen die nog trachtten hun kolonie daar te behouden. Onder Eisenhower, Kennedy en vooral Johnson is het toen snel gekomen tot een volkomen Amerikaanse strijd.

En wat de Amerikanen in het verhaal helemaal kwaad moet maken is de onthulling dat president Johnson, toen hij tijdens zijn verkiezingstoernee fel de alleroorlogszuchtige plannen van anderen veroordeelde, zelf de voorbereidingen trof om een regelrechte oorlog van Amerikaans formaat te ontketenen.

Teruggezien wordt ook op het zogenaamde Tonkin-incident, de beschieting van Amerikaanse oorlogsbodems door Noord-Vietnamezen, die voor het Amerikaanse congres aanleiding werd de president zo ongeveer een vrijbrief te geven bij de oorlogsvoering. Noord-Vietnam heeft steeds ontkend dat een dergelijke aanval was uitgevoerd en de senatoren Fulbright en Mansfield hebben sindsdien ook hun twijfels erover geuit. Uit het rapport blijkt het wel heel duidelijk dat het incident simpelweg is gefabriceerd alleen om een volmacht te krijgen waardoor de president naar eigen inzicht zijn oorlog kon voeren.

En nogmaals: dit rapport bevat niet opinies van de New York Times, het is door ambtenaren opgesteld die simpelweg opdracht hadden feitenmateriaal bijeen te brengen uit de niet geringe hoeveelheid stukken waarop ze de hand konden leggen. Niet alle archieven konden geraadpleegd worden, bijvoorbeeld niet die van het Witte Huis, maar de geraadpleegde bronnen zijn van dien aard dat het niet nodig is te twijfelen aan de juistheid van het rapport.

Hoezeer Vietnam door de opeenvolgende presidenten als een privé-zaak is behandeld blijkt bijvoorbeeld uit de verbazing van mannen als Johnsons vice-president Humphrey, die van allerlei zaken nu uit de krant voor het eerst iets vernam.

De pogingen van de regering om via de rechter het publiceren van deze stukken tegen te gaan is door de New York Times al uitgekregen als censuur, die als het lukt slaan voor het eerst in het bestaan van de V.S. zou zijn toegepast. Waarom poogt de regering Nixon dit? De meeste blaam, al blijft er voor haar ook wel wat over, wordt aan Johnson toebedeeld, aan een

Democraat dus, zodat de Republikeinen er goede munt uit zouden kunnen slaan bij de verkiezingen van volgend jaar. Maar waarschijnlijk ligt er op huidige Republikeinse hoofden in Washington toch nog teveel boter.

Nee, het ernstigst voor Nixon is dat vele Amerikanen in het rapport de bevestiging vinden van wat ze al een tijd vermoed hadden: namelijk dat ze vanuit het Witte

(Vervolg van kolom 7).

Huis nogal eens een keer bedrogen worden met halve waarheden en hele leugens. De publicatie in de New York Times, al zijn het duffe pagina's van letters, letters, letters, dreigen aanleiding te worden tot een volkomen crisis van het overheidsgezag in de V.S. Het is een heel, heel dure rekening die voor het Vietnam-avontuur wordt gepresenteerd.

(Zie vervolg kolom 6).

Nixon zoekt dekking

Vervolg van pag. 1

Kort nadat Nixon beloofde het Congres de documenten te geven, werd een speciale commissie in de Senaat gevormd uit de helft van de commissies van buitenlandse en militaire zaken die nu openbare verhoren gaat houden over de Amerikaanse tragedie in Zuidoost-Azië. Een soort parlementair onderzoek voordat het feit is gepasseerd.

De documenten blijven zoals vele dergelijke stukken die aan de commissies ter beschikking worden gesteld, geheim ofschoon ieder Congreslid er inzage van kan krijgen. Daar er nu wel meer dan 500 nieuwsgierigen zijn kan men niet alleen een lange rij in de Senaat verwachten van leesgierigen, maar ook dat de hele tekst ten slotte zal uitlekken.

Sluiting debat

Anderzijds is de noodzaak van de duiven om politieke druk uit te oefenen nu weer wat minder groot. De Senaat besloot gisteren met meer dan de vereiste tweederde meerderheid om een sluitingsdatum vast te stellen voor het debat over de verlenging van de dienstplichtwet zodat geen filibuster mogelijk is. Voor het eerst in hun zeer lange politieke levens stemden ook zuidelijke conservatieven zoals Stennis tegen de filibuster die zij anders gebruiken om burgerrechtswetten te blokkeren.

De hele politieke opwinding loopt nu uit op de spanning rond de rechtstrijd over het voorlopige publicatieverbod van de studies uit het Pentagon. Met vijf tegen drie stemmen besloten de appelrechters in New York dat de Times vanaf morgen mag publiceren uit de studie wat de rechters vrij geven. Een soort rechterlijke censuur dus, waarbij de krant zich zeker niet neerlegt.

De rechter in Boston beval de Boston Globe haar stukken in een bankkluis op te bergen totdat hij een besluit neemt. Voor een Congrescommissie getuigde Goldberg, ex-minister, ex-lid van het Hoogste Gerechtshof en ex-ambassadeur bij de Verenigde Naties dat hij honderden geheime stukken had gezien in zijn tijd. Vijf en zeventig procent ten onrechte als geheim geclassificeerd, tien procent overjarig om vrij gegeven te worden.

Ellsberg

Tenslotte had gisteren zoals hier gebruikelijk het medium dat de boodschap is geworden het laatste woord. CBS zond een televisie-interview uit met Ellsberg, de 40-jarige medewerker voor politieke wetenschappen van het Massachusetts Institute of Technology die aan de studie meewerkte en ook het Rand-instituut diende. Hij wordt er van verdacht de copieën aan de

kranten ter beschikking te hebben gesteld en is, ofschoon de FBI graag met hem wil spreken, sinds vorige week dinsdag onvindbaar. Behalve dan voor Walter Concrute van CBS.

In het interview zei hij ongeveer hetzelfde als hij in ontelbare redevoeringen als activist in de vredesbeweging sinds twee jaar heeft gezegd. Het was toch een schande dat in de studie met geen regel werd gerept over de vele burgerslachtoffers in Vietnam zelf. De mannen die het Amerikaanse volk vertrouwen schonk, aldus Ellsberg, beaandelden hun volk tenslotte niet zo verachtelijk als zij over het Vietnamese dachten. Als de Verenigde Staten geen geld en wapen ter beschikking hadden gesteld was er in Vietnam geen oorlog geweest. De Verenigde Staten draagt de verantwoordelijkheid voor alle doden in Indochina sinds 25 jaar, aldus Ellsberg.

Epiloog

Een sympathieke en driftig beweging man uit de lichtung van briljante en vaak zeer arrogante jonge academici die in het Kennedy-regime dachten dat de oorlog met nieuwe wetenschappelijke methodes en hun eigen handigheid gewonnen kon worden en die daarna even enthousiast de leiding namen van het verzet tegen hun regering. Ze schrijven nu de epiloog voordat het gordijn is gevallen.

McNamara wilde coalitie in Saigon

PHILADELPHIA, 24 juni — De voormalige minister van defensie in de regering-Johnson, Robert S. McNamara, heeft in 1967 de vorming van een coalitieregering in Saigon voorgesteld waarvan leden van de Vietcong deel zouden uitmaken.

Dit berichten de elf kranten van de Knight Newspapers Inc. op basis van de geheime Pentagonstudie over Vietnam. Het aantal Amerikaanse bladen dat in de afgelopen weken uit de geheime documenten heeft gepubliceerd, is daarmee gekomen op vijftien.

Volgens de Philadelphia Inquirer, een van de kranten van de Knightcombinatie, blijkt uit de studie dat McNamara een tragische figuur werd die gedesillusioneerd raakte over de oorlog die hijzelf had aanbevolen.

De Amerikaanse regering heeft gisteren een belangrijke nederlaag geleden in de zaak tegen de Washington Post voor het federale hof van appel in Washington. Het hof weigerde de Post publicatie van geheime Vietnamdocumenten te verbieden maar het kwam anderzijds de regering tegemoet door het tijdelijk verbod te verlengen tot morgen. Daardoor krijgt de regering de gelegenheid onmiddellijk in beroep te gaan bij het Amerikaanse Hooggerechtshof.

Het hof van appel in New York besliste gisteren in de zaak tegen de New York Times dat dit blad de publicatie kan voortzetten voorzover het om documenten gaat die door de districtsrechtbank als niet gevaarlijk voor de nationale veiligheid worden beschouwd. De Times heeft aangekondigd dat zij tegen dit besluit in beroep zal gaan bij het Hooggerechtshof.

De Republikeinse senator van Oregon, Mark Hatfield, heeft gisteren bekendgemaakt dat Daniel Ellsberg, de man die de New York Times aan de Vietnamstudie zou hebben geholpen, hem een aantal documenten per post heeft toegezonden.

Thieu tekent nieuwe kieswet Zuid-Vietnam

SAIGON, 24 juni — De Zuid-vietnamese president Ngoeyen Van Thieu heeft woensdag met zijn handtekening een wetsontwerp bekrachtigd, waardoor slechts enkele kandidaten mee kunnen dingen bij de presidentsverkiezingen van oktober a.s., zo is uit welingelichte kringen vernomen. Thieu ondertekende de wet enkele uren, voordat volgens de grondwet de termijn voor presidentiële bekrachtiging zou aflopen.

Volgens deze wet moeten kandidaten voor het presidentschap de handtekeningen van tenminste 40 parlementsleden of van 100 leden van provinciale of gemeenteraden verzamelen.

In Saigon wordt aangenomen dat alleen de generaal „grote Minh”, — die als vredeskandidaat wordt beschouwd — voldoende handtekeningen zal kunnen verzamelen.

Bij de presidentsverkiezingen van 1967 waren er elf kandidaten. Thieu kreeg toen maar 35 procent van de stemmen.

(Reuter)

Doorbraak

mogelijk

Vietnam-

gesprek

PARIJS, 24 juni (Reuter) — De 118de zitting van de vredesonderhandelingen in Parijs is vandaag omgeven met twee nieuwe aspecten die mogelijk kunnen leiden tot een opleving in het tot nu toe vastgeroeste gesprek.

In de eerste plaats is er de uitspraak van de Amerikaanse Senaat dat de Amerikaanse troepen in Vietnam volledig zullen worden teruggetrokken binnen een periode van negen maanden, mits Hanoi binnen zestig dagen alle krijgsgevangenen vrijlaat. En in de tweede plaats keert de Noordvietnamees Le Duc Tho vandaag in de Franse hoofdstad terug om de leiding op zich te nemen van het onderhandelingssteam van Hanoi.

Wat het eerste punt betreft is er tot dusver geen officiële reactie van de Noordvietnamese delegatie, noch van de vertegenwoordiging van de Vietcong. Delegatieleider Xuan Thuy wilde blijkbaar met een verklaring wachten tot de zitting van vandaag. In kringen ~~van zijn delegatie werd het votum van de senaat „vol interesse” ontvangen~~ maar enigszins gereserveerd beoordeeld. Gepoogd werd het belang van de senaatsuitspraak te kleineren door te wijzen op analoge verklaringen van het Witte Huis in Washington.

Bekend is dat Hanoi tot nu toe de opvatting heeft gehuldigd dat na vaststelling van een „redelijke” termijn voor de algehele terugtrekking van de Amerikaanse troepen onderhandelingen zouden moeten beginnen over de vrijlating van de krijgsgevangenen.

Wat de terugkeer van Le Duc Tho betreft: dit 59-jarige lid van het Noordvietnamese politieburo is hoger in rang dan de huidige delegatieleider Xuan Thuy en om die reden heeft zijn komst in Parijs speculaties doen ontstaan dat Hanoi van plan zou kunnen zijn de tot nu toe gevoerde onderhandelingstactiek te wijzigen. Tho heeft zich altijd grondig beziggehouden met zaken die Zuid-Vietnam betreffen.

De Noordvietnamese delegatie onthield zich van alle commentaar op de terugkeer van Tho afgezien van de mededeling dat hij de speciale raadgever van Xuan Thuy is. Le Duc Tho, die zijn partij heeft vertegenwoordigd op de vele congressen in de Svojet-Unie, Polen en andere socialistische landen, komt vanuit Oost-Duitsland. Hij heeft daar het achtste congres van de communistische partij meegemaakt. De bekendmaking van zijn aankomst repte echter van een vlucht vanuit Moskou.

Tho was voor het laatst in april 1970 in Parijs. Na een verblijf van twee maanden gaf hij toen het wachten op een Amerikaans initiatief dat de impasse zou kunnen doorbreken op. Hij heeft altijd gehandeld als „toezichthouder” bij de Noordvietnamese delegatie sinds de onderhandelingen in mei 1968 begonnen. Zijn periodieke reizen tussen Hanoi en Parijs zijn vrijwel altijd samengevallen met nieuwe ontwikkelingen in de bespre-

Nixon zoekt politieke dekking

Ook Congres mag Vietnamstudie zien

Door onze correspondent E. G. LACHMAN

WASHINGTON, 24 juni — President Nixon heeft politieke dekking gezocht tegen de politieke storm die sinds de publikatie van de geheime Vietnam documenten eerst alleen de vorige regeringen trof, maar — die sinds het besluit verdere publikatie te voorkomen — op zijn eigen regering dreigde over te slaan. Dit gevaar ontstond nu de regering Nixon van aantasting van de persvrijheid zou kunnen worden beschuldigd.

WASHINGTON, 24 juni — President Nixon heeft gisteren politieke dekking gezocht tegen de storm die sinds de publikatie van de geheime documenten eerst alleen de vorige regeringen trof, maar die, sinds het besluit verdere publikatie te voorkomen op zijn eigen regering dreigde over te slaan. Dat ge-

vaar ontstond omdat men haar van aantasting van de persvrijheid kon beschuldigen.

De president maakte gisteren, na een ontbijt met Mansfield, de Democratische fractieleider in de Senaat, bekend dat hij bevel had gegeven om alle 47 boeken van de in de opdracht van McNamara gemaakte studie over de Amerikaanse rol in Vietnam, ter inzage aan het Congres te geven zonder de verplichting tot geheimhouding op te heffen. Nixons besluit kwam nadat de regering eergisteren al aankondigde dat een speciale commissie de noodzaak van geheimhouding van de stukken zou controleren en herzien binnen negentig dagen.

De reden voor zijn stap, zo liet Nixon weten, was dat het Congres toch een onderzoek zou instellen naar de geschiedenis van de Amerikaanse rol in Vietnam en dat als dit gebaseerd zou worden op partijdige en onvolledige informatie zoals die tot nu toe gepubliceerd werd, een verkeerde indruk zou ontstaan over de conclusies van de studie.

Unfair

Verder liet het Witte Huis weten dat volgens sommige adviseurs de datum van de publikatie in de New York Times was afgestemd op de actie in de Senaat voor een datum van Amerikaans vertrek uit Vietnam.

Nixon had deze conclusie niet overgenomen, maar hij is wel van mening dat wat is gepubliceerd een hoogst unfair beeld geeft van zijn voorgangers.

Naast deze edele bedoelingen, zo meent men hier, stond bij het presidentiële besluit de poging centraal om zichzelf te dekken tegen de politieke storm over persbreideling. Nixon had zich persoonlijk trouwens van begin af aan gedistantieerd door te laten weten dat hij de actie van het ministerie van justitie tegen de New York Times alleen voor kennisgeving had aangenomen. In werkelijkheid was die actie natuurlijk een regeringsbesluit.

Nixon viel Trumans geheimhouding aan

WASHINGTON, 24 juni — Twintig jaar geleden, toen de politieke toestand in Amerika anders was dan nu, heeft Richard Nixon de regering Truman eens ervan beschuldigd geheime documenten achter te houden om politieke redenen. Dit nadat president H. Truman generaal MacArthur als opperbevelhebber in het Verre Oosten had teruggeroepen.

Enige dagen later had de New York Times, op 21 april 1951, een artikel gepubliceerd opgemaakt aan de hand van geheime besprekingen tussen de generaal en de president. Dit onderhoud had plaatsgevonden op het eiland Wake op 15 oktober van het jaar ervoor.

Nixon, toen in de oppositie, had hierop gezegd: „Het bepalen of documenten geheim zijn, schijnt thans niet meer te worden gebaseerd op de overweging of een document de veiligheid van het land kan schaden, maar of het de politieke veiligheid van de regering in gevaar zou kunnen brengen.”

In het artikel in de N.Y. Times stond destijds dat MacArthur had voorspeld dat de Chinezen zich niet met de Koreaanse oorlog zouden gaan bemoeien en afgemaakt zouden worden als zij dit wel deden. Ook zou de generaal tot Truman en anderen hebben gezegd dat de oorlog in Korea op Thanksgiving Day in november 1950 wel voorbij zou zijn en het Amerikaanse achtste leger tegen Kerstmis naar Japan zou zijn teruggekeerd.

Nixon zei hierop dat de documenten de Times waren toegesmokkeld „met het klaarblijkelijke doel alle daden van de generaal in een zo ongunstig mogelijk daglicht te stellen.” (AP)

Zuidkoreanen beschuldigd van massamoord in Zuid-Vietnam

SAIGON, 24 juni — Het Zuidvietnamese parlementslid Ton That Hibbe heeft tegenover journalisten verklaard dat verscheidene tienduizenden mensen zijn afgeslacht door Zuidkoreaanse militairen in de Zuidvietnamese kustprovincies Binh Dinh, Pjy Yen, Quang Ngai en Ninh Thuan. Jonge meisjes en kinderen zouden zijn verkracht en gehele dorpen vernietigd.

Hibbe, die in het Zuidvietnamese parlement de oostelijke kustprovincie Ninh Thuan vertegenwoordigt, zei woordelijk: „Gezien het stilzwijgen van de Zuidvietnamese regering over de monsterachtige oorlogsmisdaden die in Zuid-Vietnam door de Zuidkoreanen zijn bedreven sinds hun deelneming aan de oorlog zal ik zelf de documenten over deze feiten bekend maken”. (AFP)

MAN DIE N.Y. TIMES AAN DOCUMENTEN HIELP VOOR AMERIKAANSE TELEVISIE

DANIEL ELLSBERG
...geld...

NEW YORK, 24 juni (AP) — Daniel Ellsberg, die volgens sommigen de New York Times de geheime Vietnamdocumenten in handen heeft gespeeld, is gisteren voor de Amerikaanse televisie geweest in een vraaggesprek met de bekende CBS-verslaggever Walter Cronkite.

Sinds het begin van de affaire is Ellsberg ondergedoken, waarbij niet helemaal duidelijk is of dit voor de FBI of voor overmatige publiciteit gebeurt. In ieder geval werd bij het interview niet gezegd, waar het werd gehouden. Ellsberg maakte niet duidelijk of hij inderdaad de man was die de documenten aan de Times heeft gegeven.

Cronkite vroeg Ellsberg wat er volgens hem onthuld zou worden in de documenten, die waarschijnlijk in de komende dagen en weken zullen worden gepubliceerd.

„Wel, ik geloof, dat de werkelijke lering die wij hieruit moeten trek-

ken, nog onder de ogen van het publiek gebracht moet worden. En deze lering komt niet uit slechts één periode of één episode. Die komt uit een overzicht van de gehele geschiedenis”, aldus Ellsberg.

„In geen enkel jaar zou er een oorlog in Indo-China zijn geweest, als er geen Amerikaans geld beschikbaar was gesteld om hem gaande te houden”, zo verzekerde hij.

Ellsberg zei, dat hoewel er waarschijnlijk wel geweld in Vietnam zou zijn geweest als de Amerikanen „geen geld beschikbaar hadden gesteld en geen napalm en zij geen soldaten zouden hebben betaald”, er in ieder geval „niet iets zou zijn geweest, dat op een oorlog leek.”

„En dat betekent dat de Amerikanen nu de grootste verantwoordelijkheid dragen... voor iedere

dode in de strijd in Indo-China in de afgelopen 25 jaar. En dat zijn tussen de één en twee miljoen mensen”.

Inmiddels heeft de Republikeinse senator Mark Hatfield bekendgemaakt, dat Ellsberg hem per post een aantal documenten heeft toegezonden. De documenten — ongeveer zestig pagina's — schenen deel uit te maken van een uitgebreidere studie en droegen de titel „Het moeras Vietnam”, aldus Hatfield.

De senator zei dat hij het pakje maandag had ontvangen. Het adres van de afzender luidde: „Daniel Ellsberg, Massachusetts Institute of Technology”, aldus Hatfield.

Hij zei, dat hij de documenten die Ellsberg hem heeft toegestuurd in zijn kluis heeft opgeborgen: „Ik ben niet van plan ze te publiceren. Het lijkt me niet juist dat te doen.”

VIETNAM-AFFAIRE

Het Congres mag documenten inzien Onverwacht besluit van Nixon

WASHINGTON, 24 juni (AFP, AP, DPA, Reuter) — President Nixon heeft onverwachts besloten het Amerikaanse Congres inzagte te geven in de 47 delen van de geheime documenten over Vietnam. Het volledige dossier zal nu ter beschikking van de Congresleden worden gesteld. Het blijft echter „uiterst geheim” en de regering zal haar juridische strijd tegen de publicatie ervan niet opgeven.

Nixon maakte een en ander bekend in een gesprek met de democratische fractieleider in de Senaat, Mike Mansfield. De regering is de mening toegedaan, dat de publicatie van stukken uit het dossier voor het Congres een situatie heeft geschapen waarin het zich een oordeel moet vormen op grond van onvolledige informatie. Er heerst het vermoeden, dat Congresleden op eigen houtje en in het openbaar de documenten, die reeds in parlements-kringen circuleerden, bekendmaken.

Inmiddels heeft het Hof van Beroep in New York bepaald, dat de New York Times morgen de publicatie van de geheime documenten mag hervatten, maar daarvoor geen gebruik mag maken van materiaal dat naar de mening van de regering vertrouwelijk en schadelijk is.

In een uitspraak van vijf tegen drie besloot het Hof verder de zaak terug

te verwijzen naar de districtsrechter Murray Gurfein, die moet bepalen of het „vertrouwelijke en schadelijke materiaal een zodanig ernstig en direct gevaar voor de veiligheid van het land oplevert, dat publicatie definitief moet worden verboden”.

Rechter Gurfein, die eerder reeds tot de conclusie was gekomen, dat publicatie van de documenten 's lands veiligheid niet ernstig zou schaden, heeft tot 3 juli de tijd gekregen om tot zijn beslissing te komen. Het staat echter vrijwel vast dat de New York Times beroep tegen het vonnis zal aantekenen. De zaak zal dan opnieuw voor het Hof van Beroep komen en later eventueel voor het Opperste Gerechtshof.

De Amerikaanse regering zal inmiddels worden gevraagd exact dat materiaal in de documenten aan te wijzen, waarvan zij vindt dat publicatie schadelijk is. Intussen is de New York dan vrij met ingang van morgen de publicatie van het niet-schadelijke materiaal te hervatten.

Het Hof van Beroep in Washington heeft bepaald, dat de regering onvoldoende argumenten heeft aangedragen om aan de Washington Post te verbieden door te gaan met publicatie uit de geheime Vietnamdocumenten. Deze uitspraak wordt pas morgen van kracht om de regering de gelegenheid te geven in beroep te gaan bij het Hooggerechtshof.

Een derde krant verscheen gisteren voor de rechtbank: De Boston Globe. De rechter van de districtsrechtbank van Boston heeft zijn bepaling herroepen, dat het blad zijn exemplaar van de Vietnamdocumenten aan de rechtbank ter beschikking moet stellen. De Globe mag nu de documenten in een bankkluis deponeren.

Inmiddels gaat de Vietnamestafette door. De elf bladen van het krantenconcern „Knight Newspapers Inc” zijn vandaag begonnen met nieuwe onthullingen uit het Vietnamrapport. Volgens de directie vormen ze „geen enkel gevaar voor de nationale veiligheid”.

De „New York Times” heeft een artikel gepubliceerd van generaal Maxwell Taylor, oud-ambassadeur in Saigon, waarin deze de waarde van de Vietnamdocumenten in twijfel trekt.

Hij meent, dat het gebruikte bronnenmateriaal onvolledig is en dat zowel de samenstellers op het ministerie van defensie als de redacteurs van de New York Times een „vorm van censuur” hebben uitgeoefend door bepaalde zaken wel te publiceren en andere weg te laten.

Vietnam- onderzoek in Oslo beëindigd

OSLO, 25 juni — „De Internationale commissie van onderzoek naar de Amerikaanse misdaden in Indochina" heeft gisteravond in Oslo haar derde zitting beëindigd en een oproep gedaan aan alle regeringen en mensen om te werken voor een onmiddellijke, volledige terugtrekking van Amerikaanse en verbonden strijdkrachten.

De commissie verklaart in haar slotverklaring ook dat de VS in Indochina internationale conventies schenden, hoewel ze hadden beloofd die te respecteren.

De in maart vorig jaar door de linkse Stockholm-conferentie over Vietnam" opgerichte commissie heeft tijdens haar zitting van vier dagen gegevens over de oorlog in Indochina verzameld.

Gezegd wordt dat de conclusie van haar zitting van september jl. — dat de VS in Indochina genocide plegen — correct was.

De volkeren van Indochina worden aangevallen omdat zij hun fundamentele rechten hooghouden, zo wordt gezegd. De in Indochina begane misdaden worden het resultaat genoemd van Amerika's lange-termijnbeleid in Zuidoost-Azië, en de grootste verantwoordelijkheid ervoor ligt dan ook bij diegenen die dat beleid hebben geformeerd.

De slotverklaring kwam vier jaar later dan verwacht; er schijnt enige onenigheid te hebben bestaan over verschillende ontwerp-verklaringen.

De voorzitter van de commissie, de Zweedse econoom Gunnar Myrdal, benadrukte dat zijn commissie geen rechtbank, maar een onderzoekende instantie is. Een volgende bijeenkomst zal in Mexico worden gehouden.

(Reuter)

Boeiend

Het is boeiend om te zien hoe de Amerikaanse regering vecht om te voorkomen dat steeds meer documenten over de oorlog in Vietnam die als geheim waren bestempeld, in de openbaarheid komen.

Net was aan de New York Times een verbod tot verdere publicaties opgelegd, of de Washington Post zette de serie voort. En via persbureaus kwamen uittreksels in nagenoeg iedere Amerikaanse krant.

De regering belooft dat er ernstig gevaar voor de veiligheid van de staat dreigt wanneer de New York Times doorging met het afdrukken van de geheime stukken.

Anderen hebben het toch gedaan en -- zoals de advocaat van de Times opmerkt -- de republiek is nog niet ingestort. De zogenaamd bedreigde veiligheid van de staat is duidelijk een loos argument. Het gaat meer om het redden van reputaties: diverse regeringspersonen van nu en vroeger staan te kijk als lieden die niet handelen naar wat ze zeggen. Dat geldt voor Johnson, dat geldt voor Nixon in zijn periode van vice-president onder Eisenhower.

En waar het nu om gaat is dat de kranten -- daarbij gesteund door parlementariërs -- van mening zijn dat de burger recht heeft te weten wat er aan de hand is, een recht dat de regering nu aanvecht. Het is een probleem over de hele wereld.

Formeel zijn er allerlei democratische instellingen die garanderen dat de invloed van de burgerij op wat de regering doet blijft gehandhaafd. Anderzijds is het in de praktijk alleen een controle achteraf, gebaseerd op wat bekend is. En het is zeker niet alleen in de V.S. zo dat de regering er zorg voor kan dragen dat niet alles bekend wordt.

De publicaties van nu kunnen in de eerste plaats heilzaam zijn door dat althans achteraf op grond van feiten een oordeel geveld kan worden over het stuk Amerikaanse politiek van geweldige invloed op de verhoudingen in de hele wereld. Maar bovendien zetten ze zeker in de V.S. menigeen aan het denken hoe je een democratie kunt inrichten waarbij regeerders minder kansen krijgen zand in de ogen te strooien van de burgerij, namens wie zij toch regeren.

Daarom, nee meer nog dan om historische redenen is het toe te juichen dat een prestigekrant als de New York Times niet schroomt om geheimen te schenden.

Zoals bijna alle belangrijke ruzies in de Verenigde Staten, is nu ook de vraag of de geheime Pentagonstudies over de Amerikaanse rol in Vietnam geheel gepubliceerd mag worden, beland bij het Hoogste Gerechtshof dat juist maandag met vakantie wil. De New York Times verzet zich bij het hof tegen het vonnis van de appelrechters in New York dat uit de geheime stukken alleen gepubliceerd mag worden wat de lagere rechter na advies van de regering aanwijst. De regering verzet zich tegen het vonnis van de appelrechters in Washington dat ieder publicatieverbod voor de Washington Post verwierp.

De Amerikaanse persbreidel schept een nieuw precedent

Juist deze voor dit land historisch-traditionele gang van zaken, het ontsmetten van politieke ruzies tot er alleen droge maar duidelijke en zo zindelijk mogelijke juridische argumenten overblijven, toont al dat de snelle kritiek over „willekeur”, ja zelfs „fascistische tendensen” in dit land niet berusten op kennis van de feitelijke omstandigheden.

Noch in Engeland, noch in de meeste andere landen was de publicatie van zulke geheime documenten mogelijk geweest zonder onmiddellijk politieel optreden. In bijna geen enkel land had de regering moeite gehad om voorlopige stopzetting van publicaties te verkrijgen.

Het eerste amendement op de Amerikaanse grondwet geeft het woord hier meer vrijheid dan elders. De kritiek op de persbreidelings geldt dus alleen binnen de Amerikaanse normen en kan niet gebruikt worden om het land te wantrouwen dat die normen juist zo wijd stelde.

Oordeel

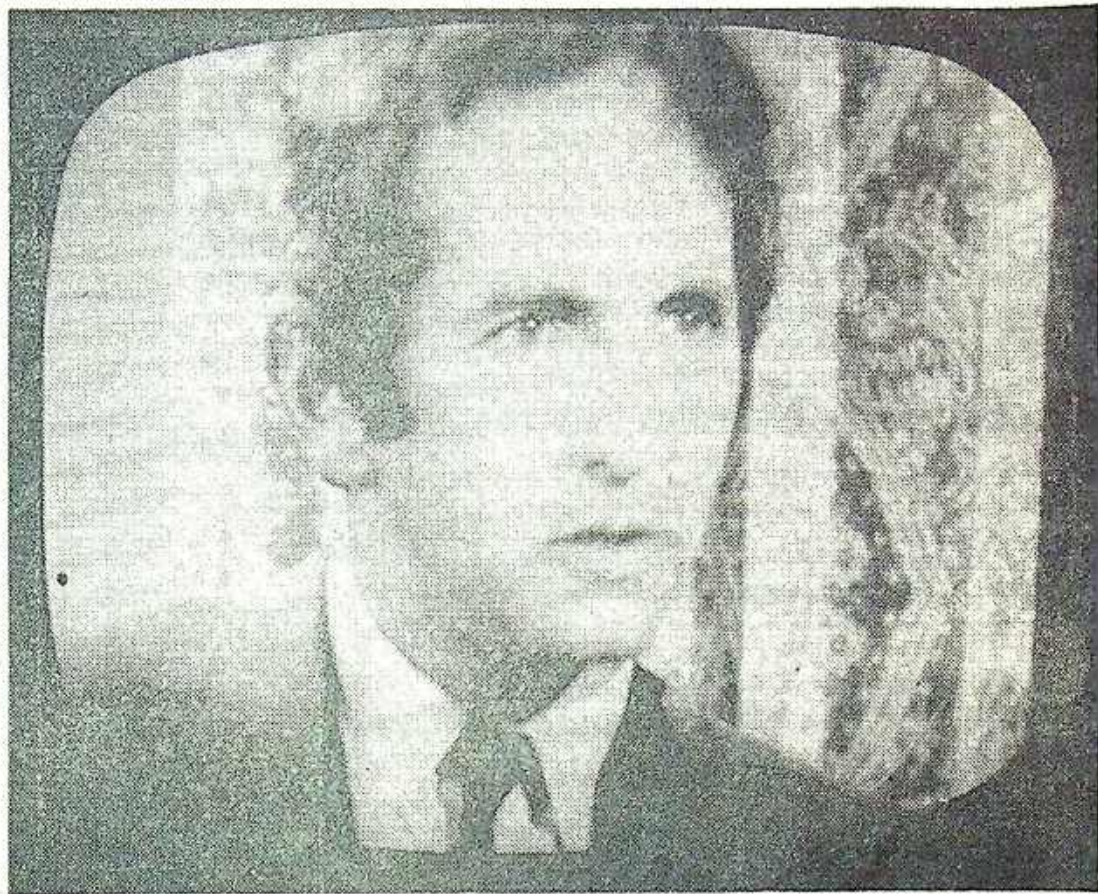
De zaak van de Pentagon-documenten is daarmee bovendien tijdelijk ontdaan van alle doorzichtige, maar onzindelijke politieke aspecten. Hoe politiek duidde ex-onderminister Warnke al aan onder wiens verantwoordelijkheid de studie werd geschreven. „Het journalistieke oordeel van een analyst, op basis van incomplete documenten”.

De journalist is Neil Sheehan van de New York Times, het blad dat het felst oppositie voert tegen Nixon en de Amerikaanse rol in Vietnam, de man die onlangs zijn land ervan beschuldigde opzettelijk en systematisch oorlogsmisdaden te begaan, hetgeen door een groep van internationale rechters in Londen nonsens werd gevonden.

De documenten zijn hem in handen gespeeld en daarna aan andere kranten verspreid door Ellsberg, via de extreem linkse, zogenaamde „verzets”-organisaties voor de vrede die openlijk met een grote reclamecampagne het thema oorlogsmisdaden gebruikt tegen de regering.

Ellsberg is de man die al sinds twee jaar in een vloed van toespraken en geschriften beweert dat de VS schuldig zijn aan alle doden in Vietnam sinds 25 jaar en die volgens zijn tv-interview publicatie nodig achtte om het volk te waarschuwen tegen een volgens hem in het geheim voorgenomen escalatie van de oorlog door president Nixon analoog aan die van Johnson in 1964.

Om op deze binnenlandse politieke strijd, waarin de soms hysterische, soms naïeve argumenten gelden van dit land zelf, in het buitenland ook, maar een voorlopig oordeel te baseren over de jongste Amerikaanse geschiedenis lijkt voorbarig of tenminste hachelijk.

Daniel Ellsberg, verdacht van het verstrekken van de geheime Vietnam studie van de Pentagon aan de New York Times, zei gisteren in een televisiegesprek dat de Amerikanen de schuld moest worden gegeven van de oorlog. Ellsbergs verblijfplaats is onbekend.

Paus wil hulp brengen aan Noord-Vietnam

VATICANSTAD, 25 juni (AFP, Reuter) — Paus Paulus heeft gisteren in een toespraak tot het college van kardinalen verklaard dat hij hoopt dat de katholieke liefdadigheidsorganisaties spoedig in staat zullen zijn ook Noord-Vietnam te helpen. Tot dusver was dit niet mogelijk, aldus de paus. Zuid-Vietnam wordt al door deze organisaties geholpen.

De paus zei dat zijn pogingen om tot vrede in Vietnam te komen, geen succes hebben gehad, maar dat hij die pogingen toch niet zal opgeven.

Wat het Midden-Oosten betreft drong de paus aan op bescherming van de christenen en de heilige plaatsen in dit gebied. Hij vroeg opnieuw om een speciale status voor Jeruzalem, beschermd door „internationale juridische waarborgen”.

LAOS

Pathet Lao wil vrede

PARIJS, 26 juni (Reuter) — De communistisch gezinde Pathet Lao-beweging heeft een staken van het vuren in Laos voorgesteld, gevolgd door besprekingen tussen de diverse groeperingen in dat land over een vredesregeling.

Het voorstel was vervat in een telegram van de leider van de Pathet Lao, prins Soephanoevong, aan de premier van Laos, Soevanna Phoema, dat door de Noordvietnamese delegatie naar de Parijse vredesonderhandelingen openbaar is gemaakt.

Het telegram, dat op 22 juni is verzonden, bevestigt de ontvangst van een brief van premier Soevanna Phoema. De prins spreekt er zijn teleurstelling over uit dat de premier geen bevredigend antwoord heeft gegeven op een voorstel dat eerder door hem is gedaan.

Prins Soephanoevong zegt, dat Amerika de oorlog in Laos intensiveert en eist, dat Amerika het bombarderen van Laotiaans gebied snel en onvoorwaardelijk staakt.

Kapitein Medina toch voor krijgsraad

ATLANTA, 26 juni (Reuter) — De Amerikaanse kapitein, Ernest Medina, zal voor de krijgsraad terecht moeten staan op beschuldiging van moord op 102 Zuidvietnamese dorpingen in My Lai, op 16 maart 1968. Dit heeft een militaire rechter in Atlanta, Georgia, besloten na vier dagen hoorzittingen.

De voorlopige datum voor het proces is 19 juli, in Fort McPherson in Atlanta. De advocaat van Medina had intrekking van de aanklacht gevraagd omdat er in hoge legerkringen een samenzwering tegen Medina zou zijn aangespannen.

Hoge officieren, aldus de advocaat, waren vastbesloten Medina voor de krijgsraad te slepen, ook als het bewijsmateriaal onvoldoende was.

Onthullingen uit memoires Johnson over Vietnam

Van een correspondent

NEW YORK, 26 juni — Na alle rumoer rond de publicatie van de geheime Vietnamdocumenten, die momenteel voor het Amerikaanse Hooggerechtshof wordt uitgevochten, is er nieuwe opschudding ontstaan door het vroegtijdig citeren van het dagblad „Newsday” (staat Long Island) uit de memoires van ex-president Johnson.

Deze memoires komen in november uit bij de Newyorkse uitgeverij Holt, Rinehart en Winston onder de titel „De voorsprong-perspectieven van het presidentschap”. De uitgeverij overweegt gerechtelijke stappen tegen Newsday te ondernemen. Het blad beweert de gegevens van iemand uit de uitgeverijwereld te hebben ontvangen.

Johnson's herinneringen bevestigen veel wat door de publicatie van de geheime Vietnamdocumenten reeds bekend is geworden.

Zuidvietnamezen melden herovering van basis Fuller

SAIGON, 28 juni — Zuidvietnamese infanteristen hebben de artilleriebasis Fuller, even ten zuiden van de gedemilitariseerde zone, heroverd, zo meldt het hoofdkwartier te Saigon.

De Zuidvietnamezen werden woensdagavond door een Noordvietnamese strijdmacht uit de basis verjaagd na een zwaar bombardement met mortieren.

Volgens het Zuidvietnamese hoofdkwartier betrok een compagnie regeringsinfanterie — ca 120 man — de bergtop gistermorgen opnieuw. In het communiqué van het Zuidvietnamese hoofdkwartier werd geen gewag gemaakt van enige strijd.

Zuidvietnamese commandanten te velde hadden verleden week verklaard niet voornemens te zijn de artilleriebasis te heroveren, omdat zij hun mannen niet wilden blootstellen aan onafgebroken Noordvietnamese raket- en mortierbombardementen.

De basis Fuller behoort tot een keten die de gedemilitariseerde zone en de grens met Laos in het uiterste noorden van Zuid-Vietnam bewaakt. (AP)

Op zoek naar heroïne bij soldaten

Amerikaanse militaire politie doorzoekt de bagage van op een Zuidvietnaams vliegveld terugkerende soldaten. De actie heeft al in tweehonderd gevallen tot de ontdekking van 42 'huang' en heroïne geleid

Geen eis tot doodstraf tegen kapitein Medina

ATLANTA, 28 juni — De 34-jarige kapitein Ernest Medina, de commandant van de Amerikaanse legereenheid die betrokken raakte bij de massamoord in My Lai, zal vermoedelijk op 26 juli terechtstaan op beschuldiging van moord, maar de mogelijkheid dat hij ter dood zal worden veroordeeld is weggenomen. Het leger maakte de verrassende stap bekend dat niet de doodstraf tegen Medina zal worden geëist.

In het Zuidvietnamese dorp My Lai werden op 16 maart 1968 102 burgers door Amerikanen gedood. Medina wordt ervan beschuldigd persoonlijk twee burgers te hebben gedood en verantwoordelijk te zijn voor

de moord op minstens 100 anderen. Als hij aan één van deze punten schuldig wordt bevonden, kan hij de maximale straf — levenslang — krijgen. Hij kan tevens nog eens een maximum van 20 jaar gevangenisstraf oplopen wegens poging tot moord, omdat hij twee keer zijn geweer zou hebben afgeschoten vlakbij het hoofd van een Vietcong-verdachte die hij een verhoor afnam. Medina houdt vol dat hij onschuldig is.

De vermoedelijke reden waarom tegen Medina niet de doodstraf zal worden uitgesproken, is om aanklager majoor Eckhardt in staat te stellen naar Vietnam te gaan en daar een schriftelijke getuigenverklaring in ontvangst te nemen van twee Zuidvietnamese onderofficieren.

Ellsberg komt zichzelf aangeven

Daniel Ellsberg.

BOSTON, 28 juni — De voormalige functionaris van het Pentagon Daniel Ellsberg, die ervan wordt verdacht geheime documenten aan de New York Times te hebben toegespeeld, heeft beloofd zich vanmiddag bij de openbare aanklager te zullen aangeven. Zijn verblijfplaats is geheim.

Drie dagen geleden werd er een bevel tot aanhouding van Ellsberg uitgegeven aangezien hij de documenten over de Amerikaanse Vietnam-politiek onwettig bezat en weigerde ze terug te geven. Als medewerker van de Rand Corporation was Ellsberg een van de 36 auteurs van een uitgebreide studie over het onderwerp.

Intussen hebben de autoriteiten geweigerd de jacht op Ells-

berg op te geven, ondanks diens belofte. „Wij zijn erg bang dat de FBI zal trachten hem te arresteren wanneer hij zich op weg naar de openbare aanklager begeeft”, zo verklaarde Ellsbergs advocaat gisteren.

Sinds vijftien dagen geleden de New York Times met de eerste onthullingen kwam is de kwestie uitgegroeid tot een constitutionele strijd waarin de regering trachtte verdere publikaties te verhinderen omdat dit de nationale veiligheid in gevaar zou brengen. De zaak is nu voor het opperste gerechtshof in Washington dat vandaag uitspraak doet.

Ellsberg is er niet officieel van beschuldigd dat hij de documenten heeft laten uitlekken, maar zijn naam is wel door de kranten genoemd. Sinds de New York Times met de publikaties begon werd hij niet meer in het openbaar gezien. (Reuter)

Ellsbergs advocaten Charles Nesson (links) en Leonard Boudin (rechts), die mededeelden dat hun cliënt zich vandaag bij de officier van justitie zou melden.

Vietnampublikaties voor Hooggerechtshof

WASHINGTON, 25 juni — Het Amerikaanse Hooggerechtshof moet vandaag beslissen in de strijd tussen de regering en een tweetal dagbladen over de publicatie van geheime Vietnamdocumenten.

De drie belangrijkste ontwikkelingen in deze zaak waren gisteren:

— de New York Times ging in beroep bij het Hooggerechtshof tegen een besluit van het federale Hof van Appel te New York dat de worden hervat maar alleen voorzover zij door de federale publicatie van geheime documenten zaterdag weliswaar mocht rechtbank voor publicatie waren goedgekeurd;

— de regering leed een nederlaag toen zij te vergeefs trachtte het federale Hof van Appel in Washington tot een publicatieverbod tegen de Washington Post te bewegen;

— de regering ging bij het Hooggerechtshof tegen deze laatste beslissing in beroep. (Reuter)

Zie ook pagina 4.

Topafgevaardigde van Hanoi in Parijs

Door onze correspondent

PARIJS, 25 juni — In de Franse hoofdstad doen speculaties de ronde dat de onverwachte terugkeer van het Noordvietnamese regime, Le Duc Tho, kan leiden tot een opleving van de Parijse vredesconferentie over Vietnam.

Le Duc Tho had de vredesconferentie veertien maanden geleden verlaten uit protest tegen de Amerikaanse interventie in Cambodja. Hij verklaarde destijds dat hij naar Parijs zou terugkeren, wanneer „de ontwikkeling van de toestand dit vereiste”.

Na zijn aankomst op Orly antwoordde de Noordvietnamees desgevraagd dat de recente resolutie van de Amerikaanse senaat over de terugtrekking van alle GI's uit Vietnam in ruil voor de vrijlating van alle Amerikaanse gevangenen zo'n „ontwikkeling” zouden kunnen vormen. Volgens Le Duc Tho zou het probleem van de Amerikaanse krijgsgevangenen „snel kunnen worden geregeld”, indien president Nixon een datum vaststelt voor de volledige terugtrekking van de Amerikaanse strijdkrachten uit Vietnam.

Het vooraanstaande lid van het Noordvietnamese Politburo heeft gisteren overigens niet deelgenomen aan de 118de zitting van de vredesconferentie alhier.

Rusk kende bestaan documenten niet Jacht FBI op prof. Ellsberg

Van een correspondent

WASHINGTON, 28 juni — De al lang niet meer geheime Vietnamdocumenten zorgen iedere dag voor nieuwe opschudding. Zo heeft de voormalige Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Dean Rusk, verklaard, dat hij niet van het bestaan van de documenten op de hoogte was. Net zoals duizenden andere Amerikanen kreeg hij er pas kennis van via de New York Times.

Deze opzienbarende onthulling, gedaan tijdens een vraaggesprek met het Amerikaanse weekblad „Time”, is kenmerkend voor de wijze waarop in de hoogste politieke kringen een soort „verdeel en heers” politiek werd toegepast. Rusk ging tegenover „Time” uitvoerig in op het jaar 1961. In dat jaar waarschuwde hij president Kennedy tegen het zenden van Amerikaanse troepen naar Vietnam, zoals generaal Taylor, ambassadeur in Saigon, zo graag wilde.

„We hoopten in die tijd, vooral na de overeenkomst, die Kennedy kennelijk met partijleider Chroesjtsjev in Wenen had bereikt, dat iedereen zich uit Laos zou terugtrekken, hetgeen een eerste stap zou zijn geweest naar terugkeer van de vrede in Zuidoost-Azië. Daarom was ik in die tijd niet zo erg voor een Amerikaanse betrokkenheid in dat gebied vóór dat ik zou hebben gezien hoe de zaken zich zouden ontwikkelen. Bovendien waren de infiltraties toendertijd slechts zeer zwak en de Berlijnse crisis weerhield velen on-

„Geheim”

WASHINGTON, 28 juni (AP) — Het stempelen van „geheim” op stukken is in het Amerikaanse ministerie van defensie, zo'n kwaal en gewoonte geworden, dat een hoge functionaris eens een memorandum uitzond dat niet zoveel papieren meer het stempel „hoogste geheim” moesten dragen. En dat memorandum droeg ook het stempel „hoogste geheim”.

Een functionaris van het departement, die een maand geleden de dienst heeft verlaten, William Florence, heeft hier gezegd dat eigenlijk jan en alleman met stempels als „hoogst geheim”, „geheim”, „zeer vertrouwelijk” enzovoorts, werken. Hij vond dat 99,5 procent van alle stukken, waar zo geheimzinnig mee werd gedaan, gewoonweg geen stempel waard was.

Geheime stukken, en wat daarvoor doorgaat, moeten zorgvuldig worden bewaard. Het opbergen en in de gaten houden van zo'n twintig miljoen „geheime” stukken per jaar, aldus Florence, kost alleen al het lieve-bedrag van vijftig miljoen per jaar.

der ons ervan op dat ogenblik ons nog meer aan Vietnam te binden.”

Inmiddels heeft de federale recherche een ware jacht geopend op prof. Daniel Ellsberg. Deze wordt ervan verdacht de Vietnamdocumenten aan de New York Times te hebben geleverd. Collega's en zijn ex-vrouw hebben verklaard, dat Ellsberg fotokopieën maakte van geheime documenten. Ellsberg heeft via zijn advocaat laten weten, dat hij zich vandaag vrijwillig zal melden.

Een opiniepeiling van het weekblad „Newsweek” heeft uitgewezen, dat 48 procent van de Amerikanen de pogingen van de regering om nieuwe publiciteit van de geheime documenten te voorkomen afkeurt. Maar een gelijk aantal vindt, dat de nationale veiligheid belangrijker is dan de persvrijheid. Het hoger beroep tegen de Washington Post en New York Times duurt nog voort.

Onthullingen

De onthullingen over de Vietnamdocumenten gaan nog steeds door. In een artikel, dat gebaseerd is op geheime documenten zegt de „Philadelphia Inquirer”, dat de militairen in 1966 en 1967 druk hebben uitgeoefend op president Johnson, de oorlog tot Laos en Noord-Vietnam uit te breiden. De toenmalige minister van defensie, McNamara, verzette zich daar tegen.

In 1966 klaagde generaal Westmoreland, opperbevelhebber in Vietnam, dat de communisten hun toevlucht zochten in Laos en Cambodja. In die tijd opereerden kleine eenheden Amerikanen langs de Laotiaanse grens onder de codenaam „Shining Brass”, aldus het blad.

Op 21 februari 1967 verzocht de generale staf president Johnson toestemming te verlenen tot nieuwe militaire initiatieven in te Db.g. deed altaire initiatieven in dat gebied. De president stond toe dat de operaties tot twintig kilometer binnen Laos door de kleine eenheden werden voortgezet, maar wilde geen grotere eenheden zoals bataljons beschikbaar stellen, waar de generaals om hadden gevraagd.

Slagveld

In april 1967 liet Westmoreland weten, dat volgens de generale staf Laos een „slagveld van primair belang werd”. Generaal Wheeler, stafchef, zei Johnson dat „de Amerikaanse troepen zich gedwongen zouden kunnen voelen tegen de Noordvietnamezen in Laos en Cambodja op te treden.” Hij opperde zelfs een „aanvalsactie” tegen Noord-Vietnam in de vorm van een invasie.

„De president bleef minstens sceptisch”, aldus het blad. Het risico van rechtstreekse Chinese interventie en zelfs van een „ernstige confrontatie” met de Sovjet-Unie was groot.

„Philadelphia Inquirer” publiceert ook een geheim rapport van de CIA,

waarin staat dat de bomaanvallen op Noord-Vietnam betrekkelijk weinig doelmatig waren. Dit uit 1966 daterend document zegt dat tachtig procent van de Noordvietnamese slachtoffers burgers waren.

De Amerikaanse ministeries van buitenlandse zaken en defensie hebben geweigerd commentaar te geven op persberichten, dat de VS de kernproeven en de raketlanceringen van China bespieden vanaf een geheime basis in India.

De Los Angeles Times had gemeld dat de VS in het noorden van Indi een geheim elektronisch waakcentrum hebben gebouwd, dat uitgerust is met zes geperfectioneerde radar eenheden.

ELLSBERG GEEFT ZICH AAN

Zijn vrouw Patricia beschermend tegen de opdringende menigte, leg-
prof. Daniel Ellsberg een verklaring af nadat hij zich bij de federale
rechtbank in Boston had aangegeven. Hij werd op borgtocht vrijge-
laten. (Zie voorts pagina 7).

Prof. Ellsberg in staat van beschuldiging

Van een correspondent

WASHINGTON, 29 juni — Een Amerikaanse federale „Grand Jury” heeft dr. Daniel Ellsberg in staat van beschuldiging gesteld wegens „onrechtmatig bezit van geheime regeringsdocumenten en het zich toe-eigenen van deze documenten ten eigen nutte.” Op elk van deze twee beschuldigingen kan Ellsberg veroordeeld worden tot maximaal tien jaar gevangenisstraf en een boete van tienduizend dollar.

Inmiddels heeft Ellsberg zich bij het federaal gerechtshof in Boston aangegeven. Hij deed dit nadat zaterdag een arrestatiebevel tegen hem was uitgevaardigd. Nadat hij maandag een samenkomst van één uur met federale rechter Peter Princi had gehad, steide deze hem op vrije voeten tegen een borgsom van vijftigduizend dollar.

De vertegenwoordiger van de federale regering had een borgsom van honderdduizend dollar geëist. „vanwege de ernst van het vergrijp, waarvan Ellsberg wordt beschuldigd.”

De aankomst van de 40-jarige hoogleraar aan 't Instituut voor Technologie van Massachusetts bij het gerechtsged

bouw leek op een ware zegelocht. Omstuwd door juichende bewonderaars en opdringende journalisten baande Ellsberg zich, in gezelschap van zijn vrouw Patricia en zijn beide advocaten, een weg naar de ingang.

Toen hij een uur later weer naar buiten kwam zei hij tot de enkele honderden wachtenden: „Ik ben bereid alle gevolgen van mijn daad te dragen.” Hij erkende, niet zonder trots, dat hij inderdaad degene is, die de geheime Vietnamdocumenten aan de New York Times heeft laten uitlekken.

Inmiddels heeft het Amerikaans Hooggerechtshof besloten zijn vakantiereces op te schorten om zich de tijd te gunnen, een uitspraak te doen over het recht van de regering-Nixon de New York Times en de Washington Post een publicatieverbod op te leggen.

Het Amerikaanse ministerie van defensie heeft gisteren twee onderministers en vier militairen laten aanrukken om twee uitgaven van de geheime Vietnamstudie naar het Congres te brengen. In twee bruine metalen kisten werden de 47 delen afgeleverd. De ene werd in een kluis van de Senaat, de andere in een van het Huis opgeborgen. Senatoren en afgevaardigden kunnen de documenten thans lezen. Ze mogen ze evenwel niet meenemen en ook geen notities maken.

Inmiddels heeft het Huis van Afgevaardigden met een meerderheid van 219 tegen 176 stemmen geweigerd het voorbeeld van de Senaat te volgen en een vastomlijnd program voor het Vietnambeleid van Nixon op te stellen.

Ze wees het voorstel van Senator Mansfield af om alle Amerikaanse troepen binnen negen maanden uit Vietnam weg te halen, op voorwaarde dat in deze periode de Amerikaanse krijgsgevangenen in Noord-Vietnam vreden worden vrijgelaten.

Nieuwe publicatie van Vietnam- documenten

WASHINGTON, 30 juni (DPA) — Als achttiende Amerikaanse krant heeft ook het gezaghebbende blad „Christian Science Monitor“ uittreksels gepubliceerd uit de geheime Vietnamdocumenten. Hieruit blijkt, dat Kennedy en Johnson plannen uitwerken voor terugtrekking van alle Amerikaanse troepen uit Vietnam binnen vijf jaar.

Maar: „De frontrapporten van de Amerikaanse geheime dienst, die zeer sterk gebaseerd waren op Zuidvietnamese inlichtingen, waren pover en te optimistisch. Zij gaven hoge regeringsfunctionarissen een verkeerd beeld“, aldus het blad.

He Amerikaanse ministerie van justitie heeft te kennen gegeven, dat het de Monitor geen publikatieverbod wil laten opleggen. Een dergelijk verbod geldt voorlopig wel voor de Washington Post, de New York Times, de Boston Globe en de St. Louis Dispatch.

De Times en de Post kunnen weliswaar, krachtens een besluit van het Hooggerechtshof die delen van de analyse publiceren, die door het ministerie van defensie niet meer als „geheim“ gekenschetst zijn, maar beide bladen hebben daar nog geen gebruik van gemaakt.

Een subcommissie van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden heeft aanbevolen, dat de CBS (Columbia Broadcasting System) en zijn president-directeur moeten worden gedagvaard wegens „minachting voor het congres“. De aanbeveling van de commissie zal worden doorgestuurd naar het ministerie van Justitie.

Zij was gedaan naar aanleiding van de televisie-documentaire „The Selling of the Pentagon“. In deze film was slevige kritiek geleverd op de manier, waarop het ministerie voor zichzelf reclame maakt.

De president-directeur van de CBS, Frank Stanton, heeft geweigerd aan de subcommissie alle opnamen, in beeld en geluid, die in de film niet werden gebruikt, af te staan. Hij beriep zich daarbij op het eerste amendement van de grondwet dat ook de vrijheid van meningsuiting omvat.

De democratische senator Staggers, voorzitter van de subcommissie, is van oordeel dat het hier niet gaat om het eerste amendement maar om het feit dat de CBS in de film bepaalde vragen en antwoorden zo heeft „in-deeld“ in het voltooide produkt, dat dit tot gevolg had dat het publiek werd misleid.

Pentagonpublicaties hervat na uitspraak van Hooggerechtshof

Door onze correspondent
E. G. LACHMAN

WASHINGTON, 1 juli — Na gejuich in hun zetters en speciale televisie-uitzendingen hervatten de New York Times en de Washing-

ton Post vanochtend voor het eerst in twee weken weer hun serie artikelen uit de geheime Pentagonstudie over Vietnam, nu het Hooggerechtshof gistermiddag met zes tegen drie stemmen

de regeringseis afwees om een publicatieverbod op te leggen.

Maar in tegenstelling tot de wat sensationele en simplistische journalistieke aankondigingen ging het hier

niet om een of andere historische of principiële uitspraak ten behoeve van „persvrijheid” in de Verenigde Staten, doch — zoals al eerder hier uiteengezet — om een vonnis, dat strikt op de feiten van deze specifieke zaak is gebaseerd.

Of een voorafgaand verbod van publicatie in tegenstelling tot het gestelde in het eerste amendement van de Grondwet in andere gevallen wel mogelijk is, lieten de rechters open. De meerderheid kwam nu slechts tot de slotsom dat bij het Hof iedere eis tot voorafgaande beperking belast is met een ernstige veronderstelling van ongrondwettigheid en dat zij het eens is met de vonnissen der lagere rechters en van de appelrechters in Washington. Deze besloten dat de regering niet had bewezen dat publicatie van deze studie, behalve diplomatiek ongemak, ook een „onmiddellijke en directe” bedreiging voor de nationale veiligheid met zich mee zou brengen.

Dat de „liberale” rechters Marshall, Brennan, Black en Douglas tegen een publicatieverbod zouden stemmen, werd verwacht. De doorslag gaven de rechters Stewart en White die in hun vonnissen naar voren brachten dat de regering het door haar gestelde niet had bewezen, dat zij zelf verantwoordelijk moest zijn voor behoorlijke geheimhouding van documenten die zij zo belangrijk acht en dat voor de rest het Congres geen wet heeft gemaakt om te bepalen wat wel en wat niet geheim moet blijven.

Zie verder pag. 5

Mevrouw Katherine Graham, uitgeefster van de Washington Post, bestudeert samen met haar directeur berichten over de uitspraak van het Amerikaanse Hooggerechtshof inzake de opheffing van het publicatieverbod van de Pentagondocumenten.

Senaatscommissie VS gaat voorleesactie

Gravel onderzoeken

WASHINGTON, 1 juli — Een commissie uit de Amerikaanse Senaat zal een onderzoek gaan instellen naar de sensationele handelswijze van Mike Gravel, Democratisch senator uit Alaska, die vannacht voor een publiek van toeristen en journalisten urenlang voorlas uit zeer geheime stukken van het Pentagon, het Amerikaanse ministerie van defensie, die bevestiging hadden op de Vietnamse oorlog.

Het optreden van Gravel, die gezegd heeft ervan overtuigd te zijn dat hij met zijn voorleesrij op geen enkele manier de veiligheid van zijn land in de waagschal stelde, heeft kritiek uitgelokt bij de leider van de Republikeinse fractie in de Senaat, Hugh Scott. Volgens Scott zullen de senatoren moeten uitmaken of Gravel door zijn optreden de regels van de Senaat heeft overtreden. Regel 36 verbiedt volgens Scott, senator uit Pennsylvania, dat senatoren vertrouwelijke gegevens, afkomstig van het uitvoerend orgaan van de regering, voor publikatie vrijgeven.

Senator Jennings Randolph (Democraat), voorzitter van de Senaatscommissie voor gebouwen en terreinen, gaf te kennen dat volgens hem Gravel onjuist gehandeld heeft. Deze Senaatscommissie zal zich volgende week met de zaak-Gravel bezig houden.

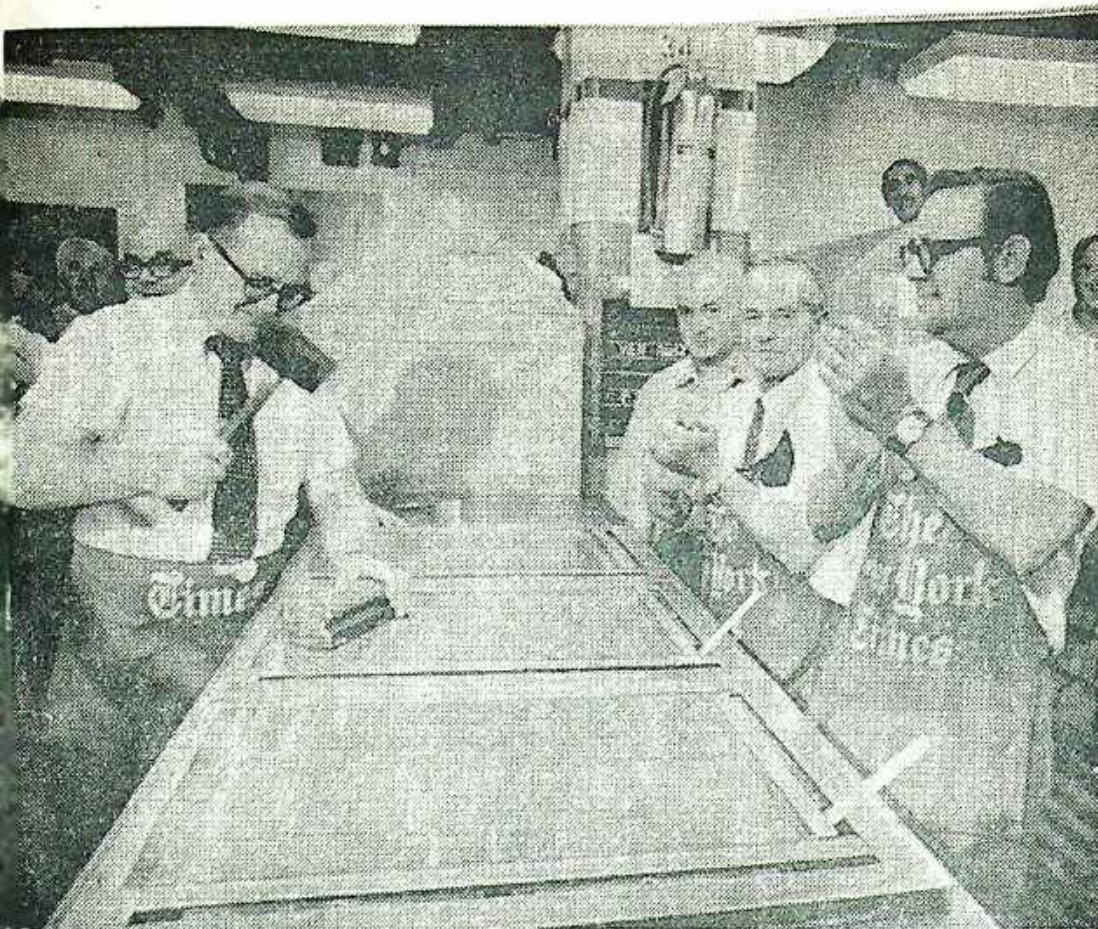
NEW YORK, 1 juli — De artikelen in de New York Times over de geheime Pentagondocumenten inzake het betrokken raken van de VS bij de oorlog in Vietnam zullen eind volgende week in boekvorm verschijnen. Dit heeft het blad gisteren meegedeeld. De artikelenserie zal verschijnen als een Bantam-pocketboek en ongeveer 800 bladzijden omvatten. (Reuter.)

De staf van senator Gravel heeft inmiddels laten weten dat honderden mensen uit het gehele land hadden opgebeld om zijn handelwijze te prijzen. Noch een woordvoerder van het ministerie van defensie noch Ronald Ziegler, woordvoerder van het Witte Huis, waren bereid op de zaak-Gravel commentaar te leveren.

Publikaties

Behalve de New York Times en de Washington Post gaat nu ook de Boston Globe voort met het publiceren van uittreksels uit de geheime documenten van het Pentagon. De Boston Globe kan dit doen, omdat ook voor deze krant het tijdelijk publicatieverbod inmiddels is opgeheven.

De president-directeur en uitgever van de New York Times, Arthur Ochs Sulzberger, heeft gisteravond in New York gezegd „dat hij er werkelijk niet aan had getwijfeld dat de dag zou komen, dat we zouden winnen en dat het besluit van het Hooggerechtshof wederom bevestigd dat een vrije pers in ons land te werk gaat zoals de mensen dat willen, en dat de regering niet zo maar kan komen aanzetten en ons beletten te publiceren”. De New York Times wijdde vandaag twaalf pagina's aan de uittreksels van de Pentagondocumenten. De eerste editie van het blad werd bij de verschijning bij het station op Times Square de verkopers uit de handen gegrist. (Reuter-AP)

Opmakers van de New York Times juichen en klappen, terwijl een van hun collega's de laatste hand legt aan een pagina met artikelen over de Pentagondocumenten

Na twee uur openbare les over de geschiedenis barstte hij in huilen uit en verklaarde: „De grootste democratie op aarde, de natie van Washington, Jefferson en Lincoln liet zich bij de neus nemen door bendeleiders, generaaltjes, zwanthandelaren en schuivers van verdovende middelen op grote schaal.”

Uit wat hij voorlas viel het volgende op: al in 1958 onder de regering van Eisenhower kreeg Zuid-Vietnam de meeste Amerikaanse hulp van alle landen. In mei 1963 had vice-president Johnson de Zuidvietnamese president Diem Amerikaanse gevechtstroepen aangeboden, die Diem toen weigerde om er twee maanden later om te vragen.

In november 1961 had minister McNamara president Kennedy geadviseerd dat, als men troepen stuurde, men ook bereid moest zijn om Noord-Vietnam te bombarderen. Drie dagen later had hij dit memorandum echter gewijzigd en geadviseerd nog geen troepen te sturen.

Interventie China

In 1965 waren de stafchefs, in tegenstelling tot de CIA, van oordeel dat men rekening moest houden met interventie van Chinese vrijwilligers doch dat men dit met conventionele middelen de baas kon. Minister Rusk had daarop geantwoord dat men dan beter nucleaire middelen kon gebruiken om langzaam doodbloeden van een Amerikaans leger in Azië te voorkomen. In deze zin argumenteerde Rusk tegen het sturen van gevechtstroepen.

Ook had de opperbevelhebber voor de Pacific naar aanleiding van de bombardementspauzen gewaarschuwd tegen te vroeg onderhandelen met Hanoi, aangezien uit niets bleek dat Hanoi een redelijk compromis wilde. Ook later was steeds weer gebleken dat president Johnson wel zei dat hij overal heen wilde gaan om over vrede te praten, maar dat hij steeds overtuigd was van het feit dat de tijd niet rijp was voor een compromis. Zelfs toen hij in maart 1968 de bombardementen gedeeltelijk stopzette, liet hij zes geallieerde regeringen weten dat hij niet verwachtte dat Hanoi op deze geste zou ingaan. Desondanks liet hij weten dat de pauze nog wel even voortgezet zou kunnen worden om heel duidelijk te tonen bij wie de schuld lag voor het uitblijven van onderhandelingen.

Hanoi's bereidheid om onderhandelingen te beginnen kwam dus kennelijk onverwacht.

Tenslotte bleek uit de geheime papieren die senator Gravel de pers ter beschikking stelde, als conclusie van de studie van het Pentagon dat de Noordvietnamezen al na hun partijcongres van 1959 besloten tot actieve interventie en vanaf dat ogenblik regelmatig militair personeel naar het Zuiden zonden. Een conclusie die de stelling der critici dat voordat de Verenigde Staten ingrepen er geen sprake was van agressie uit het Noorden, op losse schroeven plaatst.

Herhaling

Bijna al deze, nu als sensationeel voorgestelde feiten en regeringsoverwegingen uit de Pentagonstudie zijn al jaren geleden in boeken en tijdschriftartikelen uitgebreid besproken. Vooral wat betreft de periode tot 1965 lijkt de studie een herhaling van wat Roger Hilsman al in 1965 publiceerde in zijn boek

The New York Times

CITY EDITION

SUPREME COURT, 6-3, UPHOLDS NEWSPAPERS ON PUBLICATION OF THE PENTAGON REPORT; TIMES RESUMES ITS SERIES, HALTED 15 DAYS

Vervolg van pag. 1

„Ruïne”

Rechter Black meende dat toewijzing van de eis van het eerste amendement een ruïne zou maken en dat de pers de geregeerden, maar niet de geregeerden moest dienen. Rechter Douglas schreef dat een open debat voorwaarde is voor de nationale gezondheid. Rechter Stewart stelde in zijn vonnis dat de executieve enorme macht heeft bij defensie en buitenlandse politiek. „Bij gebrek aan andere controles kan de enige rem bij een verlichte burgerij liggen, bij een goed geïnformeerde en kritische publieke opinie, de enige die op dit gebied de waarden van de democratische regering kan beschermen.”

Onder de tegenstemmers bevonden zich behalve Harlan de twee rechters die door president Nixon zijn benoemd: Blackmun en Burger, de president van het Hof.

„Te haastig”

Zij vonden de procedure veel te haastig, vooral met het oog op het feit dat de New York Times wel voor zichzelf drie maanden tijd gebruikte om te besluiten wat, hoe en vooral wanneer ze zou publiceren. Zij stelden dat de New York Times in die maanden de diefstal van geheime documenten had moeten worden. De slaven werd in de laatste film, De slaven, zwa-

over het wel en wee der Amerikaanse diplomatieke relaties, het besluit over dood of leven van soldaten over te laten aan een krantenredactie.

Met het vonnis van het Hooggerechtshof is, zoals het hoort, vlak voor het lange weekeinde van de vierde juli (Independence Day) en het begin der zomervakanties, althans dit deel afgesloten van het soms enigszins hysterische drama hier over een geheime studie betreffende de Amerikaanse rol in Vietnam tot 1967.

Onbegrijpelijk

Onbegrijpelijk blijft waarom de regering, — in casu minister van justitie Mitchell — door een publicatieverbod te eisen een zaak die anders met een slisser voor de Democraten zou zijn afgelopen, zodanige publiciteit heeft gegeven en bovendien tegen zichzelf heeft gekeerd. President Nixon had dan ook gisteravond geen commentaar op het vonnis. Hij had zich naar buiten toe van begin af aan buiten schot gehouden door Mitchell's besluit om op te treden slechts voor kennisgeving aan te nemen.

Wetgeving

De gevolgen van de hele affaire zijn intussen al duidelijk. In regeringskringen verwacht men indiening van een wet, zoals die in Engeland al bestaat maar hier niet, die het publiceren van

stelt, zonder dat men terug moet vallen op de wet op de spionage. Ten tweede zijn de ministeries en het Congres natuurlijk al bezig om het bestempelen van stukken met „zeer geheim” of „geheim” aan preciezer regels te onderwerpen.

Ten derde is voorlopig grotere terughoudendheid te verwachten van regeringsfunctionarissen in hun gesprekken met journalisten. Of omdat werkelijke geheimen in veel kleinere kring zullen circuleren, of omdat zij door de hele sensatie voorzichtiger zijn geworden.

Sensatie

Nog voordat gisteren het Hooggerechtshof de regering in het ongelijk stelde, had intussen de Democratische senator Gravel uit Alaska voor een sensatie gezorgd. Hij was woedend over het feit dat hij geen filibuster had kunnen organiseren in de Senaat ten behoeve van een vertrekdatum voor Amerikaanse troepen, en hij werd driftig, toen het hem ook niet lukte de Senaat in een nachtzitting een lange rede voor te lezen.

Hij beledigde dus als voorzitter van een subcommissie voor „gebouwen en terreinen” een nachtelijke vergadering met zichzelf om voor een publiek van toeristen en journalisten urenlang tot in het holst van de nacht uit zijn eigen geheime documenten over Vietnam voor te lezen. Deze waren hem van onbekende

Huilende senator brengt geheim Vietnam-rapport in de openbaarheid

WASHINGTON, 1 juli (Reuter) — Senator Mike Gravel heeft voor een sub-commissie van de Senaat mededelingen gedaan uit het geheime rapport van het Pentagon over de oorlog in Vietnam, dat het congres als vertrouwelijk stuk ter kennisneming door de regering ter beschikking is gesteld.

De senator wil langs deze weg bereiken dat de inhoud van het rapport toch aan het publiek bekend wordt.

Hij riep daarvoor de leden van de sub-commissie voor openbare werken bijeen, de enige waarvan hij voorzitter is. Gravel's bedoeling was zich hierdoor een forum te verschaffen om zijn verslag in de gedrukte handelingsen te krijgen, die openbaar zijn.

De Democratische senator uit Alaska brak tijdens zijn emotioneel betoog herhaaldelijk in snikken uit. Hij verklaarde dat hij de stukken openbaar maakt in de hoop dat de inhoud ertoe zal bijdragen dat de oorlogspolitiek gewijzigd wordt. Senator Gravel is een fel tegenstander van de Amerikaanse politiek inzake Vietnam.

Een eerdere poging van Gravel passages uit de geheime stukken op een openbare zitting van de Senaat voor te lezen is door de Republikeinse senatoren verhinderd.

Gravel loopt het risico dat zijn handelwijze bepaalde sancties tegen hem tot gevolg zal hebben.

De door hem onthulde gegevens hebben betrekking op de in het rapport behandelde periode tussen 1940 en 1950 en die van 1961 tijdens de regering-Kennedy.

De kopieën zullen in de loop van de dag aan de pers worden verstrekt. Zij omvatten enkele honderden pagina's.

Rechters in Washington

„IN EEN VRIJE maatschappij is het niet de belangrijkste taak van de kranten het leven voor de regeringen gemakkelijk te maken. Hun taak is om het zoveel te publiceren als de rechter uitmaakt dat zij kunnen doen zonder met de wet in strijd te komen." Dit schrijft het Engelse weekblad *The Economist* in zijn laatste nummer naar aanleiding van de artikelen die in de Amerikaanse pers zijn verschenen gebaseerd op geheime documenten over de oorlog in Vietnam.

De hoogste rechter in de Verenigde Staten heeft nu uitgemaakt dat die kranten dat mogen doen. Zeker, de regering wordt door die publikatie in de grootste verlegenheid gebracht, maar de veiligheid van de staat of de levens van Amerikaanse soldaten wordt niet in gevaar gebracht door publikatie van documenten die betrekking hebben op de jaren 1945—1967. En beslissend is niet de verlegenheid van de regering, maar die veiligheid en die levens.

NU DIE PUBLIKATIE hervat gaat worden, mag nog eens bedacht worden dat die documenten niet het definitieve oordeel bevatten over de politici die voor de Vietnampolitiek van die jaren verantwoordelijk zijn. Er zijn nog vele niet-gepubliceerde documenten, die een ander licht op de zaak kunnen werpen.

Ook moge bedacht worden dat een regering niet veroordeeld kan worden op grond van het *hebben* van plannen, uitsluitend op grond van het *uitvoeren* van plannen. Iedere regering heeft, als het goed is, een reeks plannen voor eventualiteiten. Zou ze die niet hebben, dan zou ze, indien die eventualiteiten werkelijkheid worden, terecht van onvoorbereidheid beschuldigd kunnen worden.

MEVROUW BINH IN PARIJS

Mevrouw Nguyen Thi Binh, de leidster van de Vietcong-delegatie bij de Parijse vredesonderhandelingen, licht haar voorstel toe.

Nixon reageert terughoudend op vredesvoorstel

WASHINGTON, 2 juli — President Nixon heeft met gemengde gevoelens gereageerd op het nieuwe vredesvoorstel van de Vietcong, volgens hetwelk de Amerikaanse krijgsgevangenen gelijktijdig met de terugtrekking van de Amerikaanse troepen uit Vietnam zouden moeten worden vrijgelaten. Het gisteren op het Parijse Vredesoverleg door mevrouw Binh, leidster van de Vietcong-delegatie, ingediende voorstel bevat volgens Nixon „zowel positieve als negatieve elementen.”

Amerika zal „geen regeling accepteren, die de zeventien miljoen mensen in Zuid-Vietnam aan de communisten overlevert”. Aldus de woordvoerder van het Witte Huis, Ronald Ziegler, die de reactie van president Nixon weergaf. Het „overleveren aan de communisten” slaat klaarblijkelijk op de eis van de Vietcong, dat er in Saigon een coalitieregering moet worden gevormd. Overigens wees Ziegler er op, dat het plan nog „bestudeerd” wordt, dat zijn reactie een voorlopige

is en dat in Parijs een definitief antwoord zal worden gegeven.

Volgens Amerikaanse waarnemers lijken de Vietcong-voorstellen tegemoet te komen aan een van de essentiële voorwaarden, die Nixon heeft gesteld: hij wil de terugtrekking van zijn troepen koppelen aan de feitelijke vrijlating van de krijgsgevangenen. Tot dusver wilden de Vietcong en Noord-Vietnam pas praten over vrijlating van de krijgsgevangenen als de Amerikaanse troepen eenmaal uit Vietnam zouden zijn vertrokken. Het „gelijk oversteken” is daarom een belangrijk nieuw element in het vredesplan van de Vietcong.

Aan de andere kant heeft Nixon tot dusver steeds verklaard, dat de Amerikaanse troepen pas teruggetrokken zullen kunnen worden als de Zuidvietnamezen in staat zijn zichzelf te verdedigen, als met andere woorden de oorlog „gevietnameiseerd” is. De opmerking van zijn woordvoerder Ziegler, dat Nixon de Zuidvietnamezer niet aan „de communisten” wil „overleveren” slaat hier kennelijk op.

De regering in Saigon heeft, zoals verwacht, de nieuwe voorstellen van de Vietcong onaanvaardbaar genoemd en gezegd, dat ze niets nieuws bevatten, afgezien dan de kwestie van de Amerikaanse krijgsgevangenen in handen van de Vietcong en de Noordvietnamezen.

VS vrij positief over vredesplannen Vietcong

Door onze correspondent
E. G. LACHMAN

WASHINGTON, 2 juli —
Geen doorbraak, maar misschien voor het eerst in tweeënehalf jaar het begin van echte onderhandelingen.

Dat was hier, juist omdat het zo duidelijk om een op de Amerikaanse publieke opinie afgestemde manoeuvre tegen Nixon gaat, de vrij positieve regeringsreactie op een nieuw onderhandelingsvoorstel dat Vietnamese communisten gisteren in Parijs deden.

Daarin verbond mevrouw Binh, de minister van buitenlandse zaken van het Bevrijdingsfront, in een programma van zeven punten voor het eerst, door een bestand gedekt, vertrek van de Amerikaanse troepen voor het eind van dit jaar met gelijktijdige uitlevering van alle Amerikaanse krijgsgevangenen.

Een voorstel dus dat bijna precies overeenkomt met hetgeen in de Senaat met een meerderheid van 57 stemmen twee weken geleden is aangeraden als „nationale politiek”.

Tot nu toe hadden de communisten slechts over onderhandeling betreffende krijgsgevangenen gesproken, maar geen uitlevering beloofd.

Nixons woordvoerder Ziegler

liet onmiddellijk weten dat er iets positiefs zat in de nieuwe voorstellen, maar ook veel onaanvaardbaars. Verder was te horen dat de andere punten hoofdzakelijk een handige herformulering waren van oude eisen. Negatief achtte men het feit dat de communisten hun voorstel in het openbaar doen en niet in een besloten samenkorst.

Een Zuidvietnamese woordvoerder heeft de voorstellen al „onaanvaardbaar” genoemd.

Geheime contacten

Dit vooral omdat, zoals senator Mansfield lovend opmerkte en het Witte Huis bevestigde, president Nixon de laatste maanden intensief geheime contacten had gelegd met Hanoi en dit voorstel van gisteren een antwoord hierop werd geacht.

In ieder geval, zo verluidde, had de president het nieuws nog met zijn adviseur Kissinger besproken voordat deze gisteren op een al eerder aangekondigde, nogal geheimzinnige missie vertrok, eerst naar Saigon en dan via India en Pakistan naar Parijs. Voordat hij op 10 juli rapport heeft uitgebracht bij de president in Californië is geen officieel Amerikaans antwoord te verwachten, zo werd hier gezegd.

Nieuw vredesplan

- zeer verzoenend -

voor Vietnam

Van onze correspondent

PARIJS — De Vietcong heeft gisteren een nieuwe poging gedaan om de reeds twee jaar vastzittende Parijse vredesconferentie vlot te trekken.

Hiertoe diende mevrouw Binh, delegatieleidster van de door de Vietcong gestichte „voorlopige revolutionaire regering van Zuid-Vietnam (GPR), een nieuw vredesvoorstel van zeven punten in. Ditmaal was het in een zeer verzoenende toon gesteld.

Vermoedelijk daarom werd

het, tegen de gewoonte in, niet meteen door Amerika en Zuid-Vietnam verworpen. Na afloop van de zitting zeiden de delegatieleiders echter, dat zij niet veel essentiële verschilpunten gevonden hadden met een eerder door de GPR ingediend vredesvoorstel.

Een eerste analyse bracht nl. aan het licht, dat de GPR slechts één belangrijke concessie doet. Deze betreft het vrijlaten van de Amerikaanse krijgsgevangenen. Tot nu toe weigerde de GPR dit te doen, voordat alle Amerikaanse troepen uit Vietnam verdwenen zouden zijn.

Nu stelt zij voor beide operaties aan elkaar te koppelen en wel in een zodanig tempo, dat de laatste Amerikaanse soldaat de laatste krijgsgevangene kan meenemen.

De Vietcong bespeelt hiermede duidelijk de Amerikaanse openbare mening. Zij hoopt zo te bereiken, dat de oppositie president Nixon zal dwingen een streefdatum vast te stellen voor het terugtrekken van de Amerikaanse troepen.

Aan de twee belangrijke punten blijft de GPR echter hardnekkig vasthouden: het eenzijdig en onvoorwaardelijk terugtrekken van de Amerikaanse troepen en het opzeggen van de steun van Amerika aan de huidige Zuidvietnamese regering.

Het enige nieuwe in de andere punten is het weglaten van details bij bepaalde eisen. Hierdoor krijgt Amerika een grotere ruimte om te manoeuvreren.

NEW YORK, 2 juli — Uit de door de New York Times hervatte publikatie van haar artikelenserie over de geheimgehouden Pentagondocumenten over de oorsprong van de Amerikaanse betrokkenheid in de Vietnamese oorlog blijkt, dat president John F. Kennedy de politiek van het „beperkte risico”, zoals die werd gevoerd door de regering-Eisenhower, uitbreidde tot een „grote verplichting”. Dit om te voorkomen dat Zuid-Vietnam onder communistische overheersing zou worden gebracht.

Ofschoon Kennedy weerstand bood aan de op hem uitgeoefende druk om Amerikaanse grondtroepen naar Vietnam te sturen, heeft hij volgens de Pentagonstudie de politieke en militaire betrokkenheid van de VS in Vietnam door een reeks van maatregelen aanzienlijk vergroot. Kennedy, nam zijn eerste maatregelen met betrekking tot Vietnam in het geheim: in het voorjaar van 1961 zond hij — zo blijkt uit de Pentagonstudie — 400 man speciale troepen en honderd zg. adviseurs naar Zuid-Vietnam.

Kennedy escaleerde oorlog in Vietnam

Tegelijkertijd gaf de Amerikaanse president opdracht Zuid-Vietnamese agenten te laten opleiden door agenten van de CIA (de Amerikaanse geheime dienst) en mannen van de speciale troepen op te leiden met het oog op clandestiene militaire operaties in Noord-Vietnam en Laos. Het bewind in Hanoi protesteerde enkele weken later bij de internationale controle-commissie voor Indo-China tegen invallen en vluchten boven zijn gebied.

Adviseurs

Tijdens het 34 maanden durende presidentschap van John Kennedy steeg de aanwezigheid van Amerikaanse soldaten in Zuid-Vietnam van 685 „adviseurs” — het maximumaantal, dat volgens de Akkoorden van Genève was toegestaan — tot 16.000 man. In die periode is Amerika zich ook steeds meer gaan bemoeien met de binnenlandse politiek in Zuid-Vietnam, leidend tot de val van de Zuid-Vietnamese president Ngo Dinh Diem. Tot 1961 hield de Amerikaanse regering zelf in het openbaar vol dat Diem de situatie in Zuid-Vietnam stevig onder controle had.

„Vertrouwenscrisis”

Generaal Maxwell Taylor en Walt Rostow — die toen beiden tot de staf van het Witte Huis behoorden — waren intussen naar Saigon gezonden en rapporteerden dat Zuid-Vietnam voor een „dubbele vertrouwenscrisis” stond. Naar aanleiding van de ervaringen, opgedaan in Laos, ging

men eraan twifelen of Amerika Zuid-Vietnam wel moest blijven steunen, en door de successen van de Vietcong vroegen de Amerikanen zich af of het impopulaire, inefficiënte bewind van Ngo Dinh Diem ooit in staat zou zijn de Vietcong te verslaan.

Taylor en Rostow stelden in hun rapport dat een Amerikaanse verplichting noodzakelijk was om aan het eerste probleem het hoofd te bieden, en dat op het tweede probleem het best kon worden geantwoord door een rijkelijk infuus van Amerikaans militair personeel.

Elan

President Kennedy aanvaardde de opvatting dat de Amerikaanse aanwezigheid voor de Zuid-Vietnamezen op alle niveaus tot voorbeeld moest dienen. Volgens de Pentagondocumenten meende Kennedy ook dat een nederlaag in Vietnam „ondenkbaar” was, en dat de Amerikaanse aanwezigheid het noodzakelijk elan moest geven om de strijd te winnen.

In het Pentagonrapport staat dat men niet weet wat voor advies Kennedy van het State department (het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken) kreeg. Theodore Sorensen beweet dat alle presidentiële adviseurs vóór het zenden van een landstrijdmacht naar Vietnam waren, maar van George Ball — die misschien niet deel uitmaakte van de groep die de formele besluiten nam — wordt verteld dat hij tegen het zenden van troepen was.

De Amerikaanse chefs van

staven schatten in die tijd dat ongeveer 40.000 Amerikaanse soldaten nodig zouden zijn om de gehele Vietcong op te rollen. In Taylors persoonlijke telegrammen werd er voorts de aandacht op gevestigd, dat het vermoedelijk nodig zou blijken om Noord-Vietnam zelf aan te vallen of tenminste met een aanval te bedreigen.

Op 11 november tekenden de ministers McNamara en Dean Rusk echter een gemeenschappelijk memorandum, waarin de oorspronkelijke opvatting van met name McNamara werd omgekeerd: daarin werd aanbevolen om — tenminste voor de komende tijd — af te zien van het zenden van gevechtseenheden naar Vietnam.

Rol-De Gaulle

In het nieuwste artikel over de Pentagondocumenten in de Washington Post wordt nader ingegaan op de pogingen van generaal de Gaulle om Indo-China te neutraliseren. Volgens Kennedy en later Johnson was dat het gevaarlijkste aspect van de Gaulles buitenlandse politiek. Een van de belangrijkste zorgen van Washington in 1963 en 1964 was dat een pro-Frans generaalscomplot in Saigon succes zou hebben.

In het Italiaanse weekblad l'Europeo heeft gisteren een interview gestaan met madame Nhu (berucht uit de regeringsperiode van Diem), waarin zij zegt: „Kennedy en zijn havikker wilden oorlog, toen vrede binner bereik was ... Zij wilden eer slachting om hun gezicht te redden”. (AFP-AP-DPA)

Mitchell dreigt met strafrechter tegen bezitters documenten

WASHINGTON, 2 juli — De Amerikaanse minister van justitie, John Mitchell, heeft gisteren aangekondigd dat de regering iedereen strafrechtelijk zal vervolgen die de federale wetten schendt door het publiceren van de geheime Pentagon-documenten over Vietnam.

De minister zei dat alle wegen voor een strafrechtelijke vervolging open staan en dat zijn ministerie het onderzoek voortzet.

De verklaring van Mitchell schijnt erop te wijzen dat een vervolging zal worden ingesteld tegen alle bladen die de geheime documenten afdrucken en tegen journalisten die deze documenten hebben ontvangen.

Het Hoogste rechtshof in Washington heeft woensdag de Amerikaanse bladen het recht gegeven de volledige publikatie van de Pentagondocumenten te hervatten. Vijf van de negen rechters gaven echter als hun mening te kennen dat een strafrechtelijke vervolging een geschiktere wijze van aanpakken voor de regering zou zijn.

De regering heeft al een strafvervolging ingesteld tegen Daniel Ellsberg, die voor het Pentagon in 1967-68 aan de samenstelling van het geheime rapport over Vietnam heeft gewerkt. Voor elk van de aanklachten inzake diefstal van staats eigendom en het aanwenden van geheime documenten ten eigen nutte kan Ellsberg

een gevangenisstraf van tien jaar krijgen.

Ellsberg heeft donderdag op een persconferentie in Boston verklaard dat het feit dat de Amerikaanse regering het geheim op deze documenten heeft gehandhaafd, heeft bijgedragen tot de dood van 50.000 Amerikanen en van 100.000 Vietnamezen.

Hij wilde niet zeggen op welke wijze hij de documenten buiten het Pentagon had weten te krijgen en of hij persoonlijk het Vietnamrapport aan de New York Times en de andere bladen had overhandigd. „Ik heb deze documenten aan het Amerikaanse volk gegeven“, zo zei Ellsberg. (Reuter/AFP)

Vietnamplan

21 okt 71 Mc

Vervolg van pag. 1

Maar intussen bleek dat er geen verandering is gekomen in de Amerikaanse minimumeis die alle presidenten sinds dertien jaar stellen. Want in het Witte Huis werd president Nixons mening herhaald dat hij „geen Amerikaanse onderhandelingspositie aanvaardt die 17 miljoen Zuidvietnamezen aan het communisme uitlevert”. Eerder had minister Rogers al verklaard dat Washington niet aanvaardt dat Hanoi van de krijgsgevangenen een onderpand voor chantage maakt.

In de klem

Die uitspraken tonen aan dat de regering alleen een vrij positieve reactie uit, omdat zij nu, zoals ze al sinds maanden verwacht, in de klem dreigt te raken die Nixon zelf opstelde toen hij, om de eigen publieke opinie te mobiliseren, in een grootse reclamecampagne sinds 1969 steeds meer nadruk ging leggen op de kwestie van de Amerikaanse gevangenen. Zolang hij in die klem zit speelt hij dus nu „bonne mine à mauvais jeu” om het thuisfront niet nog verder af te doen brokkelen.

Maar dat betekent nog niet dat hij de tweede voorwaarde voor Amerikaans vertrek: „een kans op leven voor Saigon” heeft laten vallen. De enige reserve is dat hij zelf kan bepalen wanneer die kans er wel is en wanneer niet.

Men is er hier van overtuigd dat het lid van Hanoi's politiebureau Le Duc Tho het nieuwe voorstel een week geleden uit Noord-Vietnam naar Parijs meebracht. Hij heeft al drie jaar geleden gezegd dat hij met een goed voorstel zou komen als de tijd ervoor rijp was. En nu moet in Hanoi perspectief de tijd wel erg rijp zijn.

Want vandaaruit gezien moet, na de strijd in de Senaat om het vertrek van de troepen voor het eind van het jaar als de krijgsgevangenen worden uitgeleverd en de daarmee gecoördineerde publicaties in de New York Times, de Amerikaanse opinie wel totaal ontredderd lijken. Nu het thuisfront ineenstort, zo kan Hanoi met enig recht redeneren, rest Nixon geen uitweg meer dan aanvaarding van een voorstel dat hij niet kan afwijzen zonder een golf van protest in eigen land te ontketenen.

Hanoi gaat niet mis wanneer het, zoals steeds, zijn acties vooral afstemt op de hoge golven en diepe dalen van de Amerikaanse binnenlandse politiek. Maar het is de vraag of het ditmaal niet al te grof spel speelt, wat de positie verzwakt zowel van de eigen voorstellen als van de critici hier die zo nuttig zijn voor Noord-Vietnam.

Natuurlijk toonde een duif uit de oppositie als oud-minister Clark Clifford zich al wild

enthusiast. Dit is het langverwachte ogenblik, zo meende hij, want de communisten stelden in Parijs tegelijk voor om de resterende vijf voorstellen over de politieke oplossing apart met de Zuidvietnamezen te bespreken. De Verenigde Staten zouden dan volgens Clifford alleen nog op de gelijktijdige ruil krijgsgevangenen-terugtrekking hoeven in te gaan.

Rest

Maar juist uit de rest van de nieuwe voorstellen blijkt dat de communisten geen millimeter van hun oude standpunten afwijken, zo meent men hier. Uitlevering van Zuidvietnamese gevangenen en een bestand voor iedereen achten de communisten pas mogelijk wanneer in Saigon een coalitieregering van „nationale verzoening” tot stand is gekomen die onder internationaal toezicht verkiezingen houdt. Daarna is slechts economische hulp aan Saigon mogelijk.

Vooraf dit laatste duidt erop dat de communisten nog steeds geen antwoord geven op de vraag of het regime in Saigon ook Amerikaanse militaire hulp zou mogen ontvangen na vertrek van de gevechtstroepen. En met die vraag staat of valt het hele scenario.

Want niemand gelooft dat per 1 januari 1972 de vietnamisatie zo ver is gevorderd dat Saigon militair geheel op eigen benen kan staan. De enige hoop is dan dat een regering van nationale verzoening geen communisten inhoudt.

Hoop op echt gesprek

Wanneer men hier dus iets positiefs ziet in het nieuwe voorstel, dan betekent dat slechts dat men nu op een echt gesprek hoopt en op de mogelijkheid om de kwestie van de krijgsgevangenen en het vertrek van de Amerikaanse gevechtstroepen op de een of andere manier geheel los te maken van een toekomstige situatie waarbij het regime in Saigon zich met Amerikaanse militaire hulp (artillerie zowel als luchtmacht en adviseurs) kan verdedigen „met enige kans op succes”.

Juist omdat het binnenlandse politieke front in de laatste twee weken zwaar is gehavend, zal de regering vooralsnog alleen tijd willen winnen. Liefst tot na de verkiezingen in Vietnam van oktober. Kissinger hoopt intussen in Saigon te bereiken dat president Thieu de nieuwe kieswet intrekt zodat een tegenkandidaat een kans kan krijgen.

Het nieuwe communistische voorstel was niet tot de regering maar tot de Amerikaanse publieke opinie gericht zo menen velen hier. Maar deze kans gevaarlijk snel omdraaien wanneer zij er opmerkzaam op wordt gemaakt dat zij, geleid door de positie en pers, haar president dwingt tot het aanvaarden van wat hij als een openlijke Amerikaanse nederlaag kan aanduiden.

Nixons opmerking dat hij, net als Eisenhower, Kennedy en Johnson, in geen geval 17 miljoen Zuidvietnamezen aan de communisten zal uitleveren duidt erop dat hij, mocht hij er niet in slagen die opinie weer aan zijn kant te krijgen, net als zijn voorganger bereid is de kans op een tweede regeringsperiode te verspelen en aldu de vraag hoe dit land zijn eerste oorlog openlijk moet verliezen puntgaaf door te geven aan zijn opvolger.

Maar zover is het nog lang niet.

Regering-Nixon gaat kranten vervolgen

Times en Post gaan door

WASHINGTON, 2 juli (AFP, AP, DPA, Reuter) — De Amerikaanse minister van justitie, John Mitchell, heeft aangekondigd, dat de regering iedereen strafrechtelijk zal vervolgen die de federale wetten schendt door het publiceren van de geheime Vietnamdocumenten. De minister zei dat alle wegen voor een strafrechtelijke vervolging open staan en dat zijn ministerie het onderzoek voortzet.

De verklaring van Mitchell schijnt erop te wijzen, dat een vervolging zal worden ingesteld tegen alle bladen, die de geheime documenten afdrucken en tegen journalisten, die deze documenten hebben ontvangen. Volgens de regering sluit de beslissing van het Hooggerechtshof, dat de New York Times en Washington Post niet van te voren een verbod kan worden opgelegd de documenten te publiceren, niet uit dat achteraf een strafvervolging kan worden ingesteld.

Inmiddels hebben de New York Times, Washington Post en Boston Globe de publicaties hervat. Gisteren kwam de Times met zes extra Vietnampagina's uit. Stafleden van de twee eerstgenoemde kranten hebben verklaard, dat hun kranten voor de documenten nooit iets hebben betaald. Zij weigerden in te gaan op de vraag of zij de documenten van Daniel Ellsberg hebben gekregen.

Ellsberg

Ellsberg weigerde gisteren te zeggen hoe hij de documenten buiten het gebouw van het ministerie van defensie heeft weten te krijgen en of hij persoonlijk het rapport aan de New York Times en andere bladen heeft overhandigd. „Ik heb deze documenten aan het Amerikaanse volk gegeven”, was alles wat hij opmerkte.

De Amerikaanse minister van defensie, Laird, heeft toestemming gegeven de stukken van zijn ministerie over de Amerikaanse verwickelingen in de Vietnamese oorlog ter hand te stellen aan de Senaatscommissies voor buitenlandse betrekkingen en voor de strijdkrachten.

Inmiddels zijn uit de publicaties, die Times, Post en Globe hebben hervat, weer enkele interessante feiten aan het licht gekomen. Zo blijkt, dat de snelle escalatie van de oorlog in Viet-

nam in 1964 en '65 te wijten was aan de voortdurende onderwaardering door de Amerikaanse generale staf van het wervings- en infiltratievermogen van de Vietcong en de Noordvietnamezen.

Daarom vroeg de Amerikaanse opperbevelhebber in Vietnam om steeds meer troepen en hij kreeg ze van Johnson, zonder dat dit openbaar werd gemaakt: Van 60.000 man in '64, tot 175.000 man in juni '65, tot 275.000 man in juli van dat jaar. Begin 1967 stonden 470.000 man in het veld.

Toen Westmoreland legen het eind van 1967 om nogmaals 200.000 man vroeg kwam de afdeling systeem-analyse van het ministerie van defensie in verzet. Deze stelde een kritisch memorandum op onder leiding van de

onder-minister Alain Enthoven met als gevolg dat de verhoging niet doorging.

Inmiddels had Johnson een verheviging van de bombardementen ten noorden van de zeventiende breedtegraad bevolen, hetgeen in de Vietnamdocumenten als „een kolossale beoordelingsfout” wordt aangemerkt.

Een besluit van Johnson de olie-installaties in het noorden te bombarderen was in strijd met een waarschuwing van de geheime dienst (CIA), die meende dat dit nutteloos was. Maar de president luisterde meer naar de generale staf, die hem ervan wist te overtuigen dat de bombardementen de vijand zouden dwingen aan de conferentietafel te gaan zitten.

VREUGDE OP DE ZETTERIJ

Vreugde op de zetterij van de New York Times, waar de pagina's met de onthullingen inzake Vietnam in het lood liggen. Het opperste gerechtshof heeft zojuist beslist, dat de documenten gepubliceerd mogen worden.

AMERIKAANSE REGERING

LIJDT NEDERLAAG

Kranten mogen doorgaan met publikaties

WASHINGTON, 1 juli (AP, Reuter) — De Amerikaanse regering heeft in laatste instantie een ernstige nederlaag geleden in naar processen tegen de Amerikaanse kranten, die publicaties hebben gebracht over de geheime Pentagon-documenten. Gisteren besloot het Opperste Gerechtshof (Supreme Court) dat de New York Times en de Washington

deze uitspraak met zes stemmen voor en drie stemmen tegen. De regering is er niet in geslaagd het Hof te overtuigen van de noodzaak de publicaties te verbieden, aldus de meerderheid van de rechters.

Arthur Ochs Sulzberger, eigenaar en uitgever van de New York Times, zei gisteravond: „Ik heb er werkelijk nooit aan getwijfeld dat de dag zou

speld heeft...
zoals mijn
dat ik op d
meer aan z
zal gaan.
weet nu al
op het Cen
pas echt al
te halen is
mijn spel g
„Elke kee
vonden. I
heeft haar
mijn rol s
ontwikkel
groeiende
in Ameri
ook een te
een tenn
voel me
beslissing
pas 27-jar
van Ewon
en voort
bijna ma
speelse h
Tijdens
in onze
haar po
Met ha
gevees
ijk no
mijn
dit al
een v
was
Cent
pers
in h
ke
grot
hede
loof
ono
An
gel
ter
da
oe
de
ni
E
d
w
h
k

... het recht hebben op een maand
caties zonder inmenging van de
ng voort te zetten. Het Hof,
n leden telt, kwam tot

Autocloon

een kampioene.
schieden. Gewoon het loonbeeld van
thiek. Al tijd goed gehumeurd en be-
Bovendien is Evonne uitersympa-
Dat is nodig voor het damesstems.
topspeelers best kunnen gebruiken.
wassen, maar vooral: "Omdat we jonge-
Evonne Goolagong bleek te zijn opge-
ze in de halve finale zelf niet tegen
het nu best eens gebeuren. Niet, omdat
Billy Jean King echter betreft maar
... koningin van de tennisbaan". Wat
aan het ontstaan van de ere-titel
jarige leeftijd nog niet helemaal toe-
de wedstrijd sport wil stoppen, is op 28-
twee jaar lang verkondigend dat ze met
pioneer. Vier keer in de finale en reeds
Margaret Court, drievoudig kam-
geland.
wezenlijken. Twee jaar eerder dus dan
definitieve machtsvername te ver-
Dalton) proberen een waarschijnlijke
Court (4-6, 6-1 en 6-0 tegen Judy
ma Evonne Goolagong tegen Margaret
daarin drie keer triumfeerde. Morgen
goed genoeg was voor de eindstrijd en
kaanse, die in negen jaar tijd zes keer
geringe prestatie tegen de Ameri-
en 6-1) terug te wijzen. Een niet
Billy Jean King in strafschut sets (6-1
Court namelijk voor de finale door
de tweede keer op Wimbledon,
Evonne Goolagong, dit jaar pas voor
verwachte.

is, kwam nog sneller dan hij
gissing uitloopt. Want wat goed
wards' voorspelling op een ver-
eens kunnen gebeuren, dat Ed-
over hij sprak. Toch zou het wel
de jaar af en wist derhalve waar-
Goolagong reeds van haar negen-
kende de kwaliteiten van Evonne
De beroemde coach uit Sidney
met zijn pupil had uitgespeeld
plannen, die Edwards voor en
termijn, die iets onthulde van de
sportpolitieke uitspraak op Jan-
enkelspel winnen." Een so-
op Wimbledon de titel in
geleden, "gaat Evonne Goolagong
niscoach Vic Edwards twee en-
voorspelde de Australische
LONDEN, 1 juli — "In '73"

door ROB VAN WILLIEM
VOOR
EVONNE
BILLY JEAN

... besluit van het Hof bevestigt, dat een
vrije pers in ons land te werk kan
gaan zoals de mensen dat willen en
dat de regering ons niet zomaar kan
beletten iets te publiceren."

De New York Times, die normaal
een oplage heeft van 850.000, kwam
vandaag op straat met 975.000 exem-
plaren, vanwege de verwachte grote
belangstelling voor de vierde aflever-
ring van de serie over de Pentagon-
documenten. De eerste drie afleverin-
gen waren al geplaatst toen de rege-
ring ingreep en een federale rechter in
New York de krant een voorlopig
publicatieverbod oplegde, hangende de
aanklacht van de regering.

Het Opperste Gerechtshof, dat ge-
woonlijk maanden nodig heeft om tot
een uitspraak te komen, nam ditmaal
al na drie dagen een beslissing, nadat
zaterdag de pleiters voor beide par-
tijten waren gehoord.

De drie tegenstemmers waren War-
ren Burger, die voorzitter is van het
Hof, John Harlan en Harry Black-
mund. Zij kritiseerden in de schriftelijke
verdediging van hun minderheids-
standpunt de koortsachtige haast van
het proces, waardoor een "verstandig
en weloverwogen" onderzoek niet
mogelijk was geweest. De regering,
aldus rechter Harlan, heeft onvoldoen-
de gelegenheid gehad haar standpunt
uitleen te zetten.

Antidemocratisch

Een van de zes andere rechters
rechter, Hugo Black, schreef in zijn
uitspraak dat de New York Times en
de Washington Post "in plaats van
ueroordelingen voor deze moedige ver-
zoeken lof verdienen voor het dienen
van de grondwet."

"Alleen een vrije en onbeperkte
pers," aldus rechter Black, "kan be-
droeg door de regering doelmatig aan
de kaak stellen. De vrije pers heeft
voor alles de plicht te voorkomen dat
de regering de mensen bedriegt en hen
haar verre landen stuurt om daar aan
koorts en door geschut te sterven."

Rechter Douglas schreef in zijn oor-
deel dat "geheimhouding in regerings-
zaken fundamenteel antidemocratisch
is, omdat bureaucratische fouten er-
voor worden bestendigd". Een open
debat en openbaarmaking van stukken
die betrekking hebben op het alge-
meen belang "zijn vitaal voor onze
nationale gezondheid".

Rechter Stewart voegde hier nog aan
toe dat de hoogste leiding van het
land op het terrein van de nationale
verdediging en de internationale be-
trekkingen een enorme macht heeft,
die tot het uiterste is opgedreven
sinds het begin van het tijdperk van
de nucleaire raketten". Het enige te-
genwicht kan worden geboden door
een welingelicht publiek.

Simpele plicht

"Alleen een openbare mening, die
kritisch is en goed op de hoogte, kan
de waarden van een democratische
regering beschermen. Maar als er geen
vrije pers is kan er ook geen goed
ingelicht publiek bestaan," aldus rech-
ter Stewart.

Opperrechter Burger meende even-
wel dat de New York Times, alvorens
tot publicatie over te gaan, eerst con-
tact had moeten opnemen met de
regering. "Iedereen heeft de simpele
plicht, als hij geheime regeringsdocu-
menten ontdekt of in bezit heeft, zich
in verbinding te stellen met de ver-
antwoordelijke overheidsfunctionaris-
sen. Dat is een plicht die rust op taxi-
chauffeurs, rechters en de New York
Times."

Washington betaalde Franse koloniale strijd

Spulze DN

WASHINGTON (AP) — De ineenstorting van het Chinese nationalistische bewind in 1949 deed de Amerikaanse zorg over de communistische expansie in het Verre Oosten slechts toenemen, en bevorderde Amerikaanse maatregelen om de dreiging van Mao's China tegen te gaan.

Besloten werd dat het initiatief voor collectieve veiligheidsmaatregelen in Azië door de Aziaten zelf moest worden genomen, maar eind 1949 werd tevens vastgesteld dat in Indochina tot actie moest worden overgegaan.

Daarom werd in diezelfde periode het regeringsbeleid gericht op het weerstreven van de communistische expansie in Azië.

En wel door de volgende maatregelen: een collectief veiligheidsakkoord, als de Aziaten meewerkten en zo mogelijk samenwerking met Europese bondgenoten en Gemenebestlanden, maar zo nodig door samenwerking via bilaterale afspraken.

Op dit beleid werd de Koreaanse oorlog gevoerd, in 1954 de Zuidoostaziatische verdragsorganisatie (ZOAVO) opgericht, en de Amerikaanse betrokkenheid in Vietnam verstevigd.

De maanden januari en februari 1950 brachten de ommekeer. De Fransen ondernamen de eerste concrete stappen tot overdracht van het bestuur in Vietnam aan de Bao Dai; Ho Tsji Minh betwistte de rechtmatigheid van dit bewind en riep de Democratische Republiek Vietnam uit als „de enige legale regering van het Vietnamese volk.” Welk bewind vervolgens door Moskou en Peking werd erkend.

Op 29 februari 1950 stemde de Franse Nationale Vergadering in met verlening van autonomie aan Vietnam en op 1 februari 1950 legde minister van buitenlandse zaken Dean Acheson de volgende verklaring af in het publiek: „De erkenning van Ho Tsji Minhs communistische beweging in Indochina door het Kremlin komt als een verrassing. Door de Russische erkenning wordt elke illusie over de zogeheten nationalistische aard van Ho Tsji Minhs doelstellingen weggenomen en wordt tevens Ho's ware aard als doodsvijand van de onafhankelijkheid van Indochina onthuld.”

Frankrijk erkende op 2 februari formeel de onafhankelijkheid van Vietnam en op dezelfde dag stemde de Amerikaanse regering in

DE door Amerika en Frankrijk gesteunde keizer van Vietnam, Bao Dai.

met erkenning van het bewind van Bao Dai. In de daaropvolgende weken volgden Franse verzoeken om hulp aan Indochina en op 8 mei 1950 verklaarde de minister van buitenlandse zaken: „De Amerikaanse regering, die ervan overtuigd is dat in een gebied dat overheerst wordt door het Sowjet-imperialisme noch nationale onafhankelijkheid, noch democratische evolutie kan bestaan, gelooft dat de situatie rechtvaardiging biedt voor versterking van economische hulp en militaire uitrusting aan de verbonden staten van Indochina en Frankrijk, om deze bij te staan in herstel van de stabiliteit en deze staten in de gelegenheid te stellen hun vreedzame en democratische ontwikkeling te volgen.”

Van dat ogenblik af was Amerika diep betrokken in de oorlog.

Het tewind van Bao Dai was impopulair, inefficiënt en militair gezien volledig afhankelijk van Franse leiding. Deze situatie, de afwezigheid van zichtbare alternatieven (behalve een communistisch bewind), de voortdurende Franse autoriteit en controle over de regering van Vietnam, en het feit dat alleen de Fransen in staat schenen het communisme in Indochina tegen te houden, waren voor Amerika-reden om niet al te krachtig meer aan te dringen op vorming van een democratisch-nationalistische regering. De banden tussen de VS en Frankrijk in Europa (de NAVO, het Marshallplan, het program tot wederzijdse

defensiebijstand) leidden slechts tot marginale versterking van de Amerikaanse aandrang op Frankrijk om concessie te doen aan het Vietnamese nationalisme. Druk via deze middelen werd beperkt door de bredere overwegingen van het Amerikaans beleid tot tegenhouden van het communisme in Europa en Azië.

De NAVO en het Marshallplan werden van essentieel belang voor onze belangen in Europa beschouwd. Bedreiging van Frankrijk met economische en militaire sancties in Europa, om wijziging van zijn beleid in Indochina af te dwingen was daarom ongehoorwaardig.

In dezelfde zin zou vermindering van de militaire bijstand aan het Franse streven in Indochina een tegengestelde werking gehad hebben, daar dit in verdere verslechtering van de Franse militaire positie aldaar zou hebben geresulteerd.

Met andere woorden: er bestond een ingebouwde tegenstrijdigheid in de twee stromingen van het Amerikaanse beleid:

Washington wenste dat Frankrijk de anti-communistische oorlog voerde en won, liefst onder begeleiding en met adviezen van Amerika, en Washington verwachtte van de Fransen dat zij, zodra de overwinning op het slagveld verzekerd was, zich grootmoedig uit Indochina zouden terugtrekken.

Van Frankrijk, dat waarschijnlijk eerder een koloniale dan een anti-communistische oorlog voerde, en dat rekening diende te houden met de gevolgen van terugtrekking op zijn koloniale bezittingen in Algerië, Tunesië, en Marokko, was een politiek van grootmoedige terugtrekking niet te verwachten.

Frankrijk, dat dergelijke politieke tegenstrijdigheden niet kende, wilde en kon met zijn betere onderhandelingspositie een vaste koers volgen. De Fransen konden zich met succes tegen drang van Washington verzetten.

Zelfs in 1954, toen de VS 78 procent van de oorlogskosten betaalden, beschikte Frankrijk over volledig toezicht op de verdeling van de militaire hulp en over de planvorming en inlichtingendienst voor de oorlog.

Ho Tsji Minh vroeg VS vergeefs om interventie

17 juni 71 UN

WASHINGTON (AP) — Aanzienlijke misvattingen zijn ontstaan over het Amerikaanse beleid ten aanzien van Indochina in de periode van de tweede wereldoorlog en de nasleep daarvan.

Een aantal geschiedkundigen staat op het standpunt dat het beleid en het optreden van de Amerikaanse regering tot 1950 geleid werden door anti-kolonialisme, waarna 't plaats maakte voor tegenhouden van het communisme. Anderen daarentegen — met inbegrip van de geschiedschrijver van de Viet Minh — zien in het Amerikaanse beleid een constante goedkeuring van en bijstand tot herstel van de Franse koloniale macht in Indochina, met minachting voor de nationalistische aspiraties van de Vietnamezen.

Geen van deze interpretaties komt overeen met de gebeurtenissen — de Verenigde Staten waren minder bezorgd over Indochina, en minder doelgericht dan door beide stromingen wordt verondersteld.

Het Amerikaanse beleid werd tijdens de tweede wereldoorlog gekenmerkt door ambivalentie en was de oorzaak van veel latere misvattingen. Enerzijds verzekerden de VS de Fransen bij voortduring dat zij hun koloniaal bezit na de oorlog zouden terugkrijgen. Anderzijds verplichtten de V.S. zich in het Atlantische Handvest tot ondersteuning van nationale zelfbeschikking, en president Roosevelt ijverde persoonlijk en met grote inzet voor de onafhankelijkheid van Indochina, welk gebied volgens hem nooit meer in Franse kolonialisten-handen mocht terugkeren.

Tenslotte werd het beleid niet gemotiveerd door het Atlantisch Handvest of door het anti-kolonialisme van Roosevelt, maar door de militaire strategie en de Britse hardnekkigheid inzake de koloniale kwestie.

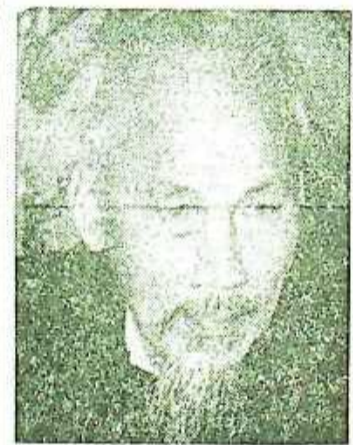
Overeenkomstig Roosevelt's richtlijnen werd vanaf maart 1945 op bescheiden schaal hulp verleend aan de verzetsbewegingen van de Fransen en de Viet Minh in Vietnam, maar men weigerde schepen te leveren voor vervoer van Vrije Franse troepen naar het gebied.

Roosevelt antwoordde op Franse en Britse aandrang op verduidelijking van de Amerikaanse opvattingen over de naoorlogse status van Indochina, dat dit na de oorlog aan de orde zou komen.

Echter, op elk ogenblik dat hij de gang van zaken had kunnen beïnvloeden in de richting van een beheerschap (onder de V.N.) weigerde hij die verduidelijking te verschaffen, met gevolg dat Roosevelt Indochina eenzelfde status opdrong als Birma, Malakka, Singapore en Indonesië, namelijk die van „vrij gebied” dat heroverd en aan de voormalige bezetters teruggegeven diende te worden.

FRANKLIN D. ROOSEVELT
... non-interventie ...

HO TSJI MINH
... vergeefs verzoek ...

De non-interventie van de V.S. stond gelijk aan aanvaarding van de terugkeer der Fransen.

Reeds omstreeks juni 1945 — nog vóór het eind van de wereldoorlog — bleef de stelling onveranderd gehandhaafd dat weliswaar bij Frankrijk zou worden aangedrongen op het nemen van progressieve maatregelen in Indochina, maar dat dit land zelf het tijdstip mocht bepalen waarop de volken van het gebied rijp werden geacht voor onafhankelijkheid.

Hierdoor werd de mogelijkheid van instelling van voorgedij uitgesloten.

Met Britse hulp keerden in september '45 de Franse strijdkrachten terug uit Zuid-Vietnam. Hoewel Amerika uitdrukking gaf aan zorg over de guerrilla die daarop uitbrak, maakte het tevens duidelijk dat het niet van plan was zich te verweren tegen dit herstel van Frans gezag.

„Het is niet de bedoeling van deze regering de Fransen te helpen om met gebruik van geweld hun gezag in Indochina te herstellen, en de bereidheid van de V.S. om het Frans gezag te laten terugkeren is gevestigd op de veronderstelling dat de Franse beweging, over de steun van de Indochinese bevolking te beschikken, door de toekomstige gebeurtenissen wordt bevestigd”, werd indertijd gesteld.

Onbeantwoord

In de herfst en winter van 1945-1946 ontving Amerika een aantal verzoeken van Ho Tsji Minh om in Vietnam te interveniëren. Volgens de papieren bleven deze onbeantwoord. Maar Amerika weigerde het Franse militaire optreden te steunen, en verbood schepen onder Amerikaanse vlag militairen of materieel naar Vietnam te vervoeren.

Op 6 maart 1946 sloten de Fransen en Ho Tsji Minh een overeenkomst waarin Ho de terugkeer van de Fransen in Noord-Vietnam aanvaardde in ruil voor erkenning van de Democratische Republiek Vietnam als vrijstaat in de Franse Unie.

In april 1946 werd de geallieerde bezetting van Indochina officieel beëindigd en Amerika bevestigde dat geheel Indochina weer onder Frans toezicht stond. Daarna werden alle problemen van het beleid ten aanzien van Vietnam behandeld 'in de context van de Amerikaanse betrekkingen met Frankrijk.

Eind 1946 brak de oorlog tussen de Fransen en de Viet Minh uit. Amerika gaf tegenover Frankrijk te kennen een langdurige oorlog te betreuren en drong aan op het doen van concessies aan het Vietnamese nationalisme.

Aangezien de VS afgeschrikt werden door Ho's banden met

het communisme, waagden zij zich niet aan steunverklaringen aan Ho of de Viet Minh en de regering was nimmer bereid een openlijk interventionistische koers te varen.

Al deze jaren (1946-1949) bleef Amerika het conflict als een Frans probleem beschouwen. In het bijzonder was Amerika beducht dat het door interventie de politieke positie van de Franse communisten zou versterken.

Het daaruit voortvloeiende beleid is meestal als „neutraliteit” omschreven, maar kwam overeen met het beleid om Frankrijk zijn gang te laten gaan.

Dit beleid werd evenzeer door besluiteloosheid gekenmerkt als het beleid tijdens de oorlog. Daarbij komt dat Indochina indertijd voor velen het enige gebied in de woelige wereld van na de oorlog scheen waar Amerika zich de luxe van onthoudingen kon veroorloven.

De VS volgden met zorg de schommelingen in het Franse beleid ten aanzien van keizer Bao Dai, en drongen voortdurend bij Parijs aan op „vertaling” van de overeenkomsten met de keizer in een effectief nationalistisch alternatief voor Ho Tsji Minh en de Viet Minh.

De VS gingen steeds sterker beseffen dat door de weigering van de Fransen politieke macht aan de Vietnamezen over te dragen de kans toenam dat het conflict Frankrijk-Viet Minh zou uitlopen op een conflict met het Russische imperialisme.

Amerikaanse diplomaten kregen opdracht „zodanig overredingskracht en/of druk aan te wenden om het gewenste resultaat van onherroepelijke en snelle goedkeuring van het beginsel van Vietnamese onafhankelijkheid te bereiken.”

Frankrijk werd te verstaan gegeven dat Amerika financiële hulp wilde verlenen aan een Vietnamese regering die niet uit Franse marionetten bestond, en dat het niet bereid was het vigerende beleid te wijzigen „als geen wezenlijke vooruitgang werd geboekt voor een niet-communistische oplossing in Indochina, gebaseerd op samenwerking met de ware nationalistischen van dat land.”

Dominotheorie was basis van Amerikaans beleid

WASHINGTON (AP) —

De verwachting dat Frankrijk de overwinning zou behalen op de Viet Minh werkte voor Washington stimulerend om Parijs bij te staan tot het einde van de oorlog. Daarbij komt dat Amerika weinig voelde voor ruzie met de Fransen, omdat in de planning grote voorrang werd verleend aan Franse deelname aan de Europese defensiegemeenschap (EDG). Frankrijk beschikte dus over aanzienlijke drukmiddelen en kon — en deed dat ook inderdaad — dreigen zich niet aan te sluiten bij de EDG en de strijd in Indochina te staken als Washington niet met zijn condities akkoord ging.

De Amerikaanse denkwijze en besluitvorming werden beheerst door de tendens het communisme in monolithische termen te beschouwen. Daardoor werd de Viet Minh gezien als de manifestatie in Zuidoost-Azië van de wereldomspannende communistische expansiebeweging.

Het Franse verzet tegen de Viet Minh werd voor een vitale schakel in de weerstand tegen het communisme gehouden. Deze strategische opvatting over de communistische bedreiging werd ondersteund door aanvaarding van de „dominotheorie“: Het verloren gaan van maar een enkel land in Zuidoost-Azië zou er onherroepelijk toe leiden dat de andere naties in dat gebied onder communistische invloed zouden geraken.

De dominotheorie, die vermoedelijk zijn oorsprong vond in de tijd van de nationalistische nederlaag in China, vormde de basis van het Amerikaanse beleid.

Eisenhowers minister van buitenlandse zaken John Foster Dulles volgde een duidelijke anti-communistische politiek en gaf te verstaan dat hij niet zou toestaan dat Indochina verloren ging op dezelfde wijze als de Democratische bewindslieden voor hem het verlies van China hadden aanvaard. Hij waarschuwde China niet in Indochina te mengen

JOHN FOSTER DULLES
... Anti-communistische politiek ...

en drong bij de Fransen aan op het behalen van een militaire overwinning. Dulles was tegen een wapenstilstand en trachtte de Fransen te weerhouden van onderhandelingen met de Viet Minh zolang zij niet op het slagveld hun onderhandelingspositie aanzienlijk hadden versterkt.

Coalitieregering

In 1954 werd de Nationale Veiligheidsraad ervan overtuigd dat een niet-communistische coalitieregering in Saigon het bewind over zou dragen aan de Viet Minh. In overeenstemming met dit meer militair beleid ging de regering grotere aandacht besteden aan de militaire aspecten van de oorlog, waarbij de politieke aspecten enigszins op de achtergrond raakten.

De beslissing om militaire hulp te verlenen aan Frankrijk en de verbonden staten van Indochina werd formeel in februari-maart 1950 genomen, op 1 mei door Eisenhower onderschreven en op 8 mei officieel bekendgemaakt.

Het besluit viel ondanks het gevoel dat de politiek-militaire situatie in Indochina ongunstig was voor Frankrijk en nog verslech-

terde. Ook de voorspellingen dat de hulp tot een belangrijke wijziging in het verloop van de oorlog zou leiden, werden met veel slagen om de arm gedaan.

De situatie waarin het besluit werd genomen werd volledig beheerst door de machtsvername en consolidatie van de positie der communisten op het Chinese vasteland. Deze periode (1949) vormde het hoogtepunt van de Amerikaanse vrees voor rechtstreekse Chinese interventie in Indochina.

Een motief voor het besluit werd gevonden in de theorie dat het nationaal belang een tegenactie in Indochina vereiste tegen de communistische expansie in Europa en Azië.

Er waren wel mensen die betoogden dat het belangrijke anti-koloniale standpunt van de VS ondergraven werd, maar deze stemmen (voornamelijk uit het publiek domein) gingen ten onder in het koor dat aandrong op bevrediging van de onmiddellijke veiligheidsbehoeften.

Hoewel het besluit niet werd genomen met het doel de VS dieper in Indochina te betrekken, vormde het wel een tastbare eerste stap in die richting.

Vuurproef

Vietnam was de vuurproef voor het toenmalige Frankrijk. Een militaire nederlaag door de hand van de Viet Minh — een unieke overwinning van de Aziat op de Europeaan — was niet meer dan een van de vele politieke reagenten. Er bestond ook een intense frustratie en teleurstelling onder de rechtse Franse „colons“ dat die armeterige Aziatische boeren een eeuw hard werken voor de beschavingsmissie van Frankrijk ongedaan konden maken, en de grootste Franse investering in het Verre Oosten in gevaar konden brengen.

Na de Geneefse conferentie gingen alle in het akkoord betrokken regeringen, met één opvallende uitzondering, ervan uit dat Frankrijk in Vietnam zou blijven. Die uitzondering vormde de staat Vietnam, wiens premier, Ngo Dinh Diem, vastbesloten was de Franse invloed met wortel en tak uit te roeien en inplaats daarvan een werkelijk onafhankelijke, nationalistische regering te vestigen.

Het Amerikaanse beleid was aanvankelijk gericht op een nauwe vorm van samenwerking tussen Frankrijk en de regering van Diem. Al spoedig maakte dit onder druk van de militaire noodzaak plaats voor bevoogding. In september 1954 werd, via een protocol behorend bij het Verdrag van Manilla, geregeld dat de bescherming van de Zuidoost-Aziatische Verdragsorganisatie (ZOV) zich ook uitstreckte op Vietnam.

Expansie

Via dit orgaan gingen de verdere expansie van de communistische invloedssfeer verhinderen, en zij namen zich voor Vietnam een versterkte voorgrond in dit beleid te maken. Vastgesteld werd dat Vietnam een steun zou worden met een gezonde economie die zichzelf kon bedrukken militair voor zijn eigen verdediging kon zorgen, een eventuele invasie uit Noord-Vietnam kon slaan en mede kon bijdragen aan de afschrikwekkende militaire macht van de ZOV.

Einde september 1954 werd Frankrijk als middenpersoon in de militaire hulpverlening aan Vietnam uitgeschakeld. Van nu af aan werd rechtstreeks gehandeld met Diem, zijn regering en zijn strijdkrachten.

Frankrijk stemde niet zonder meer in met de verzwaaring van de Amerikaanse taak, en er bestond ook geen volledige overeenstemming over voortzetting van de Amerikaanse hulp.

Wederom werden de militaire overwegingen het zwaarst bevonden. De verenigde chefs van staven waren aanvankelijk gekant tegen Amerikaanse verantwoordelijkheid voor de opleiding van een Vietnamees leger, maar vonden dat als dit door politieke overwegingen noodzakelijk werd geacht, deze opleiding in handen moest worden gegeven van de „maag“, waarbij voorkomen moest worden dat de Fransen zich in de militaire opleiding zouden mengen. Op 16 oktober 1954 gaf de minister van defensie, uit naam van de president, de chefs van staven opdracht een program voor lange termijn uit te stippelen voor de organisatie en opleiding van een Vietnamees

Deling van Vietnam werd grootste oorlogsoorzaak

WASHINGTON (AP) — In 1957 en 1958 begon de rebellie tegen de regering Ngo Dinh Diem vorm aan te nemen.

Hoewel de Noordvietnamezen een moeilijk te definiëren rol speelden, waren de meeste van de mannen die de wapens opnamen Zuidvietnamezen en de zaak waarvoor zij vchten werd absoluut niet vanuit Noord-Vietnam gedictieerd.

In 1959 en 1960 werd duidelijk dat Hanoi een rol speelde in de strijd die zich begon af te tekenen. Niet voor 1960 bemerkten de V.S. dat Diem ernstig gevaar liep ten val gebracht te worden en zij begonnen een plan tegen de opstand te beramen.

Vastgesteld kan worden dat er een epidemische opstand in Zuid-Vietnam was geweest in de periode van 1954-1960. Ook kan worden vastgesteld, maar met minder zekerheid, dat het regime-Diem zich steeds meer vervreemde van die elementen in Vietnam welke het politieke steun hadden kunnen geven en bovendien schoot het ernstig tekort in zijn programma's voor het platteland.

Dat deze voorwaarden animositeit wekten tegenover de regering schijnt vrijwel zeker en zij waren voldoende voor een grote verzetsbeweging zelfs zonder Noordvietnamese hulp.

hielden en Frankrijk aanvaardden als een van de uitvoerende mogendheden. Niettemin zou Genève

Conferentie, was conservatief en op de eerste plaats gericht op het organiseren van een collectieve verdediging tegen een verdere opmars van het communisme en niet een andere status quo.

De status-quo hield in: twee Vietnams die in Genève waren opgericht en die aan de gemilitariseerde zone tegenover elkaar stonden.

Reeds in januari 1955 verklaarde president Diem in het openbaar dat het onwaarschijnlijk was dat hij zou verder gaan met de „Geneefse verkiezingen”. De V.S. hebben niet — zoals dikwijls is beweerd — met Diem geheuld om de verkiezingen te vergeten.

Uit documenten van het Amerikaanse State Department blijkt dat de weigering van Diem om zich door de Geneefse Akkoorden te laten binden en zijn verzet tegen overleg voor de verkiezingen (met Noord-Vietnam) van hem zelf uitgingen. De V.S. echter, die verwacht hadden dat verkiezingen zouden worden gehouden en tot mei 1955 zich hier ook volledig achtergesteld hadden, wijzigden hun standpunt als gevolg van het verzet van Diem en het toen verzamelde bewijsmateriaal over de „onderdrukkende aard” van het regime in Noord-Vietnam.

Derhalve gesteund door de V.S. bleef Diem weigeren besprekingen met de regering in Hanoi te beginnen. Hij bleef zich op het standpunt stellen dat de regering van Zuid-Vietnam niet de Geneefse

de grenzen in Korea en Duitsland bewaakt werden door internationale troepenmachtten.

In Vietnam kwam Zuid-Vietnam door de terugtrekking van het Franse expeditieleger nog voor de verkiezing was vastgesteld zonder verdediging te zitten, afgezien van de strijdkrachten die het met Amerikaanse steun kon opleiden en uitrusten.

Vluchtelingen

Overeenkomstig de voorschriften van de Geneefse akkoorden trokken ongeveer 190.000 militairen van het Franse expeditieleger en 900.000 burgers van Noord-Vietnam naar Zuid-Vietnam, en meer dan 100.000 Viet-Minh-soldaten van het Zuiden naar het Noorden.

Beide naties verkregen hierdoor minderheden met vitale belangen in het resultaat van de Geneefse overeenkomst.

Voor de regering van Diem waren de vluchtelingen uit het Noorden om drie redenen belangrijk: ten eerste verschaften zij de wereld voor het eerst overtuigende bewijzen van „de ondemocratische en onderdrukkende aard van het Noordvietnamees regime”.

Hoewel er ongetwijfeld vele migranten om vage en onzinnige redenen uit Noord-Vietnam waren gevlucht, was het duidelijk dat de Viet Minh van Ho in brede kring werkelijk werd gevreesd, en dat vele vluchtelingen in begrijpelijke angst op de vlucht waren gesla-

het is eveneens duidelijk dat Noordvietnamese communisten in de jaren 1954-1960 over een soort onderhorig apparaat in het zuiden beschikten. Niettemin waren de achterblijvers van de Viet Minh er oorspronkelijk niet op uit om een opstand te organiseren en er is geen coherent beeld over de mate of de doeltreffendheid van de communistische activiteiten in de periode 1956-1959.

Er zijn geen rechtstreekse connecties vastgesteld tussen Hanoi en de mensen die de hand hadden in de gewelddaden op het platteland.

Genève

De Geneefse akkoorden van 1954 verloren op inherente wijze aan kracht als grondslag voor een duurzame vrede in Indochina. Daar zij afhankelijk waren van Frankrijk en aangezien zowel de V.S. als de republiek van Zuid-Vietnam zich er buiten hielden.

De gemeenschappelijke motivering voor de landen die op de Geneefse conferentie onderhandelen was het algemeen verlangen om een einde te maken aan de vijandelijkheden tussen Frankrijk en de Viet Minh en een uitbreiding van de oorlog te voorkomen.

Om overeenstemming te bereiken moesten zij bezwaren van de regering in Saigon overwinnen, rekening houdend met het feit dat de V.S. zich buiten de regeling

nam hebben kunnen leiden als Frankrijk als grote mogendheid in Indochina was achtergebleven, als Ngo Dinh Diem had samengewerkt met de voorwaarden in de regeling, als de V.S. zich hadden onthouden van het uitvoeren van verdere invloed op de uitslag van de verkiezingen.

Geen van deze voorwaarden was waarschijnlijk, gezien hetgeen waarvoor Frankrijk in Algerije stond, het onverzochbare anti-communisme van Diem en de vastberadenheid van de V.S. om verdere uitbreiding van Noord-Vietnam in zuidoost-Azië tegen te houden.

Risico's

Daarom, zo vermeldde de tragedie, werd de deling van Vietnam, de enige onderhandelingsbasis welke in Genève gevonden werd voor militaire détente, de voornaamste casus belli... Genève nam risico's op lange termijn om op korte termijn de détente te bereiken.

Frankrijk trok zich terug uit Vietnam, waardoor de akkoorden in handen van Saigon kwamen. Er kwam blijvende vrede tussen Frankrijk en de Viet Minh, maar de diepere machtsstrijd voor een onafhankelijk verenigd Vietnam niet een andere status-quo.

De Amerikaanse politiek voor Zuidoost-Azië, na de Geneefse

derhalve daarvoor niet gebonden was.

Opstand in Noorden

Dat intussen de omstandigheden in Noord-Vietnam ernstig waren, werd bewezen door de opstand van katholieke boeren in november 1956. Maar de opstanden waren niet te voorzien geweest in 1955 en 1956, hoewel zij nadien wel aangehaald werden om het standpunt van de door Amerika gesteunde Zuidvietnamese regering te rechtvaardigen.

De basis voor het beleid van beide landen om de in Genève overeengekomen verkiezingen af te wijzen was veeleer gelegen in de overtuiging dat Hanoi geen vrije, geheime verkiezingen zou toestaan en dat de internationale controlecommissie (ICC) in elk geval niet bij machte zou zijn om toezicht over de verkiezingen uit te oefenen.

Begin 1957 was het verdeelde Vietnam overal in de internationale gemeenschap een algemeen aanvaarde modus vivendi. Hereniging door middel van verkiezingen werd daardoor een even verafgelegen mogelijkheid als in Korea en Duitsland.

Maar de verdeling hoefde, zoals uit de voorbeelden van Korea en Duitsland blijkt, niet per se te leiden tot hervatting van de vijandelijkheden. Het verschil was dat

Vietnam met dwangmiddelen de migratie van duizenden anderen had verhinderd, die anders wellicht ook het Noorden zouden hebben verlaten. In 1955 en 1956 vormden de vluchtelingen de meest overtuigende steun voor het argument van Diem dat in het Noorden vrije verkiezingen onmogelijk waren.

Ten tweede kregen de vluchtelingen de sympathie van het Amerikaanse volk in een mate die daarvoor of sedertdien in maar weinig ontwikkelingen is voorgekomen, waarmee het Amerikaanse besluit om onwrikbare steun aan Diem te verlenen, geschraagd werd.

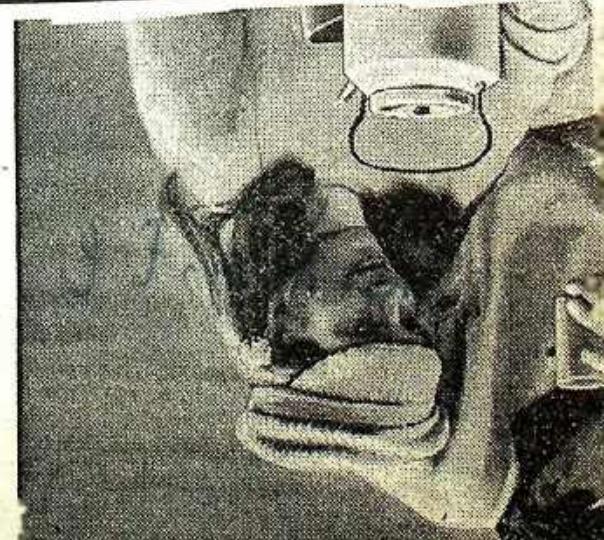
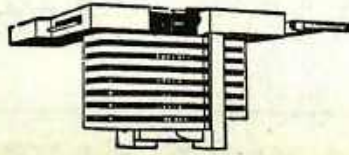
Ten derde verschaften de overwegend katholieke Tonkinese vluchtelingen Diem een claque: een politiek buigzame, cultureel distincte groep, volledig wantrouwend tegenover Ho Tsjih Minh en het Noorden, voor zijn bestaan afhankelijk van Diems regering en tot Diem aangetrokken omdat die hetzelfde geloof had.

Een erfenis van Genève is de huidige overheersing van noordelingen in de regering en het leger van Zuid-Vietnam. De vluchtelingen katalyseerden Diems politieke rigiditeit in binnenlandse zaken zijn autoritaire houding tegenover de V.S. en zijn onwrikbare afwijzing van Noord-Vietnam en de Geneefse Akkoorden.

Vraagt voor spoedige indiensttreding:
TWEE
BOEKHOUDKUNDIGE
 attrekken.
 Benden de 21 jaar gelden leugd-
 per maand.
 grenzen van f 745.- tot f 1.233.-
 eisen voldoen, gelden salaris-
 Voor hen die aan bovengenoemde

REACTORWEG 47 — UTRECHT

HET WATERLEIDINGBEDRIJF MIDDEN-NEDERLAND

New York Times

870671
(Vervolg van pagina 1)

schuld, omdat de krant „te haastig” zou hebben gehandeld nadat het een publikatieverbod was opgelegd.

Het was ook Burger die sprak over „ontvreemde documenten” — een uitspraak die de voormalige kandidaat voor het presidentschap Barry Goldwater er blijkbaar toe bracht om te zeggen dat er nu een proces aanhangig gemaakt diende te worden tegen de eigenaar van The Times op grond van de wet op de spionage.

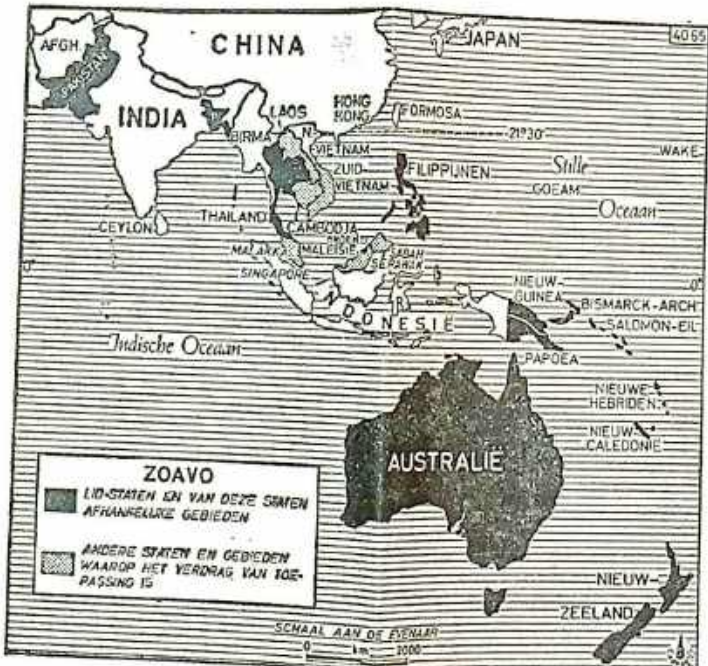
De meest liberale van de opperrechters, William Douglas, zei in zijn commentaar: „Geheimhouding door de regering is fundamenteel ondemocratisch, omdat het de bureaucratistische fouten voort laat gaan; een openbaar debat over nationale kwesties is essentieel voor onze nationale gezondheid.”

En rechter Hugo Black meende dat The Times en The Washington Post „in plaats van veroordelingen voor deze moedige verslagen, lof verdienen voor het dienen van de grondwet. Alleen een vrije en onbeperkte pers kan doelmatig bedrog door de regering aan de kaak stellen. Een overheersende verantwoordelijkheid van een vrije pers is de plicht om te voorkomen dat de regering het volk bedreigt en zijn mensen naar verre landen stuurt om daar aan koortsen en kogels te sterven.”

CIA waarschuwde, maar Washington nam risico's

10 JUL 71 UN

WASHINGTON (AP) — Ngo Dinh Diem had volkomen gelijk toen hij in het begin van 1959 beweerde dat zijn land in staat van oorlog verkeerde. Zuid-Vietnam voerde oorlog zowel met de Vietcong als met de Democratische Republiek (Noord-)Vietnam (de DRV), waarbij de laatste het op zich nam om strategische leiding te verschaffen om op systematische wijze in Laos en Zuid-Vietnam een netwerk op te bouwen voor toekomstige guerrilla-oorlogvoering op grote schaal.

DE ZOAVO (Zuidoost Aziatische Verdrags Organisatie) een uitvinding van Washington die niet zo goed strookte met de adviezen van de CIA.

tieke kracht van de Vietcong, beoordeelden de mate van onlust op het platteland verkeerd en overschatten de militaire capaciteiten van het Zuidvietnamese regeringsleger. Maar als strategische informatie was hij opmerkelijk juist.

Risico's

Gegeven de over het algemeen weinig enthousiaste uitspraken over Diem kunnen diegenen die verantwoordelijk zijn geweest voor het Amerikaanse beleid dat beleid alleen hebben gevoerd door grote risico's te nemen. Op 3 augustus 1954 bijvoorbeeld werd in een „NIE” (schatting van de Nationale Inlichtingendienst) het volgende naar voren gebracht:

„Hoewel het mogelijk is dat de Fransen en de Vietnamezen, zelfs met krachtige steun van de V.S. en andere landen in staat zullen zijn om een krachtig bewind in Zuid-Vietnam te vestigen, toch geloven wij dat de kansen op een dergelijke ontwikkeling gering zijn en dat het bovendien waarschijnlijker is dat de toestand het volgende jaar steeds slechter zal worden.”

Onlangs deze schatting riepen de V.S. prompt een conferentie in Manila bijeen, stichtten zij de ZOAVO die over Vietnam zou moeten waken en kregen de Fransen in Vietnam geen Amerikaanse steun meer.

Op 26 april 1955 beweerde een andere „NIE”:

„Zelfs als de huidige impasse (met de godsdienstige sekten) doorbroken zou worden, dan toch geloven wij dat het zeer moeilijk zal zijn voor een Vietnamese regering, hoe die ook moge zijn samengesteld, om vooruitgang te boeken op weg naar een krachtige, stabiele, anti-communistische regering, die in staat zal zijn de belangrijkste sociale, economische en politieke problemen van Vietnam op te lossen, mitsgaders de speciale problemen die voortvloeien uit de Akkoorden van Genève en die in staat zal zijn op de lange duur de communistische uitdaging te beantwoorden.”

Binnen enkele weken echter hadden de VS zich stevig en onvoorwaardelijk verplicht om Ngo Dinh Diem te steunen, hadden zij zijn weigering om zich te houden aan de politieke oplossing die in Genève bereikt was, aanvaard en stemden zij toe in de terugtrek-

king van de Franse militairen en de Franse politieke invloed uit Zuid-Vietnam...

In 1959 trok een „NIE” wederom Diems leiderschap ernstig in twijfel en werd ronduit gesteld dat:

„De vooruitzichten voor voortdurende politieke stabiliteit in Zuid-Vietnam in grote mate van president Diem en diens vermogen om krachtig toezicht op leger en politie uit te oefenen, afhangen. Het streven van het bewind naar verzekering van de interne veiligheid en zijn geloof dat een autoritaire regering nodig is voor aanpak van de landsproblemen zal resulteren in voortdurende onderdrukking van potentiële oppositie-elementen. Dit beleid werkt remmend op de groei van de populariteit van het regime en wij geloven dat de ontevredenheid zal toenemen, vooral onder de politiek bewuste elementen.”

Ondanks deze bedenkingen bleef het Amerikaans beleid tot in 1959 krachtig en tamelijk kritiekloos Diem steunen.

Hoewel in geklassificeerde beleidsdocumenten tot in 1959 over risico's werd gesproken, werd in publieke verklaringen van Amerikaanse functionarissen niet van het gevaar gewag gemaakt.

Integendeel, het beeld dat ambassadeur Dubrow, generaal Williams en andere woordvoerders voor de regering het publiek en het Congres voorhielden, was er een van „voortdurende vooruitgang,” praktisch wonderbaarlijke verbeteringen, jaar in, jaar uit. Diem werd afgeschilderd als een krachtige, capabele leider, die duidelijk baas was in eigen huis en die zijn volk in opmerkelijk tempo omsmeedde tot een moderne natie.

Nog in de zomer van 1959 verzekerden Dubrow en generaal Williams de Senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen dat de interne veiligheid geen ernstig gevaar liep, en dat Vietnam beter dan ooit tevoren een invasie uit het Noorden kon afslaan.

In de herfst van 1959 verklaarde generaal Williams dat naar zijn mening de defensiebegrotingen van Zuid-Vietnam, beginnend met 1961, verminderd konden worden, en in het voorjaar van 1960 schreef hij senator Mansfield dat het volgende jaar begroting kon worden met rugtrakties van de terugtrek-

Stormachtige groei van Vietcong onder Diem

850471 UN

WASHINGTON (AP) — Tegen de tijd dat president Kennedy in 1961 het ambt aanvaardde was het duidelijk dat de steun onder de Zuidvietnamese boeren — 90 pct. van de bevolking — voor de regering in Saigon zwak was en verminderde.

Het in december 1960 gepubliceerde manifest van het Nationaal Bevrijdingsfront (Vietcong) verkondigde het bestaan van een revolutionaire organisatie die de onvrede van de bevolking in een politiek program kon kanaliseren.

De regering-Diem bleek steeds minder in staat om via haar burgerlijk bestuur iets te doen aan de oorzaken van de onvrede, of via het inlichtingenapparaat aan de Vietcong.

Diems regering en partij had-

den in die tijd manifest geen contact met het volk, en de Vietcong was met succes in de kloof tussen regering en bevolking gestapt.

Wanneer en waarom deze kloof ontstond is van kardinaal belang voor het begrip van wie de Vietcong was en in welke mate zij het Zuiden, tegenover de Noordvietnamese belangen, vertegenwoordigde.

De regering heeft in haar Vietnam-witboeken van 1961 en 1965 de opstand geweten aan agressie van Hanoi, in overtuiging dat de Vietcong nooit anders dan een instrument van Noord-Vietnam was.

Critici van het Amerikaanse Vietnambeleid beweren gewoonlijk het tegengestelde: dat de opstand begonnen was als rebelle tegen het onderdrukkingsbewind van Ngo Dinh Diem en dat Hanoi pas eind 1960, toen duidelijk werd dat de VS grote hulpbronnen zou

inzetten om Diem in zijn binnenlandse oorlog te steunen, gedwongen werd Viet Minh-veteranen naar het Zuiden te zenden die na „Geneve“ naar het Noorden waren geëvacueerd.

Er is nu genoeg bewijsmateriaal verzameld om vast te stellen dat de afkeer onder de boeren van Diem wijdverbreid en niet ongegrond was. Ook is het duidelijk dat de afkeer van Diems regime gepaard ging met afkeer van de Amerikanen, die door vele boeren slechts als opvolgers van de Fransen werden gezien, terwijl Diem de opvolger van Bao Dai was.

In de ogen van vele Vietnamezen zonder vaste politieke overtuiging waren de V.S. afschrikwekkend als moderniserende macht in een door en door traditionele maatschappij, als verschafer van wapens en geld aan een alom gehate regering, en als vijandige, versturende invloed op de hoop die zij in het Geneefse Akkoord hadden gekoesterd.

Wat de houding ten aanzien van Diem betrof, hij werd, doordat zijn portret overal in Z.-Vietnam hing, aanvaard als bescherm-

DE VIETCONG groeide in de jaren zestig stormachtig. Binnen een jaar verdubbelde haar ledental drie keer.

Noord-Vietnam en dit alles werkte slechts bevorderlijk op clandestiene politieke activiteit.

In het najaar v.m. 1960 was de intellectuele voorhoede van Zuid-Vietnam politiek monddood gemaakt, oppositie in de vorm van politieke partijen bestond niet meer. Diem had ervoor gezorgd dat elke politieke uitdaging buiten de wet zou staan.

Tenslotte kwamen de opstanden tegen zijn positie uit de traditionele machtsbronnen in het land — de strijdkrachten, de godsdienstige sekten en de gewapende boeren.

Tot aan 1960 waren de enige serieuze bedreigingen van Diem in het land van militaire zijde gekomen, maar alle staatsgrepen waren verijdeld.

Vietcong groeit

In de herfst van 1959 was de Vietcong intussen zover gegroeid

cepticisisme groeit in Amerika over plan Vietcong

formie, waar de president op het ogenblik verblijft houdt op een van zijn periodieke ontspannings- bezoeken aan zijn villa aan de westkust.

Wat de Nixon-regering vermoedeijk in het bijzonder dwars zit is dat de voorstellen als streedatum voor de terugtrekking van de Amerikaanse troepen het einde van dit jaar noemden — dezelfde datum die gesteld werd in de motie van de senatoren McGovern en Halliday, en die door de Senaat werd verworpen. Het akkoord gaan met deze datum zou voor de president, indirect, een concessie betekenen aan zijn oorslogsopponenten in de Senaat die met het komende verkiezingsjaar toch al proberen munt te slaan uit de Vietnam-kwestie.

Bonn: krakers uit bungalows

(Van onze correspondent)

BONN — Veertig gezinnen zijn door driehonderd politieagenten uit getraakte bungalows bij de Westduitse stad Kassel gezet. De Socialistische Democratische Gemeenschap van Kassel had de gezinnen voorlopig in de bungalows, die tot vorig jaar gebruikt werden door de gezinnen van Belgische militairen, willen laten wonen. Maar de Bonner ministeries van financiën en defensie beslissen anders, zodat de huizen nu op last van Kassel's partijgenoten in de hoofdstad weer leeg staan, tennistie tot eind volgend jaar.

In het geval van Kassel is niet uniek. In steden als München en Frankfurt worden veelvuldig leegstaande huizen gekraakt, maar nu voor de laatste tijd, omdat de burgermeesters ze steeds laten ontruimen.

GENERAAL NGO DZU, commandant van het tweede Zuid-Vietnamese legerkorps is woensdag door het Amerikaanse Congreslid Robert Steele genoemd als een van de belangrijkste illegale drughandelaars van Zuid-Vietnam. Steele uitte de beschuldiging voor de commissie voor buitenlandse zaken van het Huis van Afgevaardigden.

'Generaal in Z.-Vietnam handelaar in drugs'

WASHINGTON (Reuter) — De Zuid-Vietnamese generaal Ngo Dzu is een van de voornaamste handelars in verdovende middelen die naar Amerikaanse militairen worden verkocht, zo heeft het Congreslid Robert Steele (Republikein) tegenover de subcommissie voor buitenlandse aangelegenheden van het Huis van Afgevaardigden verklaard. In Laos zou de generaal Ouane Rathikoune steeds betrokken zijn in de handel heroine, zei Steele.

(Van onze correspondent
mr. H. L. Lefelaar)

Al deze groeperingen zouden zich tegen ongeacht welke Saigonese regering hebben verzet. Diem kon onmogelijk een centrale regering oprichten zonder met hun gewapende machten en clandestiene organisaties rekening te houden, die de kern van de Zuid-Vietnamese politiek vormden.

Samenzwering werd in Vietnam weer een bijna natuurlijke vorm van zelfverdediging toen Diem zijn campagne tot aangifte van alle communisten begon, waaronder de bevolking werd ingedeeld in politieke groeperingen met een waardering van hun connecties met de Viet Minh. Mensen werden uitgenodigd hun bureaus te verlaten, zelfbeschuldigingen kwamen voor die deden denken aan volkstribunalen in China en

uitvoerder van impopulaire regelingen; vooral de plannen voorplaatsing van gemeenschappen en het program tot aangifte communisten. Kort samengevat beloofde Diem de boeren veel, hun weinig en wekte niet en verwachtingen maar ook als bij hen op.

Verzachtend

oor het autoritaire in het opden van Diem kunnen overtuigen wel verzachtende omstandigheden worden aangevoerd. Hij ben als het staatshoofd met ver de grootste handicap van zijn dperk, met een politieke erfenis staande uit geweld en virulent anti-kolonialisme.

Hij nam het bewind over op een tijdstip dat de regering van Vietnam niet veel controle uitoefende dan over een paar huizenblokken in het centrum van Saigon. De rest van de stad was het gebied van de feodale misdaadbroederschap Binh Xuyen. Buiten Saigon en omstreken was Vietnam verdeeld in Viet Minh-inclaves en theocratische domeinen van de sekten der Cao Dai en Hoa Hao.

ter grootte van een bataljon tegen het geregelde regeringsleger in het veld te brengen. In 1960 kon de Vietcong genoeg manschappen op de been brengen om gedurende periodes tot 24 uur provinciehoofdsteden bezet te houden, buitenposten van het regeringsleger in te nemen en de communicatie van gehele streken af te snijden van de door het Zuidvietnamese leger beheerste steden.

De tegenmaatregelen van Diem stuitten steeds meer op tegenwerking en regelrechte vijandschap bij de boeren.

In december 1960 werd het Nationale Bevrijdingsfront van Zuid-Vietnam (NLF) formeel georganiseerd. Van het begin af aan was het opgesteld om alle tegen de regering gerichte activiteiten te omvatten, waaronder de communistische.

De NLF legde sterk de nadruk op de terugtrekking van de Amerikaanse adviseurs en vermindering van Amerikaanse invloed, op landhervormingen en op liberalisering van het regime in Zuid-Vietnam, op de vorming van een coalitieregering en op de neutralisering van Zuid-Vietnam, maar in 1963 legde de NLF weinig nadruk meer op de hereniging van Vietnam.

De leiding van de NLF was in handen van een aantal relatief onbekende Zuidvietnamezen. Ondanks hun schijnbare gebrek aan ervaring en deskundigheid werd de NLF al snel als organisatie een realiteit, vanaf het Centrale Comité, via een steisel van ondergeschikte en verbonden groeperingen tot aan de dorpen in geheel Zuid-Vietnam.

Binnen enkele maanden na de oprichting was het ledental verdubbeld. In de herfst van 1961 was dit aantal weer verdubbeld en begin 1962 verdubbelde zich dit weer. Op dat ogenblik had de NLF ongeveer 300.000 leden.

BO KOFFIE
gram
298

VS werkten via Diem de Fransen uit Vietnam

WASHINGTON (AP) — De ontwikkelingen in Vietnam schenen de opvattingen van diegenen te steunen, die, net als de gezamenlijke Amerikaanse chefs van staven, ernstige bedenkingen bleven koesteren ten aanzien van de toekomst van het bewind van Ngo Dinh Diem.

Diem was er in geslaagd om de pogingen tot staatsgrepen van de leiders van het leger te verijdelen en handhaafde een broze vrede met de verschillende gewapende partijen in Cochinchina (Indochina). Zijn politieke toekomst bleef echter op zijn zachtst gezegd onzeker.

Tegelijkertijd spande de Franse ambassade in Hanoi zich tot het uiterste in om de Franse economische en culturele belangen in Noord-Vietnam te handhaven. Zekere Franse politici spraken in Parijs al van een modus vivendi voor samenwerking met de Democratische Republiek Vietnam, die een voorbeeld zou worden voor de betrekkingen tussen Oost en West. Dit was een verontrustende ontwikkeling voor de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken Dulles en degenen binnen de regering die zijn opvattingen deelden.

Tegelijk met deze ontwikkelingen trachtte keizer Bao Dai Ngo Dinh Diem, die een politieke campagne tegen de keizer was begonnen, te vervangen.

Twee geschilpunten

Al deze spanningen leidden tot twee centrale geschilpunten tussen de Verenigde Staten en Frankrijk. Het eerste geschilpunt stond in verband met de vraag hoe en wanneer de strijdkrachten van Vietnam moesten worden opgeleid.

Het tweede geschilpunt was veel verstrekkender en stond in verband met de vraag of Ngo Dinh Diem het hoofd van de Vietnamese regering moest blijven, of dat hij vervangen zou moeten worden door een andere nationalistische leider, die beter in de smaak zou vallen bij Bao Dai en de Fransen.

De eerste kwestie werd betrekkelijk snel uit de wereld geholpen toen generaal Collins een overeenkomst afsloot met de Franse generaal Ely op grond waarvan Frankrijk er ondanks ernstige be-

NGO DINH DIEM
...contra Boeddha en
Parijs...

zwaren in Parijs, mee instemde dat de opleiding van het Vietnamese leger in handen van de Amerikanen zou komen en dat het Franse kader zou worden teruggetrokken. Op 12 februari 1955 namen de Verenigde Staten de verantwoordelijkheid voor de opleiding van de Vietnamese strijdkrachten over en begon de definitieve Franse terugtrekking.

Geen oor

De politieke controverse over Ngo Dinh Diem kwam echter minder makkelijk tot een oplossing. Diem verscherpte de toestand door voortdurende felle kritiek op de Fransen en Bao Dai te uiten. De Verenigde Staten hadden geen oog voor de uitwerking op Frankrijk van het militante anti-communisme van Diem — dat ook dikwijls was gericht tegen de Franse linkervleugel — en van de rancune die ontstond door de Amerikaanse verklaringen, waarin de Verenigde Staten werden voorgesteld als de enige vriend van het Vietnamese nationalisme.

De Amerikanen namen echter wel nota van de Franse verklaringen dat Diem absoluut niet in staat was om de Vietnamese nationalistische onder zijn bewind te verenigen.

Het Franse advies aan de Verenigde Staten dat Diem dan ook zou moeten worden vervangen, werd ondersteund door ambassadeur Collins in Vietnam. In de winter en herfst schenen minister van buitenlandse zaken Dulles en zijn departement geneigd om ge-

hoor te geven aan de voorstellen om een nieuwe Zuidvietnamese regeringsleider in plaats van Diem aan te stellen.

Ondanks verstrekkende pogingen om een nationalistische leider te vinden, wies kwaliteiten zouden opwegen tegen die van Diem, slaagde men er niet in een nieuwe Vietnamese regeringsleider op te sporen.

Geweld

De gewapende secten verzetten zich tegen het gezag van Diem en deze antwoordde met geweld. Aan de eerste gevechten kwam een eind toen in maart een onzeker bestand werd afgekondigd. Terwijl de spanningen toenamen, trachtten in april 1955 de Verenigde Staten, Frankrijk en Bao Dai om zo spoedig mogelijk een wijziging te brengen in de regering van Vietnam.

Op 28 april echter trad Diem tegen het advies van de Verenigde Staten, tegen 't advies van Frankrijk en tege nhet advies van zijn eigen kabinet opnieuw op tegen de secten.

De troepen van Diem behaalden een militaire overwinning op de secten en tevens slaagde Diems broer, Ngo Dinh Nhu, er in een comité samen te stellen van nationalistische figuren, die er op aandrongen dat keizer Bao Dai zou worden afgezet en de burgerlijke en militaire leiding in handen van Diem zou worden gelegd.

Aangemoedigd door het succes van Diem, verklaarden de Verenigde Staten Diem volledig te steunen tegen Bao Dai. Deze Amerikaanse keus stelde Frankrijk echter voor een aantal directe problemen. De Franse regering was er van overtuigd dat het Revolutionair Comité van Nhu onder invloed stond van de Viet Minh en vreesde voor een nieuwe Vietnamese regeringscampagne tegen de Franse aanwezigheid.

Parijse conferentie

In mei 1955 kwamen Frankrijk, de Verenigde Staten en Engeland in Parijs bijeen om te spreken over de Europese defensie, maar de Fransen maakten al spoedig Vietnam tot het belangrijkste onderwerp op de agenda van deze vergadering.

Frankrijk verklaarde dat de Amerikaanse houding de Franse regering dwong om zich geheel uit Vietnam terug te trekken. Minister Dulles antwoordde hierop dat de Verenigde Staten op de hoogte waren van de zwakheden

van Diems bewind. Hij legde echter de nadruk op de recente successen van Diem, die volgens hem de zwakheden van diens bewind voor een groot deel goedmaakten. Maar, zo verklaarde Dulles, Vietnam is geen ruzie met Frankrijk waard en hij bood hem aan om de Amerikaanse aanwezigheid in Vietnam te beëindigen om zo onenigheid tussen de geallieerden te vermijden.

De drie-mogendhedenconferentie in Parijs eindigde in overstemming, maar de ondertoon in het overleg was duidelijk: de dagen van gezamenlijke Frans-Amerikaanse politiek waren voorbij. Voortaan zouden de Amerikanen onafhankelijk van Frankrijk hun beleid inzake Vietnam bepalen.

Zege Diem

Gesteund door de Verenigde Staten weigerde Diem om overleg te beginnen met de Noordvietnamese regering over de algemene verkiezingen die volgens de Geneefse Akkoorden in juli 1955 zouden moeten worden gehouden. Vertrouwend op zijn militaire overwicht op de boeddhistische secten begon hij zijn politieke positie in Zuid-Vietnam te versterken. In oktober behaalde hij een klinkende overwinning in een referendum waarin de kiezers gesteld werden voor een keuze tussen Diem en Bao Dai.

Naarmate Diems politieke kracht kracht groeide, werden zijn betrekkingen met Parijs steeds slechter. In december 1955 maakte Diem plotseling een einde aan de bestaande economische en financiële overeenkomsten met Frankrijk. Hij deed een beroep op de Fransen om de Geneefse Akkoorden nietig te verklaren en hun betrekkingen met Hanoi te verbreken.

Kort daarna trok hij de Zuidvietnamese afgevaardigden terug uit de vergadering van de Franse Unie. Op 22 maart '56 kwam Frankrijk met Diem overeen om 't Franse expeditieleger geheel terug te trekken. Op 16 april 1956 werd het Franse opperbevel in Saigon ontbonden. Op de datum, waarop volgens de Geneefse Akkoorden de algemene verkiezingen zouden moeten worden gehouden, waren er geen Franse strijdkrachten meer in Vietnam, en de datum voor de tenuitvoerlegging van de politieke gedeelten van de overeenkomsten, juli 1956, viel samen met het begin van de Sucz-crisis.

Wie greep het eerst in, Hanoi of Washington?

9700 2102

WASHINGTON (AP) — De voornaamste vraag ten aanzien van de rol van Hanoi bij het ontstaan van de opstand in Vietnam is niet zozeer of het wel een rol heeft gespeeld of niet — het bewijst van directe Noordvietnamese deelname in ondermijning van de regering van Zuid-Vietnam is nu uitgebreid voorhanden — maar wanneer Hanoi op systematische wijze begon te intervensiëren.

De meeste aanvallen op het Amerikaanse beleid zijn gebaseerd geweest op de veronderstelling dat de daadwerkelijke interventie in het zuiden door Noord-Vietnam met duidelijke tegenzin gebeurde en pas na de massale Amerikaanse interventie in 1961.

Tot 1961 hield de Amerikaanse regering zelf in het openbaar vol dat Diem Zuid-Vietnam stevig onder controle had en dat de hulpprogramma's van de VS er in slaagden om met succes weerstand te bieden aan de bedreigingen van de Zuidvietnamese regering.

Ook het krachtig aandacht schenken aan nationale bevrijdingsoorlogen door Nikita S. Chroesjtsjow en de ontdekking van anti-guerrilla-activiteiten door de regering van Kennedy in het begin van 1961 versterkte de bij het publiek bestaande indruk dat de Noordvietnamese agressie in dat jaar wat nieuws was.

Daarna versterkten regeringsleiders, door voortdurend de verklaring van Chroesjtsjow aan te wijzen als een mijlpaal in de ontwikkeling van een „wereldomvattende communistische strategie,” het geloof in de veronderstelling dat de Sowjet-Unie pas in december 1960 zijn goedkeuring had uitgesproken over de agressie door zijn „satelliet” Noord-Vietnam, in de

NIKITA CHROESJTSJOW
... aandacht voor guerrilla ...

zelfde maand dat het NLF werd opgericht.

Al in 1958

Er zijn enkele spaarzame aanwijzingen dat in werkelijkheid Noord-Vietnam al in 1958 de voorbereidingen begon te treffen om de opstand in het zuiden te ondersteunen.

Er zijn echter andere aanwijzingen dat er onder de leiders van de Democratische Republiek Vietnam (DRV) onzekerheid bestond gedurende 1958 en 1959 over de in Zuid-Vietnam te volgen strategie en tactiek. Buitgemaakte verslagen uit het communistische hoofdkwartier in Zuid-Vietnam tonen twijfel en besluiteloosheid onder de partijleiders en maken duidelijk dat er geen duidelijke richtlijnen uit Hanoi kwamen.

Bovendien concentreerde de DRV in 1958 en 1959 al zijn hulpbronnen op verbetering van de landbouw en de industrie. Grote leningen werden verkregen van de Sowjet-Unie en de Volksrepubliek

China en in beide sectoren werden ambitieuze ontwikkelingsprogramma's ingezet. Het is daarom mogelijk om de opvatting te aanvaarden dat in 1958 de DRV nog prioriteit gaf aan boter boven kanonnen.

Kanonnen en boter

Voor 1959 schijnt het waarschijnlijker dat de DRV koos voor een strategie van zowel kanonnen als boter en daarvoor de benodigde Chinese en Russische hulp verkreeg. Terwijl de DRV met kracht zijn economische hervormingsplannen voortzette — waarin duidelijk vooruitgang werd geboekt — bereidde Noord-Vietnam zich ook in woord en daad voor op een interventie op grote schaal in Zuid-Vietnam.

In mei 1959 werd op de vijftiende algemene vergadering van het Centrale Comité van de Lao Dongpartij een resolutie aangenomen waarin de V.S. werden aangewezen als de voornaamste hinderpaal bij de verwerkelijking van de hoop van het Vietnamese volk en als een vijand van de vrede.

De resolutie vroeg om een sterk Noord-Vietnam als hulpbasis voor de Zuidvietnamezen om Diem omver te werpen en de Amerikanen het land uit te werken. Een in 1966 in Zuid-Vietnam buitgemaakte geschiedschrijving van de communistische partij en de getuigenissen van hooggeplaatste krijgsgevangenen wijzen uit dat de Zuidvietnamese communisten de resolutie van de vijftiende algemene vergadering nog steeds beschouwen als het startpunt van de Noordvietnamese interventie.

Laos

Binnen een maand na de vijftiende algemene vergadering begon de DRV troepen in te zetten in Laos en zijn hulp aan de Pathet Lao steeds meer uit te breiden. Tegen de tijd dat het Nationale Bevrijdings Front in december 1960 zijn manifest publiceerde, was het conflict in Laos al zo

ver voortgeschreden dat troepen van de Pathet Lao en van Noord-Vietnam het grootste gedeelte van Noordoost-Laos en van het meest noordelijke gedeelte van Laos onder controle hadden.

Bovendien had tegen die tijd de Sowjet-Unie zich in de strijd gemengd en hielp deze mee met luchttransporten tussen Noord-Vietnam en Noordvietnamese en Pathet Lao-troepen in Laos.

De proambule van de grondwet van de DRV, die op 1 januari 1960 bekend werd gemaakt, was duidelijk oorlogszuchtig van toon. De V.S. werden veroordeeld en de hereniging van Vietnam werd een nationale doelstelling van Noord-Vietnam. Gedurende 1959 en 1960 bevestigde het relatief onderontwikkelde spionage-apparaat ter plaatse van de V.S. en Zuid-Vietnam, dat meer dan 4.000 infiltranten vanuit Noord-Vietnam naar het zuiden werden gezonden — de meesten van hen militair of politiek kader, geschoold in het oprichten en aanvoeren van guerrillastrijders.

Weinig twijfel

Het bewijsmateriaal wijst daarom in de richting van de conclusie dat, of de rebellie tegen Diem nu wel of niet onafhankelijk van of zelfs in strijd met de directieven van Hanoi in 1958 geschiedde, Hanoi daarna ingreep om de revolutie in handen te krijgen. Er bestaat weinig twijfel over dat Hanoi enige invloed uitoefende over bepaalde opstandelingen in het zuiden in de jaren na de conferentie van Genève en er zijn aanwijzingen dat Noord-Vietnam al in 1958 voorbereidingen trof voor actieve steun aan opstandige activiteiten op grote schaal in het zuiden.

Welke verschillen in strategie er mogen hebben bestaan tussen Moskou, Peking en Hanoi, het schijnt dat Hanoi bij iedere kritische wending met een agressieve handelswijze de instemming van Moskou verkreeg.

McNamara: Als Chinezen ingrijpen kernbom gooien

10 juli 71 VW

De tien afleveringen die het Utrechtsch Nieuwsblad publiceerde van het door Alaska's senator Mike Gravel in het Amerikaanse Congres voorgelezen deel van de Pentagon-Documenten, onthulden in detail hoe de Amerikaanse betrokkenheid bij het Indochinense conflict groeide in de jaren tussen de tweede wereldoorlog en 1963, toen John Kennedy werd vermoord.

Associated Press-redacteur Peter Arnett geeft in het hieronder volgende artikel een samenvatting van die periode, die de basis was voor de volgende jaren van escalatie onder Lyndon Johnson.

Arnett geeft vervolgens een overzicht, dat in het slotartikel dat wij morgen zullen publiceren wordt afgerond, van de latere ontwikkelingen, een overzicht dat hij samenstelde aan de hand van de publikaties in de New York Times en de Washington Post.

WASHINGTON (AP) —

In de eerste vijf maanden na 't einde van de tweede wereldoorlog negeerden de Verenigde Staten acht rechtstreekse hulp-aanvragen van Ho Tsjih Minh. De Amerikaanse onwil om met Ho tot afspraken te komen was gebaseerd op onzekerheid over de wenselijkheid van hulpverlening aan de staatsman, waarvan bekend was dat hij een communist was.

De regering-Truman aanvaardde het „dominoprincipe“, nadat de nationale veiligheidsraad begin 1950 te verstaan was gegeven, dat „de buurlanden Thailand en Birma in communistische handen zouden vallen, indien Indochina door een door communisten overheerste regering zou worden bestuurd. Het evenwicht in Zuid-oost-Azië zou dan ernstig gevaar gaan lopen.“

In 1954 kreeg president Eisenhower van de gezamenlijke stafchefs te horen, dat de Geneefse overeenkomst ter beëindiging van de Franse oorlog in Indochina Amerika slechts een beperkte invloed in de zaken van het jonge Zuid-Vietnam toestond. De stafchefs verklaarden dat hulpverlening aan Zuid-Vietnam een risico inhield dat de gok niet waard was en zij adviseerden dat de

hulp die voor Saigon bestemd was rijkere vrucht zou dragen indien zij ten goede zou komen aan de strijdkrachten in andere landen.

Dulles' filosofie

Eisenhowers minister van buitenlandse zaken John Foster Dulles drong echter met succes aan op de inzet van betrekkelijk kleine Amerikaanse strijdkrachten om het bewind te Saigon te stabiliseren en om de communisten te weren. Het was Dulles' filosofie „om met een kleine inzet een grote winst binnen te halen.“

De regering-Kennedy maakte van „de gok met beperkte risico's“ van Eisenhower een „onbeperkte toezegging“. Kennedy gelastte in het voorjaar van 1961 in het geheim 400 man van de „speciale troepen“ en 100 andere militaire „adviseurs“ naar Vietnam te gaan. In mei van dat jaar keurde hij ook programma's goed voor een geheime actie in Noord-Vietnam, Laos en Cambodja.

Kennedy zond vice-president Lyndon B. Johnson naar Saigon, om met president Diem te spreken over de mogelijkheid Amerikaanse gevechtstroepen te zenden en om een bilateraal verdrag te tekenen. Diem had op dat moment geen belangstelling, maar later in het jaar verzocht hij om beide.

Vooruitgang

Steeds optimistischer rapporten

LYNDON JOHNSON
... grotere rol ...

over de „vooruitgang“ brachten McNamara ertoe in juli 1962 plannen op te stellen voor een terugtrekking van eventuele Amerikaanse grondtroepen uit Vietnam in een periode van vijf jaar.

De inlichtingendienst en het systeem van rapportering voor Vietnam in die periode zijn in beginsel verantwoordelijk geweest voor het ongegronde optimisme van de Amerikaanse politiek.

Het optimisme en de onjuiste waardering van de toestand werden niet herzien totdat McNamara in december 1963 in een rapport aan president Johnson schreef: „De toestand is zeer verontrustend. Tenzij hij in de komende twee tot drie maanden verandert, zal de huidige toestand op zijn best leiden tot neutralisering, maar eerder tot een communistische staat“.

Diems val

Kennedy al kende de plannen voor de militaire staatsgreep, waardoor president Diem werd afgezet en hij keurde die plannen

goed. De Verenigde Staten hadden reeds spoedig hun steun gegeven aan een groep legergeneraals, die de president wilden afzetten. Door het steunen van de staatsgreep raakten de Verenigde Staten ongewild dieper in het Vietnamese conflict verwickeld. Een alternatieve politiek werd nimmer ernstig overwogen, hoewel ten minste twee regeringsfunctionarissen in 1963 adviseerden zich van Vietnam te distantiëren.

De regering-Johnson besloot in januari 1964 een grotere rol in Vietnam te gaan spelen. Zij gaf opdracht tot uitvoering van Operatie-plan 34a, dat o.m. Zuidvietnamese commando-aanvallen langs de Noordvietnamese kust ter vernietiging van spoor- en verkeersbruggen, het parachuteren van ploegen voor de psychologische oorlogvoering en de sabotage als mede het ontvoeren van Noordvietnamezen voor het inwinnen van inlichtingen inhield.

In maart stelde McNamara Zuidvietnamese aanvallen in Laos voor alsmede luchtaanvallen op Noordvietnamese militaire en industriële doelen door Zuidvietnamese toestellen, die werden ondersteund door een Amerikaans eskader.

In mei 1964 ontving Johnson een plan van William Bundy, de onderminister van buitenlandse zaken voor de aangelegenheden van het Verre Oosten. Bundy stelde voor in toenemende mate druk op Noord-Vietnam uit te oefenen. Die druk zou tenslotte moeten uitmonden in grootscheepse bombardementen door Amerikaanse vliegtuigen.

Op de in juni in Honolulu gehouden conferentie opperde McNamara de mogelijkheid op een gegeven ogenblik kernwapens te gebruiken, indien Chinese troepen aan de strijd te velde zouden gaan deelnemen. Admiraal Harry D. Felt, opperbevelhebber van de Amerikaanse strijdkrachten in het gebied van de Grote Oceaan, bepleitte openlijk de Amerikaanse commandanten in deze keuze vrij te laten.

Kennedy wilde program tot redding van Vietnam

13 j 0 2 . 7 2

WASHINGTON (AP) — Toen John Kennedy aan het bewind kwam, werd het vooruitzicht van een crisis in Vietnam in brede regeringskringen onderkend, hoewel er nog niet veel aan gedaan was. Onze ambassadeur in Saigon had een jaar lang verontrustende telegrammen gezonden en tweemaal om herziening van de situatie gevraagd door voorzichtig de vraag aan de orde te stellen of de VS niet na korte of langere tijd moesten zorgen voor de vervanging van Diem.

JOHN KENNEDY
... Varkensbaai, Laos, Vietnam ...

uit. Waarvan er geen een werkelijk werd opgevolgd.

Zachte hand

De onderhandelingen met Diem werden in mei afgesloten, niet omdat de kwesties waren opgelost, maar omdat de V.S. besloten om voor enige tijd af te zien van pogingen tot drukuitoefening op Diem, om inplaats daarvan te trachten hem met zachte hand en door het winnen van zijn vertrouwen, tot hervorming aan te zetten.

De voorbereiding werd op 20 april getroffen. Onmiddellijk na het débacle van de Varkensbaai op Cuba, en met het vooruitzicht van een débacle in Laos in het verschiet, vroeg Kennedy zijn onderminister van defensie, Gilpatrick, een „program tot redding van Vietnam” uit te werken.

Zoals verlangd was, werd dit program een week later ingediend. Het was een ietwat uitgebreide versie van de CIP, met de implicatie (niet op schrift) dat het program zonder tegenprestaties van Diem te verlangen zou worden uitgevoerd.

Het belangrijkste objectief van het plan was, gedaan te krijgen dat generaal Lansdale benoemd zou worden tot algemeen coördinator van het plan en tot uitvoerder van de eerste grote poging de nieuwe manier van guerrillabestrijding in de praktijk te brengen.

Lansdale was de hoogste officier van de door Gilpatrick georganiseerde missie die volgens de onderminister een overheersende rol moest gaan spelen in de Vietnamese inmenging.

Laos

Het rapport werd op 27 april ingediend, toen de Laotiaanse crisis op haar hoogtepunt was, en inmiddels was afgesproken een nieuwe Geneefse conferentie aan deze kwestie te wijden.

Gevreesd werd dat als het moment van onderhandelingen was aangebroken de pro-westerse stromingen in Laos niet eens meer een onderhandelingspositie zouden hebben. Zelfs het door Amerika gesteunde voorstel om in Laos een coalitieregering in het leven te roepen vormde reeds een aanzienlijke afzwakking van de positie die in de laatste maanden van de regering-Eisenhower was ingenomen.

De toestand in Laos was dus slecht, zij het wellicht onvernijdelijk. Ook volgde hij onmiddellijk op de „Varkensbaai”, terwijl de Russen dreigden tegen Berlijn op te treden. In de missie van Gilpatrick werd de nadruk verschoven van oprichting van een hulpprogram voor bestrijding van de guerrilla naar het zoeken van mogelijkheden om de Zuidvietnamezen te tonen dat een verdere terugtrekking in Laos niet de voorbode van terugtrekking uit Vietnam vormde.

Op 28 april werd in een bijlage van het rapport voor de missie Gilpatrick voorgesteld om de invloed van Laos op te vangen met Amerikaanse steun voor uitbreiding van de Zuidvietnamese strijdkrachten (in het oorspronkelijk rapport was slechts op ruimere financiële steun voor de reeds onder de CIP geplande strijdkrachten aangedrongen).

Ook werd voorgesteld om op bescheiden schaal Amerikaanse grondstrijdkrachten in Vietnam te legeren, met als nominale taak het vestigen van twee militaire opleidingscentra.

Kennedy gaf op 29 april zijn fiat aan de voorstellen uit het ontwerp, maar besliste niet over de veel ingrijpender voorstellen van de bijlage.

Op 1 mei verscheen het ontwerp voor de missie Gilpatrick, waarin wel de voorstellen over compensering van

kelingen in Laos waren opgenomen, en waarin tevens werd aanbevolen „dat de V.S. duidelijk blij zouden geven van hun voornemen tot interventie in Vietnam voor zover deze nodig was om een overwinning van de Vietcong te voorkomen”.

Op dit punt schijnt de praktische controle over de missie uit Gilpatrick's handen (defensie) over te zijn gegaan in die van buitenlandse zaken (klaarblijkelijk George Ball). Op 3 mei verscheen een door het State Department herziene ontwerp, waaruit de speciaal voor generaal Lansdale gecreëerde taak was geschrapt, de leiding over de missie aan het departement van Buitenlandse Zaken werd opgedragen en de door Defensie opgestelde aanbevelingen voor het zenden van Amerikaanse gevechtseenheden naar Vietnam en publieke verplichtingen tot redding van Zuid-Vietnam van het communisme vervaagd maar niet geheel verwijderd werden.

Ook in deze herziene versie van het ontwerp werd rekening gehouden met stationering van Amerikaanse troepen in Vietnam voor missies die hen niet in vuurcontact met de Vietcong brachten, en voor een bilateraal veiligheidsverdrag.

Nog steeds onder druk van de Laotiaanse crisis gaf de regering op 4 en 5 mei (middels een verklaring van senator Fulbright na een onderhoud met Kennedy en de persconferentie van Kennedy op de volgende dag) te kennen dat zij de legering van Amerikaanse troepen in Vietnam overwoog.

Op 8 mei tekende Kennedy een brief aan Diem, die de daaropvolgende week door vice-president Johnson afgeleverd zou worden waarin Diem krachtige Amerikaanse steun werd beloofd, maar welke niet verder ging dat het program dat in 't oorspronkelijke rapport voor een „missie (task force) was geschetst. Zo werden noch financiering van uitbreiding der Zuidvietnamese strijdkrachten, noch legering van Amerikaanse troepen in Vietnam voorgesteld.

Op 11 mei werden de aanbevelingen van de finaleversie van

Adviseurs van Kennedy wilden troepen sturen

in juli 70 VN

WASHINGTON (AP) —

In september 1961 ontstond een nieuw en veel ernstiger crisisgevoel. Ditmaal gold het probleem niet direct Laos, maar duidelijke aanwijzingen dat Diems militaire positie verzwakte, en dat het moreel in Saigon zeer ernstig achteruit ging. In september was er een hevige toename van Vietcong-aanvallen.

Daaronder was een spectaculaire overval van een provinciehoofdstad op 90 km van Saigon, waarbij het provinciehoofd in het openbaar werd onthoofd. Eind september verraste Diem Nolting met het verzoek om een bilateraal defensieverdrag. Volgens Diem was het zakken van het moreel in Saigon te wijten aan bezorgdheid over het Amerikaanse beleid dat uit de toestand in Laos ontstond.

Kennedy reageerde door generaal Taylor en Walt Rostow, die toen beiden tot de staf van het Witte Huis behoorden, met enige minder prominente ambtenaren van defensie en buitenlandse zaken naar Vietnam te sturen.

Taylor en Rostow rapporteerden dat Saigon voor een dubbele vertrouwenscrisis stond. Naar aanleiding van het Laotiaanse voorbeeld was men gaan twifelen of Amerika Zuid-Vietnam wel zou blijven steunen, en door de successen van de Vietcong vroeg men zich af of het impopulaire, inefficiënte bewind van Diem ooit de Vietcong zou kunnen verslaan.

Taylor en Rostow stelden in hun rapport dat een Amerikaanse verplichting nodig was om aan het eerste probleem het hoofd te bieden, en dat op het tweede probleem het best kon worden geantwoord door een rijkelijk infuus van Amerikaans militair personeel in elk niveau van het Zuid-vietnamese leger en de regering.

Daarmee, zo werd gehoopt, konden de Vietnamezen in de vereiste „winning mood” geraken en kon het bewind, ondanks de zwakte van Diem, van boven tot onder hervormd worden. Met na-

Generaal Maxwell Taylor (links) en Kennedy's defensie-minister McNamara die een grote rol speelden bij de besluitvorming over het zenden van VS-troepen naar Vietnam.

me werden aanbevelingen gedaan voor het zenden van helikoptercompagnieën en andere vormen van tactische ondersteuning zonder echter al te grote nadruk op dergelijke eenheden te leggen.

Welke vorm?

De kardinale kwestie was welke vorm de Amerikaanse militaire betrokkenheid moest hebben om effectief te zijn. Taylor pleitte in een telegram dat alleen door Kennedy persoonlijk mocht worden gezien, krachtig voor het zenden van een militaire eenheid van voornamelijk genisten naar de Mekong Delta om werk te verrichten in recentelijk overstroomd gebied.

Juist in de Mekong Delta was de Vietcong het sterkst, en Taylor waarschuwde de president dat een dergelijke eenheid enige gevechtsoperaties zou moeten uitvoeren, waarbij vermoedelijk verliezen zouden worden geleden.

Taylor voerde aan dat het hulp-

programma zonder zo'n Task Force onvoldoende zou zijn om Diem ervan te overtuigen dat hij hem in een confrontatie met de Vietcong terzijde zouden staan.

Wij weten niet wat voor advies Kennedy van buitenlandse zaken kreeg; Sorensen beweert dat alle presidentiële adviseurs inzake Vietnam vóór het zenden van een landstrijdmacht waren, maar over George Ball, die misschien niet deel uitmaakte van de groep die de formele besluiten nam, wordt verteld dat hij daarvan tegenstander was. Ook Galbraith, toentertijd ambassadeur in India, die op dat tijdstip in Washington was, was ertegen, en misschien nog enige anderen.

Van defensie ontving Kennedy een memorandum van McNamara bestemd voor hem zelf. Gilpatrick en de gemeenschappelijke chefs van staven, waarin werd verklaard dat zij geneigd waren het door Taylor aanbevolen programma te onderschrijven, maar al-

leen in de veronderstelling dat als het nodig was meer troepen zouden worden gezonden, die eventueel Noord-Vietnam zouden moeten aanvallen (de chefs van staven schatten dat ongeveer 40.000 Amerikaanse militairen nodig zouden zijn om de gehele Vietcong op te rollen). Ook in het rapport van de missie-Taylor en in Taylors persoonlijke telegrammen, was er de aandacht op gevestigd dat het vermoedelijk nodig zou blijken om Noord-Vietnam aan te vallen of tenminste met een aanval te bedreigen.

Het memo van McNamara was op 8 november verzonden, maar op 11 november tekenden McNamara en Rusk een gemeenschappelijk memo waarin McNamara's oorspronkelijke positie werd omgekeerd: daarin werd aanbevolen om, tenminste voor de komende tijd, af te zien van het zenden van gevechtseenheden naar Vietnam.

Dit kwam Kennedy uitstekend van pas, en het program waarin alle beslissingen werden opgenomen was praktisch woordelijk overgenomen van de aanbevelingen van Rusk en McNamara, uitgezonderd de aanbeveling dat de VS zich verplichtten het verloren gaan van Laos te verhinderen, welke werd weggelaten.

Galbraith en vermoedelijk nog anderen gaven Kennedy te rade dat het weinig zin had met Diem in onderhandelingen te treden, "daar hij toch nooit zijn beloften zou nakomen". Galbraith pleitte ervoor om te ijveren voor een staatsgreep tegen Diem bij de eerste de beste gunstige gelegenheid.

Kennedy koos tenslotte een aantal beloften die ver ten achter bleven bij een serieuze poging om het hulpverleningsprogramma afhankelijk te stellen van hervormingen.

Aangezien het verloop van de oorlog kort daarna er gunstiger begon uit te zien, kreeg Kennedy nimmer de gelegenheid om zijn standpunt inzake legering van Amerikaanse grondtroepen in Vietnam te herzien. Evenmin had hij een dwingende reden om Galbraiths advies over het terzijde schuiven van Diem in overweging te nemen. Die reden kwam pas aan het eind van 1963.

CIA kreeg gelijk: Hanoi bombardieren doelloos

16 juli 71 DW

WASHINGTON (AP) — De incidenten, die zich in augustus in de Golf van Tonkin voordeden, werden wellicht uitgelokt door de Amerikaanse torpedobootjagers die patrouilleerden in de buurt van clandestiene Zuidvietnamese aanvallen op Noordvietnamese kustinstallaties. De Amerikaanse schepen waren zich bewust van die aanvallen. De represailles van het Amerikaanse luchtwapen na het incident in de Golf van Tonkin bleken een belangrijke stap in de oorlog, aangezien zij vrijwel geen kritiek in eigen land veroorzaakten.

In september waren de deelnemers aan een strategie-bespreking op het Witte Huis algemeen van oordeel dat luchtaanvallen op Noord-Vietnam begin 1965 nodig waren. Uit tactische overwegingen was echter uitstel nodig. Een van die overwegingen was dat Johnson zich voordeed bij de presidentsverkiezingen als een kandidaat der redelijkheid en terughoudendheid.

Johnson verzette zich herhaalde malen tegen voorstellen om het noorden te bombarderen totdat zware guerrilla-aanvallen op de Amerikaanse stellingen te Pleikoe in februari 1965 leidden tot het begin van de bombardementsactie onder de codenaam „Rollende Donderslag”.

CIA-oordeel juist

Johnson ontving waarschuwingen van de CIA dat de bombardementsaanvallen geen enkel doel zouden dienen. Binnen enkele maanden bleek, dat de bombardementen in militair opzicht inderdaad volkomen ondoeltreffend waren. De mening van de inlichtingendienst, dat Hanoi door de actie niet gedwongen zou worden de steun aan de Vietcong in het Zuiden te staken, bleek juist te zijn.

RICHARD NIXON

... vietnamiseren...

Aan bataljons van het Amerikaanse marinekorps, die naar Vietnam waren gezonden ter bescherming van het vliegveld te Γ Nang, werd op 1 april 1965 in het geheim een offensieve rol toebedeeld.

In november 1964 deelde McNamara Johnson mede, dat volgens zijn ramingen tegen het einde van 1966 400.000 man Amerikaanse troepen in Vietnam zouden zijn en dat het totaal tegen eind 1967 tot ruim 600.000 man zou kunnen zijn gestegen.

Nieuwe denkwijze

Dat memorandum van McNamara weerspiegelde een belangrijke wijziging in de Amerikaanse denkwijze: Amerika kon het niet redden met versterkingen voor het Zuidvietnamese leger en zou een aanzienlijk deel van de strijd te velde moeten overnemen.

De hoofden van de Amerikaanse strijdkrachten deelden hun superieuren dienovereenkomstig mede, dat een overwinning alleen behaald zou kunnen worden door een inzet van 500.000 tot een miljoen soldaten voor een periode van vijf tot tien jaar. De burgers neigden er echter toe de ramingen te negeren en te zoeken naar een snellere en minder kostbare oplossing voor de oorlog.

De Amerikaanse militaire leiders oefenden zodoende onafgebroken druk op Johnson uit om de oorlog te velde in 1966 en 1967 van Zuid-Vietnam uit te breiden tot Laos en Cambodja. Tevens werd ernstig gesproken over het gebruik van Amerikanen voor een grote aanval op Noord-Vietnam.

Maar Johnson, McNamara en andere burgerlijke topfunctionarissen in de regering verzetten zich standvastig tegen deze verzoeken van de generaals. Johnson gaf wel toestemming voor de bombardementen en voor een geheim gebruik van geweld in Laos en Cambodja.

De strategen van de regering-Johnson meenden dat de Noordvietnamese weigering van de harde Amerikaanse eisen voor vredesbesprekingen een uitbreiding van de oorlog zouden rechtvaardigen. In een memorandum werden uitvoerige voorstellen gedaan om het vijandelijke verzet tegen onderhandelingen te breken.

McNamara somberder

McNamara begon Johnson vanaf 1966 steeds somberder rapporten over de voortgang van de oorlog te geven. Hij zei teleurgesteld te zijn over de pacificatie en geen redelijke methode te zien om spoedig een einde aan de oorlog te maken. In het openbaar spraken beide mannen toen „vol vertrouwen” over de vorderingen die werden gemaakt door de vergroting van de Amerikaanse oorlogsinspanning.

McNamara was in 1967 zo teleurgesteld over de militaire krachtsinspanning, dat hij Johnson in mei van dat jaar voorstelde Saigon te overreden te streven naar een verzoening met de Vietcong, om te zoeken naar een wapenstilstand en om te onderhandelen met de niet-communistische Zuidvietnamezen, die onder het banier van de Vietcong liepen.

Zonodig moest hun individuele deelneming aan de regering aan-

vaard worden. McNamara streed vanaf 1966 voortdurend met zijn generaals over de oorlogsinspanningen.

515.000 man

De laatste belangrijke beslissing bij de snelle versterking van de Amerikaanse strijdkrachten werd in juli 1967 genomen met „program V” dat voorzag in een uiteindelijk troepenmacht van 515.000 man.

Op dat tijdstip hoopte het Amerikaanse opperbevel in Saigon opnieuw dat het Zuidvietnamese leger het instrument zou kunnen zijn om de oorlog mee te winnen. Eerdere pogingen om de Vietnamezen te „adviseren” waren mislukt, maar nu het maximale niveau voor de Amerikaanse strijdmacht al was vastgesteld, hadden de generaals geen keus meer.

President Johnson wees verzoeken van het Pentagon om meer troepen af nadat bij het Tet-offensief van 1968 een twintigtal Vietnamese steden was aangevallen. Hij kondigde een gedeeltelijke beëindiging van de bombardementspauze aan, een maatregel die voor het ministerie van buitenlandse zaken aanleiding was zijn bondgenoten te berichten dat de bombardementsstop waarschijnlijk geheel zou worden opgeschort en dat op korte termijn de bombardementen mogelijk volledig zouden worden hervat.

Voorbeeld voor Nixon

Deze maatregel had succes. Johnson besliste later dat jaar de politiek van „vietnamisering” voort te zetten. Dit voorbeeld zou later door Nixon worden gevolgd.

Washington gaat geheime stukken beter opbergen

WASHINGTON, 3 juli (AP, Reuter) — Het Amerikaanse ministerie van defensie zal de veiligheidsmaatregelen gaan verscherpen om te voorkomen dat geheime documenten in het openbaar komen. Dit zei minister van defensie Melvin Laird kort voordat hij voor twee weken naar Japan en Zuid-Korea vertrok.

De nieuwe veiligheidsbepalingen zijn het gevolg van de drukte die is ontstaan door de dagbladpublicaties uit het geheime Pentagon-rapport over Vietnam. Ze hebben ook betrekking op niet-regeringsorganen als de Rand Corporation, een particuliere door de regering gesteunde onderzoekingsgroep die toegang tot bepaalde geheime stukken heeft. Dr. Daniel Ellsberg die de Pentagondocumenten in handen van de pers heeft gespeeld, heeft voor de Rand Corporation gewerkt.

Minister Laird heeft nu opdracht gegeven alle geheime documenten uit de archiefopslagplaats van de Rand Corporation weg te halen en onder toezicht van de luchtmacht te stellen. Er moet, aldus Laird, een inventaris worden opgemaakt van alle geheime documenten die zich bevinden in de Rand-kantoren in Washington en Santa Monica (Californië). Voorts moet een onderzoek worden ingesteld naar de noodzaak voor medewerkers van Rand om toegang tot geheime stukken te hebben.

Voor de bewaking van de geheime stukken zal de luchtmacht bij de Rand Corporation een tijdelijk kantoor inrichten.

Naar de woordvoerder van de minister heeft meegedeeld, zullen ook bij andere ondernemingen, researchinstutten, industriële bedrijven en universiteiten die toegang tot geheime documenten hebben, veiligheidsmaatregelen worden getroffen.

De Amerikaanse oud-minister van buitenlandse zaken Dean Rusk heeft gezegd dat in tegenstelling tot hetgeen in de Pentagon-documenten wordt gezegd, president Lyndon B. Johnson „tijdens de presidentscampagne van 1964 geen plannen heeft gehad voor het bombarderen van Noord-Vietnam”

Rusk, die onder Johnson minister van buitenlandse zaken was en nu aan de universiteit van Georgia rechter doceert, zei dat de mensen „alles dienen te lezen wat Johnson tijdens de campagne heeft gezegd. Hij had geen plannen om Noord-Vietnam tijdens de campagne te bombarderen, ofschoon er in de staf mensen bezig waren met het uitwerken van allerlei plannen voor noodsituaties, maar dat dit geen plannen van president Johnson waren”

De Amerikaanse oud-minister van buitenlandse zaken in de regeringen van Kennedy en Johnson, Dean Rusk, verweert zich in een televisie-interview tegen berichten in een Amerikaanse krant, dat hij indertijd voorstander zou zijn geweest van het gebruik van kernwapens in Vietnam, als de Chinezen daadwerkelijk aan de Vietnamese oorlog zouden zijn gaan deelnemen. Zie pagina 9.

Laird beveelt veiligheidsmaatregelen

WASHINGTON, 3 juli — De Amerikaanse minister van defensie, Melvin Laird, heeft opdracht gegeven tot „strengere veiligheidsmaatregelen” om te voorkomen dat geheime inlichtingen in de openbaarheid komen.

Bovendien zullen alle geheime regeringsdocumenten, die zich nu in de archieven van de Rand Corpora-

den. Het is verboden om geheime documenten bekend te maken die de regering ter beschikking van het Congres heeft gesteld, maar Gravel verklaarde de documenten van „derden” te hebben gekregen.

Roberts, de minister van buitenlandse zaken, heeft de pers om „zelfbeperking” gevraagd waar het gaat om publicatie van geheimen en de „hulp” van deskundigen van zijn ministerie aangeboden. Maar de New York Times, de Washington Post en andere kranten hebben onmid-

zich van de luchtmacht worden geplaatst.

Er zal een inventaris van deze documenten worden opgesteld en onderzocht zal worden in hoeverre het noodzakelijk is dat medewerkers van de Rand toezicht tot geheime documenten hebben.

De Rand Corporation is een researchinstituut dat onderzoeken verricht in opdracht van de regering en dat 500 specialisten in dienst heeft. Ook in andere ondernemingen die dergelijk werk verrichten, moeten aldus een woordvoerder van minister Melvin Laird de veiligheidsmaatregelen worden verscherpt.

Daniel Ellsberg, die de zogenaamde Pentagondocumenten aan de pers heeft doorgegeven, heeft in het verleden voor de Rand gewerkt.

Op verzoek van de Republikeinse senator Robert Dole zal de Senaat waarschijnlijk binnenkort een hoogst zeldzame benoemde zitting houden. Dole zei dat de zitting "zorg" te maken zal met de zitting.

De heer Hoppema mag nu tot de zitting worden toegelaten. De heer Hoppema mag nu tot de zitting worden toegelaten.

Het hele gebied is 2.800 groot. Voor de spaarboekjes gaat daarvan 1.000 ha af. Van de resterende stuk van 1.800 ha worden natuurgebied 1.500 ha en natuurgebied 1.500 ha.

Spij wordt Made-Drimme waar nu al 1.200 schepen ligplaats hebben. Voor dagreep wordt 200 ha bestemd. De de massarecreanten op te vangen, hoopt men elders in Biesbos stiltegebieden te kunnen handhaven, waar voornamelijk de natuurgebieden worden beschermd.

Het recreatieplan dat Grontmij heeft ontworpen ervan uit dat watersport meest karakteristieke bezigheid in dit deel van de Biesbos worden, vooral nu het grote schil tussen eb en vloed vrij is weggevallen na de afsluiting van het Haringvliet. Vroe raakten plezieraartuigen nevens aan de grond door grote tijverschil.

Het recreatieplan dat Grontmij heeft ontworpen ervan uit dat watersport meest karakteristieke bezigheid in dit deel van de Biesbos worden, vooral nu het grote schil tussen eb en vloed vrij is weggevallen na de afsluiting van het Haringvliet. Vroe raakten plezieraartuigen nevens aan de grond door grote tijverschil.

Het recreatieplan dat Grontmij heeft ontworpen ervan uit dat watersport meest karakteristieke bezigheid in dit deel van de Biesbos worden, vooral nu het grote schil tussen eb en vloed vrij is weggevallen na de afsluiting van het Haringvliet. Vroe raakten plezieraartuigen nevens aan de grond door grote tijverschil.

Het recreatieplan dat Grontmij heeft ontworpen ervan uit dat watersport meest karakteristieke bezigheid in dit deel van de Biesbos worden, vooral nu het grote schil tussen eb en vloed vrij is weggevallen na de afsluiting van het Haringvliet. Vroe raakten plezieraartuigen nevens aan de grond door grote tijverschil.

aan op hun eigen oordeel zonder „bemoeiingen“ van de regering.

Volgens een nieuw artikel in de Washington Post verzekerde in 1961 de toenmalige minister van defensie McNamara aan president Kennedy dat bij openlijke interventie van Hanoi en Peking toch niet meer dan 205.000 Amerikanen in Zuid-Vietnam nodig zouden zijn. De New York Times schrijft dat ook de veronderstelde resultaten van de luchtbombardementen op Noord-Vietnam berustten op „een kolossale misrekening“.

De voormalige minister van buitenlandse zaken Dean Rusk heeft verklaard dat hij nog nooit had gehoord van het bestaan van de Pentagondocumenten en voegde daaraan toe: „Maar in feite is 99 procent daarvan al lang openbaar. Ik geloof niet dat er geheimen in staan die het oordeel van wie dan ook over de Vietnamese oorlog zullen wijzigen“.

Rusk zei voorts dat „in tegenstelling tot hetgeen in de Pentagondocumenten wordt bedoeld, president Johnson tijdens zijn bezoek aan Middelburg aan het einde van de maand van 1969 de B. en W. van Middelburg de doorzichtigheid van de zaak heeft toegezegd.“

In het verzoek van GS wordt gesocht te zijn opgegaan de doorzichtigheid van de zaak heeft toegezegd.

over te schakelen dat het grond- als motief om op de Biesbos voor Brabant en Zeeland geldt stellen.

aan goed drinkwater veilig te stellen. De Rotterdamse zuiveringsbedrijven hebben het water nodig omdat het oppervlaktewater, waarnaast zij thans drinkwater maken, slecht van kwaliteit is door de vervuiling van de Rijn. Door het overschakelen op water uit spaarbekkens in de Biesbos, welk water in hoofdzaak afkomstig is van de minder vulbare Maas, hopen de waterfabrieken te verbeteren en hun produkt te verbeteren en tevens de toekomstige behoefte aan goed drinkwater veilig te stellen.

De Rotterdamse zuiveringsbedrijven hebben het water nodig omdat het oppervlaktewater, waarnaast zij thans drinkwater maken, slecht van kwaliteit is door de vervuiling van de Rijn. Door het overschakelen op water uit spaarbekkens in de Biesbos, welk water in hoofdzaak afkomstig is van de minder vulbare Maas, hopen de waterfabrieken te verbeteren en hun produkt te verbeteren en tevens de toekomstige behoefte aan goed drinkwater veilig te stellen.

De Rotterdamse zuiveringsbedrijven hebben het water nodig omdat het oppervlaktewater, waarnaast zij thans drinkwater maken, slecht van kwaliteit is door de vervuiling van de Rijn. Door het overschakelen op water uit spaarbekkens in de Biesbos, welk water in hoofdzaak afkomstig is van de minder vulbare Maas, hopen de waterfabrieken te verbeteren en hun produkt te verbeteren en tevens de toekomstige behoefte aan goed drinkwater veilig te stellen.

De Rotterdamse zuiveringsbedrijven hebben het water nodig omdat het oppervlaktewater, waarnaast zij thans drinkwater maken, slecht van kwaliteit is door de vervuiling van de Rijn. Door het overschakelen op water uit spaarbekkens in de Biesbos, welk water in hoofdzaak afkomstig is van de minder vulbare Maas, hopen de waterfabrieken te verbeteren en hun produkt te verbeteren en tevens de toekomstige behoefte aan goed drinkwater veilig te stellen.

De Rotterdamse zuiveringsbedrijven hebben het water nodig omdat het oppervlaktewater, waarnaast zij thans drinkwater maken, slecht van kwaliteit is door de vervuiling van de Rijn. Door het overschakelen op water uit spaarbekkens in de Biesbos, welk water in hoofdzaak afkomstig is van de minder vulbare Maas, hopen de waterfabrieken te verbeteren en hun produkt te verbeteren en tevens de toekomstige behoefte aan goed drinkwater veilig te stellen.

Nieuwe publikatie uit Pentagon-rapport

McNamara wilde in 1966 bombardementen staken

*Reis naar Saigon
keerpunt
voor minister*

(New York Timesdienst)

NEW YORK, 3 juli — Uit het jongste artikel in de New York Times over het Pentagon-rapport blijkt dat de toenmalige minister van defensie, Robert S. McNamara reeds in oktober 1966 president Johnson heeft getracht te overtuigen dat de bombardementen op Noord-Vietnam gestaakt moesten worden om daarna een politieke oplossing te zoeken — zeventien maanden voordat Johnson deze stap werkelijk deed, op 31 maart 1968.

In mei 1967 ging McNamara nog een stap verder en deed het „radicale” voorstel, zoals de analyse van het Pentagon dat noemt, om een „schaalverkleining” na te streven van het doel dat Amerika in Vietnam voor ogen stond en dusdoende een weg te openen naar een politiek compromis met de Vietcong.

De studie zegt niet specifiek dat deze wijziging in McNamara's gedachtengang direct leidde tot zijn aftreden als minister van defensie. Johnson benoemde hem op 28 november 1967 tot president van de Wereldbank.

NEW YORK, 3 juli

De snelle uitbreiding van de Amerikaanse troepensterkte in 1965 en 1966 van 175.000 tot meer dan 542.000 man kon gebeuren omdat niemand werkelijk in de gaten had hoeveel militairen er in Vietnam nodig waren en omdat het vermogen van de vijandelijke troepen om hun oorlogsinspanning op te voeren voortdurend werd onderschat.

„Men zou verwachten dat de Amerikaanse plannenmakers uiterst gevoelig zouden zijn voor de infiltratie- en wervingscijfers van de Vietcong en het Noord-Vietnamese leger, maar de

tenschaps-mensen kwamen in de zomer van 1966 tijdens een geheime studiebijeenkomst op het ministerie van defensie tot de conclusie dat de bombardementen op Noord-Vietnam „geen meetbaar effect” hadden op Hanoi. Als alternatief voor de bombardementen bevalen de geleerden de bouw aan van een elektronische barrière tussen Noord- en Zuid-Vietnam.

De bijeenkomst had „een dramatische invloed” op McNamara. Hun bevindingen hadden „een machtige en wellicht beslissende invloed op McNamara's geest” aldus de Pentagon-studie. (Nog geen jaar later zou McNamara opdracht geven tot de geruchtmakende en geheime Pentagon-studie waaruit de New York Times nu publiceert). De minister was blijkbaar zo onder de indruk van de ideeën van de groep geleerden dat hij onmiddellijk opdracht gaf de mogelijkheden van zo'n elektronische barrière te onderzoeken.

De Pentagon-studie schetst McNamara's houding jegens de oorlog in Vietnam als „aarzelend” in de winter van 1965 tot „verbijsterend” in de lente van 1966 en „ontgoochelend” in de herfst van dat jaar.

De studie onthult dat de bombardementen op de olieopslagplaatsen in Noord-Vietnam „de laatste grote opvoering van de luchtoorlog was die door McNamara werd aanbevolen”.

In oktober 1966 ging hij naar Saigon om Westmorelands jongste verzoek om meer troepen ter plaatse te beoordelen. Na zijn terugkeer schreef hij president

ROBERT MCNAMARA
... verbijsterd...

Johnson twee lange memorandums waarin hij zich voor de eerste keer uitsprak tegen het inwilligen van een verzoek om meer troepen van de Amerikaanse opperbevelhebber in Vietnam.

...leer werd er eng weinig aandacht besteed aan de mogelijkheden van de vijand en de gevolgen daarvan", aldus de Pentagon-studie. President Johnson willigde alle verzoeken van generaal Westmoreland om meer troepen op een na — de laatste — snel in zonder ze evenwel aan de openbaarheid prijs te geven.

Tegelijkertijd beruiste de voortdurende uitbreiding van de luchtoorlog; in 1965 en 1966 onder de regering Johnson op „een kolossale beoordelingsfout" over de gevolgen van de bombardementen op de wil en de mogelijkheden van Hanoi.

De Pentagon-studie onthult in hoofdzaak dat de regering-Johnson in 1966 besloot tot het bombarderen van Noord-Vietnam oledespoits in weerwil van herhaalde waarschuwingen van de inlichtingendienst (CIA) dat zulke acties „de militaire operaties van de communisten niet zouden verlammen".

Washington deelde daarentegen blijkbaar de opvatting van de militairen dat „de bombardementen die zij tijdens aan de conferentietafel zouden brengen en dat de opstand door de drek aan steun zou wegwinnen. Maar de toevloed van mensen en materieel naar Zuid-Vietnam hield onverminderd aan".

Op 24 december 1965 werden de bombardementen gedurende 37 dagen stopgezet „als onderdeel van een diplomatiek initiatief". Een dergelijke pauze was verscheidene keren aanbevolen door McNamara die volgens de Pentagon-studie blijkbaar van mening was dat de vorige pauze van acht tot 13 mei 1965 te kort was geweest om Hanoi tijd te geven om te antwoorden. Uit de studie blijkt ook dat president Johnson de pauze had gegeven als „een middel om de weg te effenen voor een versnelde opvoering van de luchtoorlog in afwezigheid van een bevredigend antwoord uit Hanoi".

Tijdens het debat over de aanbeveling van McNamara gingen hoge functionarissen in Washington er van uit dat de bombardementen zouden worden hervat, omdat zij wisten dat hun voorwaarden voor 'n definitieve stopzetting voor Hanoi „onaanvaardbaar waren".

Amerikaanse bevelhebbers rekenden op een overwinning Westmoreland bijvoorbeeld verzekerde Washington in juli 1965 dat hij door middel van de „zoek- en vernietigingsstrategie de vijand „tegen het einde van 1967" kon verslaan. In diezelfde maand deelden de gezamenlijke chefs van staven minister van defensie Robert S. McNamara mee dat „er geen reden is dat wij niet kunnen winnen als wij dat willen".

In de herfst van 1965 begonnen hoge burgerlijke autoriteiten, onder wie McNamara, ernstig te twifelen aan de doeltreffendheid van zowel de luchtoorlog als de grondoperaties, maar ondanks hun twijfels bleven zij een escalatie van de oorlog aanbevelen als de enig aanvaardbare politieke. Zevenenvierig vooraanstaande we-

...niet dan hij risteren in de wat harde del kan joyeuzer, gaver en lichtvoerdraad moeilijk weer opnemen. Hand Dominus van Handel kon ik de Juris in het Recordare verbaazingswekkend zong de Jang niet gemakkelijke partij gen, het Jongenskoor uit Boxel repertoire weer uitzonderlijk gezonzoals gebruikelijk in het eigenlijds een heel boelende aanloop.

...nieder Penderdeckt zelt. Ongewijfeld Noces en Psalmensymtonie) en wat behaald. Nog veel Stranawsky (Les prjzen — in één compositie-wedstrijd de Psalmen Davids — een van de drie veroveren kon worden nagehoofd in één klap een reputatie heeft kunnen dronken. Hoe Penderdeckl in 1959 met of meer in het grote spektakel ver Passion terechtgekomen en daar min Het Staba. Mater is later in de Lukas alleninst compositie-schuwve Pool). woordig niet meer mag zeggen bij deze end en sterk werk. (Iets wat je leggen- telijk "werd gezongen, loch en boer- een te kleine bezetting en niet „ruin- Mater uit 1963 en de Psalmen Davids Van 1958. Hoewel het Staba Mater in interessante koorwerken, het Staba Van Penderdeckl gingen daarna twee wordt ontgonnen.

...praktisch onbekende oeuvre verder rosterende gedeelte van zijn tot nu toe die zeker rechtvaardigt dat ook het getrotten, wel als een onbekende Willi meesterwerk heeft dit Recordare op de klaagzangen van Jeremias mij niet kinderkoor. Als het grote miskende rathneerd beschieden functie voor het tonaliteit en chromatisch. Met een ge- Reges, maar daarnaast heel vrij in Duitse koorpartijen van Brams en la. Duidelijk nog verbonden met de voor gemend en kinderkoor a capel. Een wonderlijk werk dat Recordare, dus Lotte Lenya).

na weer in wonderen geloven — al-

Gisteravond in de Utrechtsche Pij-
 estkerk was er zelfs een wereld-
 premiere van Well — een Recordare
 uit 1923. Verloren geraakt en in Parijs
 weer teruggevonden tussen allerlei
 weedehandts rommel (het doet je bij-
 jeren.
 met plezier naar heb zitten kijken en
 gen, maar waar ik wel ademloos en
 gemeen niet zo gunstig zijn ontvan-
 Silbersee — werken die in het al-
 met de eenakkers Royal Palace en Der
 ten stelen. Vorige week in Den Haag
 kende Well dit jaar ter discussie wil-
 rende Holland Festival de andere, onbe-
 grote standaardwerk bezig is) heeft
 list David Drew (die met het eerste
 Geïnspireerd door de Well-specia-
 wereldoorlogen.

...associëren — Duitsland tussen beide
 onverbrekelijk een heel tijdperk mee
 zo authentiek dat wij daar momenteel
 er. Niet extreem persoonlijk, doch
 eheldenheid was hij een ware mees-
 componist te zijn. Maar in zijn ve-
 noot de pretentie gehad een „groot"
 Broadway-componist. Well heeft
 succesvolle maar later vaak vermaade
 in zijn Amerikaanse periode als
 1933, in Parijs tussen 1933 en 1935
 geschreven. In zijn Duitse tijd tot
 Toch heeft Well aanzienlijk meer
 Maria is het voor velen afgelopen.

Wat weten en kennen we eigenlijk
 van Kurt Well? Dat hij met
 Brecht heeft samengewerkt, de Drei-
 grochenoper, misschien alleen de klei-
 me Driegroschenmusik, die het Neder-
 lands Blazers Ensemble zo meester-
 lijk heeft gebazen, eventueel nog Ma-
 ingomy of Die sieben Totstuden en
 en Paul Hupperts, Pieterskerk, Utrecht.
 Orkest Dirigenen; Marinus Voorberg
 Cantatona (Boxel), Utrechts Symfonie
 NCRV Vocaal Ensemble, Jongenskoor
 Handel-Dixit Dominus, Utrechderden;
 reiki-psalmen Davids en Sabat Mater

Koorwerk van Well in wereldpremiere

Pr
 Jo
 m

VS kunnen voor '72 uit Vietnam zijn"

WASHINGTON, 3 juli — „Het is praktisch mogelijk om al onze troepen nog dit jaar uit Zuid Vietnam terug te trekken, maar dan zouden wij onze aanzienlijke voorraden militaire uitrusting moeten achterlaten. Vervanging van deze uitrusting zou miljarden dollars vergen."

Aldus Melvin Laird, de Amerikaanse minister van defensie, over het Noordvietnamese voorstel in Parijs om de Amerikaanse krijgsgevangenen uit te leveren gelijktijdig met de volledige Amerikaanse terugtrekking voor 1972. Laird, die opmerkte dat indertijd president Johnson al had gewezen op deze termijn van zes maanden, is inmiddels vertrokken voor een bezoek aan Japan en Zuid-Korea. Hij zal besprekingen voeren over „Aziatische veiligheidsaangelegenheden". Met de Zuidkoreaanse regering zal hij spreken over haar plan om volgend jaar een divisie uit Zuid-Vietnam terug te trekken.

Het Amerikaanse ministerie van defensie wilde geen commentaar leveren op een bericht in de Los Angeles Times dat militaire leiders voorstander zijn van een verhoging van het peil van terugtrekking uit Vietnam: van 14.300 per maand, het huidige cijfer, tot 20.000. Dit omdat ogistische en verzorgingseenheden een gemakkelijk doelwit zouden worden nu primair gevechtstroepen naar huis gaan. Volgens sommige ambtenaren in rict echter onwaar.

Washington is het krantebe- Toch wordt het mogelijk geacht dat Nixons adviseur Kissinger naar Saigon is vertrokken om over dit met te

Zoals gemeld, komt Kissinger op 10 juli in Parijs aan. Onder de nieuwe omstandigheden wordt het niet uitgesloten geacht dat hij met een der Noordvietnamese delegatieleiders zal spreken.

De Franse minister van buitenlandse zaken Schumann noemde het nieuwe Noordvietnamese voorstel „een belangrijke stap op weg naar een politieke oplossing".

In Saigon is bekendgemaakt dat Amerikaanse bommenwerpers deze week het noordelijke deel van de gedemilitariseerde zone tussen Noord- en Zuid-Vietnam hebben aangevallen nadat VS-toestellen, die boven het zuidelijk deel vlogen, waren beschoten vanuit het noorden. Bij deze aanval werden, aldus Saigon, tien Noordvietnamezen gedood. (AFP)

Regisseur Stanley Kramer wil film maken over Calley

BERLIN, 3 juli — Stanley Kramer, de Amerikaanse filmregisseur, is van plan een film te gaan maken over lt. William Calley, de man die wegens zijn aandeel in de moordpartij is veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf.

„Het gaat mij er niet om of Calley aan de moordpartij heeft meegedaan of niet, maar waarom", zei Kramer, die onder meer High Noon en Judgement at Nuernberg heeft gemaakt.

De regisseur wacht nog af of hij over genoeg geld zal kunnen gaan beschikken om de film te maken. Hij gelooft van wel, omdat hij de exclusieve rechten bezit op het hele verhaal van Calley zelf, en over een dat nog niet gereed is en zal gaan over het proces tegen de luitenant.

Washington antwoordt nog niet

WASHINGTON, 8 juli — De Amerikaanse delegatie op de vredesbesprekingen in Parijs zal vandaag, bij een nieuwe ronde in de besprekingen, nog niet officieel reageren op de nieuwste Vietcongvoorstellen. Een Amerikaans antwoord is niet te verwachten vóór de terugkeer van Kissinger, Nixons adviseur, uit Azië volgende week maandag of dinsdag.

Volgens functionarissen in Washington is het vandaag de taak van de Amerikaanse delegatie in Parijs grondig na te gaan of de Vietcongvoorstellen „oprecht gemeend” zijn. In Washington heeft het interview van de New York Times met Le Duc Tho, een van de Noordvietnamese leiders, sterk de aandacht getrokken. Deze zei, zoals gemeld, dat het voorstel (uitlevering van krijgsgevangenen gelijktijdig met Amerikaanse terugtrekking) los kan worden behandeld van een politieke regeling in Zuid Vietnam. Dit kan een verdere versoepeling van het standpunt van Hanoi betekenen, maar voorlopig heeft het de Amerikaanse onzekerheid versterkt.

Circa 40 VS-helikopters hebben 1500 Zuidvietnamese militairen overgebracht naar het zgn. Papegaaienbekgebied in Cambodja. Een tweede Zuidvietnamese strijdmacht van 1500 man opereert meer in het zuiden van Cambodja.

(Reuter/AP)

Congres VS wil géén inzage over acties in Laos

WASHINGTON, 8 juli — Het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden heeft gisteren vijf resoluties van Congreslid Paul McCloskey (Republikeins afgevaardigde uit Californië) verworpen, waarin op minister Rogers van buitenlandse zaken een beroep werd gedaan om gedetailleerde gegevens aan het Congres over te leggen over beweerde klandestiene acties van Amerikaanse militairen in Laos en Vietnam.

McCloskey — die een tegenstander is van het Amerikaanse regeringsbeleid in Vietnam — wilde ook kopieën hebben van regeringsdocumenten, die betrekking hebben op acties van de CIA en op de financiering van het optreden van troepen uit Thailand in Laos. (Reuter)

Nixon verscherpt controle op geheime stukken

WASHINGTON, 8 juli — Volgens de Washington Post heeft president Nixon alle regeringsinstanties opdracht gegeven lijsten op te stellen van personen die toegang hebben tot zeer geheime stukken. Het zou de bedoeling zijn de toegang tot deze stukken sterk te beperken.

KISSINGER NAAR PARIJS

Amerika hecht waarde aan voorstel Vietcong

Franse reactie positief

PARIJS, WASHINGTON, 3 juli (Reuter, AP, UPI) — Washington schijnt in de nieuwe stap van de Vietnamese communisten wel zoveel te zien, dat de persoonlijke adviseur van Nixon betreffende de nationale veiligheid Henry Kissinger volgende week bij het overleg in Parijs aanwezig is. Kissinger, die dan op terugreis is van een bezoek aan Saigon, zal dan mogelijk zelfs met Le Duc Tho, lid van het Noord-Vietnamese Politburo een gesprek hebben. De woordvoerder voor Hanoi in Parijs heeft al verklaard dat de heer Tho en de chef van de Noord-Vietnamese delegatie Xoean Thoey bereid waren om Kissinger, als hij dat wenste, te ontmoeten.

Voor zijn vertrek naar Saigon donderdag heeft Henry Kissinger meegedeeld, dat hij geen plannen had om vertegenwoordigers van Hanoi in Parijs te ontmoeten. Toen was echter het nieuwe voorstel dat mevrouw Binh op de vredesonderhandelingen deed nog niet bekend.

Thi Binh heeft gisteren met de Franse minister van buitenlandse zaken, Maurice Schumann, een gesprek gehad over het door haar ingediende voorstel. Voor dit gesprek verklaarde de Franse minister dat het voorstel van de Vietnamese communisten „een

nieuwe stap in de richting van een politieke oplossing van het probleem" was. Bij het verlaten van het Franse ministerie zei mevrouw Binh desgevraagd over de Amerikaanse reactie: „We weten niet waarover ze praten en wat ze positief of onaanvaardbaar vinden in onze voorstellen, we wachten af wat ze te zeggen hebben."

De Amerikaanse minister van defensie Melvin Laird zei gisteren in zijn reactie op het voorstel van Hanoi en de Vietcong, dat er niet veel moeilijkheden zouden bestaan over de terugtrekking van de Amerikaanse troepen binnen een half jaar. Maar, zo zei hij, de kosten zouden in de miljarden lopen. Bovendien is het volgens Laird onmogelijk de immense hoeveelheden aan militair materieel binnen dit tijdsbestek naar Amerika over te brengen. Laird karakteriseerde het communistische aanbod als „een aanwijzing voor enige verandering (in hun positie) maar dat het ook een moeilijk te aanvaarden voorwaarde bevat".

De voorzitter van het Huis van gevaardigden, Carl Albert, die deze week met president Nixon gesproken had, heeft gezegd dat de president optimistisch is over de beweging van de oorlog. Hij heeft Albert gesuggereerd, dat tussen Washington reeds geheim bestaat; hierbij verklarend „Een wijziging in de zaak".

De woordvoerder van het Vietnamese ministerie van buitenlandse zaken heeft gisteren na een analyse de voorstellen van de Vietcong onaanvaardbaar „Deze voorstellen behelzen nieuws," aldus de zegsman.

Vietcong schrijft aan het Amerikaanse volk'

HANOI, 5 juli — In een brief aan „het Amerikaanse volk”, ter gelegenheid van Onafhankelijkheidsdag, gisteren, in de VS, heeft de premier van de Vietcong de voorstellen herhaald om uitlevering van Amerikaanse krijgsgevangenen te laten samen vallen met de terugtrekking van de VS-troepen dit jaar.

„Ik ben er zeker van dat het Amerikaanse volk ons initiatief van harte zal ondersteunen”, aldus premier Nguyen Hoe Tho, „en vraag van de Amerikaanse regering een serieus antwoord”.

Vice-president Ky van Zuid-Vietnam, die zich kandidaat heeft gesteld voor de presidentsverkiezingen in oktober, heeft verklaard er „geen bezwaar” te

gen te hebben om de Amerikaanse terugtrekking op „een bepaalde datum” te voltooien. Hij meende echter dat terugtrekking-nog-dit-jaar moet worden besproken door de Amerikaanse en Zuidvietnamese regeringen gezamenlijk. President Thieu hield zich meer op de vlakte.

Kissinger, adviseur van Nixon, heeft in Saigon zowel met Thieu als diens voornaamste tegenkandidaat gesproken. Het staat wel vast dat hij diepgaand heeft gesproken over het nieuwe Vietcongvoorstel. Bijzonderheden zijn niet bekendgemaakt. Vanmiddag is Kissinger naar Bangkok vertrokken.

China zal méér militaire hulp aan Noord-Vietnam verlenen. Een tweede aanvullende overeenkomst voor dit jaar is gesloten. Zowel het Chinese Volksdagblad als de Russische Pravda hebben het nieuwe Vietcongvoorstel toegejuicht.

In verscheidene Westduitse steden eisten duizenden jonge demonstranten de terugtrekking van de Amerikanen uit Zuid-Vietnam. (Reuter)

Amerikaanse reserves over Vietcongvoorstel

WASHINGTON, 5 juli — Washington blijft nog gereserveerd staan tegenover het Vietcongvoorstel uitlevering van Amerikaanse krijgsgevangenen te combineren met een snelle terugtrekking van VS-troepen uit Zuid-Vietnam.

Melvin Laird, de Amerikaanse minister van defensie, ontkende dat zijn departement druk op Nixon uitoefent het tempo van de terugtrekking te verhogen. „Het tegendeel zou eerder waar kunnen zijn”, zo zei hij.

Vicepresident Agnew verklaarde dat het voorstel weliswaar „ernstig wordt bestudeerd”, maar dat het uitgangspunt blijft dat de terugtrekking in overeenstemming moet zijn met de veiligheid van de VS.

Veenendaalse vesten voor Vietnam

VANAF DE KANSEL is de medewerking van de hervormde medewerking van de hervormde wijkgemeente Sola Fide te Veenendaal ingeroepen voor het breien van wollen vesten voor kinderen van vier tot veertien jaar in Vietnam.

Het gaat hier om een diakonale bijdrage via het medisch comité Nederland-Vietnam, organisatie voor hulp aan slachtoffers onder de burgers van Noord- en Zuid-Vietnam, waar velen van de door de oorlog uitgeputte en verarmde bevolking gebrek hebben aan vrijwel alles.

De vesten moeten van wol worden gebreid, daar dit minder brandbaar is dan synthetische garens. Ze mogen geen kleur hebben die fris en vrolijk is, want schutkleuren zijn vereist zoals bruin, mosgroen of donkerbeige. De Vietnameesjes mogen immers niet opvallen omdat wordt geschoten op alles wat opvalt en beweegt. Zo zouden ook de kinderen ongewild het slachtoffer kunnen worden van luchtaanvallen of sluipschutters.

VERANDERING VIETNAMBEELD

Door K. M. SCHREINER

DANIEL ELLSBERG, de man van de geheime stukken van het Pentagon, heeft in maart van dit jaar in The New York Review of Books zijn visie gegeven op wat hij ziet als de achtergronden van het optreden van president Nixon in Indochina.

Daarbij betoogt hij o.m., dat de laatste vier Amerikaanse presidenten een zeer belangrijk motief van Amerikaans-binnenlandse politiek hadden en hebben o med oorlog in Indochina vol te houden: de vrees, dat zij door een vijandige publieke opinie zouden worden weggespoeld zoals de Democratische partij in het begin der jaren vijftig, toen zij er van beschuldigd werd verantwoordelijk te zijn voor de ommanisten.

Tegelijkertijd moesten deze presidenten er ook voor zorgen, zo meent Ellsberg, dat de kosten van die oorlog niet te hoog werden in financieel opzicht en wat het aantal Amerikaanse doden betreft. Dat hij dit uit het oog heeft verlo-

zien als een geïsoleerd probleem in een door absolute tegenstellingen beheerste wereld.

De vraag is echter, of dit beeld nog klopt met de werkelijkheid. Relevanter lijkt wat wordt betoogd in het juni-nummer van de Franse Revue de Défense Nationale door Vernant, de secretaris-generaal van het Franse centrum voor de studie van de buitenlandse politiek, namelijk dat de Grote Drie — Amerika, Rusland en China — noodzakelijkerwijze zich ontwikkelen in de richting van een „normalisation conflictuelle”. Indien men er van uitgaat, dat een militair conflict tussen deze landen is uitgesloten. Een normalisatie dus, die van conflicten niet vrij zal zijn. Vernant wijst er daarbij verder op dat als Washington Peking t de Verenigde Naties zal toelaten dit gevolgen moet hebben voor de speciale relaties tussen Amerika en Formosa en dat dit weer zijn uitwerkingen kan hebben op het hele systeem dat Washington heeft opgebouwd in Azië om China binnen de perken te houden.

Waarom zou kunnen worden toegevoegd, dat de Amerikaanse positie in Indochina deel uitmaakt van dit systeem.

AANDACHT verdient hierbij ook een aantal passages over Azië in het tweede verslag van president Nixon over de Amerikaanse buitenlandse politiek, waarin onder meer verklaard wordt, dat Azië thans belangrijk verschilt van het Azië waar gedurende tientallen jaren een actieve rol der Verenigde Staten nodig is geweest. Wat de toekomst betreft, wordt daarin gepleit voor een structuur waarin de hoofdrol moet worden gespeeld door de in regionale groepen georganiseerde Aziatische landen, maar waarin ook plaats is voor Amerika, Rusland, China en Japan. Niet duidelijk is nog, aldus het verslag, hoe die structuur er uit zal zien. Dat hangt van beslissingen af die nog moeten worden genomen. Maar duidelijk is wel dat niet één enkele staat in die structuur mag overheersen, aldus het verslag.

Hieraan zou kunnen worden toegevoegd, dat in het kader van een dergelijke regionale regeling een regeling van het conflict in Indochina een heel ander karakter zou krijgen en zou worden weggehaald uit de sfeer van „overwinning of nederlaag”.

HET HEEFT zin de recente ontwikkelingen in het conflict in Indochina — de nieuwe voorstellen van de communisten en de reacties in Washington daarop, alsmede de reizen van Kissinger en Laird — te zien ook tegen deze achtergronden van de Amerikaanse politiek. Een politiek, die, zoals uit het het verslag van Nixon blijkt, de mogelijkheid open houdt van „beslissingen die nog moeten worden genomen”, waarin dus de weg naar de toekomst niet bij voorbaat is versperd, ook al geeft zij zich geenszins aan illusies over.

ren, heeft naar Ellsbergs mening president Johnson zijn tweede ambtstermijn gekost.

Zijn conclusie uit deze twee grondstellingen is, dat president Nixon in feite het beleid van Johnson (en diens voorgangers) wil voortzetten, zonder diens fouten te herhalen. Zijn streven zou zijn gericht op het voeren van een eindeloze oorlog op laag niveau, met op de achtergrond het dreigement Noord-Vietnam volledig te zullen vernietigen indien het Noorden zich niet bij deze gang van zaken zou neerleggen en door eigen militaire acties zou trachten de Amerikaanse strategie te doorkruisen.

Dit is een fundamenteel pessimistische kijk op de Amerikaanse motieven, even pessimistisch en uitzichtloos al hekt omgekeerde standpunt, dat Hanoi uitsluitend zou zijn bezeten door de wil te winnen en dat elk nieuw diplomatiek initiatief van die kant uitsluitend een nieuwe valkuil is.

Beide zienswijzen zijn zo absoluut, dat een mogelijkheid van een compromis, van een modus vivendi, niet meer aanwezig is. De toekomst is versperd. Mogelijk zijn slechts overwinning of nederlaag.

VOOR EEN DEEL vloelen deze absolute conclusies ten aanzien van Indochina daaruit voort, dat het probleem Indochina te eenzijdig wordt ge-

McNamara

wilde minder bombarde^{ren} ren in N.-Vietnam

NEW YORK, 5 juli — In haar zevende artikel over de Pentagondocumenten vermeldt de New York Times dat de minister van defensie onder de presidenten Kennedy en Johnson, Robert S. McNamara, indertijd getracht heeft de bombardementen op Noord-Vietnam in te perken. Volgens de New York Times tonen de Pentagonrapporten aan hoezeer de druk van McNamara om de bombardementen te doen afnemen — zeventien maanden voordat president Johnson die maatregel inderdaad nam op 31 maart 1968 — leidde tot een „diepe politieke kloof” binnen de regering-Johnson.

De militaire leiders van de VS wezen de voorstellen van minister McNamara hardnekkig af en „bombardeerden hem met weerleggingen”. Johnson zou de voorkeur hebben gegeven aan de middenweg van „geleidelijke escalatie”, aldus de analyse van de New York Times.

Niet vermeld wordt in de Pentagondocumenten of de meningsverschillen met McNamara president Johnson zou hebben beïnvloed om zijn minister in november 1967 kandidaat te stellen voor het presidentschap van de Wereldbank — een functie die McNamara op dit moment nog steeds bekleedt.

In Washington zou inmiddels de vrouw van de Amerikaanse minister van justitie John Mitchell de suggestie hebben gedaan dat de Amerikaanse dagbladen „gemuilkorfd” moeten worden, als zij doorgaan met het publiceren van geheime documenten van de Amerikaanse regering. Mevrouw Martha Mitchell zou deze opmerking hebben gemaakt in een „boos” telefoongesprek dat zij voerde met een journalist van het blad Washington Star. Het Amerikaanse blad drukte dit verhaal af in zijn editie van zondag. (Reuter)

Door een onzer redacteuren

De NV scheepswerf en machiniefabriek de Liesbosch in Jutphaas gaat twee splitschepen van 1.000 m³ leveren aan het baggerbedrijf Vianini draggaggi lavori marittime in Italië. Met de opdracht is f 3,8 miljoen gemoeid.

De schepen, die over de hele lengte opensplijten, hebben een openings- en sluitingstijd van twee minuten. Ze worden 63 m lang en bijna 14 m breed.

VS in 1954 reeds voor ingrijpen in Vietnam

NEW YORK, 6 juli (DPA, AP)

— De New York Times heeft de publikatie van geheime stukken van het Pentagon over het ontstaan en de uitbreiding van de Amerikaanse interventie in Vietnam beëindigd. Uit het negende en laatste deel van de serie over de omstreden documenten blijkt, dat ahet Amerikaanse ingrijpen in Vietnam enkele dagen na de besluiten van de Conferentie van Genève in 1954 over Indo-China concrete vormen aannam.

Op 8 en 12 augustus 1954 had de

Nationale Veiligheidsraad van de regering-Eisenhower vernomen, dat de besluiten van Genève een „ramp” betekenden, die „een grote voorsprong van het communisme, die tot het verlies van Zuidoost-Azië kon leiden, bezegelde”.

De president had daarom maatregelen voor het indammen van de communistische expansie goedgekeurd. Zijn regering zond een groep Amerikaanse agenten naar Hanoi voor het voeren van klandestiene acties.

De analyse van het Pentagon leidde volgens de New York Times tot de slotsom, dat de VS mede-verantwoordelijk zijn voor het mislukken van de uitvoering van de besluiten van Genève. Deze conclusie is volgens het blad in tegenspraak met beweringen van verscheidene Amerikaanse regeringen, dat Noord-Vietnam alleen de schuld draagt voor het falen van de formule van Genève.

De New York Times was op 13 juni begonnen met het publiceren van het geheime Pentagon-dossier. Drie dagen later moest het blad na een gerechtelijke stap van de regering de publikatie staken. Na de uitspraak van het hooggerechtshof kon het blad op 1 juli de publikaties voortzetten.

De „Atlanta journal-constitution” zegt uit goed ingelichte bron vernomen te hebben dat wijlen senator Robert Kennedy vermoedelijk een aandeel had in de voorbereiding van het Pentagon-onderzoek naar de Amerikaanse betrokkenheid in de Vietnamese oorlog. Dit met het doel om de toenmalige president Lyndon Johnson alle verantwoordelijkheid voor verheving van de oorlog te kunnen geven.

Volgens de zegsman waren de „Pentagon-documenten” niet alleen bedoeld als objectieve studie, maar ook als aanklacht van Johnsons Vietnambeleid. Robert Kennedy zou er zonodig uit geciteerd hebben om in zijn presidentscampagne van 1968 Johnson alle schuld voor uitbreiding van de oorlog in de schoenen te schuiven. Voordat het zover kon komen werd Kennedy, als kandidaat voor de democratische presidentsnominatie, in juni 1968 in Los Angeles door moordenaarshand gedood.

Nixon bereidt antwoord aan Vietcong voor

WASHINGTON, 6 juli — President Nixon gaat vandaag naar zijn zomerverblijf in Californië, San Clemente, om het antwoord van de Amerikaanse regering op de jongste vredesvoorstellen van de Vietcong over volledige terugtrekking van de Amerikaanse troepen uit Vietnam in ruil voor vrijlating van de Amerikaanse krijgsgevangenen op te stellen.

Alvorens de Amerikaanse reactie bekend te maken, zal Nixon nog uitvoerig overleg plegen met zijn adviseur Kissinger, die op het ogenblik bezoeken brengt aan Saigon, Bangkok en New Delhi.

Vice-president Agnew verklaarde jl. zondag tijdens zijn vliegreis van Seoel naar Singapore dat het vredesplan van de Vietcong in Washington ernstig

wordt bestudeerd. Volgens Agnew wil Nixon de terugtrekking van de Amerikaanse troepen uit Vietnam versnellen, zolang dit de veiligheid van Zuid-Vietnam niet in gevaar brengt. Het Amerikaanse ministerie van defensie heeft inmiddels bekend gemaakt dat er in het voorjaar meer Amerikaanse soldaten uit Vietnam zijn teruggetrokken dan oorspronkelijk in de bedoeling lag. Het Pentagon verwacht nu dat het tempo van de terugtrekking in deze maand en in augustus en september „wat lager” zal liggen.

Volgens Nixons jongste terugtrekkingsorder zullen tussen 1 mei en 1 december van dit jaar nog 100.000 Amerikaanse soldaten naar de VS terugkeren. In mei en juni hebben bijna 34.000 man Vietnam verlaten.

Communistisch China heeft „krachtige steun” uitgesproken voor de „redelijke voorstellen van het Vietnamese volk”, zo bericht het Chinese Volksdagblad.

Op termijn

63 v.l.z. p.m.

Door drs. W. TAP

Aan de Volkskrant van 16 juni jl. ontleen ik een overzicht van de beslissingen die vier Amerikaanse presidenten op een rij in de Vietnamzaak van kwaad tot erger deden vervallen. Het begon met de beslissing van president Truman om Frankrijk militair bij te staan in de oorlog van dat land tegen de Vietminh en van lieverlee zwol de kwestie aan tot een dolgedraaide bloedige sneeuwbal van dilemma's, knelpunten, dwangmatigheden. Die eerste stap was er een op een hellend glad vlak, waarop men zich alleen nog staande kan houden door steeds snellere volgende stappen.

Er zit in deze gang van zaken een teken aan de wand, dat geldt voor méér beleidsbepalingen dan die inzake Vietnam. Zo kan men menige gezaghebbende figuur de opvatting horen huldigen dat de („andere”) toekomst in korte of kleine stappen moet worden vorm gegeven. Zij staan, ook al onderschrijven ze de noodzaak van diepgaande veranderingen in allerlei maatschappelijke verbanden en de maatschappij als zodanig, huiverig tegenover revolutionaire ingrepen — het moet geleidelijk gaan, van de ene beslissing op korte termijn naar de andere.

De vraag is echter of in een eerste bescheiden stap niet al te vaak factoren gelegen kunnen zijn, die verhinderen dat het doel, met het oog waarop die eerste stap werd gemaakt, wordt bereikt. Want wat houdt zo'n eerste stap — geheel in de geest van de „anti-revolutionairen” — gewoonlijk in? Inderdaad, een compromis. De korte-termijnfilosofie voor een verwezenlijking van omvattende doeleinden gaat uit van de gedachte dat de onvermijdelijk steeds aarwante tegenstanders van zulke doeleinden met zachte druk en despoeds lams een omweg in de gewenste richting moeten worden geleid.

Wie met zijn nadrukkelijke wens om oostwaarts te gaan, de vervulling daarvan zonder strijdbare eigenereidheid op anderen, die bijv. liever in noordelijke richting zouden willen, via de weg van overeenstemming wil veroveren, doet zijn eerste stap niet in oostelijke maar in noordoostelijke richting. En dan is de kans groot dat is nimmer in oost terecht zult komen. En die kans wordt zekerheid als men een oog naar oost wettigbaar aantrekkelijk vindt maar niet kost wat 't kost wil realiseren, bijv. omdat men ook niet precies weet wat men er vindt naal.

De vakbeweging koketteert met het zogenaamde „Joecoslavische systeem”, maar heeft voor de invoer daarvan hier, kennelijk bepaald geen revolutie over. In het kader van Nederland en

Europees ondernemingsrecht laat zij zich meetroten in beslissingen die niet alleen weinig wezenlijke veranderingen inhouden, maar die soms ook een prijsgeven van begeerde perspectieven kunnen betekenen.

Want de logica van het „wie A zegt moet ook B zeggen” zit er bij ons maar al te diep in. En deze logica leidt er dan gemakkelijk toe dat men volkomen regelmatig in het noordoosten terecht komt, zonder daarop uit te zijn geweest.

Ik zeg niet dat er wat dit betreft al onherroepelijk beslissingen zijn gevallen, al kan men huiverig staan tegenover bepaalde, op het compromis gebaseerde, SER-adviezen over ondernemingsrechtelijke kwesties. Ik doel meer op de in die kleine-stap-pentactiek verscholen mentaliteit die ons elk moment kan confronteren met zulke beslissingen (met de regeling betreffende de samenstelling van de raad van commissarissen was het al kantje boord). En deze vrees is te meer gegrond omdat het ons eigenlijk non zo weinig feitelijk duidelijk is wat we met een „democratie van de arbeid” aanmoeten.

Die mentaliteit vindt bovendien voedsel in het feit dat nogal eens een gewichtig onderscheid wordt gemaakt tussen theorie en praktijk. Menig idee wordt in beleids-sferen bestreden met het argument dat het niet „praktisch” is; dikwijls hoor je dan: „het is op zichzelf misschien wel juist, maar het is natuurlijk pure theorie”. Het mopje dat de uitspraak „het is pure theorie” eigenlijk wil zeggen „ik heb er geen zin in”, mag als tegenloof dienen.

De menselijke verbeeldingskracht reikt nu eenmaal ver over de feiten heen en er wil heus wel eens iets uit rollen dat met de feiten in betring komt. Maar het heeft te danken als, zoals blijkt, het beroep op de „praktijk” gemeenlijk uit dezelfde hoek komt, al in het bijzonder van de mensen die gewoonlijk het laatste woord hebben in de beleidsvorming. Vele leidinggevende functionarissen verbergen hun onwillende bedenkingen tegen bepaalde aanbevelingen achter het argument dat zij niet haalbaar zijn.

Ik zie zeer wel de nadelen van het dogmatische uitgroeid machteloos conservatisme dat aan een afwijking van de kleine-stap-mentaliteit verbanden kan zijn. Maar het beroep op werkelijkheidsmaat moet niet een dekmantel worden voor allerlei varianten van conservatisme. Zulk een beroep is geen paskwil, doch achterdocht blijft op zijn plaats. En waarrechtelijk zullen we wel eens een zevenmillioen moeten doen om te ontkomen aan een wereld die we niet willen, al riskeren we er dan misschien een andere wereld mee, die we ook niet willen.

KIJK op
de wereld

Eigen val

Vietnam, een zaak die de Amerikanen door de publicatie van het Pentagonrapport toch al onaangenaam op de maag ligt, is voor president Nixon door eigen toedoen nog moeilijker geworden.

Geruime tijd heeft Nixon de kwestie van de Amerikaanse krijgsgevangenen in Noord-Vietnam naar voren geschoven. Van overleg kon geen sprake zijn zolang die niet vrijgelaten werden. En Hanoi redeneert dat het niet met de V.S. in oorlog was en dus formeel ook geen krijgsgevangenen kon hebben. Noord-Vietnam heeft Nixon ruimschoots de gelegenheid gegeven goed bij de Amerikanen door te laten dringen dat het laf zou zijn volledig de troepen terug te trekken en die arme gevangen jongens aan hun lot over te laten. Vervolgens kwam Hanoi met een voorstel waarin hun vrijlating werd aangeboden. De rest van de voorwaarden is dat de V.S. zich zouden moeten onthouden van zelfs nog zo geringe hulp aan Vietnam.

De meeste Amerikanen hebben dermate tabak van het hele kwalijke avontuur, dat zij het best zullen vinden dit verre volkje verder zijn eigen boontjes te laten doppen. Als de eigen mensen maar terugkomen.

En dit maakt het voor Nixon moeilijk om te zeggen dat de voorwaarden onaanvaardbaar zijn. Nixon heeft zich in een positie gemanoeuvreed dat hij eigenlijk nee moet zeggen maar dat tegenover zijn volk niet kan doen. Zijn oplossing zal wel zijn dat hij met een tegenvoorstel komt, zijn adviseur Kissinger is ijlings naar Saigon gevlogen om daarover met de Zuidvietnamese regering te overleggen. Dat geeft in ieder geval enig uitstel om geen ja en geen nee te zeggen.

Uiteindelijk zal Nixon gedwongen zijn de Noord-Vietnamese voorstellen te accepteren, alleen kunnen de termen wat eleganter gemaakt worden.

Nixon: VS hebben be- hoefte aan morele moed

KANSAS CITY, 7 juli — President Nixon van de VS heeft in een rede in Kansas City, Missouri, gezegd dat de Amerikanen bereid moeten zijn meer morele moed in hun dagelijkse leven te tonen. Anders bereiken wij een punt, aldus Nixon, waar het gevaar dreigt dat de Amerikanen het lot van de oude Grieken en andere beschavingen zullen ondergaan en van de aardbodem verdwijnen.

Het lot heeft de VS voorbestemd om een grote rol te spelen voor het in standhouden van de vrede in de wereld, zo verklaarde president Nixon. De VS kunnen die rol niet vervullen, tenzij zij beschikken over een „gezonde burgerij en morele kracht“, die uit de harten en geesten van de mensen komt. Nixon zei dat hij zonder defaitistische gevoelens sprak en niet gelooft dat de VS — „verscheurd als ons land is door verdeeldheid en vervreemding“ — een „lelijk land“ zijn.

Met betrekking tot Vietnam merkte de Amerikaanse president op dat hij doende is de

strijd aldaar af te wikkelen op een manier die ertoe bijdraagt een „duurzame vrede“ te vinden in plaats van het gevaar van een nieuw conflict te vergroten.

Het Amerikaanse economische leiderschap in de wereld wordt volgens Nixon thans beconcurrerd door vier grote krachtcentra: de EEG, Japan, de Sowjetunie en communistisch China. China is bezig een enorme economische macht te worden, meende Nixon. Daarom had hij het van essentieel belang gevonden stappen te ondernemen voor beëindiging van het Chinese isolement in de internationale gemeenschap. (Reuter)

Hanoi wil politieke regeling in Saigon apart bespreken

PARIJS, 7 juli — Le Duc Tho, lid van het Noordvietnamese politburo, die in de Franse hoofdstad deelneemt aan de vredesonderhandelingen met de VS, heeft gisteren gezegd dat het communistische aanbod om de Amerikaanse krijgsgevangenen vrij te laten in ruil voor de vaststelling van een datum voor terugtrekking van de Amerikaanse troepen uit Vietnam volkomen los moet worden gezien van een politieke regeling in Zuid-Vietnam.

De kwestie van de krijgsgevangenen en de terugtrekking van de Amerikaanse troepen kunnen afzonderlijk bij het overleg in Parijs aan de orde komen, aldus Le Duc Tho. Over de toekomstige politieke regelingen in Vietnam kan dan daarna apart onderhandeld worden.

Als president Nixon akkoord gaat met de vaststelling van een datum voor terugtrekking van zijn troepen uit Vietnam kunnen, aldus Le Duc Tho, de „modaliteiten” met betrekking tot die terugtrekking en vrijlating van de Amerikaanse gevangenen „snel geregeld” worden.

De leider van de Amerikaanse onderhandelingsdelegatie in Parijs, David Bruce, heeft aangekondigd dat hij volgende week donderdag op de jongste vredesvoorstellen van de Vietcong zal reageren.

Inmiddels liet de minister van buitenlandse zaken van de Vietcong, mevrouw Ngoeyen Thi Binh, in een interview met UPI weten dat alleen een volledige terugtrekking van alle Amerikaanse troepen uit Vietnam de vrede kan herstellen. Als er een Amerikaanse „restmacht” in Zuid-Vietnam blijft, zullen de gevechten spoedig opnieuw opslaan, aldus mevrouw Binh.

Over de samenstelling van een nieuwe regering in Saigon merkte zij op dat die zou moeten bestaan uit leden van de huidige regering, de Vietcong en andere sociale en religieuze groepen. De Vietcong zal geen genoegen nemen met een minderheidspositie

Hysterie naast naïviteit over Vietnam in de VS

WASHINGTON, juli — Wat dit land de laatste drie weken te zien gaf was het beeld van zichzelf dat overeenkomt met wat juist de oppervlakkigste buitenstaanders denken over de Verenigde Staten: hysterie en naïviteit.

De naïviteit te geloven dat regeringen die oorlogen of halve oorlogen voeren, oprecht kunnen zijn in hun mededelingen over hun plannen of de ware toestand, waarvan het beeld toch juist een middel is in de actie.

Die hysterie en naïviteit hier bleken toen in een zorgvuldig voorbereide en gemikte sensatie de New York Times en de Washington Post uittreksels publiceerden uit een door 36 analisten in het Pentagon gemaakte studie, die in 1968 werd voltooid onder de titel „Geschiedenis van het proces der besluitvorming in de Vietnam-politiek”. De verschillende delen der studie tellen 3000 bladzijden tekst, 4000 bladzijden documentair materiaal, totaal 2,5 miljoen woorden.

„Instant”-cultuur

Bij lezing der uittreksels — en van wat de pers dan weer van die uittreksels maakte — wordt men herinnerd aan de wijze klacht van de Amerikaanse filosoof John Silber, president van de universiteit van Boston, dat het grootste cultuurverlies ontstaat doordat, naast instantkoffie, ook „instant”-cultuur mode is geworden. Dat leidt tot een verwaarlozing van het begrip „tijd” tot vernietiging van het gevoel voor geschiedenis en tot de weigering te erkennen dat het verleden van onszelf is.

Zondebokken

De ontkenning van het jongste verleden als dat van henzelf, zoals dit uit de journalistieke hysterie der laatste weken blijkt, kan slechts betekenen dat de journalisten en de jonge intellectuelen die hen inspireren in een spiegelbeeld van de heksenjacht uit Joe McCarthy's hoek, politiek kapitaal willen slaan uit het zoeken naar zondebokken.

Die eerste drie artikelen — van zes bladzijden elk (met bijgaande documenten) — in de New York Times werden geschreven door Neil Sheehan, die onlangs zijn land ervan beschuldigde bewust en systematisch in Vietnam oorlogsmisdaden te begaan. Zij werden, nadat Sheehan en andere redacteuren er drie maanden in het geheim in het New Yorkse Hiltonhotel aan hadden gewerkt, gepubliceerd toen hier in de Senaat de actie tegen Nixon en voor een definitieve vertrekdatum uit Vietnam

Of te geloven dat er oorlogen bestaan waarin het doel niet de middelen heiligt. Het feit van oorlog, deze dodelijke ultimoratio van ieder politiek conflict, is toch op zichzelf al het teken dat in principe, volgens hen die de oorlog voeren of steunen het doel de middelen wél heiligt.

De hysterie, ten slotte, wanneer blijkt dat deze veronderstellingen, en dus de hypocrisie van degenen die zeggen haar aan te hangen, worden getoetst aan de realiteit.

door
E. G. LACHMAN

en meest simplistische berichten die de laatste dagen de voorpagina's van de wereldpers haalden, door de studie zelf niet worden gedekt.

Nixons rol

Het meest typische is misschien wel het bericht dat Nixon in 1954 volgens de studie gebruik van atoombommen aanraadde om Dien Bien Phu te redden voor de Fransen, en dat daarom verdere publicatie van de studie werd verboden. Nixon speelde, zoals de meeste vice-presidenten, geen rol bij de besluitvorming, wordt in de studie nauwelijks genoemd, en zijn „advies” komt er niet in voor, al werd toen nucleair ingrijpen wel overwogen, doch onmiddellijk afgewezen.

Daar is bijv. het „nieuws”-bericht dat president Kennedy de regering-Diem omver hielp werpen. De val en dood in 1963 van president Diem en zijn aan opium verslaafde broer Nhu, die waarschijnlijk de meest criminele en waanzinnige regeerders waren sinds Hitler, zou op zichzelf Kennedy wel tot eer moeten strekken.

Zachte drang

Maar uit de studie blijkt slechts dat Kennedy na Nhu's aanval op de boeddhisten met vrij zachte drang trachtte Diem te bewegen zijn broer weg te sturen.

Toen er tegelijk een complot van Vietnamese generaals bleek te bestaan tegen de dictatuur van Diem, dat meer kans op slagen leek te hebben dan de 33 complotten die iedere ochtend in Saigon werden gesmeed, zorgde Kennedy ervoor dat er contact was met dat complot, en dus behoorlijke inlichtingen over de mogelijke volgende regering.

Maar de generaals werd niet meer gezegd dan dat een regeringswisseling een Vietnamese zaak moest blijven.

de conclusie in de studie dat er al in september 1964 een „consensus” was van de adviseurs: dat Noord-Vietnam gebombardeerd moest worden en meer troepen naar Zuid-Vietnam moesten worden gestuurd.

Ten tweede nam — zo er a een consensus was — Johnson toen geen besluit. Ten derde werd het besluit om te bombarderen op grotere schaal pas in februari genomen na nieuwe Noordvietnamese aanvallen op Amerikaanse bases — dus twee maanden na de verkiezingen.

Alles wijst erop dat Johnson, net als zijn voorgangers, tot het laatste ogenblik aarzelde, in de hoop dat hij op de een of andere manier van dat besluit afkon.

De belangrijkste conclusie in de studie is waarschijnlijk dat door ten minste drie presidenten „een te hoog gesteld doel met onvoldoende middelen werd nagestreefd”. De vragen of het beter was geweest meer te doen om dat doel te bereiken, óf het doel minder hoog te stellen worden niet behandeld.

Domino-theorie

Dat doel was en bleef zoals het onder Eisenhower werd geformuleerd: een vrij, niet-communistisch Zuid-Vietnam, omdat een communistische overwinning daar door alle regeringen sinds 1948 werd gezien als het begin van een proces van ineensstorting ten nadele van de vrije wereld, in heel Zuidoost-Azië eerst, in Japan en de Pacific later, met ten slotte ook zeegevaarlijke gevolgen voor het vertrouwen van de Europeanen in Amerikaanse beloften. Deze dominotheorie — die het gestelde doel rationaliseerde — loop als een rode draad door alle overwegingen van alle regeringen.

Aanvechtbaar

Men kan achteraf dit uitdrukkelijk door Truman, Eisenhower, Kennedy en Johnson steeds weer bevestigde doel aanvechtbaar achten. Zowel wat betref

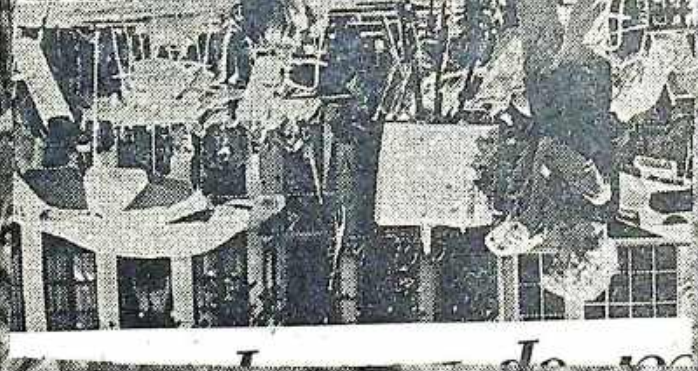
elpark

het hier bij ons een beetje de hand gaat lopen. Op zo'n te toeloop hebben wij niet kend."

tien charters

o het Zandpad blijkt inmiddels een gesprongen kraan en de overstroming veroorzaakt hebben. Het bagagedepot is al vol, er moet een andere ruimtelijk komen. Een Amerikaan in lijkheden moet naar de amade gebracht worden. Moei eden worden monter opgegeven door Libanees Gabriël, een arts, in snel overleg tien ad hoc oplossingen gevonden. De jongen die bagagedepot bewaakt zegt: komen vandaag zestien ters aan. Non stop Amerika-terdam. Zestien charters vol die freaks."

en aantal sociaal-psychologen de Universiteit van Amster- is begin deze week begon met een participatie-onder- van het jeugdtoerisme. Bu- Veltkamp begint binnen- aan een sociaal

nedy het formuleerde, dit land „iedere prijs zou betalen en iedere last zou dragen,” om de vrijheid, waar ook, te verdedigen.

„Internationalisten”

Het land werd geleid door „internationalisten”, die het „isolationisme” verafschuwden. Zij waren er diep van doordrongen dat noch Wilson noch Roosevelt — ondanks hun beloften de Verenigde Staten erbuiten te houden — Amerikaanse deelneming aan twee wereldoorlogen had kunnen vermijden — oorlogen die, zoals later werd gesteld, misschien niet waren uitgebroken indien de Amerikaanse deelneming van begin af aan vast had gestaan.

onder de ke

N.Z. Voorburgwal 234-240, postbus 5

Nu gaat men er naar Zandvoort-aan-de

Dat zullen de mannen, die hier aan de wallekant de witte kool uit de Langedijk opstapelden ook niet hebben gedacht — dat eens van die plaats de gele bussen van de NZH zouden vertrekken naar Zandvoort. In 1917 namen op hete dagen de tram van de Noord-Zuidhollandse in de Spuistraat om de voetjes in het zilte water van de Noordzee te gaan spoelen. En bij de verlengde Elandsgracht werd toen de groente aangevoerd. Waar op de foto de langgerekte loods staat is nu de parkeergarage van Tabak verzezen, een bouwwerk dat al een paar keer in deze kolommen is afgebeeld.

De foto, uit het bezit van de heer J. C. Duller, is niet op een warme julidag genomen. Het was winters, de bomen van de Nassaukade op de achtergrond, waren kaal; een aardappelschuit lag daar aan de wal. De lichte partij in de gevelwand is van de Potgieterstraat.

Het assortiment in de groen-

Andere conclusies die zich bij lezing van de studie opdringen: er staat hoegenaamd geen nieuws in. De New York Times had er goed aan gedaan de eigen legger eens te consulteren. Want het blijkt dat de gang van zaken betreffende Vietnam in het algemeen door duizenden nieuwsberichten en commentaren al die tijd bekend was.

De studie voegt slechts details in het beeld, plannen, adviezen en overwegingen die of geen invloed hadden op de besluiten of pas veel later schoorvoetend en gedeeltelijk door de president in besluiten werden geformuleerd.

Maar misschien deed de New York Times er goed aan, de eigen archieven te vergeten. Tot eind 1964 stonden die krant en

Het is te naïef te geloven dat de regeringen die oorlogen of „gedeeltelijk” oorlog voeren — oals de VS doen in Vietnam — oprecht kunnen zijn in hun mededelingen over hun militaire plannen of de over de werkelijke oorlogssituatie in het betrokken gebied. Even naïef is het te geloven dat bij een oorlog het doel de middelen niet heiligt.

meestal weigerden of pas veel later toestonden.

Wat door de sensatie die van de studie is gemaakt, geheel verloren gaat is het veel belangrijker debat over de middelen, namelijk: hoe gaandeweg de militaire leiding met de middelen van de vorige oorlog in Korea ook deze oorlog wilde vechten, waardoor vooral de noodzakelijke politieke kant van een anti-guerrilla-actie en de oorspronkelijke ideeën over „counter-insurgency” uit het oog werden verloren. Dit vooral omdat Diem deze methode verkeerd toepaste.

De studie toont verder dat er geen helden waren en geen schoften in dit drama. De enige pluim verdient de geheime inlichtingendienst CIA, die in alle perioden zeer realistisch aantoonde dat nog een beetje bombarderen of nog wat meer Amerikaanse troepen de vijand alleen tot grotere hardnekkigheid en escalatie zouden aanzetten, zonder dat het doel naderbij kwam.

Uit alles blijkt ten slotte dat Washington nooit een overwinning op Noord-Vietnam nastreefde, maar alleen voorkoming van een verlies in en van Zuid-Vietnam. Juist omdat iedereen bang was voor het gebruik van meer militaire middelen wreden op iedere trap der escalatie steeds slechts minimale middelen gebruikt, in de ijdele hoop dat die net voldoende zouden zijn om het doel te bereiken.

Het gevolg was dat iedere president het Vietnamese probleem in nog hopelozere toestand aantrof dan zijn voorgangers, terwijl toch de hoofdregel van het spel bleef dat hij „Zuid-Vietnam” niet mocht verliezen. Dit gold ook voor president Johnson en zelfs gedeeltelijk voor president Nixon.

Vrij typisch is de door de New York Times geciteerde uitspraak van Johnson in 1965: „Ik kan er niet uit. Ik kan er geen eind aan maken met de middelen die ik er heb. Dus wat, voor de duivel, kan ik doen?”

Bezeten pers

Wie dit land en de wijze waarop hier besluiten worden genomen enigszins kent, weet dat ook in dit drama, dat de leider der studie, Gelb, een Griekse tragedie noemde en waarvan

Misleiding

Het onderwerp van die artikelen was hoofdzakelijk het midden van die studie, de jaren '64 en '65 onder president Johnson. Sheehan suggereerde dat de studie bewees dat de president het volk opzettelijk misleid had wat betreft zijn plannen tot escalatie van de oorlog. Een suggestie die uiteraard de walging onder het publiek over Vietnam en dus ook over Nixons bedachtzame terugtocht aan moest wakkeren.

De Washington Post had maar twee dagen nodig om heel wat genuanceerdere uittreksels te publiceren uit dezelfde studie.

In zes door anderen geschreven artikelen toonde de New York Times aan, toen de sensatie er al weer vanaf was, dat de presidenten Truman, Eisenhower en Kennedy de escalatie van de oorlog onder Johnson bijna onvermijdelijk maakten. In een slotanalyse gisteren kwam ook de New York Times tot zo genuanceerde conclusies, dat eigenlijk niets meer overbleef van de oorspronkelijke sensationele beschuldigingen die de journalisten uit de uittreksels van de studie trokken.

Voor een ieder die een paar dagen gaat lezen, blijkt al gauw dat juist de meest sensationele

zin had een complot te smeden als het niet kon slagen, en dat een volgende regering — als zij stevig in het zadel zat — net als die van Diem op Amerikaanse steun in de strijd tegen de communisten kon rekenen.

Met andere woorden: omdat de Verenigde Staten zwaar betrokken waren in Zuid-Vietnam, hielden zij een ijzer in ieder vuur. Of zij daardoor meer gebonden raakten aan het Zuid-Vietnamese lot dan eerder het geval was, zoals de studie suggereert, lijkt een vraag die niet met zekerheid kan worden beantwoord.

In ieder geval is dit alles nog heel wat anders dan het steunen van een complot waarvan de regering-Kennedy nu in de krantenkoppen wordt beschuldigd. Ook de Amerikaanse analyse loen — dat dit complot zou slagen en dat dit verlichting zou geven, aangezien met Diem en Nhu geen land meer te bezellen was — bewijst de beschuldiging niet.

Geen „consensus“

Ook het „bedrog“ van Johnson tijdens zijn verkiezingscampagne in 1964 tegen Barry Goldwater vindt men niet zo in de studie terug. Ten eerste is er onder de ex-acteurs hevig verzet tegen

Het stond allemaal al in de leggers van de New York Times

zijn geldigheid als wat betreft de prijs die voor het bereiken ervan nodig kon zijn.

Maar men kan de narzeliende besluiten die regeringen namen, niet toetsen aan andere dan door dit doel gestelde normen. Wie dat wel doet, komt terecht in politieke propaganda, die niets meer te maken heeft met geschiedkundige waarheid.

Grote leemte

De grote leemte in de studie, en in versterkte mate in het uittreksel dat de New York Times ervan maakte, is dan ook dat het tijdsgewricht waarin dit doel werd geformuleerd en nagestreefd, geen aandacht krijgt. Het was de tijd van de koude oorlog, de agressie in Korea, de crisis rond Berlijn, de noodzaak voor Kennedy om zich na het fiasco van de Varkensbaai en zijn ontmoeting met Chroesjtsjov in Wenen „sterk“ te tonen. Het was de tijd waarin, zoals Ken-

Daarbij komt dan nog dat ieder van de presidenten zich de nachtmerrie van de heksenjacht van senator Joe McCarthy herinnerde, en de beschuldigingen van rechts dat China was verloren aan de communisten en de oplossing in Korea onbevredigend bleef, omdat de Amerikaanse leiders of te zwak waren of zelfs heulden met de vijand.

Onder deze omstandigheden, in dat tijdsgewricht en gezien het steeds weer bevestigde en door de volksvertegenwoordiging goedgekeurde doel, kan het niet verwonderen dat een Amerikaanse terugtrekking uit Zuid-Vietnam, voordat het doel was bereikt, of een neutralisatie van dat land onder zo ongunstige omstandigheden dat het verlies erdoor bevestigd zou worden, niet ernstig werd overwogen. Men vergeet niet dat de befaamde opiniepeilingen de Vietnampolitiek tot eind 1966 ruimschoots steunden.

de Washington Post ruimschoots het gestelde doel en loofden de „voorbeeldige motieven“ der Amerikaanse actie. De hele gang van zaken is trouwens al veel samenhangender beschreven in het boek van Hillsman: To Move a Nation, dat iedereen sinds 1967 in de boekhandel kan krijgen.

Burgers

Ten tweede blijkt uit de studie vooral dat de loop van de oorlog bijna uitsluitend door de besluiten van de burgers werd bepaald. De militairen keerden zich tegen Amerikaanse deelneming aan een landoorlog in Azië en waarschuwden herhaaldelijk dat Zuid-Vietnam niet van militair-strategisch belang was.

Pas toen zij door de politieke leiding tot actie werden gedwongen, drongen zij aan op meer middelen om de hun gestelde opdracht uit te voeren, middelen die de presidenten

door een bezeten pers werden beschreven, de oude stelregel wordt bevestigd: geschiedenis is geen samenzwering.

Wie daarom beweert dat de acties welbewust zijn voorbereid met opzettelijke misleiding van de publieke en parlementaire opinie en daarmee een samenzwering suggereert, heeft — indien men naïviteit of onkundigheid bij dit oordeel uitsluit —, andere doelen op het oog dan die van voorlichting.

De hele sensatie rond de Pentagonstudie, alsmede de zeer partijdige conclusies die eruit zijn getrokken, worden tot hun ware proporties teruggebracht indien men vraagt wat de mening over de acteurs en hun besluiten zou zijn geweest indien de Verenigde Staten per ongeluk in Zuid-Vietnam hun doelen hadden bereikt.

het alles per as ongestoord door. „Mijn vader heeft het nog wel meegemaakt, dat wegens ijsgang niet hebben gedacht — dat eens van die plaats de gele bussen gesneden — zo weinig was er van de NZH zouden vertrekken naar Zandvoort. In 1917 nam men op hete dagen de tram van de Noord-Zuidhollandsche in de Spuistraat om de voetjes in het zille water van de Noordzee te gaan spoelen. En bij de verhengde Elandegrecht werd toen de groente aangevoerd. Waar op de foto de langgerekte loods staat is nu de parkeergarage van Tabak verzezen, een bouwwerk dat al een paar keer in deze kolommen is afgebeeld.

De foto, uit het bezit van de heer J. C. Duller, is niet op een warme juffdag genomen, het was winters, de bomen van de Nasaukade op de achtergrond, wa- Op bomen kon men in die tijd ook nog een stapel koolmanden voor het terrein. Er ligt op de wal bakwagens en handkarren op en Opmerkelijk is het beweeg van Rotterdam gevestigd.

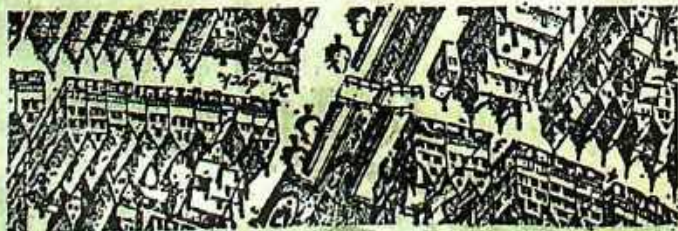
Links op de foto zit men een groot hand in zuidvuchten in Rotterdam gevestigd.

Opmerkelijk is het beweeg van bakwagens en handkarren op en voor het terrein. Er ligt op de wal ook nog een stapel koolmanden. Op bomen kon men in die tijd (distributie) een aantal colli's (manden) kool krijgen. Koolsta- peien was een vak op zichzelf. Ook van de lichtmasten op het terrein kon de heer Duller ons iets vertellen. Daar hing een ac- thyeenlampen aan, die een blin- kend wit licht verspreidden. Men

Zandvoort-aan-de-zee!

Nu gaat men er naar

N. Z. - Voorburgwal 234-240, postbus 596, Amsterdam, telefoon 020-229811.

onder de keizerskroon

sten charters

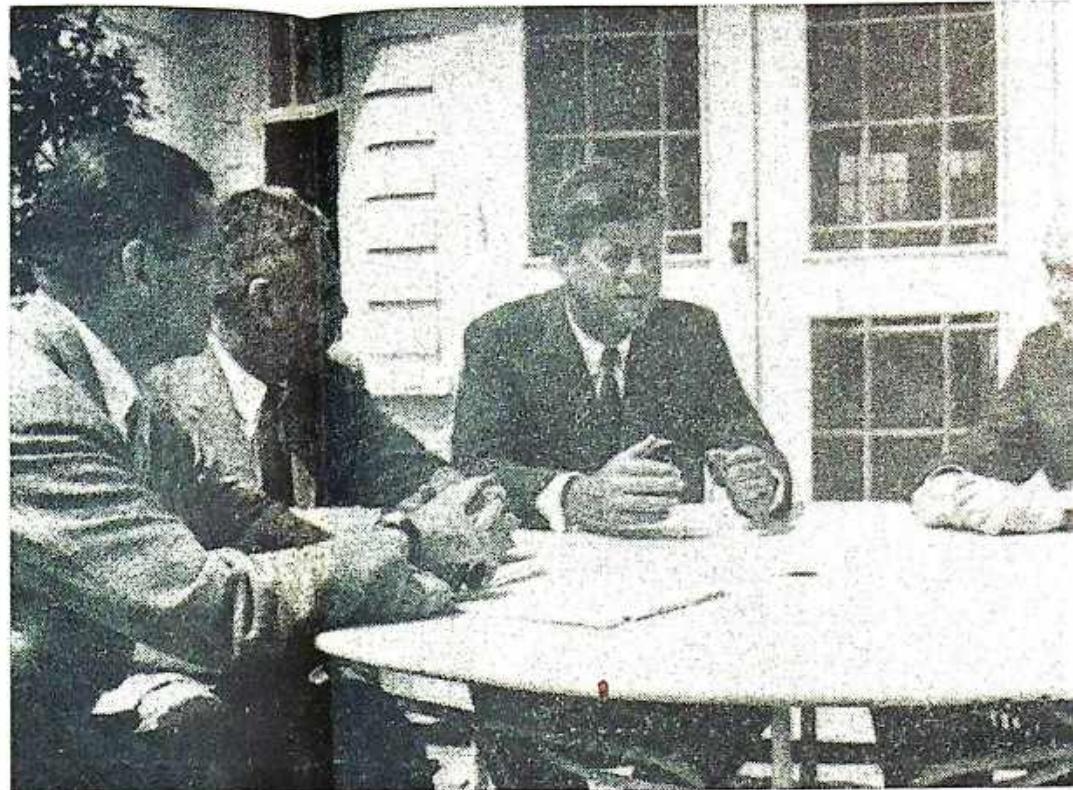
het hier bij ons een beetje de hand gaat lopen. Op zo'n te loeloop hebben wij niet gekend."

elpark

Was president Kennedy we

door
WILLIAM SHAWCROSS

Een foto van tien jaar geleden (juli 1961) van een bespreking van topfiguren uit de regering: Robert McNamara, minister van defensie, generaal Maxwell D. Taylor, militair adviseur van de president, president John F. Kennedy en Dean Rusk, minister van buitenlandse zaken. De bijeenkomst werd gehouden in het zomerverblijf van de president, Hyannis Port, Massachusetts.

ring om een soepeler systeem van overheidscontrole toe te laten."

Wanneer men Zuid-Vietnam uit de communistische greep wilde houden dan waren binnenlandse hervormingen door Diem minstens even belangrijk als Amerikaanse militaire hulp. Maar hoewel Diem weigerde zijn houding te veranderen ging Kennedy toch voort zijn steun aan Diems regime te vergroten.

Dit wordt in het licht gesteld door, zoals de Pentagon-studie het noemt, de duurzame overtuiging bij Kennedy's regering dat „het Diem-regime weliswaar zwakke plekken vertoonde... maar verbeterd zou kunnen worden als voldoende toegewijde Amerikaanse militairen en burgers in Zuid-Vietnam zouden meewerken om aan de bevolking te tonen, op elk niveau, hoe vooruit te komen en hoe de oorlog te winnen." Op 29 april 1961 stemde Kennedy er voor de eerste maal in toe een groter aantal adviseurs, in strijd met het Geneefse accoord, namelijk honderd meer dan de toegestane 685, naar Zuid-Vietnam te sturen.

Reeds minder dan twee weken later, volgens het memorandum nr. 52 van de Nationale Veiligheidsraad, besloot Kennedy 400 man speciale troepen naar Saigon te zenden, terwijl hij een plan voor openlijke actie tegen Noord-Vietnam goedkeurde. Maar hoewel hij toeliet dat Amerikaanse piloten luchtacties boven Vietnam uitvoerden weigerde hij nog om grondstrijdkrachten te zenden.

Eerst op 11 oktober 1961 werd aan Kennedy voor de eerste keer een plan voorgelegd — aldus de studie — volgens hetwelk de Verenigde Staten „als voornaamste doelstelling de uiteindelijke nederlaag van de Vietcong" zou-

- Eind 1962 tienma...
- zoveel Amerikan...
- Vietnam als in 1...
- Steun aan regering...
- Diem in Saigon

procent van de ongeveer 17.000 Vietcongen leden ter plaatse gerecruiteerd en had men weinig aanwijzingen dat de Vietcong goeddeels zou steunen op hulp van buiten". hetgeen het tegenwoordig inhiel van de toen algemeen gangbare theorie.

Om opheldering te brengen in de tegenstrijdige rapporten besloot Kennedy om generaal Maxwell Taylor naar Saigon te sturen. Op 3 november diende deze zijn formele rapport in, dat hij wellicht heeft geschreven met de hulp van Walt Rostow. Het bevatte de aanbeveling van een aanzienlijke toename van vrijwel alle openlijke en bedekte activiteit tegen de communisten en het gaf toe dat „om dit program

van beperkte samenvoeren een verandering van de formele basisorganisatie van de Assistance Advisory Group in Vietnam... van een iets dat meer lijkt geheel te zijn — hoofdkwartier in de Verenigde Staten genoot met beperkingen worden in de oorlog.

Zwak punt in de studie van de Pentagon-studie, dat toenemende hulp niet werd gegeven voor de verzoeken van Diem.

PRESIDENT KENNEDY werd in 1961 geadviseerd door zijn voornaamste medewerkers — Dean Rusk, de minister van buitenlandse zaken, en Robert McNamara, de minister van defensie — Zuid-Vietnam te redden van het communisme, omdat het verlies van dat land „verbitterde interne tegenstellingen zou opwekken in de Verenigde Staten en door extreme elementen zou worden aangegrepen om het land te verdelen en de regering in het nauw te brengen." Kennedy was het daarmee niet oneens.

Sinds 1965 hebben de volgelingen van de mythische figuur uit het Witte Huis steeds beweerd dat als Kennedy maar in leven was gebleven de Vietnam-oorlog zich heel anders zou hebben ontwikkeld omdat hij in zijn hart een „duif" zou zijn geweest. Maar de thans verschenen documenten uit de Pentagon-studie werpen een helderder licht op Kennedy's verantwoordelijkheid voor de huidige tragedie.

De slotsom van de samenstellers van het Pentagon-rapport is in dit opzicht bepaald niet geheel gunstig voor Kennedy. Zij concluderen dat, hoewel hij zich keerde tegen aandrang om Amerikaanse grondstrijdkrachten naar Vietnam te sturen, Kennedy toch de oorlogvoering verhevigde en aan president Johnson minstens zo'n slechte situatie naliet als hijzelf had aangezien toen hij president werd. „Het dilemma van de Amerikaanse inmenging dateert uit de jaren van Kennedy's presidentschap", zegt het Pentagon-rapport, „en het bestond daaruit dat men slechts beperkte middelen wilde inzetten om maximale resultaten te bereiken."

Volgens de overeenkomst van Genève van 1956 was het aan de Verenigde Staten geoorloofd om aan Zuid-Vietnam 685 militaire adviseurs ter beschikking te stellen. Gedurende de 34 maanden, dat hij het presidentschap bekleedde, overtrok Kennedy deze overeenkomst door het aantal te laten opvoeren tot 16.000. Volgens het oordeel van de rapporteurs „werd het beperkte risico, dat men onder Eisenhower had genomen, omgevoerd tot een onbeperkte inmenging onder Kennedy."

Fundamentele beslissingen inzake de Amerikaanse inmenging in Zuid-Vietnam werden genomen in 1961, het jaar waarin de rechtse regering in Laos ten val kwam, waarin ook de mislukte invasie in Cuba plaats vond, Chroesjtov de Sovjet-Unie verplichtte om de wereld alle „bevrijdingsoorlogen" te steunen en het jaar ook, waarin de Berlijnse muur werd gevuld.

Kennedy's voornaamste onopgeloste probleem werd gevormd door het feit — totdat zij toelieten dat hij werd overtuigd — dat in november 1963 — de Amerikanen in Zuid-Vietnam te maken hadden met de president Ngo Dinh Diem. Deze was een volkomen onpopulaire leider die het regimewijs

... een duif?

Desondanks werden Taylors voorstellen, na enige aanvankelijke aarzelingen, door Rusk en McNamara aanvaard, op grond van hun geloof in de domino-theorie. „De Verenigde Staten moeten zich verplichten tot de duidelijke doelstelling te voorkomen dat Zuid-Vietnam in handen van de communisten valt... we moeten ons er op voorbereiden om Amerikaanse grondstrijdkrachten in te zetten als dat noodzakelijk wordt om succes te boeken." Op dat ogenblik beschouwden zij die inzet nog niet als essentieel.

Officiële politiek

KENNEDY accepteerde vrijwel de gehele inhoud van het memorandum als officiële politiek maar was nog wel aarzelend wat betreft de domino-theorie. Hij was zelfs nog niet geheel overtuigd van de noodzaak om tot doel te stellen Zuid-Vietnam uit de handen van het communisme te houden. Zijn aarzelingen werden tot uitdrukking gebracht in enkele ongesigneerde notities over een bijeenkomst van de Nationale Veiligheidsraad op 15 november:

„President toonde zich ongerust over twee-fronten oorlog. Andere redenen tot zorg, geen Chinees-communistische inneming in Zuid-Vietnam zoals in Korea. Het zijn Diems eigen onderdanen, moeilijk operatieterrain. Als men meer zou doen dan adviseurs zenden, zou men andere naties als medestanders moeten hebben... President krijgt van Congres berichten: zij zijn tegen het gebruik van Amerikaanse troepen.”

Kennedy stelde op een ander tijdstip de vraag waarom het zo belangrijk was om Laos en Zuid-Vietnam uit handen van de communisten te houden. Generaal Lemnitzer, toenmalig voorzitter van de Amerikaanse chefs van staf, gaf daarop ten antwoord: „Wij zouden geheel Azië tot Singapore toe verliezen. Dat zou een ernstige tegenslag voor de Verenigde Staten en de vrije wereld betekenen.” Desondanks bleef Kennedy volgens sommige berichtgevers verontrust over het feit, dat de Verenigde Staten in strijd met het Geneefse accoord handelden en dat de Engelse regering hem zo weinig steun wilde geven.

Deels uit vrees de wapenstilstand in Laos te doen eindigen en deels uit vrees voor een nieuwe crisis met de Sovjet-Unie weigerde Kennedy herhaaldelijk grondstrijdkrachten naar Zuid-Vietnam te sturen ondanks aandrang daartoe door Diem. Maar wel stond hij toe dat het aantal militaire adviseurs voortdurend werd vergroot. En, meest betekenisvol feit: in november stond hij toe dat Amerikaanse militairen, die in Zuid-Vietnam logistieke opdrachten hadden, zouden mogen deelnemen aan gevechtshandelingen.

Volgens cijfers van het Pentagon waren er bijna 11.000 man Am. troepen in Vietnam tegen het einde van 1962, dat is tien maal meer dan in 1961. Gedurende die periode werd vrijwel geen moeite gedaan om het regime van Diem te hervormen en de fundamentele problemen van Zuid-Vietnam tot een oplossing te brengen. Maar de verheviging van de strijd was onomstotelijk begonnen.

Lauwe reactie Amerika op Vietcong-plan

PARIJS, 9 juli (AP, Reuter) — Amerika en Zuid-Vietnam hebben zeer lauw gereageerd op het vredesvoorstel van het Bevrijdingsfront voor Zuid-Vietnam, anders gezegd de Vietcong. Volgens de Amerikanen is het voorstel „te vaag”, en zou het in geheime onderhandelingen besproken moeten worden. De Vietcong en Noord-Vietnam hebben echter een Amerikaans voorstel tot zo'n geheim gesprek verworpen.

munistische verklaringen. Hij merkte op dat het aanbod niet rept van de in Laos en Cambodja gevangen genomen militairen. „Wij blijven u verantwoordelijk stellen voor de vrijlating van die mannen”, zo zei hij. Bruce doelde op een uittaling van het Noordvietnamese politburo-lid Le Duc Tho in een interview, volgens welke alleen Amerikanen die in Noord- en Zuid-Vietnam gevangen waren genomen, onder het aanbod vallen.

Volgens de Amerikaanse onderdelaar Bruce bevat het Vietcongvoorstel weliswaar enkele nieuwe elementen”, maar blijft het op belangrijke punten uiterst vaag. Zoals bekend heeft de Vietcong geopperd, dat Amerika zijn troepen vóór eind dit jaar uit Vietnam terugtrekt, waarbij dan door de tegenpartij de Amerikaanse krijsgesvangenen zullen worden vrijgelaten.

Bruce had kritiek op de eis dat Amerika zonder voorafgaande onderhandelingen een einddatum moet vaststellen voor de terugtrekking van zijn troepen. „Deze eisen zijn dermate verstrekkend en radicaal dat wij onmogelijk akkoord kunnen gaan met uw willekeurige bepaling dat wij er zonder bespreking of onderhandeling mee moeten instemmen”, zo zei hij. Op volgende vergaderingen van de Vietcong-conferentie zal Amerika opheldering vragen over diverse punten. Bruce deed dat nu al ten aanzien van de vrijlating der krijsgesvangenen en een politieke regeling in Zuid-Vietnam. Hij bepleitte „een nieuwe start” waartoe een vertrouwelijke bijeenkomst volgende week zou moeten bijdragen.

Tot dusver hebben Hanoi en de Vietcong steeds gewelgerd in te stemmen met „vertrouwelijke bijeenkomsten”. De Amerikaanse reactie draagt overigens een voorlopig karakter. Een definitief antwoord zal pas komen nadat president Nixon overleg heeft gepleegd met zijn veiligheidsadviseur Henry Kissinger, die momenteel het Verre Oosten bezoekt en al in Saigon is geweest. Kissinger gaat ook nog naar Parijs.

Bruce verklaarde nog, dat het aanbod voor de vrijlating van de krijsgesvangenen onduidelijk is, en misschien slechts een variatie op eerdere com-

van Luxemburg, Arthur Useldinger

... anjefeest

...corrupte dictator... PRESIDENT DIEM

...naste omgeving, en zijn weigering... zelfs tekend tot in zijn... regering, zijn toelating van... „zijn handhaving van een... Vietnam ernstig werd betwij... bekwaamheid om het land te... Kennedy er op gewezen dat... rapport van maart 1961 had... van de Amerikaanse... adviseurs

ng-Kennedy: van de presidentie kwam werd

al en in 1961

ig-

enwerking uit te... ing noodzakelijk is... s, de geest en de... MAAG („Military Group”) in Zuid-... adviesgroep tot op — zonder het... een operationeel en oorlogstoneel... moeten een deel... te verplichtingen... roering.” Taylors plan was, studie in het licht... de Amerikaanse koppeld aan door... vormingen door

...operatie heeft nu een goed... „een snelle, hard... uitgang van de Vietcong... mentie nu of nooit als... van defensie, hem voor... lde William P. Bundy, vice-minister... in strijd. In diezelfde oktober-maand... hif over Vietnam ontving, met elkaar... zijn dood toe waren de adviezen, die... kruistocht, maar tot het moment van... remend in een anti-communistische... met

Felle kritiek op Ellsberg

CHAPPAQUA, 10 juli (AP) — Een van Amerika's meest vooraanstaande deskundigen op het gebied van de defensie, Herman Kahn, directeur van het Hudson Institute, is van oordeel dat het publiceren van de geheime stukken van het ministerie van defensie een zware slag betekent voor het werk van centra van onderzoek en studie zoals het zijne.

Het openbaar maken van de stukken door dr. Daniël Ellsberg werd door Kahn betiteld als „haast misdadig“.

Pentagonboek vloog weg

WASHINGTON, 10 juli — De oplage van de eerste 12.500 exemplaren van de Pentagondocumenten (zoals deze in de New York Times zijn verschenen) in boekvorm was gisteren in zeer korte tijd uitverkocht. De beste klanten, met enkele honderden stuks, waren de regering en de CIA. Maandag komt een tweede druk, van 20 000 exemplaren.

Herman Kahn, een ook in Europa bekende polemoloog, heeft het openbaar maken van de documenten door Ellsberg „bijna misdadig” genoemd. Hij zei: „Als je Amerika ziet als een Duitsland onder Hitler, dan heb je het recht zoiets te doen. Maar als je, zoals ik, Amerika beschouwt als een land dat redelijk wordt bestuurd, dan doe je zoiets niet. Bovendien betekent de publikatie een zware slag voor objectieve studie”.

Kissinger brengt verslag uit aan Nixon

Kans op herziening Aziëpolitiek

Henry Kissinger (rechts op de foto) brengt aan president Nixon en minister Rogers van buitenlandse zaken verslag uit van zijn rondreis langs verscheidene hoofdsteden in Azië en zijn bezoek aan Parijs

Door onze correspondent E. G. LACHMAN

SAN CLEMENTE, 14 juli — President Nixons adviseur Henry Kissinger is gisteren onmiddellijk na terugkomst van zijn rondreis langs de steden Saigon, New Delhi, Rawalpindi en Parijs met de president in conferentie gegaan om rapport over zijn bevindingen uit te brengen. Nixon haalde Kissinger zelf van het vliegtuig af. Waarschijnlijk zullen zijn besprekingen met zijn voornaamste politieke adviseur de „grote herziening” moeten voorbereiden waaraan de Amerikaanse regering nu werkt na de jongste vredesvoorstellen van de Vietcong en Hanoi.

Inmiddels bevestigde het Witte Huis het bericht van het Amerikaanse radiostation NBC, dat de 73-jarige Amerikaanse delegatieleider bij de onderhandelingen in Parijs, David Bruce — de liberale Democraat die ambassadeur is geweest in Londen, Parijs en Bonn — na een jaar van vergeefs onderhandelen om gezondheidsredenen spoedig naar de VS zal terugkeren. Hij wordt opgevolgd door de Amerikaanse ambassadeur in Zuid-Korea en voormalig lid van de Amerikaanse diplomatieke missie in Saigon, William Porter.

Ofschoon Bruce ontevreden is over de speelruimte die hij van Washington kreeg, en men hier vindt dat hij in gebreke bleef bij het onderhouden van persoonlijke relaties met zijn tegenspelers in Parijs, zou deze verandering nog niet in verband

hoeven te staan met de komende dingen.

Ook het vertrek van de 78-jarige ambassadeur Ellsworth Bunker uit Saigon na de Vietnamese verkiezingen zou onafhankelijk staan van een mogelijke wending in Nixons Vietnampolitiek.

Speculaties

Er blijft intussen voor de journalisten genoeg over om te speculeren over de stappen die in het geheim zouden zijn gedaan. Zo zou Kissinger weliswaar de Vietnamese onderhandelaar Le Duc Tho in Parijs niet hebben ontmoet, maar hij zou wel zondag — toen hij zogenaamd buikgriep had — in het geheim bij Rawalpindi een bijeenkomst hebben gehad met Chinese of Noordvietnamese diplomaten.

Dat Pakistan net als eerder nu weer bemiddelaar is, zou de reden kunnen zijn dat Washington aarzelt bij het volledig stopzetten van de hulp aan dat land, tot de orde is hersteld in Oost-Pakistan.

Ten slotte is er ook de wat geheimzinnige reis van de Vietnamexpert, onderminister Sullivan naar Londen, waar hij eveneens met Russen, Chinezen of Noordvietnamezen zou hebben gesproken.

Aanval van Ky op Thieu

SAIGON, 14 juli — Vice-president Ky van Zuid-Vietnam heeft in een brief aan president Thieu felle kritiek geleverd op diens „dictatoriale praktijken”.

Thant, secretaris-generaal van de VN, heeft verklaard dat „de kans op vrede in Zuid-Vietnam groter is dan ooit sinds de besprekingen in Parijs begonnen”.

Peking is bereid deel te nemen aan een nieuwe conferentie over Vietnam op basis van de overeenkomst van Genève van 1954. Dit heeft Whitlam, de Australische oppositieleider, verklaard die een bezoek aan China heeft gebracht.

Ky schreef aan Thieu: „Vier jaar geleden ging ik met u in zee in de verwachting dat u onze nationale doeleinden zou verwezenlijken. Maar meer dan ooit zitten wij vast in een oorlogssituatie. Onze maatschappij is vol onrechtvaardigheid en corruptie zonder weerga. Mijn geweten gebiedt mij een einde te maken aan onze vriendschap.”

Ky zal Thieu's voornaamste tegenkandidaat zijn bij de presidentsverkiezingen die in oktober a.s. worden gehouden.

(AP)

WASHINGTON, juli — Alles wijst erop dat met de terugkeer gisteren van Nixons adviseur Kissinger uit Saigon en Parijs voor het Witte Huis in Californië weer één van die periodieke grote herzieningen in de Vietnam-politiek is begonnen, die

„keerpunten” worden genoemd. Later zal misschien een krant de honderden overwegingen, analyses, plannen en vooral „opties” publiceren, die al sinds weken in de molen der besluitvorming gingen.

Voorlopig mogen alleen de president, Kissinger, diens vervanger Haig, minister Rogers en de leider der CIA, Helms, deze lezen. Iedere ochtend van acht tot twaalf op het terras met uitzicht op de Pacific.

Het eerste resultaat dat slechts de top van de ijsberg zal zijn, kan men verwachten, wanneer de president binnenkort waarschijnlijk in een televisieerde antwoord op het jongste communistische voorstel.

Voor Washington blijft president Thieu de enige die het Zuidvietnamese staatsbestel overeind kan houden

Nixons adviseur Kissinger bezoekt in Saigon niet alleen Thieu maar ook Big Minh

VS broeden op herziening Vietnam-beleid

Dat voorstel behelste — na maandenlange geheime contacten tussen Washington en Hanoi — uitlevering der Amerikaanse krijgsgevangenen tijdens een bestand dat alleen voor de Amerikanen zou gelden, wanneer een Amerikaanse vertrekdatum in 1971 wordt vastgesteld en daarna ook alle Amerikaanse militaire acties in geheel Indo-China worden gestaakt.

Onafhankelijk daarvan werden Hanoi's eisen betreffende een politieke oplossing in Vietnam zelf gesteld die — al waren zij gelooft met enkele nieuwe veren — ook volgens Nixons critici in deze vorm alleen tot een communistisch Zuid-Vietnam kunnen leiden. Een mengsel van marxistische retoriek en falmudische precisie noemen de duiven Gelb en Halperin het voorstel in Life.

Propaganda

Tegelijk ontketende Hanoi een propaganda-offensief waarin via journalisten de nadruk werd gelegd op de mogelijkheid van loven en bieden, op het feit dat het compromis met de Amerikanen niet afhankelijk is van dat tussen de Vietnamezen, op Hanoi's aanvaarding van een neutraal Zuid-Vietnam en op een bestand voor allen, wanneer het regime in Saigon, nadat het zich maar eenmaal heeft ontdaan van president Thieu, begint te onderhandelen met de Vietcong.

In de roos

Zoals een lid van het State Department toef, had Hanoi in

de roos geschoten. „Wat betreft de kwestie der krijgsgevangenen hebben we ons eigen graf gegraven en ze gebruiken die nu om de hele rest te krijgen”. Het voorstel komt bovendien op een tijdstip dat Nixons thuisfront op ineenstorten lijkt te staan.

De publikatie van de Pentagondocumenten deed de algemene walging nog weer stijgen. Zo hoog, dat zelfs volgens de progressieve commentator Severeid van CBS een heksenjacht ontstaat op die anti-communisten die de Vietnamoorlog stimuleerden, vergelijkbaar met de jacht van McCarthy twintig jaar geleden op de „communisten”.

Onder deze omstandigheden is de eerste „optie” — het voorstel

door
E. G. LACHMAN

negeren of kleineren — voor Nixon om binnenlandse politieke redenen uitgesloten. Maar dat geldt ook voor de tweede en daaraan tegengestelde optie: het voorstel zonder al te veel tegenstribbelen — zoals het daar ligt — aannemen, hetgeen tot de val van president Thieu zou leiden en tot een overhaast vertrek der Amerikanen. De Verenigde Staten zouden zich daardoor in een soort Götterdämmerung van wroeging en zelfbeschuldiging hullen. Bij deze koers zou Nixon zijn eisen negeren, dat alleen een niet-communistisch Vietnam „een generatie van vrede” kan garanderen.

Er blijven een hele serie alternatieve „opties” over, die in allerlei vormen het loven en bieden inhouden.

Het lot van de Amerikaanse krijgsgevangenen in Noord-Vietnam mag volgens het Witte Huis niet de politiek der Verenigde Staten bepalen

Uitgangspunt daarbij is Nixons eis dat Zuid-Vietnam „een redelijke kans” moet krijgen. Zijn onderhandelingsruimte ligt in de definitie die hij wenst te geven aan die „redelijke kans”. Maar gezien Nixons maximale doel — net als dat van zijn voorgangers — een „vrij niet-communistisch Zuid-Vietnam” blijft, zijn er in ieder geval twee voorwaarden die deze redelijke kans moeten scheppen:

1) Voortdurende Amerikaanse economische en militaire hulp aan Saigon, zo niet via adviseurs of troepen ter plaatse, dan toch door levering van materiaal en door bombardementen vanaf de Amerikaanse vloot en de bases in Thailand. Die hulp zou moeten voortduren totdat er ook een bestand tussen de Vietnamezen onderling tot stand is gekomen.

De belangrijke onderhandelingsruimte hierbij wordt dan gevormd door het aantal der „resttroepen” na vertrek der gevechtstroepen. Dat kan, naar men aanneemt, van 50.000 technici variëren tot nul.

Neutraliteit

2) Amerikaanse neutraliteit bij de komende verkiezingen die in felte — zolang Nixon niet laat merken dat hij Saigon in de steek wil laten — herkiezing van president Thieu het waarschijnlijkst maakt. Voor Washington blijft Thieu de enige die het Zuidvietnamese staatsbestel overeind kan houden. In de zwakke en verwarde Big Minh heeft men, gezien de chaos van 1963 en '64, géén vertrouwen.

Maar ook op dit punt is er voor Hanoi ruimte. Er zijn berichten dat de communisten van

plan zij zich in de politieke strijd te begeven ten behoeve van Big Minh. Een Amerikaanse garantie dat Washington Thieu zal verplichten om zich in ieder geval bij een eerlijke uitslag neer te leggen, zou in de onderhandeling met Hanoi 'n rol kunnen spelen. Vandaar dat Kissinger in Saigon niet alleen Thieu, maar ook Big Minh opzocht.

Naast deze twee voorwaarden voor „een redelijke kans” staan echter ook andere overwegingen. Ten eerste dat, naarmate er minder Amerikaanse troepen zijn, Hanoi's eisen hoger kunnen worden, zodat dit, ook volgens Amerikaanse woordvoerders, de laatste kans lijkt. Ten tweede dat een compromis aan de onderhandelingsstaf volgens Nixons adviseurs „zekerder, sneller en zindelijker” is dan een eeuwigdurende Vietnamisatie van de strijd, die hier de periode van wederzijdse beschuldigingen zou verlengen. Ten derde dat, naarmate er minder Amerikaanse troepen zijn, terwijl een politiek compromis uitblijft, bij een volgende communistische aanval, Washington eerder in de onmogelijke positie wordt gedrongen dat het met escalatie moet dreigen.

Marginaal effect

Ten slotte, zoals Gelb en Halperin in Life uiteenzetten, is

mogelijk dat na zes jaar kansen geven aan Saigon, het verder stellen van maximale eisen door Washington alleen nog marginaal effect kan hebben op Saigons toekomstkansen, terwijl Nixons risico's erdoor maximaal worden.

Een redelijke kans voor Saigon mag er niet toe leiden, dat er geen rekkelijke kans meer overblijft voor de Verenigde Staten zelf.

Negatieve analyse

Natuurlijk heeft de regering al een negatieve analyse laten uitlekken van de CIA die sinds de publikatie van de Pentagonpapieren hier in hoog aanzien staat. Het communistische voorstel was, aldus de CIA, ofschoon er wel een paar nieuwe trekjes inzaten, hoofdzakelijk bedoeld om Nixon in verlegenheid te brengen en Thieu's verkiezingscampagne te ondermijnen; namelijk door via druk der Amerikaanse publieke opinie op Nixon twijfel te wekken aan Washingtons bereidheid het regime in Saigon bij verdere oorlogvoering te helpen.

Ook liet Nixon in praktisch dezelfde bewoordingen als zijn voorganger Johnson de journalisten weten dat hij ter wille van de geschiedenis „niet van zijn koers zal afwijken”. Het lot van 300 Amerikaanse krijgsgevangenen, zo voegt men er in het Witte Huis aan toe, „mag de politiek

der Verenigde Staten” niet bepalen.

Onderhandelingswil

Maar tegelijk zijn sommige regeringsadviseurs ervan overtuigd dat de langzame Amerikaanse aftocht ook Hanoi tot ernstige onderhandelingswil dwingt. Wanneer er geen GI's meer zijn, zou immers Saigon de oorlog met Amerikaanse materiële hulp tot in het oneindige kunnen voortzetten terwijl dan Washingtons druk op Saigon om te onderhandelen wegvalt.

Tegenbod

De uitkomst uit al die overwegingen moet dus wel zijn, dat Washington — al is het dan met een glimlach van de boer die kiespijn heeft — een tegenbod zal doen, waarvan althans het beeld voor de Amerikaanse opinie redelijk moet lijken. De onderhandeling zou dan verder gaan: ten eerste over de datum van het volledige Amerikaanse vertrek dat Hanoi in 1971 en Washington in 1972 wil stellen.

Ten tweede over de aard en het volume van de Amerikaanse economische en militaire hulp, zolang een compromis onder de Vietnamezen uitblijft, waarbij het magische getal van 50.000 Amerikaanse resttroepen wel eens tot bijna nul zou kunnen zakken.

Ky breekt met president Zuid-Vietnam

SAIGON, donderdag

De Zuidvietnamese vice-president Ky heeft openlijk gebroken met president Van Thieu, die hij beschuldigt van dictatoriale praktijken en onbekwaamheid.

Ky, die vier jaar geleden werd verslagen door Van Thieu in de strijd om het presidentschap heeft zich nu weer kandidaat gesteld voor het hoogste ambt.

In een brief verwijt Ky de president dat hij zijn beloftes om een einde aan de oorlog te maken en sociale hervormingen in te voeren, niet heeft waargemaakt.

Hij beschuldigt Van Thieu verder ervan de democratische instellingen te bedreigen en de voorkeur te geven aan het geveel van pluimstrijkers boven de raad van eerlijke adviseurs.

(AP)

Peking wil nieuw Indo-Chinaoverleg

Door onze correspondent
E. G. LACHMAN

WASHINGTON, 15 juli — De door de Australische oppositieleider Whitlam na zijn terugkeer uit Peking gemelde bereidheid van de Chinese premier Tsjoë-En-Lai om deel te nemen aan een nieuwe bijeenkomst van de conferentie van Genève over Vietnam, heeft hier nog weer een element toegevoegd aan de vele speculaties over de Vietnamese vredesonderhandelingen.

Het bericht komt op het ogenblik waarop president Nixon in Californië met zijn adviseurs beraadslaagt over het Amerikaanse antwoord op het jongste vredesvoorstel van de Vietcong en Hanoi. Dit antwoord zou volgens de woordvoerders van het Witte Huis in géén geval verpakt in een formeel tegenvoorstel via een

Tsjoë En-lai

presidentiële televisierede, doch ten hoogste de vorm van diplomatieke peilingen in Parijs krijgen.

Nixon beraadslaagt echter tegelijk ook over verschillende andere aspecten van de Amerikaanse buitenlandse politiek, o.a. over de wijze waarop Washington tot toelating van Peking in de Verenigde Naties zou kunnen bijdragen en tot betere relaties met China.

De eerste officiële reactie op de gemelde bereidheid van Peking tot een nieuwe conferentie van Genève was natuurlijk een herhaling van de door President Nixon in 1970 geformuleerde houding. Hij zei toen dat zijns inziens de besluiten van Genève — van 1954 —, toen de Fransen vertrokken en van 1962 over Laos, een goede basis blijven voor het bereiken van vrede in Indo-China.

Geen bezwaar

In ieder geval, zo meent men hier, is door het bericht bevestigd dat Peking nu geen bezwaar meer heeft tegen een vrede in Vietnam, al zou het liever zelf een stem in het kapittel houden, hetgeen bij de onderhandelingen in Parijs niet mogelijk is.

Maar, aldus kringen in Washington, er is slechts uiterlijke gerichtheid tussen Peking en Washington inzake een bijeenroeping van de conferentie van Genève. Ten eerste was Tsjoë En-lai's opmerking tegen de Australische Labourleider waarschijnlijk alleen een onderdeel in de grote propaganda-actie die

Nixon

Hanoi nu via alle hoofdsteden voert om Washington onder druk te zetten ten behoeve van het communistische vredesplan.

Dwangpositie

Een via de Fransen gerelayeerde boodschap dat dit Nixon de laatste kans geeft om zijn gezicht te redden, heeft hier de hoop op ernstige communistische bedoeling bepaald niet aangewakkerd. Er ligt immers de

analyse in opgesloten dat Nixon zich net als Mendès-France betreffende Indo-China in 1954 of zoals de Gaulle betreffende Algerije in 1962, in een dwangpositie bevindt wegens ineenstorting van het thuisfront.

Dit zou dan de eis van een politieke capitulatie rechtvaardigen met uitlevering van de Amerikaanse krijgsgevangenen als doekje voor het bloeden. Juist een dergelijke analyse bij de tegenspeler, aldus is hier te horen, maakt het voor Nixon moeilijk om op het aanbod in te gaan.

Meer Aziatisch

Ten tweede heeft volgens Whitlam Tsjoë En-lai erbij gezegd dat zo'n conferentie meer Aziatisch moest zijn dan indertijd in Genève die door Engeland en Rusland werd voorgezet. Hij zou dus volgens de experts hier eerder denken aan een herhaling van de Aziatische conferentie te Bandoeng in 1955. Dit vooral nu Peking al sinds weken roept om een Oost-aziatisch front tegen het Amerikaanse imperialisme.

Zie verder pag. 4

Vertrouwenscrisis in Amerika na uitlekken Vietnam-geheimen

Veiligheidszaken buiten parlement om

door LOUIS HEREN

WASHINGTON, juli — Bij alle tumult door de publicatie van de Pentagon-documenten heeft men één essentieel punt uit het oog verloren. De strijd tussen de New York Times en de regering van de Verenigde Staten is natuurlijk even fascinerend als de aantijgingen van achtergrond bij hoge overheidsfuncties. De onthullingen zijn licht ook pijnlijk voor andere landen, zoals de Engelse. Het is toch eigenlijk alleen van minder betekenis dan dat de toenmalige minis-

ter Robert McNamara in 1964 opdracht gaf de Pentagon-studie te maken in een poging om na te gaan wat er nu eigenlijk verkeerd liep met die oorlog in Vietnam.

Voor liefhebbers van galgehumor, die de persoon van de vroegere minister van oorlog enigszins kennen, heeft die opdracht een haast onbeschrijfelijk pikant karakter. Want McNamara was niet alleen wat de verantwoordelijkheid voor de oorlog betreft de tweede man na de presidenten Kennedy en Johnson. Meer nog, de oorlog stond vele jaren zelfs bekend als „McNamara's oorlog". Hij was het ook, die moderne zakelijke beheersmethoden en het gebruik van computer-analyses invoerde, die tezamen het kader vormden, waarbinnen de foutieve beslissingen werden genomen.

Geschiedkundige kennis was niet bepaald de voornaamste eigenschap van zijn als „slimme jongens" bekend staande naaste medewerkers, noch van de oudere ambtenaren op zijn ministerie, maar toch had Barbara Tubmans boek „The Guns of August (1914)" tot onderwerp van gesprek gediend op menige party in Washington in het jaar 1962. De Verenigde Staten, zo zeiden, zouden niet zo hulpeloos in een oorlog verglijden als Engeland in 1914. Met de hulp van zijn moderne beheersmethoden zou McNamara de wereldgebeurtenissen controleren zoals hij eens de productie van de Ford Motor Company had gecontroleerd.

Illusies

DIE MODERNE BEHEERSSYSTEMEN maakten echter fouten onvermijdelijk omdat zij alleen maar rekening konden houden met tastbare feiten. Uit dien hoofde ook die afschuwelijke koppentellerij van gesneuvelden. En de gemaakte fouten werden er nog door verhevigd. De illusie van alwetendheid en almacht, die in Kennedy's Washington toch al zo om zich heen greep, werd voor een overgrote meerderheid een realiteit.

Met projectie-methoden, beter bruikbaar voor de productie van auto's of koelkasten, voorspelde McNamara in een zeer vroeg stadium dat „de jongens" met Kerstmis weer thuis zouden zijn en hij ging daarbij zelfs zover dat hij de wapenproductie maar vast beperkte. De later bij hem opkomende twijfels waren pijnlijk om gade te slaan, want hij was een eerlijk man en minister, maar er stond nog wel meer op het spel dan alleen maar een pijnlijke situatie voor één persoon. De Verenigde Staten in hun geheel moesten erkennen dat het nationale veiligheidsapparaat, op zijn zachtst gezegd, niet goed genoeg werkte.

Dat heeft men in Washington ook al erkend. Dr. Henry Kissinger, de adviseur van de huidige president voor nationale veiligheidszaken en de verantwoordelijke leider van het apparaat, heeft een bezoek aan Londen gebracht om na te gaan hoe de Engelsen het doen.

Alvorens nu iemand begint te glimlachen over een vergelijking tussen de Amerikaanse en de Engelse methoden moet worden opgemerkt, dat het hierbij niet gaat om massale leger- en vlootmachten, maar om de bevoegden van controle, informatie en bevoegdheid. Het is ook mogelijk, dat de minister in Londen een paar maanden heeft geleerd in de methode van de Engelsen, maar men zal...

mogen hopen in Londen de oplossing voor de Amerikaanse problemen te kunnen vinden.

De Amerikaanse en Britse regeringssystemen zijn totaal verschillend. De uitvoerende macht is in de Verenigde Staten niet direct verantwoordelijk jegens de wetgevende macht. Het Amerikaanse kabinet is geen beslissingsnemend lichaam. Er is geen gezamenlijke kabinetsverantwoordelijkheid. Alleen de president kan besluiten nemen, en hoewel de Amerikaanse grondwet voorziet in enige welbekende controle-mogelijkheden en machtsverhoudingen zijn de meeste daarvan op de achtergrond geraakt sinds de aanvang van het atoomtijdperk.

Prerogatief

NATIONALE VEILIGHEID met inbegrip van buitenlandse zaken is het prerogatief van de president. Natuurlijk kan hij niet persoonlijk het ministerie van buitenlandse zaken, het Pentagon en de CIA leiden. Vandaar het nationale veiligheidsapparaat, dat verwacht wordt het werk van die departementen te coördineren en aan de president de noodzakelijke gegevens te verschaffen om zijn beslissingen te kunnen nemen.

Nationale veiligheid is niet alleen het presidentiële prerogatief, maar ook een onderwerp van intens persoonlijke aandacht. Om te beginnen met president Truman hebben de meeste presidenten hun eigen nationale veiligheidsapparaten gevormd. Truman met name was bijzonder gekant tegen pogingen om hem systemen naar Brits model op te dringen.

Eisenhower behandelde de Nationale Veiligheids Raad als een soort algemeen hoofdkwartier. Kennedy daarentegen hief de meeste commissies en staven weer op en accepteerde de invoering van bedrijfsmatige beheerssystemen door McNamara, waarbij veel adviseurs en analisten afkomstig uit universitaire kringen werden aange trokken. Johnson erfde dit systeem en de meeste daarbij betrokken personen.

In die jaren dachten velen, ikzelf ook, dat het Kennedy-Johnson systeem goed werkte. Ik had weliswaar een paar punten van twijfel. Het systeem was in de eerste plaats uiterst exclu-

sief. Ook al was het een algemeen bekend feit dat de Nobelprijswinnaars massaal op de Witte Huis werden ontvangen, Nixon stond toch niet open voor de van derden. Ik kon ook niet weten geloven dat problemen van vrede door een computer kunnen worden opgelost, en de „besluit"-theorieën zijn een belediging of de mensheid. Bovenal werd het Congres, de gekozen vertegenwoordigers van het Amerikaanse volk, uitgesloten van de beslissing door manna te dalen aan de president verantwoordelijk schuldig waren.

EEN ZWAAR OOL is betaald door de Verenigde Staten — en door het ongelukkige Vietnam. Maar afgezien van de bedoeling met de publicatie van de Pentagonstudie, die documenten zelf bezit toch eigenlijk heel weinig nieuws te wisten allemaal al lang dat Johnson gewaagd had, zoals ook Kennedy tijdens van de invasie in Cuba. En de fouten achter de Golf van Tonkin waren al eerder gepubliceerd.

McNamara was wellicht een beetje naïef in zijn hoop met behulp van deze documenten na te kunnen gaan wat hij fout had gedaan. Bij al zijn organisatorische kwaliteiten ontbrak het hem aan politiek inzicht. Het was stellig naïef te geloven dat men die fouten zou kunnen vinden in de archieven van slechts één sectie van het Pentagon, de afdeling voor internationale veiligheidszaken. Die memoranda waren slechts een deel van een uit zijn krachten geroeid bureaucratisch proces, dat alleen op zichzelf beschouwd niets kan bewijzen.

Maar toch hebben die memoranda nut gehad. Kissinger heeft het systeem al verbeterd. Dankzij al zijn geschiedkundig inzicht en zijn Duitse „grondigheid" kan men zich echter afvragen of er niet méér nodig is. Daarbij dient men voor ogen te houden dat het huidige systeem betrekkelijk jong is. Het is in feite gebaseerd op de Nationale Veiligheidswet van 1947, een stuk van de geschiedenis in het jaar dat de Verenigde Staten de verantwoordelijkheid op zich namen voor de defensie van een groot deel van de wereld.

Het is nu zeker tijd voor een herziening geworden, waarbij ik voor mij

ROBERT S. MCNAMARA
...veiligheid...

zou aanbevelen een grotere rol toe te kennen aan het Congres. Dat zal wel moeilijk zijn, maar tenslotte zijn de Verenigde Staten een democratisch land. De stichters ervan waren wijze lieden, toen zij in de Constitutie een systeem van controles en machtsverhoudingen vastlegden. Het is nu een belang van de eerste orde om daaraan nieuw leven in te blazen, en dat niet alleen om de president te verzekeren van advies en steun van de zijde van het Congres.

Ten gevolge van het Kennedy-Johnson systeem van nationale veiligheid moeten de Verenigde Staten nu een vertrouwenscrisis doormaken zoals voordien nog nimmer is voorgekomen in zijn lange historie. Men heeft algemeen het gevoel, aangewakkerd door de Pentagon-studie, dat men op de regering niet kan vertrouwen. Dat is een afschuwelijke zaak. Ik veroorloof mij daarom de suggestie, dat het vertrouwen alleen maar kan worden hersteld door te verzekeren dat de gekozen vertegenwoordigers van het volk een grotere medezeggenschap verkrijgen over zaken van nationale veiligheid dan in het verleden het geval was.

Copyright The Times

Bruce tegen datum voor terugtocht VS-troepen

PARIJS, 16 juli — De Amerikaanse onderhandelsleider bij het Vietnam-overleg in Parijs, David Bruce, heeft in een reactie op de jongste Vietcongvoorstellen verklaard dat de VS blijven weigeren om een datum te bepalen voor terugtrekking van de Amerikaanse troepen uit Zuid-Vietnam. Hij zei dat de VS wel bereid zijn om over een tijdschema voor de terugtrekking te onderhandelen, maar dan alleen als onderdeel van een complete vredesregeling in Indo-China.

Volgens Bruce kan de vaststelling van een datum niet de prijs zijn die de VS moeten betalen alvorens onderhandelingen over een vredesregeling kunnen beginnen, en evenmin een eenzijdige actie die door Noord-Vietnam wordt gedictieerd.

Ten aanzien van de vrijlating van krijgsgevangenen vroeg Bruce zich af hoeveel gevangenen de Noordvietnamezen willen vrijlaten en of zij bereid zijn alle inlichtingen te verstrekken over mensen die vermist zijn gemeld bij de gevechtshandelingen in Zuid-Oost-Azië.

De Zuidvietnamese ambassadeur bij het overleg in Parijs, Pham Dang Lam, verklaarde dat de onderhandelingen „in alle rust en zonder publiciteit” zou-

den moeten worden gevoerd. Volgens hem is Zuid-Vietnam bereid „zonder voorafgaande voorwaarden ieder voorstel te bespreken”.

Zowel mevrouw Binh van de Vietcong als de Noordvietnamese delegatieleider Xuan Thuy reageerden op de verklaringen van Bruce dat de Amerikanen volgens hen niet adequaat geantwoord heeft op de jongste vredesvoorstellen.

Overigens ontkende David Bruce dat hij ontslag zou hebben genomen als Amerikaans delegatieleider in Parijs. Hij wilde verder „liever nog niet dieper op de zaak” ingaan. (Reuter-AP)

Ellsberg in Boston voor de rechter verschenen

BOSTON, 16 juli — Daniel Ellsberg, de voormalige Amerikaanse regeringsfunctionaris die aan de New York Times de befaamde Pentagonrapporten heeft gegeven, is gisteren verschenen voor een formele rechtbank in Boston. De zitting was van verkenkende aard.

Ellsbergs advocaat verzocht de rechter om na te gaan of de Amerikaanse regering op onwettige wijze — nl. door het af luisteren van Ellsbergs telefoongesprekken zonder rechterlijke toestemming — bewijsmateriaal tegen hem had verzameld. Als dat het geval zou zijn moet volgens de advocaat Leonard Boudin de gerechtelijke vervolging tegen Ellsberg worden gestaakt.

Voorts vroeg Boudin de rechter om het verzoek van de regering af te wijzen Ellsberg voor een proces „uit te leveren” aan de staat Californië.

Rechter Peter Princi wil tijd hebben om deze beide verzoeken van Ellsbergs advocaat te bestuderen en verdaagde de zitting tot 23 juli. Ellsberg blijft intussen onvrije voeten tegen een borgsom van 50.000 dollar. (AFP - DPA - Over-aocmfw cmwf cmf cmfwf Reuter).

— Militaire hulp VS aan Indonesië. Indonesië krijgt in het belastingjaar 1972 voor een bedrag van 24,9 miljoen dollar militaire hulp van de VS. Dit heeft senator William Proxmire, voorzitter van de subcommissie aan de senaatscommissie voor wijzigingen van hulp, bekend gemaakt. (AP)

van de Koning, stam
Nigeria. Hout 63,5 cm
hoog.

Cambodja sprekt tot de droeve tweelingzusters Europa en Azië

Haags Gemeentemuseum: Kunst uit
Afrika. Rond de Niger - De Machtige
Rivier; tot 5 september 1971.

RANS DUISTER

et dood,
ten van de
vrouw,
ind in haar
hchaam,
plaaiende stryd,
ler de grond,
uitgaande vuur,
wennende gras,
rommende rotsen,
bos, in het huts,
in de boot,
niet dood",

voortbestaan
een centrale
om het vast
in te blijven
primities in
zin van het
lieel, het is
eiding neemt
are een ma-
dit deel van
het woord bij

en kinderen
komen, ver-
de grootste
dan doet hij
in andere
moeder-en-
geving wil
een plaats
groeliks
stam- en
s wil ma-
et hij dat
of bron-
Airkkan
werpen,
kte zin
let om
uit het
id van
er. De
op de
men
nee te
iel te
cul-
kort
escel-
stel-
van
op
ge-
lui-
ren

Nu kan ik
dansen, de ruimte door, wijder en wijder
de kring uit waar zich wiegen de idolen
nu kan mijn geest zich wagen buiten Angkor
het rijk uit dat mijn vaderen bevolken
de kring uit waar zich wiegen de idolen

de bleke beenderen heb ik verlaten
in de urnen fluistert nog de as der vorsten
die Hariharalaya vestigden:
titanen die — alvorens tot skeletten
op sandelhouten stapels te verbranden
en deemoedvol in geur van heiligheid
ternederzegen in hun gouden urnen —
torend boven stad en tempel uit
Vishnoe en Ciwa uit de luchten kerfden
om zich, onaards, viervoudig, onaandoenlijk,
met hun glimlach te vereenzelvigen.

En verre van de wiegende idolen
zijn het de levenden die ik bezing

want zij zijn groot geworden als de doden.
en het volk van Chmer verhief zich. Als één
man
achter de soeverein, achter de vorstenzonen
en naast de astronomen, offerbrengers
en waardigheidsbekleders en asceten
en danseressen en wachters van Indra's zwaard.

Onafzienbaar achter zijn soeverein rees het
volk voor het aanschijn der Westerse wereld.
Onafzienbaar achter zijn soeverein rees het
volk voor het aanschijn der Oosterse wereld
het rees — zuiver als Angkor's torens rijzen —
met zijn ziel van wijs volk, onaangedaan:

het volk van Boeddha en van Jayavarman
rees uit het land tot waar jullie gezichten
onmenselijke tweelinggezichten
o Azië van thans
en hedendaags Europa
zich buigen smalend, en niet gans gerust.

Dit een volk?

Dolf Verspoor vertaalde Cambodjaans Vredeslied

DOLF VERSPOOR (54) is letterkundige en heeft grote bekendheid gekregen als vertaler. Met name heeft hij de laatste tijd veel toneelstukken vertaald en bewerkt, vooral in opdracht van toneelgroep Theater. Al op jeugdige leeftijd vertrok hij naar Frankrijk, waar hij in Parijs en de Midi op de meest wonderlijke manier zijn brood verdiende. In die tijd leerde hij ook Chinees. Direct na de oorlog werd hij door het heropgerichte Franse Persbureau AFP gevraagd om als correspondent naar het toen nog Franse Indo-China te reizen. Vandaar trok hij naar Indonesië en sprak in die tijd in het Verre Oosten met praktisch alle belangrijke persoonlijkheden, zowel van de revolutie als van de bestrijders daarvan. In die tijd bezocht hij ook de beroemde tempels van Angkor-Vath en Angkor-Thom in Cambodja, die niet lang daarvoor in de oerwouden terug gevonden waren. Enorme stenen complexen die heel

woekerd. Die tocht heeft zoveel indruk op hem gemaakt, dat hij er nog steeds over spreekt. Verspoor woont sedert een tiental jaren weer in Amsterdam.

PAS EEN HONDERD jaar geleden begon de herontdekking van het meest indrukwekkende ensemble van verloren heiligdommen ter wereld, vruchten van de Cambodjaanse beschaving die haar bloeiperiode had van rond 800 tot 1200.

Overwoekerd door oerwoud, deels opgevretten, deels ontworteld en omhoog getild door de gigantische wortels en plankstammen van de oerwoudgroei, troonden daar, rond de tempelstad Angkor-Thom, andere tempels en tempelsteden, met als nu meest bekende monument de door een streng matematische slotvijver omgeven grote tempel van Angkor-Vat met zijn torens in ananasvorm. Elders schemeren hoog door de boomgroei de immense Boeddha-gezichten, glimlachend, die de torens vormen van andere tempelcomplexen. Daartussen: vijvers, perfecte rechthoeken van stil water, waarop grote bloemen drijven, en kleinere tempeltjes. Over de muren van kleine en grote bouwsels dansen in reliëf de apsara's, danseressen volkomen zoals de Cambodjaanse danseressen van nu zijn. Statige oprijlanen, feilloos gebouwde bruggen, en de reliëfs, prachtig bewaard, die rond de galerijen van Angkor-Vat het epos Ramayana en de Mahabarata uitbeelden. De bezoeker waant zich in een wereld waar architecten, beeldhouwers en tuinarchitecten van Versailles, het Egyptische Thebe en Chartres hebben samengewerkt.

De Cambodjaanse beschaving, overgebleven na het ineensinken van het grootste en kunstzinnige boeddhistische rijk der Chmers, is opnieuw bedreigd. Was enkele jaren geleden, in Vietnam zelf, de oude keizerstad Hué, het Florence van Zuidoost-Azië, binnen één dag onder het Amerikaanse geweld een verpulverde puinhoop, de sinds een halve eeuw met zorg door Fransen en Cambodjanen herstelde tempelsteden van Angkor liggen nu vlakbij de vuurlinie van napalm, gifgas en TNT waarmee al zoveel is uitgeroeid. De stem van Cambodja wordt niet gehoord.

In 1937 verscheen als uitgave van het Boeddhistisch Instituut van Pnom-Penh een lang gedicht, „Chant de Paix”, van de Cambodjaans-Franse dichteres Makhali-Phâl. Het resumeert in prachtige gedragen verzen, door Edmond Jaloux gekenmerkt als „tijdeloze poëzie”, Cambodja's verleden en heden, temidden van een reeds verscheurde wereld, en nog steeds profetisch. Fragmenten ervan, te schaars, zijn opgenomen in bloemlezingen in Frankrijk, maar ook daar is het in zijn geheel te weinig bekend. Uit de originele uitgave vertaalde ik een aantal canten, die tezamen een kleine indruk geven van dit grote gedicht en van datgene wat Cambodja in de wereld vertegenwoordigt.

DOLF VERSPOOR

Wat presteert het dat het aan durft komen
Met niets dan zijn ongerepte ziel
Tegenover mij, het Oosten,
Tegenover mij, het Westen!
Dit een volk? Hé! Wat voor volk?
Wat presteert het dat het op durft rijzen
Onbevangen
Tussen ons, het Oosten en het Westen?

En ik, de zanger van dit volk, antwoord Europa
en Azië antwoord ik, de zanger van dit volk:
dit zijn de zonen van het volk dat Angkor
bouwde,

de tempelsteden, Angkor-Vat, Prah Vihar,
Bantei Samré, Phiméanakas,
Beng Melea en de Bayon en duizenden
andere tempels. Dit volk is mijn volk
dit zijn de zonen van het volk dat bouwde
en uit de jungle en moerassen stampte
de steden Cresthapura en Vidhyapura
en uit de wouden en savannen stampte
Indrapura en Hariharalaya
en Amarendrapura en het grote
Yaçodharapura. Dit zijn de zonen
van hen die duizend steden, groot en klein
over de bergen en de meren deden rijzen:
zonen der overwinnaars van de Champa,
veroveraars van Laos en Pegoe
en de oceaan tot aan de kust van Java.
Hier zijn de zonen van het volk dat leerde
aan Indochina's wilde boombewoners
die leefden zonder goden, zonder huizen,
hoe men een huis en hoe men tempels bouwde.

Het is de wijsheid in gele gewaden
volgelingen de meesters op de voet,
werkers in letteren en wetenschappen
en de vromen van beiderlei geslacht.
Zij die de wonden van het lichaam helen
zich buigende over de ziekensonden
en die de wonden helen van de geest.
Dan leraren en ranke leraressen
die onvermoeid gelijk in Angkor's tijd
de jeugd het Ramayana doen genieten.
En op hun holle draakvormige boomstam
de prauwschippers worstelend op de stroom
tegen de losgelaten elementen,
en landbouwers over het veld gebogen
en zij die langs de wegen van de zon
en langs de regenwegen stenen kloppen,
zij die in holle bamboe brieven dragen,
en de zittenden die uit draden zijde
kleurig met inslag van zilver en goud
weven de sarongs voor de vorst, de sarongs
waarin deinen de danseressen en de
duizenden sarongs waar het volk in gaat —
danseressen, zij die goden verbeelden,
de koningen en de reuzen nadoen
of vogels zijn of apen imiteren.
Spelers op gongs, op cymbalen en fluiten
en die op trommels slaan van buffelleer
en prauwvormige gamelans doen zingen:
daarachter beeldhouwers en zilverdrijvers
en zij die vaatwerk doen rijzen uit leem.

En op de grote meren verre vissers
in prauwen onder rieten dak, getooid met
kinderen en jasmijnen als guirlanden,
in het oerwoud de olifantendrijvers,
jagers op tijgers en op krokodillen —
en zij die steeds het juk der Annamieten
in rijke streken van Cambodja torsen.
Dan de ouden van dagen en hun vrouwen
gerimpeld als gebarsten aarde in droge tijd
en kinderen, kinderen spelend en naakt,
meisjes met borsten ferm als jonge manggas
en blinden die het licht van Boeddha zien
en doven die het licht van Boeddha horen
en, aangevretten bomen, de melaatsen:
vergaane tak gestrekt naar Boeddha's meelij —
en de stervenden met dicht aan het hart
het licht geklemd dat dood en leven opheft

in de pagoden, op de markten, in dorpen uit
paalhutten, hutten op vlotten gebouwd
rijzend en dalend op de rivieradem,
onderaan de lianen der waringins,
tussen plankstammen, onder flamboyants,
de paden over van de paarse jungle,
rakelings langs de draaikolken der Mekong,
onder de majesteit der godenstemmen,

de tijgergrom, het krijsen der demonen
en bij de vreugdekreet der danseres —
Europa
Azië
daar aan de aarde is het volk gerezen
dat Boeddha's woorden verder dragen zal.

en Azië blijft in gepeins verzonken
dan roept Europa:
Hm ja, maar het is maar zo'n klein volk
Nauwelijks enig gewicht legt het
In de handpalm van het Mekong-stroomgebied,

Een volk dat geen schepen heeft, niets dan
prauwen,
Een volk dat geen forten heeft, niets dan
vervallende
Tempels en geen andere defensie
Dan zijn denken en dan zijn geloof!

Dan Europa, zeg ik en zing tot Azië:
Ja, het is klein, dit volk. Niets dan gemoed.
Het is heel klein. En heel arm en heel zacht.
Het is de zachtheid en de armoede op aarde
en vol vertrouwen en vrijgevigheid
eeuw in eeuw uit door alle nabuurvolken
steeds weer verwond en steeds weer uitgebuut,
een nederig en zeer eenvoudig volk...

Wist je dan niet meer, hoe goed het doet, Azië,
op de grond waar de vijgeboom schaduwen werpt
te leven in hutten luchtig van bamboe,
de heupen omkleed met wat handen weefden
en de rijst in de kommen van dag tot dag?

Wist je dan niet meer, hoe goed het doet, Azië, als
als je panters zusters kunt noemen en broers,
de regenboog vrouw en de waringin vader
en grootmoeder deze zeer wijze rivier?
Heb je dan kunnen vergeten, Azië,
dat ieders ziel één is met het heelal,
dat alle wezens één zijn met de mens?
Azië, heb je de eenheid vergeten?

mijn volk is de tedere gazelle van Boeddha.
Kleine gazelle:
zie, de aarde lijdt.
Denk je dat Azië nog van geluk zal weten?
Wat is er over aan geluk op aarde?
Er is wat nederigheid en wat zachtheid weggelegd
ergens op aarde, in een verloren hoek.

Kleine gazelle,
zie, de aarde lijdt.
Waar is de balsem voor het gewonde hart?

In een verloren uithoek is nog vrede, in de
pure
stroom van de Mekong, in het zaad der godheid,
Zilverig overvalt een avond alle wegen
in Boeddha's liefde en Boeddha's armoede,
in het zeer zachte en arme Cambodjaanse volk.

Europa, Azië...
droeve tweelingzusters, waar nog heengaan?

Zilverig overvalt een avond alle wegen nu het
nu het gemoed der wereld ingeslapen is.

Plat zijn de gongen waarop
zich de goden strekken
tot sterven

Schoonheid verkoos zich
de grootste der gongen
tot doodsbed

terzijde op een kleine gong van zilver
ligt het gemoed der wereld al in slaap

Europa, Azië...
droeve tweelingzusters
plat zijn de gongen waarover gestrekt
de goden ten dode

droeve tweelingzusters
welke oneindige zielen in boeien gekluisterd,
buffels of mensen,
loeien ver aan de offerpalen?

Zilverig overvalt de avond alle wegen.

Voor het heelal in doodsslaap zal verzinken
komt in het laatste licht Cambodja's volk
geschreden, op het hart het woord van Boeddha.

Nederig schrijdt het voort tot voor het Oosten en
het Westen

En de twee zusters barsten in lachen uit
oorverdovend, als in een bronzen trommel

de trommelgeest lacht, somber, angstaanjagend
Ga weg! Naar je sawah's terug!
Je lijkt wel gek. Wij en het woord van Boeddha!
De hele aarde is omvergeploegd
Door de machines van de oorlogsgoden:
Wat moet ze met het woord van Boeddha doen?
Roodaangelopen huilt ze, de aarde:
Wat moet ze met het woord van Boeddha doen?
Luider dan de cyclonen en de taifoens
Huilt ze van noord tot zuid, van oost tot west.
La! als de jakhals na gestoorde schennis
Kwijlt ze van noord tot zuid, van oost tot west.
Geestesverbijstering en verlies hunner zonen
Rijten de mensen uiteen en tegen elkaar.
Wat wil het woord van Boeddha hier nog doen?

Klein volk van Chmer, volk van louter gemoed
jij hebt aan de as het enig woord onttrokken
waarmee de aarde te bevrijden is
waarmee de tranen te drogen zijn
die goden wenen en die mensen wenen
demonen, dieren, bomen, geesten, stenen:
klein volk van Chmer, volk van louter gemoed
dat geen idolen leent van andre volken
en geen verafgoding der Wetenschap,
geen opium van Rede en Vooruitgang
van node hebt, doch mensen als gezellen,
goden en dieren door de eeuwen heen,
vertrouwd met Brahma, Vishnu, Ciwa, Indra,
Rama de held en Sita de beproefde
en Hanuman over de apenvolken,
slangen en beren en hun koningen,
o mijn klein volk, volk van louter gemoed
dat Maya zich aan een boomtak ziet klampen
terwijl een kostbaar kind haar flank ontspringt,
volk dat zoveel te doen hebt hier op aarde —

Ga dan, mijn volk, ga zonder vrees tot Oost
West
ga met je sarong om je lendenen geslagen
en spreid over Europa, volk van Chmer,
en over deze Oosterse vastelanden
het licht waarnaar smachten
hel en paradijs,
het licht waarnaar smachten, onrustig,
de harten van zoon en van maan,
het licht waarnaar uitziet
de schoot van smarten dezer moederruimte
vol goden, mensen, reuzen doorelkaar
en dieren, stenen en planten in verwarring —

heelal, dat nog slechts overvloedt van tranen:
dit is het licht van Gautama de Boeddha.
licht van de vrede en liefde in Boeddha.
moge ieder wezen gelukkig zijn!

Succes van Kissinger

Vervolg van pag. 1

zeer duidelijk dat, wanneer Washingtons verhouding tot Peking verbeterd, een wending in de Vietnampolitiek daarin ligt opgesloten, daar toch in Amerikaanse ogen Zuidoost-Azië niet zozeer tegen de agressie van Hanoi werd verdedigd als tegen die van het rode Peking.

De kans dat, zoals het U 2-incident eens een presidentiële reis naar Moskou verhinderde, onvoorziene omstandigheden ook die van Nixon naar Peking onmogelijk maken, werd gisteren afgedaan met de verzekering dat beide zijden afspraken zacht tot het bezoek verantwoordelijk te gedragen.

Wat betreft een voorafgaand bezoek aan Moskou door de Amerikaanse president toonde men zich gisteren nogal uit de hoogte. De invitaties worden aangenomen in de volgorde waarin zij binnenkomen, aldus ongeveer de Amerikaanse houding.

De enige zuiver negatieve reactie hier kwam natuurlijk toen de ambassadeur van de Chinese regering op Taiwan gisteren officieel op het State Department protest aantekende. Hij was slechts twintig minuten vóór Nixons rede gewaarschuwd. Geen vriend mocht dit een andere natie aandoen. Dat de president van het machtigste land der aarde, dat sinds 21 jaar door Peking was uitgemaakt voor alles wat lelijk is, het eerst gevolg geeft aan zulk een uitnodiging, was een versterking van het communistische regime, aldus de ambassadeur, en het kon alleen een slecht effect hebben in de hele wereld.

Formele breuk

Die boze woorden leken een formele breuk tussen Washington en Taiwan aan te kondigen, die later weer de facto kan worden gelijmd. Dat zou hier natuurlijk wel welkom zijn, aangezien noch Peking noch Taiwan de theorie van de twee China's in de Verenigde Naties aanvaardt en op die manier de communistische regering de enige Chinese

vetegenwoordiger in de Verenigde Naties kan worden.

Toch vond iets van wat de Chinese ambassadeur zei wel weerklank hier. In diplomatieke kring vraagt men zich af waarom Nixon met zulk een publicitaire klap het einde wilde versnellen van de diepe haatverhouding tussen Peking en Washington, een einde dat zich toch al had aangekondigd. Het risico van een negatieve reactie in Moskou, en dus een averechtse werking op de Russisch-Amerikaanse verhouding, leek erdoor te zijn vergroot.

Bovendien, zo merkte de commentator van de CBS gisteravond op: indien deze diplomatieke coup van Nixon wordt gevolgd door een Amerikaanse nederlaag in Vietnam, dan zou wel eens de storm van rechts kunnen losbarsten die de president altijd zegt te vrezen. Hij meende dat zowel in Peking als in Washington een herwaardering van de wereldpolitieke verhoudingen de overhand kreeg. Peking, zo meende hij, was bevreesd voor

Rusland en Japan, en ervan overtuigd dat de Amerikanen zich uit Vietnam terugtrekken. Washington had ontdekt dat Rusland in de toekomst de enige gevaarlijke tegenstander blijft, dat het regime in Peking geen territoriale expansie meer nastreeft en dat de binnenlandse verhoudingen in China zo rustig zijn geworden dat Peking geen boeman meer hoeft te zoeken in de vorm van de Verenigde Staten. Deze herwaarderingen maakten een toenadering mogelijk.

„Deus ex machina”

Intussen liet Nixon zich niet teveel gelegen liggen aan al te zwaarwichtige beschouwingen en genoot hij zijn rol van politieke deus ex machina. Na zijn televisiereis in de NBC-studio's te Burbank, ging hij met Kissinger eten in Perinos, zijn lievelingsrestaurant te Los Angeles. Daarna schudde hij lachend handen met het talrijke publiek op straat, dat hem na zijn televisieerde feliciteerde met zijn politieke „home run”.

Bonn wacht af

Door onze correspondent

BONN, 17 juli — De Westduitse regering heeft „met grote opmerkzaamheid” kennis genomen van de aankondiging dat president Nixon de Volksrepubliek China zal bezoeken.

Dit heeft de Westduitse regeringswoordvoerder, staatssecretaris Ahlers, gisteren verklaard. Ahlers deelde mee, dat ook de Bondsregering — evenals de Britse regering — reeds vóór Nixons verrassende onthulling door de Amerikanen was ingelicht.

In de Westduitse verklaring wordt gezegd, dat de Bondsregering hoopt, dat door Nixons bezoek de situatie in de wereld en in het bijzonder die in Zuidoost-Azië zal worden verbeterd. Zonder de Volksrepubliek China is geen vrede mogelijk, aldus de Bondsregering.

Ahlers voegde hieraan toe, dat Nixons bezoek geen verandering zal brengen in de Westduitse politiek ten aanzien van de Volksrepubliek China.

De Bondsregering wil eerst haar betrekkingen met de Oost-europese staten regelen en wacht bovendien een regeling voor West-Berlijn af. Pas dan zal zij bekijken in hoeverre de betrekkingen met de Volksrepubliek China, waarmee Bonn geen diplomatieke betrekkingen onderhoudt, moeten worden verbeterd.

Ahlers voegde hieraan toe, dat ook nog moet worden afgewacht, in hoeverre Peking geïnteresseerd is in uitgebreidere contacten met de Bondsrepubliek.

Ook de CDU/CSU-oppositie juicht het bezoek van Nixon aan de Volksrepubliek China toe. In een verklaring wordt gesteld: „Wanneer de Amerikaanse president erin slaagt de betrekkingen met Rood-China te verbeteren, dan is dit van historisch belang; hierdoor zou de machtsconstellatie in de wereld beslissend kunnen worden veranderd.”

VRIJ EN VERVOLGD

De Noordvietnamese kerk is volgens de katholieke historicus Pham Van Kham tegelijkertijd vrij en vervolgd. In een interview met het blad *INTERNATIONALE KATHOLIEKE INFORMATIE* legt hij uit waarom.

„Ze is vrij ten opzichte van de regering van onze democratische Republiek: onze regering eerbiedigt de vrijheid van de mens en strijdt zelfs voor die vrijheid. Om deze reden is ons volk verenigd in de strijd voor zijn bevrijding. De godsdienstige overtuiging wordt bij ons als een burgerrecht beschouwd. Ons land ziet in de godsdienstige vrijheid een aspect van de democratische vrijheid. Ik zou zelfs durven zeggen dat Noord-Vietnam er zich niet toe bepaalt die godsdienstvrijheid te eerbiedigen... maar dat het werkelijk de nodige menselijke en sociale voorwaarden heeft geschapen waarin de christenen hun christelijk leven kunnen beleven.

Maar onze Kerk wordt ook vervolgd. Begrijp goed wat ik hieronder versta. Waarom beschouwt men haar in het Westen als een vervolgte Kerk? Na Dien Bien Phoe, in 1955-56, terwijl de rest van het volk in vreugde leefde, hebben de katholieken zwaar geleden, als slachtoffers van een manoeuvre, een complot van de aanranders. Volgens de akkoorden van Genève werd het land in tweeën verdeeld (waarvan het zuidelijk deel gecontroleerd werd door buitenlanders en een door hen gevormde regering) en in deze akkoorden werd bepaald dat de mensen gedurende 300 dagen vrijelijk van de ene naar de andere zone zouden mogen gaan. Van die toestand gebruik makend hebben de Amerikanen en hun aanhangers met alle mogelijke middelen gepoogd de katholieken uit het noorden ertoe te dwingen naar het zuiden te emigreren. In feite zijn de Amerikanen de oorzaak geweest van de uittocht van de christenen. Op allerlei manieren is er toen druk uitgeoefend op de katholieken. Men zei hun: „U zult vervolgd worden als u in het noorden blijft“; men zei hun ook: „Er zullen atombommen op het noorden worden gegooid en iedereen zal worden afgeslacht“; en verder nog: „Als u in het noorden blijft, kiest u tegen het christendom en verspeelt u uw eeuwige zaligheid... Kom naar het zuiden, u zult er gelukkig zijn“ (...)

Die grootse propaganda heeft een echte angstpsychose en een gevoel van onbehagen bij de katholieken uit het noorden geschapen. Dit was een vorm van vervolging. En u zult zich de gevolgen hiervan nog wel herinneren: honderdduizenden katholieken uit het noorden zijn naar het zuiden gevlucht, met 700 priesters — dit wil zeggen driekwart van de geestelijkheid — alsmede alle bisschoppen op twee na, en alle seminaries met uitzondering van één enkel slechts (dat van Vinh). Talrijke seminaristen werden gewoon gedwongen het land te verlaten. Anderzijds is men in Zuid-Vietnam dadelijk begonnen met het uitbouwen van nieuwe structuren voor de Kerk in het noorden — met behulp van het Amerikaanse leger — voor de te heroveren bisdommen; priesters werden opgeleid om naar het noorden terug te keren met de Amerikaanse soldaten... de beruchte „Mars naar het noorden“ onder Diem“.

Nixon wenst einde aan speculaties

WASHINGTON, 20 juli — President Nixon heeft gisteren speculaties ontmoedigd dat zijn aanstaande bezoek aan China het einde van de Vietnamoorlog zou versnellen. Nixon leek de mogelijkheid van een relatie tussen zijn reis en de gebeurtenissen in Vietnam te ontkrachten bij een gesprek met leiders van beide partijen uit het Amerikaanse Congres.

De president zei dat hij niet wilde speculeren over de resultaten van zijn historisch bezoek aan Peking noch over de invloed die ervan zou kunnen uitgaan op andere kwesties, aldus liet een woordvoerder van het Witte Huis na afloop van de bijeenkomst weten. Nixon gaf de leiders uit het Congres als zijn mening dat dergelijke speculaties door anderen hem niet zouden helpen.

Waarnemers legden de presidentiële uitspraken uit als een poging de speculaties te doen beëindigen, speculaties zoals die van de Republikeinse senator Hugh Scott die zondag zei te menen dat de reis naar China een positieve invloed zou hebben op Nixons pogingen tot een regeling van het Vietnamese conflict te komen.

Na afloop van het gesprek met de Congresleden startte minister van buitenlandse zaken Rogers een reeks besprekingen met ambassadeurs aan wie hij de nieuwe Amerikaanse houding tegenover China uitlegde. De beziender ontving gisteren ondermeer de diplomatieke vertegenwoordigers van Taiwan, Groot-Brittannië, Australië, Japan, Thai-

land, Frankrijk en Italië.

De Russische ambassadeur in Djakarta, Michail Wolkow, heeft gisteren gezegd dat hij ingenomen is met Nixons voorgenomen bezoek aan China. Men moet elke poging van China en de VS om de wereldproblemen tot een oplossing te brengen toejuichen, aldus de Russische diplomaat.

China zelf verzekerde vandaag zijn Aziatische bondgenoten van zijn volledige steun en waarschuwde de VS voor een trieste mislukking als zij zouden volharden in hun huidige Indochinese politiek. Het Chinese standpunt werd uiteengezet in het Volksdagblad en door radio-Peking uitgezonden. Waarnemers legden deze publikatie uit als een poging eventuele negatieve gevoelens in Hanoi jegens Nixons aanstaande bezoek weg te nemen. In de Noordvietnamese pers werd gisteren geklaagd over Amerikaanse pogingen de socialistische landen tegen elkaar op te zetten.

Japans militarisme

De Chinese premier Tsjoë En-lai heeft de Amerikaanse regering een plan van acht punten voorgelegd ter normalisering van de betrekkingen tussen Peking en Washington. Dit meldt het Franse persbureau AFP uit welingelichte kringen in de Chinese hoofdstad vernomen te hebben. Aan het plan zouden geen voorwaarden vooraf zijn verbonden. Het plan zou betrekking hebben op ontruiming van Taiwan door Amerikaanse troepen, terugtrekking van de VS uit Indochina, de erkenning van het recht van Peking op een zetel in de Verenigde Naties en „het gevaar van een wedergeboorte van het Japanse militarisme.“ (Reuter-AFP)

Zonen Sihanoeek vrijgesproken

PHNOM PENH, 19 juli — Twee zonen van het afgezette Cambodjaanse staatshoofd prins Norodom Sihanoeek zijn zaterdag door een militair tribunaal in Phnom Penh vrijgesproken. Norodom Ranarith en Norodom Naradipo waren beschuldigd van „politieke moord”, waarop de doodstraf kan staan. Ze zijn wegens gebrek aan bewijs vrijgesproken. (AFP)

Pentagonrapport is vooral zaak van uitzonderingen

Door JOSEPH KRAFT

WASHINGTON, juli — Het vergeefse van de pogingen om duidelijke algemene grondbeginselen te halen uit de meningen van de zes leden van het Amerikaanse Hoogerechtshof inzake de Pentagon-documenten heeft ons allemaal iets te leren. En wel dat de zaak geen duidelijk markatiepunt oplevert.

Het is integendeel een zaak van uitzonderingen, die zich vooral kenmerkt door de bijzondere omstandigheden. En allemaal moeten wij voorzichtig zijn hieruit geen vergaande conclusies te trekken ten aanzien van de juiste verhouding tussen regering en pers.

Onderzoek

De eerste bijzondere omstandigheid was het besluit van de toenmalige minister van defensie, Robert McNamara,

om een begin te maken met een systematisch onderzoek naar de inmenging in Vietnam. McNamara — eens een groot voorstander van de oorlog — was ernstig gaan twifelen aan de gang van zaken die hij zelf had bepleit. Dat is op zichzelf al ongebruikelijk.

Bovendien wilde hij, in tegenstelling tot vrijwel alle aan twijfel onderhevige bewindvoerders, een onafhankelijke vaststelling van wat er mis ging. Daarom gaf hij een groep deskundigen opdracht te onderzoeken hoe de interventie tot stand was gekomen. Hij verschaftte hun toegang tot grote hoeveelheden hoogst vertrouwelijke documenten, en liet hen vrijwel zonder toezicht werken — ook dat is merkwaardig.

Luchtledig

Het onverwachte vertrek van McNamara uit het Pentagon in maart 1968, samen met de re-

geringswisseling aan het eind van dat jaar, liet de hoogst ontplofbare documenten in een soort luchtledig hangen. De documenten werden door hogere belanghebbende autoriteiten niet voldoende bewaakt. Er was een kopie op het ministerie van buitenlandse zaken en in het Pentagon, maar ook in sommige half particuliere instellingen, zoals de Rand Corporation in Santa Monica — weer een ongebruikelijke zaak.

Door een andere toevallige omstandigheid verscheen Daniel Ellsberg ten tonele. Hij had oorspronkelijk deel uitgemaakt van de door het Pentagon aangewezen commissie. Maar hij had de verdenking opgewekt van twee kolonels van McNamara's staf en was op discrete wijze van het project verwijderd. Op zó discrete wijze dat men bij Rand van zijn uitsluiting niet op de hoogte was, en hem toegang

tot de documenten bleef verlenen — opnieuw vreemd aspect van de affaire.

Ellsberg bleek meer te zijn dan een havik die duif geworden was en een ingewijde die niet bang was naar buiten te treden. Er kwam ook naar voren dat hij een uitgesproken instinct had voor de tactiek van het presenteren van nieuws, om niet te zeggen het naar zijn hand zetten van nieuws.

Ware donderslag

Het gevolg was het meest indrukwekkende veiligheidslek in de geschiedenis. Het geheel kwam zonder voorafgaande waarschuwing aan de dag, een ware donderslag bij heldere hemel. Na de eerste ontploffing volgden de andere achter elkaar. Het was een geniale manier van voorlichting — ook dat is geen alledaagse bijkomstigheid.

De regering van president

Nixon was volledig verrast. Een woordvoerder van het Witte Huis veronderstelde dat het lek door minister van defensie Melvin Laird was veroorzaakt om de Democraten in een kwaad daglicht te stellen, en hij begon deze reeds te beschuldigen. En het was in deze verwarde omstandigheden dat de regering ertoe overging verdere publikatie door een wettelijk verbod te blokkeren.

Geheugenopfrisser

Deze stap was onjuist, zoals uit de beslissing van het Hoogerechtshof blijkt. Bovendien is het besluit van het Hof een gezonde geheugenopfrisser — de soort geheugenopfrisser die wij om de zoveel jaar nodig hebben — dat het eerste amendement van de grondwet de vrijheid van geloof en meningsuiting benadrukt.

Maar geen van deze dingen maakt de zaak tot een klasieke zaak. Integendeel: het is

vrijwel zeker dat het grote lek dat zo onverwachts aan den dag trad, zich nooit zal herhalen. Er is geen reden om nogmaals een zo krasse vorm van preventieve censuur van deze of een andere regering te verwachten.

Wisselwerking

De juiste verhouding tussen regering en pers heeft dus bijna niets te maken met de buitensporige confrontatie in de zaak van de Pentagon-documenten. De juiste verhouding is een uiterst delicate aangelegenheid, die op zeer verscheiden wijze wisselt van mens tot mens, van tijd tot tijd en van periode tot periode. En het instandhouden van die wisselwerking is van veel groter belang voor het voortbestaan van een verantwoordelijke regering en een goed voorgelicht publiek dan een principiële vaststelling van veronderstelde rechten.

Druggebruik valt mee in Vietnam

WASHINGTON, 19 juli — Het is niet waar dat tien procent van de Amerikaanse militairen die uit Zuid-Vietnam terugkeren, verslaafd is aan drugs.

Dit leidt althans dr. Jerome Jaffe, adviseur van het Witte Huis inzake controle op het misbruik van verdovende middelen, af uit een steekproef. Bij het onderzoek van de urine van 22.000 militairen bleken slechts 1.000 man (ongeveer 4,5 procent) heroïne te gebruiken. (Reuter)

Noordvietnamese kritiek op de VS

Saigon stelt Hanoi totaal bestand voor

SAIGON/WASHINGTON, 19 juli — De Zuidvietnamese regering heeft Noord-Vietnam voorgesteld zonder voorwaarden vooraf te gaan onderhandelen over een totaal bestand in Vietnam. Volgens Saigon kunnen de twee staten in Vietnam in vrede naast elkaar bestaan in afwachting van een hereniging.

Hugh Scott

De Republikeinse fractieleider in de Amerikaanse Senaat, Hugh Scott, is van mening dat de Amerikaanse gevechtseenheden waarschijnlijk uit Zuidoost-Azië zullen zijn teruggetrokken, wanneer President Nixon zijn bezoek aan Peking brengt.

Noord-Vietnam heeft, zo blijkt uit een artikel in het officiële Noordvietnamese blad Nhan Dan, kritiek op de VS, omdat de Amerikaanse regering nog steeds geen antwoord heeft gegeven op het jongste vredesvoorstel van de Vietcong, dat werd gelanceerd op de vredesbesprekingen in Parijs.

Het Zuidvietnamese voorstel aan Hanoi voor een totaal bestand en voor het openen van onderhandelingen over een hereniging van beide landen door middel van algemene verkiezingen was vervat in een communiqué van het Zuidvietnamese ministerie van buitenlandse zaken. Saigon, dat zegt een soortgelijk voorstel reeds twee jaar geleden te hebben gedaan, herhaalt het aanbod in verband met de zeventiende verjaardag van de Akkoorden van Genève op 20 juli 1954, waarbij Vietnam in tweeën werd gedeeld.

„In een meer serene sfeer dan wanneer de kanonnen schieten, zullen de twee partijen de modaliteiten van algemene verkiezingen onder internationaal toezicht kunnen bespreken om te komen tot hereniging van het land”, aldus zegt Saigon. Volgens de regering van Zuid-Vietnam zouden de twee zones — in afwachting van de hereniging, die enige tijd zal vergen — in ieder geval in staat kunnen zijn om vreedzaam naast elkaar te bestaan teneinde het welzijn en het geluk van alle mensen te bevorderen.

Volgens de Amerikaanse senator Hugh Scott, leider van de Republikeinse fractie in de Senaat, zullen de Amerikaanse gevechtseenheden waarschijnlijk uit Zuidoost-Azië zijn teruggetrokken, wanneer president Nixon zijn eind vorige week aangekondigde bezoek aan de Chinese Volksrepubliek brengt. In een televisie-interview zei Scott dat volgens hem Nixon een datum voor terugtrekking van de troepen in zijn hoofd heeft, ook al is officieel een vaste datum nog niet vastgesteld.

„Volgens mij is het feit dat mei 1972 als laatste datum is genoemd voor het bezoek van Nixon aan China een aanwij-

zing dat wij tegen die tijd geen gevechtstroepen meer zullen hebben in Zuidoost-Azië”, aldus Scott, „en wellicht ook geen andere militaire eenheden dan nodig zijn voor het afwickelen van de akkoorden, die dan, naar wij hopen, zijn bereikt.”

Wel meende Scott dat er nog Amerikaanse eenheden in Zuid-Vietnam zullen blijven, zolang het vraagstuk van de vrijlating van krijgsgevangenen niet is opgelost.

Op de vraag of president Nixon bij zijn reis naar Peking ook Hanoi zou aandoen, antwoordde de senator Scott: „Ik betwijfel of dat er op het ogenblik inzit, tenzij er een vredesakkoord in de lucht zit. En dat akkoord zou dan deel moeten uitmaken van een algemene regeling.”

Kritiek Hanoi

Noord-Vietnam heeft inmiddels kritiek geuit op het feit dat de Amerikaanse regering nog steeds geen antwoord heeft gegeven op de jongste vredesvoorstellen van de Vietcong. Dit blijkt uit een commentaar, dat vandaag is gepubliceerd in het officiële Noordvietnamese dagblad Nhan Dan. Volgens het Noordvietnamese blad heeft het vredesvoorstel de sympathie en steun gekregen van verscheidene regeringen.

Verder blijkt uit het commentaar, dat Noord-Vietnam niet akkoord zal gaan met welke regeling dan ook ter beëindiging van de Vietnamese oorlog, waarover Nixon bij zijn bezoek aan China overeenstemming zou bereiken. „Het beleid van Nixon houdt ook in een compromis te bereiken tussen de grote mogendheden om te proberen kleinere landen te doen zwichten voor hun regelingen. Maar de tijd dat imperialisten hun wil aan de wereld konden opleggen, is definitief voorbij”, aldus het blad Nhan Dan.

Thieu en Ky

De Zuidvietnamese vice-president Ky zei gisteren dat de nieuwe verstandhouding tussen de VS en China volgens hem „zeer spoedig” zal leiden tot een vreedzame regeling van de kwestie-Indo-China. President Ngoeyen Van Thieu drukte zich wat terughoudender uit en zei slechts de hoop te koesteren dat het bezoek van Nixon aan Peking tot vrede in Vietnam zal leiden. „Wij zullen zeer nauwkeurig moeten toezien hoe de houding van de Chinezen zal zijn inzake het herstel van de vrede in dit deel van de wereld”, aldus Thieu. (Reuter-AP-AFP)

sprake kan zijn. Ten slotte moeten in eerste instantie ook de geallieerden bij de strijd in Zuid-Vietnam, Australië, Nieuw-Zeeland en Taiwan bevestigend worden toegesproken. Het merkwaardige is dat de ambassadeur van Zuid-Vietnam eergisteren niet op dit lijstje van afspraken voorkwam.

slaan van Vietnam zo verraden door hun grote geallieerden dat zij elkaar de hand kunnen reiken. Het feit dat sinds vier weken de gevechtsacties in Vietnam het laagste punt sinds 1965 hebben bereikt, lijkt er op te duiden dat het „point of no return” op de weg naar de vrede is bereikt. Het idee dat de oorlog die geen van beide zijden kan winnen op een gegeven ogenblik gewoon ophoudt is al vele jaren geleden door experts geopperd. Daarbij

Do. e. ion en
Hoe ongewoon de toestand voor allen nog is na de aankondiging van Nixons grote sprong naar Peking die zelfs de New York Times „enorm” noemt, blijkt uit allerlei kleinigheden. Zo zond radio-Peking nog 15 minuten na de aankondiging van Nixons bezoek „de slagzin van de dag” uit. „Volkeren der wereld verenig U en versla de Amerikaanse agressoren en al hun dolle honden...”

Zwijgen
Heel wat ernstiger ziet vooral de pers hier het gevolg van de

Nixons adviseur Kissinger in gesprek met China's premier Tsjoë En-lai tijdens Kissinger's recente bezoek aan Peking. De foto is dit weekeinde door het Witte Huis gepubliceerd

China - het enige land dat niet reageerde

Nieuwsdienst Le Monde
PEKING, 19 juli — Wat was, langs de oude grijze huizen met hun grillige daken of onder de Chinese acacia's van de grote moderne lanen de reactie van de man in de straat op het nieuws van het aanstaande bezoek van president Nixon? Het paradoxale antwoord daarop is dat die geen enkele reactie had en dat China het enige land ter wereld is waar dat deining noch commentaar heeft veroorzaakt. Radio en krant hebben het Chinees-Amerikaans communiqué gepubliceerd en niets anders.

burgers de echo behoren te zijn van de mening van de regering is de reflex van de hele bevolking om geen eigen mening te hebben zolang niet de officiële commentaren die aan de massa zeggen wat ervan gedacht moet worden, verschenen zijn. Die officiële verklaringen worden binnenkort verwacht. Maar alles gebeurt alsof de overheid geen haast heeft om die te geven, alsof zij wil voorkomen dat die gebeurtenis een shock-effect teweegbrengt. Het nieuws wordt rustig langzaam vanzelf verspreid onder de massa's en dat is misschien de beste wijze om zonder moeilijkheden de nieuwe oriëntatie aan de Chinese openbare mening te presenteren.

Vergeten
Die zal er niets schokkends of abnormaals in zien nu de woede-uitbarstingen en verwensingen tegen de Verenigde Staten van nog slechts enkele maanden of weken geleden nu

vergeten zijn of teruggedrongen. Een discrete en handige wijze van doen heeft een nieuw klimaat willen scheppen. Vroeger werd er onderscheid gemaakt tussen het goede Amerikaanse volk enerzijds en zijn verfoeilijke leiders anderzijds. Nu wordt toegegeven dat het Amerikaanse bestuur slechte en minder slechte elementen bevat, want het is in werkelijkheid zeer verdeeld, zegt men, en het wordt niet meer in zijn geheel veroordeeld.

Het bezoek van de Amerikaanse pingpongspelers en journalisten had de bewoners van Peking ook al gewaarschuwd dat er nieuwe wind opstak. Het schijnt dat in de fabrieken en op bijeenkomsten voor politieke vorming men richtlijnen en instructies gegeven heeft waarvan de resultaten spoedig te zien waren. De ontvangst voor die Amerikanen was vriendschappelijk en bijna geestdriftig als waren het oude kennissen.

Ondanks een breuk van meer dan 25 jaar tussen China en de Verenigde Staten blijkt het heel goed mogelijk, volgens deskundigen in Aziatische problemen, bij de Chinezen pro-Amerikaanse gevoelens, die nooit helemaal weggevaagd zijn, weer wakker te roepen.

Misdaad
De Amerikanen zijn voor de Chinezen nooit een verfoeide koloniale mogendheid geweest zoals de Westelijke mogendheden waren die de vorige eeuw China binnenvielen. Het was lange tijd het meest bewonderde Westerse volk voor de Chinezen. De „misdaad” die de VS nu wordt verweten is de „bezetting van Taiwan” en de bescherming die aan Tsjang Kai-sjek gegeven wordt. Indien het probleem van Taiwan geregeld was, zou de dooi heel ver kunnen gaan. Zoals een buitenlandse diplomaat te Peking zegt: de betrekkingen van China met

de Verenigde Staten zijn toevallig slecht terwijl die met de Sowjetunie om organische redenen slecht zijn.

Wanneer de officiële verklaringen komen, zal daarin met recht gezegd kunnen worden dat het de Verenigde Staten zijn die van politiek veranderden en niet China, dat nooit heeft opgehouden gedurende die jaren dat het conflict duurde een oplossing voor te stellen en zelfs diplomatieke besprekingen voort te zetten te Genève, Warschau en elders.

Heeft de Chinese communistische partij niet altijd laten zien dat zij met een uiterste soepelheid in staat is om van onderhandelingen over te gaan tot strijd en omgekeerd?

Thema
Welnu, dat is precies het thema waarover de partijorganisaties afgelopen tijd de plicht hadden om na te denken. Men

heeft inderdaad vernomen dat het partijkader, dat steeds over de nieuwe tendensen wordt ingelicht alvorens die verspreid worden onder de massa's, onlangs verzocht werd om een oude tekst van president Mao over het betekenisvolle thema van onderhandelingen met de tegenstander, te lezen, te bestuderen en te commentariëren.

In de herfst van 1945 had de Chinese communistische partij, die toen strijd voerde tegen de nationalistische partij van Tsjang Kai-sjek, besloten dat het ogenblik gekomen was om te onderhandelen op voorwaarde dat Tsjang Kai-sjek aanvaardde zijn politiek te wijzigen. Mao begaf zich vanuit de door het Rode Leger bezette gebieden naar Tsjoenking om zijn tegenstander te ontmoeten. Het is een rapport dat door hem geschreven werd en getiteld „Over de onderhandelingen van Tsjoenking” en gedateerd 17 oktober 1946 dat opnieuw aanbevolen werd voor lezing.

THIEU
..voorzichtig...

Saigon wil vredebestand met Hanoi

Bezoek van Nixon aan Noord-Vietnam ontkend

SAIGON, 19 juli (AFP, AP, DPA, Reuter) — Zuid-Vietnam heeft Hanoi vanmorgen voorgesteld het vuren volledig te staken en zonder voorwaarden vooraf de mogelijkheden te bekijken om via vrije en algemene verkiezingen in Noord en Zuid te komen tot hereniging van Vietnam. Dit onverwachte voorstel, dat past in de sensationele ontwikkelingen rond Nixons reis naar China, was gewervt in bewoordingen, die doen denken aan de desbetreffende bepaling in de Geneefse akkoorden van 1954. Deze werd toen door het Zuidvietnamese bewind niet uitgevoerd.

Het communiqué van het Zuidvietnamese ministerie van buitenlandse zaken luidt:

„Als de wapens zwijgen, kunnen beide partijen hun gedachten laten gaan over het organiseren van vrije, algemene verkiezingen in twee zones, onder internationaal toezicht, om op die wijze tot hereniging van het gebied te komen. In afwachting van de hereniging, die enige tijd zou vergen, zouden de twee zones in ieder geval in staat zijn vreedzaam naast elkaar te bestaan om het welzijn en het geluk van alle mensen te bevorderen.”

Thieu

President Thieu heeft ruim twee jaar geleden een soortgelijk voorstel gedaan in een programma van zes punten. Het nieuwe voorstel valt samen met andere vredesinitiatieven, zoals het vredesvoorstel dat de Vietcong op 1 juli in Parijs heeft gedaan en de bekendmaking, dat Nixon Peking gaat bezoeken.

Thieu zei nu: „Ik koester slechts de hoop, dat het bezoek van Nixon aan China tot vrede in Vietnam zal leiden.” Zijn vice-president Ky, die zich meestal wat krasser uitdrukt, zei: „De nieuwe verstandhouding tussen Washington en Peking zal zeer spoedig kunnen leiden tot een vreedzame oplossing van de Indochinese kwesties”. Zijn standpunt kwam overeen met dat van Mike Mansfield, de leider van de Democraten in de Amerikaanse Senaat. Deze zei voorts, dat het Congres moet blijven eisen, dat binnen negen maanden na nu alle Amerikaanse troepen uit Vietnam zijn teruggetrokken.

De Russische regering heeft nog steeds geen officieel commentaar op de reis van Nixon gegeven. De Pravda bracht er slechts een onopvallend nieuwsbericht zonder toevoegingen over. Inofficieel was er toch een reactie van het Russische jeugdblad „Komsomolskaja Pravda”. Volgens dit blad is de reis van Nixon een poging van de president op eigen voorwaarden een eind te maken aan de oorlog in Vietnam.

Kennelijk geïrriteerd door alle verklaringen, dat de Amerikanen en Chinezen onderling de kwestie-Vietnam zullen oplossen heeft Noord-Vietnam vandaag duidelijk te verstaan gegeven, dat het niet akkoord zal gaan met onverschillig welke regeling ter

beëindiging van de Vietnamese oorlog. In een hoofdartikel van het partijorgaan Nhan Dan wordt niet rechtstreeks verwezen naar de voorgenomen reis maar de betekenis was duidelijk. Evenals het feit, dat indirect ook kritiek op China wordt geleverd:

„Het beleid van Nixon houdt ook in een compromis tussen de grote mogendheden te bereiken om te proberen kleinere landen te doen zwichten voor hun regelingen. Maar de tijd, dat de imperialisten hun wil aan de wereld konden opleggen is definitief voorbij.”

Inmiddels heeft het Witte Huis in Washington zich gehaast te ontkennen dat president Nixon ook een bezoek aan de Noordvietnamese hoofdstad Hanoi zal brengen, zoals het Britse zondagsblad „Observer” had gemeld. Volgens dit blad zou Nixon de Noordvietnamese leiders rechtstreekse onderhandelingen in Hanoi hebben aangeboden. Het blad zegt dit te hebben vernomen van „goedingelichte Roemeense bronnen”.

Ceausescu

De Roemeense president Ceausescu zou vorige maand in Peking de voorstellen van het Witte Huis aan Peking en Hanoi hebben doorgegeven. Roemenië zou inzake het bezoek van Nixon een bemiddelende rol hebben gespeeld. Uit de ontkenning van het Witte Huis zou kunnen worden afgeleid, dat Noord-Vietnam de tijd daarvoor nog niet rijp acht.

Opmerkelijk is voorts het feit, dat Nixon vice-president Agnew niet van te voren heeft ingelicht over zijn plan China te bezoeken. Volgens betrouwbare zegslieden is Agnew geheel buiten de voorbereidingen voor deze toenaderingspoging tot China gehouden en hoorde hij daarvan pas nadat Nixon donderdagavond voor radio en tv zijn bekendmaking had gedaan. Agnew was toen in Afrika aan het slot van een wereldreis van een maand.

Het is bekend, dat eerder dit jaar Nixon ontstemd was over Agnew toen deze het bezoek van een Amerikaanse tafeltennisploeg aan Peking omschreef als een ramp voor Amerika en een propagandazage voor China. Intussen heeft dr. Henry Kissinger, die de reis van Nixon naar China heeft voorbereid, gezegd, dat hij verwacht dat Nixon in het voorjaar naar China zal gaan.

Aantai VS-troepen in Vietnam laagst sinds maart 1966

SAIGON, 20 juli — Het totaal aantal Amerikaanse troepen in Zuid-Vietnam is nu het laagst sinds eind maart 1966, toen zich 231.000 VS-militairen in Vietnam bevonden. Dit heeft het Amerikaanse opperbevel in Saigon gisteren bekend gemaakt.

In de afgelopen week zijn 300 man uit Vietnam vertrokken waardoor de Amerikaanse troepenmacht nu in totaal 233.000 man omvat.

Z.-Vietnamese aanval in Cambodja

SAIGON, 21 juli (Reuter) — Tienduizend Zuidvietnamese militairen hebben met steun van tweehonderd tanks en gevechtswagens een aanval in Zuid-Oost-Cambodja ondernomen om het gebied te zuiveren van Vietcongliden. Dit is in militaire kringen meegedeeld. Een woordvoerder van het opperbevel in Saigon zei echter de berichten over de nieuwe actie, 30 km over de Cambodjaanse grens, niet te kunnen bevestigen of tegenspreken.

Volgens de genoemde militaire kringen was het belangrijkste doelwit van de campagne een gebied 16 km ten noorden van Weg 7, de belangrijkste hoofdweg tussen Phnom Penh en de rubberstad Snoul. B-52-bommenwerpers bestookten in de afgelopen dagen Noordvietnamese posities in deze streek. Men noemde de actie een onderdeel van de regeringcampagne om te verzekeren, dat de komende verkiezingen in Zuid-Vietnam niet door wijdverspreide terroristische aanvallen belemmerd zouden worden.

Zuid-Vietnam start actie in Cambodja

SAIGON, 21 juli — Tien-duizend Zuidvietnamese militairen zijn met steun van ruim 200 tanks en gevechtswagens een aanval begonnen in Zuidoost-Cambodja om dat gebied te zuiveren van Vietcongroepen. Dit is in militaire kringen in Saigon meegedeeld.

Maar een woordvoerder van het hoofdkwartier in de Zuidvietnamese hoofdstad verklaarde deze berichten over een nieuwe actie ruim 30 km over de Cambodjaanse grens niet te kunnen bevestigen of tegenspreken.

Volgens de boven vermelde militaire kringen is het belangrijkste doelwit van de actie in Cambodja een gebied, dat zestien km ten noorden van de hoofdweg tussen Pnomh Penh en de plaats Snoul ligt.

Amerikaanse B 52-bommenwerpers zouden in de afgelopen dagen Vietconposities in dit gebied hebben bestookt. De militaire actie van de Zuidvietnamezen zou tot doel hebben te verzekeren dat de komende presidentsverkiezingen in Zuid-Vietnam van september a.s. niet worden belemmerd door wijdverspreide terroristische aanvallen.

Andere Amerikaanse bommen-

werpers bestookten gisteren communistische stellingen en vermoedelijke troepenconcentraties langs de gedemilitariseerde zone in Vietnam. Meer dan 700 ton explosieven werden boven de stellingen afgeworpen. Het was het zwaarste bombardement, uitgevoerd door de Amerikanen, sinds weken. De bombardementen waren een reactie op mortieraanvallen van Noordvietnamezen op een reeks posten van Zuidvietnamese troepen langs de gedemilitariseerde zone.

De aanvallen in dit gebied volgden na een periode van rust van drie weken wat betreft gevechten in Zuid-Vietnam. Elders in Zuid-Vietnam zijn gisteren geen gevechten gevoerd en duurt de „onbehaaglijke kalmte” voort. (Reuter-AP)

Thieu dreigt kandidatuur in te trekken

SAIGON, 22 juli — De Zuidvietnamese president Thieu heeft verklaard dat hij zich bij de presidentsverkiezingen van oktober alleen kandidaat zal stellen als de voorwaarden aanwezig zijn voor de verwezenlijking van zijn inzichten. In een toespraak tot Zuidvietnamese militairen die op het punt stonden naar Formosa te vertrekken voor een bezoek aan dat eiland, voegde hij eraan toe: „Er is geen reden waarom wij een overgave aan de communisten zouden moeten accepteren”.

Thieu wilde hiermee kennelijk de VS waarschuwen dat hij erover denkt het presidentschap op te geven als zij hun steun aan zijn bewind verminderen.

(Berliner)

Steele contra Jaffe over druggebruik in Vietnam

WASHINGTON, 22 juli - Robert Steele, Republikeins lid van het Amerikaanse Huis van Afsvaardigden, meent dat de Amerikaanse regering de kwestie van het heroïnegebruik door soldaten in Vietnam tracht te bagatelliseren.

Volgens hem zijn de cijfers van Nixons adviseur dr. Jerome Jaffe, hoofd van het nieuwe anti-drugprogramma van de regering over het druggebruik in Vietnam

Cambodja: Lon Nol

Laos: Phouma

Thailand: Kittikachorn

Birma: Ne Win

Maleisië: Razak

Singapore: Lee

Indonesië: Soeharto

Philippijnen: Marcos

Dooi Verre Oosten doet leiders in Zo. Azië versteld staan

NIUWSDIENST LE MONDE
Nieuwsdienst Le Monde

BANGKOK, 22 juli — Het spectaculaire begin van een Chinees-Amerikaanse ontspanning veroorzaakt nog altijd hevige speculaties in Zuid-Oost-Azië. Dat president Nixon zich aanstaande winter naar Peking begeeft is een grote verrassing en heeft sommigen van de leiders die zich sinds twintig jaar onder de Amerikaanse paraplu verdringen, zelfs hun houding doen verliezen. De leiders die er op de eerste plaats bij betrokken zijn vragen zich een beetje perplex af wat zij er bij te verliezen of te winnen hebben.

se troepen „niet alleen uit Vietnam maar uit heel Indo-China“. De Chinese eerste minister heeft anderzijds eraan herinnerd in zijn toespraak tot Amerikaanse professoren dat hij de voorstellen in zeven punten van de Vietcong op de conferentie te Parijs zijn „totale steun“ geeft. Als gevolg daarvan speculeren de mensen hier even hard op het einde van de Amerikaanse militaire tegenwoordigheid in Indo-China als op een uitstel van het bezoek van president Nixon aan China.

New look

Maar leiders in Saigon zijn de eersten om zich geluk te wensen over wat door prins Sihanouk, het afgezette staatshoofd van Cambodja, bestempeld werd als de „de new look“ tussen Peking en Washington. Zij rekenen als volgt. Zij denken dat bij directe onderhandelingen tussen de oorlogvoerende landen geen enkel duurzaam compromis mogelijk is. President Nixon zou op den duur toegegeven hebben, dat wil zeggen het terugtrekken van het Amerikaanse expeditieleger in ruil

van de krijgsgevangenen en zonder degelijke waarborgen te verkrijgen voor zijn Zuidvietnamese bondgenoten.

Daarentegen wordt in Saigon gehoopt dat Nixon misschien zich te wenden tot de grote baas, zoals hij pas gedaan heeft. Talrijke Zuidvietnamezen denken dat voor Peking het einde van de Amerikaanse aanwezigheid in Indo-China belangrijker is op korte termijn dan de poli-meer succes zal hebben door tieke kleur van het regime in Saigon. Zij concluderen daaruit dat vanuit hun gezichtspunt de besprekingen tussen China en de Verenigde Staten aantrekkelijker perspectieven kunnen openen dan de wekelijkse zittingen in Parijs.

In de Cambodjaanse hoofdstad Pnom Penh heeft het gezamenlijke Chinees-Amerikaanse communicé eenvoudig hoop op vrede gegeven. „Zeker, er zal een compromis komen,“ zo zegt Trinh Hoanh, de vroegere minister van voorlichting, „maar wij zullen er niet bij verliezen.“ Voor de Cambodjanen is de vrede voor alles het vertrek van de Amerikaanse troepen die aan bei-

de zijden strijden. Indien de besprekingen tussen Amerikanen en Chinezen voortgezet worden zou de strijd in Indo-China op den duur rustiger worden daar

Cambodja evenals Laos over zal gaan tot een zekere neutraliteit.

Perplex

Het is misschien te Bangkok waar men het meest perplex is. De Thailanders vragen zich af of de normalisering van de Chinees-Amerikaanse betrekkingen niet eveneens de sluiting van de Amerikaanse bases op hun grondgebied verhaast. Tsjoë En-lai heeft daar naar niet rechtstreeks verwezen, maar indien de Verenigde Staten zich ertoe verplichten hun troepen uit heel Zuidoost-Azië terug te trekken zou dat voor Bangkok een plotselinge verandering betekenen. De invloedrijkste man van het regime, generaal Prapass, heeft zich uitgesproken voor een voorzichtig „Wait and see“.

Van de tien landen van Zuidoost-Azië hebben er drie een gemeenschappelijke grens met de Chinese volksrepubliek: Noord-Vietnam, Laos en Birma.

Een ander, Singapore, heeft een bevolking waarvan de meerderheid Chinezen zijn. In West-Maleisië vormt de Chinese ge-

meenschap bijna de helft van de bevolking. Overal elders bezien de dynamische Chinese minderheden de handel en het stadsleven.

Gewicht

Zonder Indo-China te noemen waar de revolutionairen dichterbij Peking staan dan bij Moskou, heeft iedere regering met min of meer succes een strijd te leveren tegen een gewapende opstand die geleid wordt door maoïstische leiders. Ten slotte, bij het ontwaken van het moderne Azië neemt de proclamatie in 1911 van de Chinese republiek door Soen Jat-sen een goede plaats in. Om al die redenen is het gewicht van China in Zuidoost-Azië zonneklaar. Een tamelijk moeilijk politiek evenwicht. Maleisië spreekt zich, rekening houdend met de rechten van zijn eigen Chinese bevolking, sinds een jaar uit voor een meer actieve neutraliteit. Birma en Peking hebben vorig jaar ambassadeurs uitgewisseld. Hun betrekkingen waren sinds 1967, ten tijde van de culturele revolutie en als ge-

volg van heftige anti-Chinese betogingen in de Birmaanse hoofdstad, bevroren. Maleisië en Birma kunnen in alle gemeedsrust een begin van een Chinees-Amerikaanse ontspanning begroeten.

Het geval van Singapore staat een beetje apart. Het regime van Lee Kwang-joe dat op zoek is naar zijn eigen identiteit, verheugt zich niet noodzakelijkerwijs over de komst van de Chinese volksrepubliek op de voorgrond van het politieke toneel. Voor de Chinezen die geëmigreed zijn naar andere landen is het succes van China niet altijd een voorbeeld dat navolging verdient.

Maar het is onbetwistbaar iets om trots op te zijn. Men kan evenwel niet altijd verschillend en toch gelijk zijn; dat is de probleemstelling die zich in Singapore voordoet met de Chinese bevolkingsgroep.

Toeschouwers

Om verschillende redenen zijn Indonesië en de Filippijnen zo'n beetje toeschouwers van de tweede rij. In Djakarta en in

Manila wordt de Amerikaans militaire aanwezigheid be schouwd als een scherm, nuttig maar niet vitaal. Maar de Amerikaanse economische hulp daar tegen blijft noodzakelijk. Er zal dus een verandering in Amerikaanse aanwezigheid in Azië in de geest van de „Nixon-doctrine“ voor lief worden genomen.

Zo is Zuidoost-Azië berekeningen gaan maken. De eerste reactie hier was dat president Nixon het vertrouwen behield door de ontdoening aan hem toe te schrijven. Maar het is China dat sinds een week de grote koppen krijgt in de dagbladen. Na twintig jaar van teruggetrokken bestaan heeft het nu zijn poorten geopend voor de 250 miljoen nieuwsgierige mensen van Zuidoost-Azië die zich er langzamerhand aan gaan gewennen om meer openlijk in zijn gezelschap te leven.

Zo ontdekken zij een China waarvan zij dikwijls dachten maar waarover zij niet meer spraken; een China dat een nieuw gezicht laat zien. Op den duur zal zijn levenskracht een beslissende invloed hebben.

Sfeer niet veranderd bij Parijs' vredesberaad

PARIJS, 23 juli (DPA) — De spectaculaire aankondiging van Nixons bezoek aan China lijkt op de vredesbesprekingen in Parijs althans voorlopig geen invloed te hebben.

Op de 122ste zitting herhaalden gisteren de delegaties hun bekende standpunten. Mevrouw Binh van de „voorlopige revolutionaire regering van Zuid-Vietnam" verlangde van de Verenigde Staten een antwoord op het zeven-puntenplan van de Vietcong. De VS willen tijd winnen en de openbare mening misleiden, zo meende ze. Evenals de Noordvietnamese delegatieleider Xuan Thuy verlangde ze dat de Amerikaanse regering een datum vaststelt voor de terugtrekking van alle troepen uit Zuid-Vietnam. Tegelijkertijd zou dan de vrijlating geregeld kunnen worden van de militairen en burgers van alle partijen, die tijdens de oorlog in Vietnam gevangen zijn genomen.

De Amerikaanse onderhandelaar Bruce verweet de tegenpartij dat ze „de oorlog willen voortzetten tot ze al hun politieke doeleinden hebben bereikt". Hij herhaalde het Amerikaanse voorstel voor een bestand in Indo-China. Ook wilde hij ophelderingen over het zeven punten-vredesplan van de Vietcong. De delegatie van Zuid-Vietnam eiste terugtrekking van de Noordvietnamese troepen uit Zuid-Vietnam tegelijkertijd met het vertrek van de Amerikaanse troepen.

Jezuïeten weigeren vredeskus kardinaal

NEW YORK, 24 juli (KNP) — Tijdens hun priesterwijding hebben twee Amerikaanse jezuiteten de bisschop, die hen wijdde, kardinaal Cooke, gevraagd te bedanken voor zijn functie van legerbisschop.

Toen in de plechtigheid het moment kwam waarop de kardinaal de vredeskus zou geven aan de wijdeling pater Meyer, weigerde deze, liep naar de microfoon en zei tegen de aanwezigen:

„Ik wil dit vredesteken van de kardinaal alleen ontvangen als hij uit protest tegen de immorele oorlog in Vietnam afstand doet van zijn functie in het Amerikaanse leger.”

De kardinaal kwam naar hem toe en hield zijn handen vast. Daarna gaf hij een verklaring van zijn positie binnen het leger. Hij zei te proberen binnen het leger iets te doen voor de militairen zelf. Toch weigerde pater Meyer ook toen de vredeskus uit te wisselen.

Even later was het de beurt voor een andere wijdeling, pater O'Rourke. Ook hij weigerde de vredeskus en vroeg de kardinaal als legerbisschop te bedanken.

Uiteindelijk stemde pater O'Rourke erin toe de vredeskus te geven met de kardinaal als persoon, niet als militair. Beide jezuiteten zijn al jarenlang in de vredesbeveging actief.

Ky's kandidatuur in moeilijkheden

SAIGON, 24 juli — De Zuid-vietnamese vice-president Ngoejen Cao Ky ondervindt ernstige moeilijkheden om de noodzakelijke steun te verwerven voor zijn kandidatuur bij de presidentsverkiezingen in oktober aanstaande. Aldus verluidt in welingelichte kringen in Saigon.

Er resten nog slechts twaalf dagen voor de termijn waarin de kandidatuur formeel kan worden gesteld afloopt. Ky zou op dit moment niet meer dan een derde van de vereiste honderd handtekeningen van provinciale vertegenwoordigers bijeen hebben weten te brengen. (Reuter)

Noord-Vietnam wil topgesprek met China

WASHINGTON, 26 juli — Behalve in Oost-Europa is ook in de Aziatische communistische wereld de schok over Nixons aanstaande bezoek aan Peking nog niet geheel verwerkt. Volgens sommige Amerikaanse regeringsfunctionarissen is met name in Hanoi grote ontsteltenis ontstaan en stelt men pogingen in het werk een topgesprek met Peking te arrangeren.

De Noordvietnamese leiders zouden ook overleg willen plegen met hun Russische bondgenoten. De Amerikaanse zegslieden beweren dat Hanoi de voorwaarden die premier Tsjoë En-lai heeft gesteld voor herstel van normale betrekkingen met de VS onaanvaardbaar acht.

Die voorwaarden komen neer op een algemene regeling van de grote geschillen in Azië: volledi-

ge Amerikaanse terugtrekking van de VS uit Indochina, Zuid-Korea en Formosa en de omringende wateren en optreden tegen de herleving van het Japanse militarisme.

Volgens een rechtse krant in Hongkong is het aanstaande bezoek van Nixon in China het gesprek van de dag, maar worden er door pers en radio geen bijzonderheden over gegeven. Ook in openbare bijeenkomsten zwijgen de autoriteiten erover, aldus het blad.

In een hoofdartikel heeft de New York Times zaterdag als zijn mening te kennen gegeven dat de plotselinge bekendmaking van Nixons bezoek aan Peking nieuwe spanning heeft veroorzaakt in de Amerikaanse-Japanse betrekkingen.

Het blad schrijft dat een ver-

betering tussen Washington en Peking op zichzelf nog geen ernstige verschillen behoeft op te roepen in de relatie met Tokio, maar dat Japan jarenlang zelf bij de VS heeft aangedrongen op een verbetering van de betrekkingen met Peking.

Het blad noemt het „ongelooflijk kortzichtig" wanneer het waar is dat de Amerikaanse regering tot de ommekeer in haar politiek tegenover China is gekomen zonder eerst haar voornaamste bondgenoot in Azië te raadplegen.

Volgens de Amerikaanse China-expert Edgar Snow kan Nixons aanstaande bezoek aan Peking al hernieuwde geheime besprekingen hebben uitgelokt tussen Peking en Formosa. Snow schrijft dit in het Amerikaanse weekblad Life.

Minh en Ky keren zich tegen Thieu

SAIGON, 26 juli — Een van de Zuidvietnamese presidentskandidaten, „Grote” Minh, heeft gisteravond met een tweede kandidaat, de huidige vicepresident Ky, gedineerd en drie uur lang met hem gesproken over, wat latr werd genoemd. „pogingen van president Thieu tegen te gaan om van de presidentsverkiezingen een farce te maken”.

President Thieu wordt beschouwd als de beste kanshebber om de presidentsverkiezingen in oktober te winnen. Het streven van de beide ander kandidaten is gericht tegen Thieu's wetsvoorstel dat iedere kandidaat de steun moet hebben van minstens 40 parlementsleden of van ten

minste 100 leden van provinciale raden. Dit voorstel, als het wordt aangenomen, zou vooral Ky kansloos kunnen maken.

Vanmorgen heeft Ky een brief geschreven aan premier Tran Thien Kiem met het verzoek een datum vast te stellen waarop leden van provinciale raden hun steun aan een kandidaat hebben uitgebracht. Hij sprak de beschuldiging uit dat deze leden bij hun keuze van een kandidaat worden genegeerd of zelfs geïntimideerd.

Ky staat tegenwoordig op het standpunt dat slechts politieke besprekingen een einde kunnen maken aan de oorlog. In kringen van Thieu is verklaard dat deze vasthoudt aan zijn „vier neens”, namelijk neen tegen: neutraliteit voor Zuid-Vietnam, coalitie met de communisten, territoriale concessies aan de Vietcong en opheffing van het verbod op politieke activiteiten van de communisten. (Reuter/AP)

In een interview in **VRIJ NEDERLAND** met Commodore dr. M. Broekmeijer over diens boekje *The Vietcong Passed* by schrijft Joop van Tijn:

„Ik vraag hem of het hem niet geschokt heeft dat Nixon, de grote communistenvreter, naar Peking gaat, om daar waarschijnlijk het probleem-Vietnam definitief op te lossen. Even is hij stil, wrijft peinzend over het voorhoofd en zegt dan: „Dat neem ik de Amerikanen ook hoogst kwalijk, dat ze Vietnam in de steek laten." Maar het was toch te verwachten? Mensen als Fulbright die in uw pamflet enorm wordt aangevallen, hebben toch al jaren geleden gezegd dat het niet meer kon? Broekmeijer veert op: „Weet u, zo'n mijnheer Nobright, of Halfbright of Fulbright, die komt een dag in zo'n land, schudt een heleboel handen en vormt zich een oordeel. Als Fulbright zegt: het land is geen democratie dan denk ik: stomme idioot, dat kan toch niet in zo'n korte tijd? Die Fulbright wordt zwaar overschat. Omdat hij de oudste senator was, mocht hij zelf kiezen welk voorzitterschap van welke senaatscommissie hij wilde. Die man kent de wereld niet. Als je zijn statements leest denk je: god man, ga toch es eerst wat in de wereld rondkijken. Die Zuidvietnamezen hebben de belofte gehad: jongens, wij helpen jullie op de pootjes. En dan vind ik het smerig om ze nu te laten verrekken." Hij blijft hameren op het enorme belang van de in Zuid-Vietnam gehouden verkiezingen, vindt Ky een ordinaire streber, maar meent dat Thieu heel wat voor het land heeft bereikt."

Van Tijn besluit:

„Het boekje is — op goed papier en uitstekend gedrukt — uitgegeven in het Engels. Dat is gebeurd, zegt Broekmeijer, omdat er dan een groter leesterrein ontstaat. Waarom in eigen beheer? B.: „Ik had er een paar uitgevers voor. Maar u weet hoe het gaat: als je bij zo'n Elsevier komt, duurt het een eeuwigheid voordat er iets gebeurt. En ik had al zoveel bestellingen uit het buitenland gekregen". Van de totale oplage van 1500 zijn er volgens de auteur in Nederland een paar hon-

derd verkocht en de rest in het buitenland. „Ik denk zelfs over een herdruk". Polemoloog Hylke Tromp, die het boekje kraakte, heeft de veronderstelling uitgesproken dat de CIA de uitgave heeft bekostigd. Broekmeijer is verontwaardigd: „Laat ik u onder ede verklaren dat dat niet het geval is. Als u mij een beetje kent, weet u dat ik voor niemand te koop ben". Hij kijkt me doordringend aan, en ontwijkt mijn vraag naar de herkomst van de foto's. Zouden die van de andere kant (Amerikanen en Zuidvietnamezen) niet ook uit te geven zijn? Lachend zegt hij: „Daar ben ik van overtuigd. Maar dat was mijn doel niet."

'Grote' Minh officieel presidentskandidaat

SAIGON, 27 juli — Het voormalige Zuidvietnamese staatshoofd Duong Van Minh („grote” Minh, wegens zijn voor Aziaten buitengewone lichaamslengte) heeft zich gisteren officieel kandidaat gesteld voor de presidentsverkiezingen die in oktober zullen worden gehouden. De generaal behoudt zich echter het recht voor zich terug te trekken als blijkt dat zich oneerlijke praktijken voordoen.

De kandidatuur van de 56-jarige generaal, een van de weinige Zuidvietnamese leiders die populair is bij de bevolking, was geen verrassing, wel de aankondiging dat zijn kandidaat voor het vice-presidentschap Ho Van Minh is, de 36-jarige vice-voorzitter van het Huis van afgevaardigden, en een van de leidende tegenstanders van president

Thieu in het Zuidvietnamese parlement.

Ho Van Minh is katholiek, Minh zelf boeddhist en waarnemers zien zijn keuze als een poging kiezers aan te trekken uit het katholieke bevolkingsdeel dat ongeveer tien procent van de totale bevolking omvat.

Minh dankt zijn populariteit vooral aan het feit dat hij de staatsgreep leidde tegen de gehate president Diem in 1963. De officiële aankondiging van zijn kandidatuur komt een dag na Minhs ontmoeting met de andere vredeskandidaat voor de verkiezingen, vice-president Nguyen Cao Ky.

Inmiddels heeft zich nog een vierde kandidaat gemeld, Tran Tam, de uit het noorden afkomstige leider van de „Anti-communistische Aziatische liga”, tijdens het bewind van Diem een hoge regeringsambtenaar. Er zijn aanwijzingen dat deze lijst door Thieu is geïnspireerd om daarmee zijn tegenstanders stemmen af te snoepen. (Reuter-AP)

HET NOORDVIETNAMESE AANBOD

Door JOSEPH KRAFT

WASHINGTON, juli — De onverwachte aankondiging door president Nixon van zijn voorgenomen bezoek aan Peking mag de aandacht niet afleiden van de meest dringende kwestie in Azië. Die kwestie is het laatste communistische aanbod inzake Vietnam.

De beste manier om dat aanbod op zijn juiste waarde te schatten is het afwegen van wat het nu biedt tegen wat er later uit voort kan komen. Zo gezien is het aanbod geen gemakkelijke, maar wel een interessante aangelegenheid. Want de hoofdzaak is dat de positie van de president ten aanzien van Vietnam, met of zonder bezoek aan China, te vergelijken is met die van een man op een smeltende ijsschots.

In eigen land is de algemene steun voor de oorlog, om maar iets te noemen, voortdurend teruggelopen sinds het mislukte avontuur in Laos van februari jongstleden. Een teruglopen van bijval voor de oorlog levert nu zelf de impuls om deze tendens te laten voortduren.

Alle ontwikkelingen dragen hiertoe bij — van de veroordeling van Calley tot de zaak van de Pentagon-documenten. Er is dus alle reden om aan te nemen dat de algemene afkeer van de oorlog, die naar de Gallup Poll meedeelt, bij 73 procent

van de bevolking bestaat, zal toenemen.

Saigon verdeeld

Ook de macht van de regering in Saigon neemt af. Met Amerikaanse steun kan president Nguyen Van Thieu waarschijnlijk nog voor één ambisperiode de verkiezingen winnen die deze herfst worden gehouden.

Maar het gezag van president Thieu heeft ernstig geleden door de affaire-Laos. De heftige tegenstand van vice-president Nguyen Cao Ky betekent dat het leger nu verdeeld is in zijn steun aan de president. In de meest recente uitlatingen van maarschalk Ky zijn duidelijke toespelingen te horen op een eventuele militaire staatsgreep om ongedaan te maken wat er in een verkiezing uit de bus zou kunnen komen.

Dan is er het programma om tot een Vietnamisering van de oorlog te komen. Het is altijd moeilijk te geloven geweest dat de Zuidvietnamese strijdkrachten zonder de 500.000 man Amerikaanse troepen de vijand een halt toe zouden kunnen roepen, terwijl ze daar met de steun van een half miljoen Amerikanen al niet toe in staat waren. Zelfs de optimistische verslagen vanaf het slagveld over het voortgaan van de Vietnamisering worden tegenwoordig langzamerhand minder.

Onder deze omstandigheden is het onredelijk te denken dat de Verenigde Staten binnen afzienbare tijd een bevredigende oplossing van welke aard ook zouden kunnen bereiken in Vietnam. Wat de meeste twistpunten betreft biedt het jongste aanbod van de tegenpartij het land een oplossing die dicht komt bij wat het in de toekomst waarschijnlijk toch zal moeten accepteren.

Ten aanzien van de krijgsgevangenen legt het officiële aanbod, gedaan door mevrouw Nguyen Thi Binh bij de vredesbesprekingen van Parijs, een direct verband met de terugtrekking van de Amerikaanse troepen. De laatste in Noord-Vietnam gevangen gehouden Amerikaan zou worden vrijgelaten wanneer de laatste Amerikaanse soldaat Zuid-Vietnam verliet.

Dat is de beste regeling die dit land vermoedelijk ooit zal kunnen bereiken wat de gevangenen aangaat, en hoewel de in Laos en Cambodja vastgehouden mannen hierbij niet zijn inbegrepen, zou ook dat naar alle waarschijnlijkheid wel te regelen zijn in een overeenkomst met die twee landen.

Wat betreft het terugtrekkingsschema vroeg de tegenpartij de president het einde van dit jaar te kiezen als einddatum voor het vertrek van alle Amerikanen.

De president heeft zich nu vastgelegd op een troepenvermindering tot ongeveer 180.000 man tegen het eind van dit jaar.

Gezaghebbende berichten zeggen dat in 1972 het aantal terugtrekkende troepen zal worden opgevoerd tot 20.000 man per maand — wat een volledige terugtrekking zou inhouden tegen het najaar van 1972. Dat betekent dat er slechts negen maanden verschil is tussen het tijdschema van president Nixon voor de terugtrekking en het schema van de communisten, en dat is zeker geen periode waarover niet onderhandeld zou kunnen worden.

Boven verwachting

Een derde strijdpunt is de voorzetting van Amerikaanse economische en militaire steun aan Zuid-Vietnam na het terugtrekken der troepen. In haar officiële verklaring opperde mevrouw Binh geen bezwaar tegen de voortzetting van economische steun.

In het interview met Anthony Lewis van de New York Times zei Le Duc Tho, de leider van de communisten bij de besprekingen, dat ook de militaire hulp door kon gaan. Dat schijnt in te houden dat de Verenigde Staten al hun troepen uit Vietnam kunnen terugtrekken en toch het regime in Saigon militair kunnen blij-

ven steunen — wat meer is dan menigeen had verwacht.

Tot slot is er het moeilijke punt wie Zuid-Vietnam zal regeren na de Amerikaanse terugtrekking. President Nixon wil dat de Zuidvietnamezen vrij zijn in het vormen van hun eigen toekomst.

Alleen Thieu

De communisten blijven erop staan dat president Thieu de macht wordt ontnomen. Dit is een stap terug in vergelijking met de vroegere eis dat zowel Thieu als vice-president Ky en premier Tran Thien Khien hun functie moesten neerleggen.

Bovendien gaf Tho in zijn interview met Lewis aan dat de politieke kwestie los van de andere vraagstukken zou kunnen worden geregeld. Dat is nog een stap terug en een aanwijzing, zoals Tho liet blijken, dat over de hele zaak kan worden onderhandeld.

Dit alles betekent dat het communistische aanbod zorgvuldige en genuanceerde aandacht verdient. Op de regering rust nu de bewijslast te tonen dat het haar ernst is om tot onderhandelingen te komen. En men moet het vraagstuk niet ontwijken in de ijdele hoop dat het naderende bezoek aan Peking wonderen zou kunnen bewerkstelligen in Hanoi — om over Moskou maar niet eens te spreken

Sterke „ticket” van twee Minhs

In zijn huis in Saigon maakt generaal Duong Van Minh officieel bekend dat hij zichzelf kandidaat stelt voor de komende presidentsverkiezingen. Links de 35-jarige Ho Van Minh, voorzitter van het Huis van Afgevaardigden, die kandidaat is voor het vice-presidentschap op deze voor president Thieu gevaarlijkste vredeslijst.